

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK MUSİKİSİ ANASANAT DALI**

**TARİHSEL SÜREÇTE TÜRK MÜZİĞİ EĞİTİMİNDE
DERNEKLERİN YERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Funda POTUOĞLU**

**Danışmanı
Öğr. Gör. Tülin DEĞİRMENCİ**

İstanbul – 2014

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Müziği Anabilim/Anasanat Dalı Türk Müziği Programı Tezli Yüksek Lisans
öğrencisi Funda Poturoğlu tarafından hazırlanan
“Tarihi Süreçte Türk Müziği Eğitiminde
Derneklerin Yeri”

adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : 19/6/2014

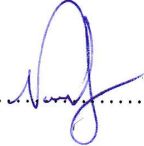
(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi: Öğr. Gör. Tülin Değirmenci
Danışman: Haliç.....Üniv. T.Müziği ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Naci Madenoğlu
Haliç.....Üniv. T.Müziği ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Sirin Koradeniz
Haliç.....Üniv. T.Müziği ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi:
.....Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

Jüri Üyesi:
.....Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

ÖNSÖZ

"Tarihi Süreçte Türk Müziği Eğitiminde Derneklerin Yeri" isimli araştırma Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Anasanat Dalı Yüksek Lisans Program'ında tez olarak hazırlanmıştır.

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmamın tamamlanması süresince bana bilgi ve deneyimleriyle destek olan tez danışmanım Sayın Tülin Değirmenci'ye, büyük bir özveriyle çalışmamı takip edip yardımlarını esirgemeyen hocam Sayın Çetin Körükçü'ye çok teşekkür ederim.

Ayrıca çalışmam süresince, beni konuk eden tüm dernek yöneticileri ve dernek üyelerine göstermiş oldukları ilgi ve alâkadan dolayı teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Son olarak da, eğitim hayatım boyunca bana destek olan sevgili aileme sonsuz teşekkürler.

İstanbul, 2014

Funda POTUOĞLU

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

KISALTMALAR LİSTESİ	I
TABLolar LİSTESİ	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
1.GİRİŞ	1
2. TARİHİ SÜREÇTE TÜRK MÜZİĞİ EĞİTİMİ YAPAN KURUMLAR	6
2.1. Enderûn	7
2.2. Mevlevîhâne	9
2.3. Mehterhâne.....	11
2.4. Muzika–i Humayûn.....	13
3.TARİHİ SÜREÇTE TÜRK MÜZİĞİ EĞİTİMİ YAPAN DERNEKLER VE EĞİTİMDEKİ ROLLERİ	16
3.1. Cumhuriyet Öncesi Kurulan Cemiyetler ve Mektepler	16
3.1.1. Dârü'l Musikî-i Osmânî Mektebi (1906-1908).....	19
3.1.2. Mûsikî-i Osmânî Mektebi (1908-?)	19
3.1.3.Üsküdar Musiki Cemiyeti.....	20
3.1.4. Dârü'l-Bedâyi Tiyatro ve Mûsikî Mektebi (1912).....	22
3.1.5. Dârü't-Tâlim-i Mûsikî Mektebi (Musiki Öğrenim Evi).....	23
3.1.6. Darü'l Feyzi-i Musiki Mektebi ya da Cemiyeti (1915-1934 yada 1936).....	25
3.1.7. Dârüelhan (Nağmeler Evi).....	26
3.1.8. Şark Musikî Cemiyeti (1918- ?)	28
3.1.9. Terakki-i Mûsikî Mektebi (1922-1927).....	30
3.2. Cumhuriyet Sonrası Dernekler	30
3.2.1. Derneklerin cumhuriyet döneminde yasalarla kurumsallaşma süreci	37
3.2.1.1. İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği	39
3.2.1.2. Beşiktaş Musiki Derneği	44
3.2.1.3. Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği.....	45
3.2.1.4. Eyüp Musiki Derneği	48
3.3. Konservatuarların Kurumsallaşma Sürecinde Derneklerin Rolü	49

4. ÖRNEKLEM OLARAK SEÇİLEN DERNEKLER ÜZERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN ANKET ÇALIŞMALARININ SONUÇLARI	54
4.1. Araştırma Modeli	54
4.2. Verilerin Toplanması.....	55
4.3. Evren ve Örneklem.....	55
4.3.1. Katılımcıların kişisel özellikleri.....	55
4.4. Veri Toplama Araçları.....	59
4.5. Veri Analiz Yöntemi	59
4.6. Anket Çalışması Sonucu Elde Edilen Bulgular	60
4.6.1. Katılımcıların, derneklere ilişkin düzeyine ilişkin görüşleri.....	61
4.6.2. Katılımcıların cinsiyet değişkeninin derneklere ilişkin düzeyine ilişkin görüşleri	61
4.6.3. Katılımcıların medeni durumlarına göre derneklere ilişkin düzeyine ilişkin görüşleri.....	61
4.6.4. Dernek üyelerinin aldıkları ders ve saatlere ilişkin görüşleri.....	66
5. SONUÇ	67
6. KAYNAKLAR	70
7. EKLER	74
8. ÖZGEÇMİŞ	156

KISALTMALAR LİSTESİ

v.b.	: ve benzeri
sy.	: Sayfa
t.y.	: Tarih Yok
d.	: Doğum
ö.	: Ölüm
ed.	: Editör
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon
İ.T.Ü	: İstanbul Teknik Üniversitesi
Öğr.Gör.	: Öğretim Görevlisi
Ord.Prof.	: Ordinaryüs Profesör
T.C.D.D	: Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları
M.E.B.	: Milli Eğitim Bakanlığı
İSMEK	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları
İSAM	: İslam Araştırma Merkezi
BASAD	: Bakırköylü Sanatçılar Derneği
PEFHEM	: Pendik Folklor Halk Eğitimi Merkezi
MÜZDAK	: Türk Müziği Dernek ve Vakıfları Dayanışma Konseyi
f.	: Frekans
ss	: Standart Sapmalar
x	: Ortalama Puan
min	: Minimum
max	: Maximum
m	: Ortalama
N	: Kişi Sayısı
M	: Ortalama
F	: Kişi Sayısı (Adet)
ANOVA	: Analyzes of Variance (Varyans Analizi)

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.1. Anketlere ilişkin bilgiler.....	56
Tablo 4.2. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre dağılımı.....	57
Tablo 4.3. Katılımcıların medeni durum değişkenine göre dağılımı	57
Tablo 4.4. Katılımcıların yaş değişkenine göre dağılımı.....	57
Tablo 4.5. Katılımcıların eğitim durumuna göre dağılımı	58
Tablo 4.6. Katılımcıların aylık gelir durumuna göre dağılımı.....	58
Tablo 4.7. Katılımcıların mesleki kıdem durumuna göre dağılımı	58
Tablo 4.8 Katılımcıların derneğe devam ettiği yıl kıdem durumuna göre dağılımı.....	59
Tablo 4.9. Katılımcıların çevredeki musiki derneği durumuna göre dağılımı	59
Tablo 4.10. Katılımcıların derneğinizde müzik ile ilgili eğitim verilmesi durumuna göre dağılımı ...	59
Tablo 4.11. Katılımcıların, derneklere ilişkin düzeyinin boyutlarına ilişkin görüşleri	61
Tablo 4.12. Katılımcıların, derneklere ilişkin algılarına göre cinsiyet grupları arasında fark olup olmadığına ilişkin Bağımsız Örneklem T Testi sonucu.....	62
Tablo 4.13. Katılımcıların, derneklere ilişkin algılarına göre medeni durumları	63
Tablo 4.14. Katılımcıların, derneklere ilişkin algılarına göre medeni durum grupları arasında fark olup olmadığına ilişkin ANOVA analizi sonucu	63
Tablo 4.15. Araştırmaya katılan katılımcıların yaş değişkenine göre derneklere ilişkin görüşleri	63
Tablo 4.16. Araştırmaya katılan katılımcıların derneklere ilişkin ölçeği kriter puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşması	64
Tablo 4.17. Katılımcıların, eğitim durumuna göre derneklere ilişkin görüşleri	64
Tablo 4.18. Katılımcıların, derneklere ilişkin algılarına göre eğitim durumu grupları arasında fark olup olmadığına ilişkin ANOVA analizi sonucu.....	64
Tablo 4.19. Katılımcıların aylık gelir değişkenine göre derneklere ilişkin görüşleri.....	65
Tablo 4.20. Katılımcıların derneklere ilişkin algılarına göre aylık gelir grupları arasında fark olup olmadığına ilişkin ANOVA analizi sonucu	65
Tablo 4.21. Katılımcıların mesleki kıdem durumlarına göre derneklere ilişkin algıları.....	65
Tablo 4.22. Katılımcıların derneklere ilişkin algılarına göre mesleki kıdem grupları arasında fark olup olmadığına ilişkin ANOVA analizi sonucu	65
Tablo 4.23. Katılımcıların devam süresine göre derneğe ilişkin algıları	66
Tablo 4.24. Katılımcıların derneklere ilişkin algılarına göre derneğe devam süresine arasında fark olup olmadığına ilişkin ANOVA analizi sonucu.....	66
Tablo 4.25. Araştırmaya katılan katılımcıların musiki dernekleri olma değişkenine göre derneklere ilişkin ölçeği kriter puanlarının göre farklılaşması	66
Tablo 4.26. Araştırmaya katılan katılımcıların, müzikle ilgili eğitim verilmesi değişkenine göre derneklere ilişkin algılarının farklılaşması	66
Tablo 4.27. Alınan nota eğitimi ders saatine ilişkin görüşler	67
Tablo 4.28. Alınan solfej eğitimi ders saatine ilişkin görüşler	67
Tablo 4.29. Alınan Enstrüman Eğitimi Ders Saatine İlişkin Görüşler.....	67

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Funda POTUOĞLU
Anasanat Dalı : Türk Musikisi
Programı : Türk Musikisi
Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Tülin DEĞİRMENCİ
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Haziran 2014

TARİHİ SÜREÇTE TÜRK MÜZİĞİ EĞİTİMİNDE DERNEKLERİN YERİ ÖZET

Haliç Üniversitesi Türk Müziği Bölümü, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanmış olan bu Yüksek Lisans Tezinde “Tarihi Süreçte Türk Müziği eğitiminde Derneklerin Yeri” incelenmiştir.

Bu çalışmada, öncelikle tarihi süreç içerisinde Türk Müziği eğitiminin verildiği kurumlar ve Türk Müziği Derneklerinin cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası uğradıkları değişim aşamaları incelenmiştir. Yine bu derneklerin, Türk Müziği eğitiminde ki rolü incelenerek saptanmaya çalışılmıştır. Ayrıca derneklerin günümüzdeki yapısını incelemek amacıyla da alan çalışması yapılarak dernek yöneticileri ile dernek eğitimcileri ile yapılan görüşme sonuçları yer almıştır.

II. Bölümü oluşturan, Enderun, Mevlevihane, Mehterhane, Muzıka-i Humayun olarak adlandırılan kurumlar; uzun tarihsel dönemler boyunca varolmuş zaman içinde işlevini yitirerek, toplumsal ve siyasi nedenlerle ortadan kaldırılmış ya da simgesel bir kültür ögesi haline dönüştürülmüştür. Bu kurumların yaşadığı süreçte musiki tarihini şekillendirdikleri ve günümüze taşıdıkları düşüncesiyle tarihsel perspektifte incelenerek oluşturulmuştur.

Bu incelemeler sonucunda derneklerin tarihi süreç içerisinde Türk Müziği öğretimi ve aktarımı açısından çok önemli bir yere sahip olduğu ancak köklü değişikliklere uğrayarak günümüzde eğitim misyonunu kaybeden derneklerin örneklem olarak seçilen derneklerde yapılan anket sonuçlarına göre, daha fazla sosyalleşme amacıyla bir araya geldikleri bir kurum olma özelliğine büründükleri ortaya çıkmıştır.

Bir araya gelen gönüllülerin gayretleriyle kurulmuş olan bu dernekler günümüzde de Türk Müziğini koruyarak yaşatılmasını sağlama amacıyla halen varlıklarını sürdürmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Türk Müziği, dernek, tarihsel süreç

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Funda POTUOĞLU
Field : Turkish Music
Program : Turkish Music
Supervisor : Teaching Assistant Tülin DEĞİRMENCİ
Degree Awarded and Date : Master – June 2014

THE PLACE OF ASSOCIATIONS IN TURKISH MUSIC EDUCATION IN HISTORICAL PROCESS ABSTRACT

"The Place of Associations in Turkish Music in Historical Process" was examined in this Master Thesis prepared at the Institute of Social Sciences, Department of Turkish Music, University of Haliç.

In this study first of all the associations providing the Turkish Music education and in the historical process and changes that Turkish Music Associations undergo before and after Republic were examined. In addition, the role of these associations in Turkish Music has been attempted to determine by examining. Also, the results of the interviews with association administrators and educators made for the current structure of associations have taken place.

The Associations forming Section II and which are called as Enderun, Mevlevihane, Mehterhane, Muzıka-i Humayun have existed for long historical periods and they have lost their functions when the time comes and they have been removed or changed into a symbolic element of culture due to social and political reasons.

These associations have been examined with the idea that these associations have shaped the history of music and carry it to the present.

As a result of these examinations it has been emerged that these associations are very important in Turkish Music Education in the historical process, but as a result of the interviews with the associations that they lost their education mission by fundamental changes they come together mostly socializing and they wrap of an association character.

The associations established by the efforts of volunteers still continue their existence in order to ensure survival by preserving Turkish Music today.

Key words: Turkish music, association, historical process

1.GİRİŞ

Dernekler, tarihi süreç içerisinde, Türk Müziği eğitimi alanında rol oynamış çok önemli kurumlardır. Bu kurumlar Türk Müziğinin öğretimi ve aktarımı amacıyla kurulmuş olup Cumhuriyet Öncesi ve Cumhuriyet Sonrası çeşitli değişikliklere uğramışlardır. Buldukları dönemlere sosyal ve kültürel açıdan etkileri olmuş ve çok önemli müzik adamları yetişmesine aracı olmuşlardır. "Tarihi Süreçte Türk Müziği Eğitiminde Derneklerin Yeri" başlıklı Yüksek Lisans Tezi'nin amacı da, bu süreç içerisinde derneklerin Türk Müziği eğitimindeki yerini ve uğradıkları çeşitli dönemleri incelemek, ayrıca Türk Müziği öğretimi ve aktarımı amacıyla kurulmuş olan yine bu derneklerin günümüzde de aynı amacı taşıyıp taşımadıkları sorusuna yanıt bulmak amacı ile yapılmıştır.

İkinci bölümde; Türk Musiki Geleneğini oluşturan ve Musiki Eğitimi veren başta Osmanlı Saray Geleneği içinde yer alan bir eğitim kurumu olan Enderun'dan başlayarak Mevlevihane, Mehterhane ve Muzıka-ı Hümayun'un tarihsel geçmişi çeşitli kaynaklardan faydalanılarak incelenmiştir.

Üçüncü bölümde; tarihi süreçte kurulmuş Musiki Dernekleri hakkında kaynak taramaları yapılmak suretiyle ayrıca 1948 yılında İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği'nin çıkarmaya başladığı dönemin müzik dergisi "Musiki Mecmuası" sayılarından da bu alandaki bilgileri toplayarak derneklerin zaman içerisindeki değişimlerini çeşitli dönemlere ayırarak inceleyeceğiz. Bunları; Cumhuriyet öncesi Mektep ve Cemiyetler, Cumhuriyet sonrası dernekler ve Konservatuarların Kurumsallaşma Sürecinde Derneklerin Rolü başlıkları altında inceleyeceğiz.

Derneklerde eğitim, örgün eğitim kurumlarının açılmasıyla birlikte yaygın eğitime dönüşmüş, bunun sonucunda da Türk Müziği adına yapılan tüm etkinlikler farklı alanlarda yürütülmeye çalışılmıştır. Derneklerin bu süreçte uğradıkları değişiklikler yanında yine bu kurumların yaşayabilmesi için de çoğu zaman devlet desteği olmadan tamamen şahısların, dernekler yasasının getirdiği imkânlar dâhilinde yapabildikleri katkılarla zor ve meşakkatli bir yoldan bugünlere kadar

gelebilmişlerdir. Bizde bu meşakkatli yolla gelen sürecin çeşitli aşamalarını ve halen Türk Müziğine katkı sağlama amacıyla varlıklarını sürdürmeye çalışan derneklerin şu anki durumlarını da bu bölümde ele alacağız.

Yine bu bölümde günümüzde İstanbul Valiliğine kayıtlı halen hangi dernekler bulunduğu sorusuna yanıt bulmak amacıyla faaliyette olan Türk Müziği dernekleri listelenmiştir. Kayıtlı olmayan dernekler bulunması sebebiyle yapılan anket çalışması ile bu kayıtlı olmayan derneklere de erişilmeye çalışılmıştır.

Devlet Konservatuvarının kurulma öncesi dönemi ve Devlet konservatuvarların kurulma sonrası döneminde ki geçen sürede derneklerin yasal olarak tüzüklerinde yazan amaçları değişmemekle birlikte pratikte işlevleri farklı bir boyuta gelmiştir. Günümüz Musiki Dernekleri başlığı altında, tüm derneklerin dernek kurma hüviyeti, ortak amaçları, yönetmelikleri ve ayrıca çeşitli Musiki Dernekleri tüzükleri de bu bölümde yer alacaktır.

Günümüz dernekleri hakkında bilgi edinebileceğimiz, anket çalışması yaptığımız derneklerden yetişmiş önemli müzik adamları ve dernek yöneticileriyle röportajlar yapıldı. Yapılacak röportajlar doğrultusunda alacağımız bilgilerde derneklerin günümüzdeki durumlarını saptamak ve değerlendirmek için kullanılacak ve tezimizde yer alacaktır.

Dördüncü Bölümde; halen faaliyette olan derneklerin bugünkü yapısını, Türk Müziği eğitimindeki işlevlerinin tespiti, günümüz dernek mensuplarının bu eğitimden ne kadar yararlandıkları, dernek üyelerinin profil özellikleri, dernek üyelerinin gelme amaçları ve bu konu hakkında neler düşündükleri amacıyla bir anket çalışması yapılmıştır. İstanbul ili İllere göre daha aktif olması sebebiyle çalışma alanı olarak belirlenmiş ve İstanbul ili içerisindeki en eski ve en önemlilerinden; İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği, Beşiktaş Musiki Derneği, Eyüp Musiki Derneği ve Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği alan çalışması için seçilmiştir. Anket tekniği kullanılarak yapılan bu çalışmanın analizi bu bölümde yer alacaktır.

Araştırma sürecinde aşağıda açıklanan yöntem ve teknikler kullanılmıştır. “Tarihi süreçte Türk Müziği Eğitimi Yapan Kurumlar” başlıklı II. Bölüm tarihsel yöntem kullanılarak araştırılmış ve hazırlanmıştır.

Türk musikisi tarihinde müzik eğitiminin kurumsallaşma sürecini incelemek ve kurumların kültür içerisinde varoluş nedenlerini, konumlarını ve işlevlerini

saptamak amacıyla; geçmişe dönük inceleme yapma temelinde oturtularak yazılı kaynakların kullanıldığı, tarihsel yöntem ve teknikler kullanılmıştır.

Türk Musikisi eğitiminde kurumların etkilerini saptamak ve kavramak için yapılan tarihsel çalışmalar bugünü anlamamıza ve temellendirmemize yardımcı olur. Akarsu (1979: 166)'ya göre tarihselciliğin anlamlarından birisi şöyle açıklanır;

“On dokuzuncu yüzyıl, Türk Müziğinde gelenekten uzaklaşmanın görüldüğü, kurumların yok olduğu ya da değişimlere uğradığı bir dönemdir. Türk Müziği eğitiminin kurumsal bir desteği kalmadığında ise karşımıza özel musiki okulları ve musiki dernekleri çıkar”.

“Cumhuriyetten Önce ve “Cumhuriyetten Sonra” olarak ayrılıp incelenen bu yapılanma, “Tarihi Süreçte Türk Müziği Eğitimi Yapan Dernekler ve Eğitimdeki Rollerini başlığıyla III. Bölümü oluşturur. III. Bölüm oluşturulurken çalışma alanı olarak “İstanbul” ili belirlenmiş ve bu alanda varlığını sürdüren musiki dernek ve okulları konu edilmiştir. Bu okul ve dernekler tarihsel perspektifte ele alınıp incelenmiştir.

Araştırmanın başlığını oluşturan düşünce doğrultusunda; musiki derneklerinin günümüzde Türk Müziği eğitimine etkilerini, sosyo-kültürel yapılarını ve yönetim biçimlerini saptamak amacıyla, örneklem olarak, Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği, Beşiktaş Musiki Derneği, İleri Türk Musikisi Konservatuvarı Derneği ve Eyüp Musiki Vakfı seçilmiştir.

“Tarihsel yön güncel ile ilişkili olduğu ölçüde inceleme konusu olabilir ve bu da ardsüremliliği (diachronic), eşsüremlilik (synchronic) ile kaynaştıran “süreç” kavramını gündeme getirir. Bu süreci izleyebilme olanağı sağlayan sözlü kaynaklar da yazılı kaynaklar kadar önem taşır... Bir topluluğun müziksel geçmişini soruşturma, o topluluğun bugünkü durumunda geçmişle bağının anlaşılmasına dayanır... Dolayısıyla sözlü anlatılar da bir topluluğun bugününü geçmişe bağlayabildikleri oranda değerlendirilebilir. Bunun da ötesinde, yazılı belgelerin olması durumunda bile sözlü tarihin irdelenmesi dünya genelinde müzikolojinin temel dayanağı olan inceleme biçimine hem öz, hem de perspektif açısından katkıda bulunabilir” (Özer, 1997:70).

Bu görüşlerle, örneklem olarak seçilen dernekler ile ilgili bölüm oluşturulurken; yazılı belgeler dışında kurum yöneticileri ile yapılan görüşmeler kullanılmıştır. Soru-yanıtı dayalı ve yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak yapılan bu çalışmalarda elde edilen veriler, metin içerisinde kullanılmış ayrıca ekler bölümünde çözümlenmeleri tam metin olarak verilmiştir.

Örneklem olarak seçilen dernekler ile yapılan bir diğer çalışma da, dernek üyelerinden rastgele seçilen bireylere uygulanan soru kağıdı ile yapılan anket çalışmasıdır.

“Soru kâğıdı ile yapılan çalışmada, incelenen toplumun bütününe ya da bütünü temsil edebilecek bir kesiminin yanıtları değerlendirilir. Sonuçta, ele alınan konuyla ilgili olarak, toplumun ne kadarının hangi görüşte, eğilimde olduğunu saptamak önem taşır” (Özer, 2002:38).

Yapılan Anket çalışması sonucunda 190 katılımcı dan 181 tanesi geçerli sayılmıştır. Bu anket çalışmasında elde edilen veriler genel tarama modeli kullanılarak analiz edilmiştir.

“Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır” (Karasar, 2008:79).

İnsan ve grup davranışlarının niçin’ini anlamaya yönelik bir araştırma modeli olan ve geçmişte veya halen mevcut olan durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan genel tarama yöntemi çalışmanın IV. Bölümünde kullanılan yöntemdir. Bu araştırmaya katılan katılımcıların kişisel özellikleri, katılımcıların derneklere ilişkin algıları ölçülmüş ve analiz edilmiştir. Bu analizler sırasıyla şunlardır:

- Örnekleme oluşturan Katılımcıların kişisel özelliklerini özetlemek bakımından; *cinsiyet, gelir, mesleki kıdem, yaş, eğitim, mezun olunan fakülte, derneğe devam edilen yıl, musiki derneklerin varlığı, medeni durum, dernekte verilen eğitim saati* değişkenlerinin frekans (f) ve yüzdeleri (%) hesaplanmıştır.
- Katılımcıların ve kişisel özelliklerine bakılmaksızın, ölçeğin maddelerine ilişkin algılamalarının düzeyini göstermek üzere verdikleri ortalama puan (X) ve standart sapmalar (ss) hesaplanmıştır.
- Katılımcıların, cinsiyet değişkenine göre derneğe karşı algı ölçeğini algılama düzeylerinde farklılaşma olup olmadığını araştırmak üzere parametrik olan Bağımsız örneklem T testi uygulanmıştır.

- Katılımcıların, yaş, kıdem, medeni durum, eğitim durumu değişkenine ve mezun olunan okul değişkenine bağlı olarak krizde iletişim alt boyutlarını algılama düzeylerinde farklılaşma olup olmadığını araştırmak üzere ANOVA analizi uygulanmıştır.

2. TARİHİ SÜREÇTE TÜRK MÜZİĞİ EĞİTİMİ YAPAN KURUMLAR

Tarihi süreçte Türk Müziği eğitimi yapan kurum ve kuruluşları incelemeden önce, bu kurum ve kuruluşlarda yapılan Türk müziği eğitimine değinmemiz daha doğru olur. Bu kurumlarda Meşk sistemi denilen bir yöntem kullanılmaktaydı.

Meşk sistemi, Türk Müziği öğretiminin geçmişten günümüze aktarılmasında çok önemli bir role sahiptir. Bu sistem bir asır öncesine kadar usta çırak ilişkisine dayanarak yürütülmekteydi.

Esiner, (1985:44-45) Meşk kelimesinin hat sanatından geldiğini şu sözlerle ifade etmektedir;

“Hat sanatında hocanın, öğrencisine ders olarak verdiği yazı örneği, Sülüs ve nesih yazı öğrenmek isteyen kimse, yazı temrini yaptıranların bir satır yazısını meşk ederek baka baka aynen taklit etmeye kalkar, bunu hazırlar ve meşki ile hocasına takdim eder... Hoca, öğrencisinin meşk taklidini alır, benzetilmeyen harfleri açıklamalarda bulunarak düzeltir, öğrencisi de bol bol tekrarlayarak yazı öğrenmeye çalışır”.

Yine bu ifadeden anlaşıldığına göre Meşk hem yazı dilinde hem de musikide kullanılmıştır. Meşk sistemi belli başlı özelliklere sahipti. Bu özellikler ise şunlardı (Coşkun, 2007:3-4):

- Meşk, hocayla baş başa kalıp, birebir (Meşk-i Husus), yüz yüze gerçekleşen, usta çırak ilişkisine dayalı bir uygulamaydı. Yaygın olmamakla beraber birden fazla öğrenciye toplu olarak meşk etmek (Meşk-i Umumi) de mümkündü.
- Meşkin esas amacı mevcut repertuarı gelecek kuşaklara aktararak unutulmasını önlemek, korumak, kültürel sürekliliği sağlamaktı.
- Yazının kullanılmadığı, hatta sistemin zararlı gördüğü için notayı dışladığı, kişilerin birbirini dinleyerek, kulaktan kulağa aktarılarak işleyen meşk sisteminde esas unsur hafızaydı. Eserlerin

ezberlenmesini ve hatırlanmasını kolaylaştıran teknik kavram usul idi. Meşk mutlaka usul vurarak gerçekleşirdi.

- Meşkte öğretim ve aktarım eş zamanlıydı: öğrenci, makamı eseri, usulü, üslubu aynı anda öğrenirdi.
- Üstatlığın göstergesi hıfz edilen eser çokluğu

Ayrıca Meşk sistemi çeşitli kurum ve kuruluşlarda yapılırdı. Bu kurum ve kuruluşların başlıcaları aşağıda başlıklar halinde açıklanmıştır.

2.1. Enderûn

Enderûn hakkında İpşirli'nin (1994:185) İslam Ansiklopedi'sinde yer alan tanımını aşağıdaki gibidir:

“Osmanlılarda idarî ve askerî kadronun yetiştirilmesi için teşkil edilen saray eğitim kurumu... Enderun'un II. Murad veya Fâtih Sultan Mehmed dönemlerinde açılmış olduğu şeklinde iki ayrı görüş ileri sürülmekteyse de II. Murad zamanında Edirne Sarayı'nda teşkil edildiği, ancak gerçek teşkilâtına Fâtih döneminde kavuştuğu söylenebilir”.

Uzunçarşılı “Osmanlılar Zamanında Saraylarda Musiki Hayatı” başlıklı çalışmasında Enderûn kurulmadan önce Osmanlı sarayındaki müzik yaşamı hakkında şu bilgileri vermektedir:

“Osmanlı devleti başından itibaren hudutlarını genişletmekle beraber, dış ve içteki mücadele nedeniyle oldukça huzurlu bir devri padişahın şair ve bilgili olması ve musiki ile alakası sebebiyle Sultan İkinci Murad (1421-1451) zamanında bulmuştur... Bursa ve Edirne saraylarına doğrudan değerli musiki alimleri gelmiş ve kıymetli musiki bilgileri yetiştirmiştir” (Uzunçarşılı, 1977:80).

II. Murad döneminde gördüğümüz bu gelenek, Fatih Sultan Mehmet (1444-1481), II. Bayezid (1481-1512) döneminde de devam etmiş ve IV. Murat (1623-1640) döneminde Enderûn Seferli Koğuşu'nda müzik eğitiminin de başlanmasıyla kurumsal bir görünüm kazanmıştır.

“Enderun'daki eğitim Büyük ve Küçük odalar, Doğancı Koğuşu, Seferli Koğuşu, Kiler Odası, Hazine Odası ve Has Oda olmak üzere yedi kademe üzerine kurulmuştu... Seferli Koğuşu 1635 yılında IV. Murad tarafından teşkil edilmiştir. Önceleri Enderun halkının çamaşırlarının yıkanıp düzenlenmesi hizmetini görürken daha sonra çalışmalar sanata kaydırılmış ve buradaki gençler mûsikişinas, hânende,

kcemankeş, pehlivan, berber vb. meslek dallarında yetiştirilmişlerdi. Nitekim bu koğuştan birçok mûsikîşinas ve şair çıkmıştır” (İpşirli, 1994:186).

Enderûn’a öğrenci seçimi ise ülkenin dört bir yanından devşirilen çocukların toplanarak, başlangıçta Edirne Sarayına daha sonra Topkapı Sarayına getirilerek Dîvân-ı Humayûn önünde toplanmasıyla başlar, seçim Padişahın bizzat bulunduğu sırada yapılmış. Enderûn, Saray ve Devlet kadrosu ile yakın ilişki içerisinde bulunduğundan, Enderûn’dan yetişerek ülkeye yararlı olmuş, paşalık ve vezirlik rütbesi verilmiş, üst düzeyde görev almış pek çok Enderûnlu vardır (Özalp, 1986:6-8).

Özalp (1986:9)’ten Enderûn da müzik derslerinin Seferli Koğuşu yanındaki Meşkhâne de yapıldığını ayrıca Budak (2000:79)’tan da Enderun meşkhânesindeki müziğin, usta-çırak çalışmaları biçiminde ve uygulamalı olarak yürütüldüğü bilgisini almaktayız.

Osmanlı Devleti yenileşme hareketlerinin başladığı döneme kadar, Türk Müziği’ne sahip çıkmış, önem vermiş ve gelişimine katkıda bulunmuştur. Ancak, yenileşme hareketlerinden Enderun’da nasibini almış ve gelenekten uzaklaşarak kurumsal yapısı bozulmuştur.

Özalp’in “Türk Musikisi Tarihi” kitabından Halit Ziya Uşaklıgil’in kendi ağzından Enderûn’un son yıllarını şöyle aktarmıştır:

“...Enderûn’un Osmanlı Tarihinde hususi ehemmiyeti işarete muhtaç değildir. Hep biliriz ki, vaktiyle bu müessese âdeta bir Darbülfunûn (o vakitlerin mıkıyasına göre) ölçüsündeymiş. Buradan hükümet adamları, nakkaşlar, mûsikîşinaslar, hattatlar, oymacılar, bestekârlar, şâirler yetişmiş ve her şeyden ziyade bu müessese edep ve terbiyenin, iç ve dış görünüş güzelliğinin bir yetişme yeri imiş. Abdülmecid ve Abdülaziz devirlerinden başlayarak bozula bozula nihayet Abdülhamid zamanında her talti edilmek istenen tüfekçinin, aşçının, kapıcının yeğeni, oğlu, daha bilmem nesi buraya (çırağ) edile edile artık eskiden kalan erkân ve edep sahiplerini bıktırarak derecede dolup taşmıştı...” (Özalp, 1986:7).

İpşirli (1994:187) bu süreci şöyle açıklar;

“Enderun’a şartlara uymayan kimselerin alınmaya başlanması, eğitim sisteminin gelişen yeni ihtiyaçlara ayak uyduramaması, özellikle bu dönemlerde kapıkulu askerinin iktidarı belirleyici büyük nüfuz ve gücü, Enderun’daki disiplinin ve eğitim kalitesinin sarsılmasına yol açtı. Genel olarak imparatorluktaki diğer kurumlar gibi bu müessese de önemini yitirmeye başladı. Buna rağmen Enderun XIX. yüzyıl başlarına kadar etkisini devam ettirmiş, daha sonra ise Batı tarzında açılan mekteplerden yetişenler idarede söz sahibi olmuşlardır”.

Türk Müziğinin Osmanlı Devlet geleneği içinde değer bularak geliştirilmesi ve yaşatılmasını sağlayan Enderûn, musiki eğitiminin ilk kurumsal yapısıdır. Enderun eğitiminin kazandırdığı musiki geleneği toplumun yaşamına ve kültürüne önemli katkılar sağlamış, bu geleneğin etkisi büyük bir musiki kültürü ortaya çıkarmıştır.

Körükçü (1998:14) Enderûn'un önemi ile ilgili "Türk Sanat Müziği" adlı kitabında, şu ifadelere yer vermiştir:

"Kuruluşundan, 1833'te II. Mahmud tarafından lâğvedildiği tarihe kadar faaliyetini kesintisiz sürdüren Enderûn, Türk Osmanlı imparatorluk sarayının en büyük kuruluşu olarak kabul edilebilir".

2.2. Mevlevîhâne

Mevlevîhâneler, Türk Müziğinin gelişiminde ve eğitiminde en önemli kurumlardan birisidir. Müziğin bir ibadet biçimi olarak kullanılması, bu ibadet sırasında çalgıların eşlik etmesi; müziğe saygınlık ve kutsallık kazandırmıştır. Böylece repertuarı gelişmiş ve bu müziğin icrasında kullanılan çalgılar toplum içerisinde beğeni kazanmış, kültürün önemli bir parçası olmuştur. Büyük bir müzik kültürünün oluşmasında rol alan Mevlevîhâneler Osmanlı döneminde saygı görmüş ve korunmuştur.

İlk olarak 12.yüzyılın büyük velisi Hoca Ahmed Yesevî'nin musiki ve raksa tarikat yolunu açmasından sonra 13. ve 14.yüzyıllar arasında Konya'da yeni bir tarikat doğmuştur. Mevlânâ Celâleddin (1207-1274) tarafından kurulmuş olan bu tarikata Mevlevîlik, Mevlevîliğe bağlı dini kuruluşlara da Mevlevîhâne adı verilmiştir. Mevlevîlikte ibadet şekli zamanla değişime uğramış bugünkü ibadet şekli olan Sema'ya dönüşmüştür. Mevlevîhâneler, Türkçe, Arapça, Farsça, hat, tezhip, sema meşki gibi derslerin yanı sıra ciddi bir musiki eğitimi de veren aynı zamanda Osmanlı Musikisinin gelişmesi ve yayılması bakımından çok önemli bir rolü olan kurumlardır (Tanrıkorur, 2005:27).

Tanrıkorur, "Osmanlı Dönemi Türk Mûsikisi" kitabında Mevlevîhâneleri; "insanı en ham halinde alıp çeşitli bedenî, fikrî ve ruhî eğitim devrelerinden geçirerek pişirdikten sonra insân-ı kâmil haline getirmeyi amaçlayan manevî ocak" diye tanımlar (Tanrıkorur, 2005:27).

Mevlevîler bu amaçla, Mûsiki'yi kullanarak ibadetlerinin bir parçası haline getirmişler, araç olarak da Ayin'i kullanmışlardır. Mevlevî ayini mevlevî mukâbelesinin ana bölümü olan asıl sema sırasında seslendirilen sözlü ve geleneksel ezgili türdür. Dört bölümünün her birine selam adı verilir. 1.selam Düyek ya da Devr-i Revân, 2. ve 4. selamlar Ağır Evfer, 3. selam Devr-i Kebîr, Frenkçîn, Düyek, Çember, Evsât, Semaî vb. usûllerden biriyle ölçülür. Sözleri çoğunlukla tarikatın kurucusu Mevlâna Celâleddin Rumî'nin ya da oğlu Sultan Veled'in şiirlerinden seçilir, dolayısıyla Farsça olurdu (Oransay 1976:111). Bu besteler, Türk Mûsikisi'nin anıt eserleri niteliğindedir. Makam, usûl, melodik seyir, modülasyon tekniği, ilahi duyguların musiki ile anlatımı gibi özelliklerini bir arada toplanmış, başka bir mûsiki eseri mevcut değildir. En çok ayin besteleyen bestekârların bazıları ise şunlardır: Hamami-zâde İsmail Dede (7 ayin), Zekâi Dede (5 ayin), Nayî Osman Dede (4 ayin), Seyyid Ahmed Ağa (3 ayin), Hâfız Şeyda Dede (3 ayin), Ahmed Avni Konuk (3 ayin), Abdürrahim Künhî Dede (2 ayin), Haşim bey (2 ayin), Bolahenk Nuri Bey (2 ayi), Ahmed Irsoy (2 ayin), Hacı Faik Bey (2 ayin) ...v.b. (Özalp, 1986:29-31).

Coşkun (2007:94)'a göre Mevlevî ayini bir müzisyenin besteciliğine ilişkin tüm yeteneğini ortaya koyduğu en uzun soluklu tür olmanın yanında makam, geçki, usûl... v.b. teknik kavramların öğrenilmesi bakımından da rehber bir türdür.

Özalp'ın (1986: 30), "...Mevlevîliğin belli başlı sazı Ney ve Kudüm iken, sonraları Keman, Kanun, Ud, Rebap gibi sazlar katılmış, teller madenî olduğu için Tanbur'a rağbet edilmemiştir" ifadesinden yola çıkarak, ilk dönemlerde Mevlevî Mûsikisinde telli çalgıların olmadığını, ancak zamanla diğer çalgılarla birlikte telli çalgılara da yer verildiği anlaşılmaktadır.

Gazimihal, "Konya'da Musiki" kitabında Mevlevîler için bazı çalgıların neden önem kazanıp mûsikilerinde onları kullandıklarını açıklar, ona göre; "Mevlevî nutribhânelerine esası deri ve nabat olan her saz mesela Ney, Kudüm, Ud, Rebap, Kanun, Halile, çıkarılabilir. Fakat Tanbur, Santur, yani bütün teller madeni olan sazlar çıkarılamaz. Mevlevîler katı sineden yanık ses çıkmaz itikatındadırlar" (Gazimihal, 1947:11-12).

Mevlevîhânelerin ayakta kalabilmesi ve devamlılıkları açısından dönemin Osmanlı yönetiminin vermiş olduğu destekler şüphesiz ki çok önemlidir. Tanrıkorur bu açıdan, özellikle III. Selim ve II. Mahmud gibi Mevlevî Padişahların destekleri ile bu kurumların zirveye çıktığından ve en parlak dönemlerini yaşadıklarından bahseder (Tanrıkorur, 2005:28).

Osmanlı hanedanları tarafından korunan ve desteklenen Mevlevîhâne, Türk Müziğinin gelişimini ve toplumsal yapı içerisinde müzik kültürünün yükselmesini etkileyen önemli kurumlar olmuştur.

2.3. Mehterhâne

Mehterhâne, Osmanlı Devleti'nin askeri müzik teşkilatıdır. Farsçada "*daha büyük, en büyük*" anlamına gelen mihter kelimesinin Türkçeleşmiş şekli olan mehter (çoğulu mehterân), Osmanlı saray teşkilâtında mehterhâne de denilen mûsikî takımından başka "*yüksek rütbeli hizmetkâr, kavas, Bâbîâli çavuşu, rütbe-nişan müjdecisi (çaylak), at uşağı ve çadır uşağı*" görevli sınıfları için de kullanılmıştır.

Mehter teşkilâtının geçmişi Türk ve İslâm tarihinin en eski devirlerine kadar giderse de bunu ifade eden mehter ve mehterhâne terimlerine ancak XVI. yüzyıl Osmanlı belgelerinde rastlanır. (Özcan, 1994:545).

Devlet tarafından kurulan ve desteklenen ilk müzik okulu diyebileceğimiz, Mehterhâne ülkenin dört bir yanına gönderilen çalıcı mehteran yetiştirmiş ve mehter takımları oluşturmuştur. Osmanlı Devleti'nin üç kıtada hakimiyet altında olan bölgelerdeki şehirlerin ve büyük kalelerin çoğunda mehter takımı bulunduğu göz önüne alınırsa, mehter teşkilatının ne kadar çok müzisyen yetiştirdiği tahmin edilebilir.

Özalp; Mehterhâne'nin, Türk Askerî Mûsikîsi tarihimizin başlangıcından beri saray, konak, ordugâh ve cephelerde kullanıldığından bahseder.

Eski Türk Devletlerinde önemli olaylarda, davul ile beraber çalınan diğer müzik aletleri bir haberci durumundaydı. Türk hakanlarının tuğlarının altında davul çalınırdı. Ayrıca eski Türkler için kutsal sayılan sancak, davul ile bir bütün durumundaydı ikisi birlikte de Tuğ diye nitelendirilirdi ve Tuğ'un açığa çıkartılarak dalgalandırılması da bir savaş habercisi olarak sayılırdı. Bu nedenlerden dolayı da mehter bir savaş aracı durumuna gelmişti. Ancak mehter hiçbir Türk Devletinde savaş aleti durumunda kalmamış, barış durumlarında, kutlamalarda, eğlencelerde, hükümdar alaylarında da kullanılmış ve devletin bir parçası durumundan da asla kopmamıştır (Özalp, 2000:43).

Aksoy (1985: 1214-1218) da bu konu hakkında, "Tanzimat'tan Cumhuriyete Mûsikî ve Batılılaşma", adlı kitabında aşağıdaki ifadeyi kullanır;

“Türk Müziğinin en önemli kurumlarından biri olan Mehterhâne, yalnızca savaşlarda düşmanı korkutmak ve yürüyüş havaları çalan bir topluluk olmayıp Türk Müziğinde peşrevden saz semaine, murabba, nakış, semai vb. vokal eserlerden oluşan fasillara kadar birçok türde eseri içeren zengin bir repertuara ve çalgıcı kadrosuna sahip açık hava orkestrası niteliğindedir”.

Mehter kendisini ilk olarak Askeri alanda göstermiştir. Osmanlı Devletinde aynı anda birden fazla ordu hazırlanıp sefere gönderildiğinden her orduya bir mehter takımı eşlik etmiştir.

Mehter sefere çıkan orduya refakat eder yol boyu ordunun hareket kabiliyetini belirleyecek tarzda müzik icra ederdi. Ordu çalınan müziğin ritmine ve tarzına göre hareket eder, konaklar, tehlikeli durumlarda alarma geçer, düşmana saldırırdı. Mehter, askeri bir kurum olmanın dışında Osmanlı sosyal hayatında, düğünlerde, bayramlarda, elçi kabullerinde, kılıç kuşanma töreninde de görevler alırdı (Boztaş, 2009:96).

Açık hava orkestrası olarak da adlandırılan Mehter; şenliklerde, bayramlarda, geçit törenlerinde görev alması nedeniyle, halkın Türk müziği kültürü üzerinde de etkili bir kurum haline gelmiştir.

16. 17. ve 18. yüzyıllarda yetişen bestekâr ve icracıları eliyle askeri musiki sanatının zirvesine ulaşan mehter musikisi, hem savaşlar hem de Osmanlı elçi veya heyetlerine eşlik eden şatafatlı takımlar münasebetiyle tanındığı Avrupa’da önce ordu birliklerini sonrada bestecileri etkilemekte gecikmemiştir (Tanrıkorur, 2005:26).

Sanlıkol “Çalgıcı Mehterler” başlıklı çalışmasında Mehter topluluklarının repertuarları hakkında şunları aktarır:

“Çalgıcı mehterlerin 1826 öncesi repertuarları günümüzün Batılı marş bandosu fikrinin kapsayabileceğinden çok daha çeşitli ve çok yönlüydü. Çalgıcı mehterlerin karmaşık dünyası Osmanlı saray halkının içinden ve dışından gelen müzisyenleri Osmanlı İmparatorluğu’nun farklı bölgelerinin kentsel ve kırsal folklorik müziklerini ve Klasik Osmanlı müziğini icra eden müzisyenleri kapsamaktaydı. Bu müzisyenler kimi zaman eğlence, kimi zaman askeri ve kimi zaman da dini açık hava toplantılarında icra yaparlar, içlerinde yer alan bestekarlar da üst seviyelerde sivil ve askeri görevlilerden, çeşitli tarikat mensuplarından, hatta sıradan müzisyenlerden bile olabilirdi” (Sanlıkol, 2011:14).

1826’da Sultan II. Mahmud’un Yeniçeri Ocağını kaldırması ile ordunun sembolü olan Mehter örgütü ile yeniçeri ocağı arasındaki yakın bağ mehterin geleceğini belirlemiş, Mehterhâne kaldırılmış, yerine Avrupa Devletlerinde olduğu

gibi “Askeri Bando” takımı olan Muzika-i Hümâyun kurulmuştur. Bu durum, Mehterhâne ile birlikte repertuarının da unutulmasına, kaybolmasına neden olmuştur. Oransay, bu konu hakkındaki görüşlerini, “Cumhuriyet Döneminde Türk Musikisi” başlıklı yazısında şöyle aktarır;

“1826’da Mehter-hâne’nin de ilga edilmesi ve yerine Muzika-i Hümâyun’un kurulması, bir yandan Türk Mûsikîsinin en mühim müesseselerinden birinin ortadan kalkmasına, bir yandan da Batı musikisi tedrisatının Türkiye’de resmen başlatılmasına yol açmakla, günümüze dek sürüp gelecek bir ikiliğin temelini atmış, Türk kültürü Batı kültürünün savaşında, birincinin aleyhinde, ilk büyük yıkımın meydana gelmesine sebep olmuştur” (Oransay, 1984:1511).

Meşrutiyet sıralarında ortadan kaldırılışının 88.yılında Mehter Takımının Müze-i Asker-i Osmaniye bağlı Mehterhâne-i Hakani adıyla yeniden sahneye çıkarıldığını görüyoruz (Doras, t.y. 17-18).

1911’de Ahmed Muhtar Paşa tarafından “Mehterhâne-i Hâkâni” adıyla yeniden yapılandırılan ve 1914’de kuruluşu tamamlanan Mehter, Cumhuriyet’ in ilanından sonra saltanat alâmeti sayılarak kapatıldı. 1952 yılında İngiltere Kralı VI. George’un cenaze töreninde Cumhurbaşkanı Celal Bayar ile Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Nuri Yamut’un “İskoç Gayda Takımları”nı dinlemeleri, mehter takımını hatırlattı ve aslına uygun olarak yeniden kurulmasına neden oldu (Boztaş, 2009:1).

1963 yılında Askeri müze müdürlüğüne tayin edilen Sebahattin Doras’ın teklifi ve araştırmaları sonucunda 10 Temmuz 1968 tarihinde bugünkü Mehteran Bölüğü’nün kurulduğu; Mehterhâne başlıklı broşürünün önsözündeki açıklamalarında belirtilmiştir. Günümüzde, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Dairesi Askerî Müze Müdürlüğü bünyesindeki faaliyetine devam etmektedir.

2.4. Muzika–i Humayûn

Mehterhane’nin kapatılmasıyla Mehter Müziği dönemi sona ermiş, Türk Müziğinde yeni arayışlara yönelme çalışmaları başlamıştır. Bu amaçla Muzika-i Humayûn kurulmuş, başına da ünlü İtalyan Şef Giuseppe Donizetti (1788-1856) getirilmiştir. Muzika-i Humayûn bir saray bandosu olarak görev yaparken, Donizetti Paşa bunlara 1846’da bir yaylı sazlar bölümü ekleyerek bu nüveden bir de orkestra oluşturmuş ve bu arada müzisyenlerini Hamparsum notası ile eğitip, yeni besteler

yaparak bandonun dağarcığını geliştirmiştir. İtalya'dan yeni çalgılar ısmarlayıp her çalgı için yabancı öğretmenler getirtmiştir (İlyasoğlu, 2009: 295).

Donizetti'nin burada yapmak istediği Batı Müziğini kullanarak, mevcut tek sesli ve armoniden yoksun Türk Müziği sistemini geliştirmek ve çok sesli müziği yaygınlaştırmaktır. Bu amaçla Türk Müziği ile Batı Müziği arasında ortak çalışmalar yapılmış, Hatta halkı çok sesli müzikle tanıştırmak amacıyla, kent sokaklarında konserler bile tertip edilmiştir.

Yenileşme sürecinin bir parçası olarak, Budak (2000:72), “Muzika-ı Humayûn’un fasıl heyetinde ney ile flüt, ud ile mandolin bir arada yer almış ve Batı Müziğinin majör ve minör tonlarına yakın olan bu tonlarla icra edilebilecek makamlardaki eserlerden repertuarlar oluşturulmuştur”, ifadesini kullanmıştır.

Bu döneme baktığımızda Türk Müziği alanında bir batılılaşma hareketinin başladığını görürüz. Bu hareketin, Sultan Abdülmecid’in Tanzimat Fermanı’nı 1839’da ilan etmesiyle hız kazandığını, genel olarak da Osmanlı Devletinin yıkılmasına kadarki dönemi kapsadığını söyleyebiliriz. Elbette ki Osmanlı Padişahlarının Batı Müziği ile tanışmaları Tanzimat dönemi öncesine dayanır. Ancak Osmanlı Padişahlarının yenileşme hareketleri doğrultusunda ilk olarak II. Mahmud’un Mehterhaneyi fes ederek Muzika-i Hümayun’u kurmasını söyleyebiliriz. Bu kurumu idare etmek içinde batılı bir müzisyen olan Donizetti’yi seçmesi de bu nedenden dolayıdır.

Muzika-i Hümayun Cumhuriyet döneminde Cumhurbaşkanlığı Orkestrası ve Riyaset-i Cumhur İncesaz Heyeti; Muzika’nın devamı kabul edilebilir. Askeri alanda ise, zaman içinde çeşitli değişikliklerden sonra bugün dört kuvvet komutanlığının ve çeşitli askeri kuruluşların müstakil bando takımlarını oluşturur (Körükçü, 1998:28).

Budak (2000:73), Muzikayı Hümayun’un Türk Müzik tarihindeki önemini “müzik ve müzik eğitimcisi açısından belli bir birikimi Cumhuriyet Türkiye’sine aktarabilecek sanatçılar yetiştirmiş olmasındandır” diye ifade eder. Buna göre bu kurumun Batı Müziği anlamında eğitim ve öğretim veren bir konservatuar niteliğinde olduğunu söyleyebiliriz.

Saray da da Batı Müziği havası iyice yerleşmeye başlamıştır hatta Özalp (1986: 19) haremde bile bir bando takımı kurulduğundan, adının da “Muzika Mektebi” (1863) olduğunda bahseder.

Batı Müziği eğitiminin artmasıyla birlikte Türk Müziği eğitimi de giderek zayıflamış, bunun sonucunda da Türk Müziği öğreten kurumlara ihtiyaç duyulmuş ve

yavaş yavaş yeni kuruluşlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu amaçla Türk Müziği, ders olarak okullara ilk kez 1870’de İstanbul Muallim Mektebinde girmiş, dersleri de bando subaylarıyla sarayın fasıl müzikçileri vermiştir (Selanik, 2010:311).

1908’de Özel Türk Müziği Konservatuarı olan Darül Musiki-i Osmani kurulmuş, varlığını ancak 1914 yılına kadar sürdürebilmiştir.

1911’de de dönemin Maarif-i Umumiye Nezareti (Milli Eğitim Bakanlığı) ilkokullara mahsus bir musiki eğitim planı hazırlatmış, bir yıl sonra da İstanbul Belediyesine bağlı Musiki ve tiyatro okulu olan 1912’de Darül’l-Bedâyi-i Osmani’nin açılışını yapmışlardır (Özalp, 1986:81-83).

1914’de kız ve erkeklerin öğrenim görebileceği, hem Batı hem de Türk Müziği eğitimi verecek olan Dârü’l-Elhan (Nağmeler Sarayı) kurulmuştur (Tanrıkorur, 2005:31). Sonradan İstanbul Belediye Konservatuvarına dönüşmüştür.

3. TARİHİ SÜREÇTE TÜRK MÜZİĞİ EĞİTİMİ YAPAN DERNEKLER VE EĞİTİMDEKİ ROLLERİ

Dernekler tarihi süreç içerisinde Türk Müziği eğitimine çok büyük katkılar sağlamış ve bu katkıları gerçekleştirirken de çok etkin görevler almışlardır. Bu görevlerde zaman içerisinde değişikliklere uğramıştır. Bunu Cumhuriyet öncesi Kurulan Mektepler ve Cemiyetler, Cumhuriyet sonrası kurulan dernekler ve Konservatuarların Kurumsallaşma Sürecinde Derneklerin Rolü diye çeşitli bölümlere ayırarak incelememiz mümkündür:

3.1. Cumhuriyet Öncesi Kurulan Cemiyetler ve Mektepler

Bu dönemde Saray da yapılan Türk Müziği çalışmaları tanzimatla birlikte yavaş yavaş saray mensuplarının konaklarına kaymaya başlamış ve müzisyenleri de özel dersler ve toplantılarda sanatlarını icra etmeye çalışmışlardır.

Kişilerin kendi gayretleriyle Meşk sürdürme çalışmaları hakkında Tanrıkorur (2005: 31,32), şu ifadelerle yer vermiştir:

“Özel meşkhaneler adı altında “Mûsikî-i Osmânî, Gülşen-i Mûsikî, Dârü'l-Mûsikî, Terakkî-i Mûsikî”, vb. isimler altında evlerinde veya uygun bir lokalde hususi meşk veren Kanunî Hacı Arif Bey, İsmail Hakkı, Rif'at, Hoca Kâzım (Uz), Abdülkadir (Töre), Kanuni Nâzım, Udi Fahri (Kopuz) ve Ali Salâhi beyler gibi tanınmış musiki üstadları Türk Müziği meşk geleneğini sürdürmeye çalışmışlardır”.

Elbette yapılan bu meşk çalışmaları da musiki cemiyetlerinin kurulmasına katkı sağlamış ve Türk Müziğinin yayılmasına sebep olmuştur.

1908'de Jön Türklerin Abdülhamid iktidarını ele geçirmesiyle İstanbul'un müzik yaşamında başlayan değişim gereği, yeniden yapılanmaya paralel olarak eğitim sistemindeki liberalleşmeyle açılan müzik okulları arasında Musiki-i Osmani ve Darü'l Musiki en önemlileri kabul edilir (Greve, 2006:337). Musiki-i Osmani ve Darü'l Musiki'nin önemi 1908'de açılan ilk müzik dernekleri olmalarından gelir.

Bu arada pek çok dernek kurulmuş ve bunların bazıları da çok kısa ömürlü olmuşlardır. Öztuna (1987:68),bu kısa ömürlü dernekler hakkında aşağıdaki ifadeyi kullanmıştır;

“Terakki-i Musiki, Gülşen-i Musiki, İzmir Musiki Mektebi, Darü'l-Feyz-i Musiki (1915-1936), Şark Musiki Cemiyeti (1918-1923) şöhretine güvenen müzisyenlerin kişisel çabalarıyla kurdukları fazla uzun ömürlü olmayan kurumlardır.”

Özel meşkhânelerin faaliyetleri sürdürülürken, Türk Müziği eğitimi yapmayı amaçlayan Musiki Cemiyetlerinin kurulması II. Meşrutiyet dönemine rastlar. 1912 yılında kurulan Darü't-Talim-i Musiki Cemiyeti hakkında Behar (1998:51) aşağıdaki ifadeyi kullanmıştır:

“Kaldı ki kahvehâne köşeleri ile resmi musiki dernekleri birbirlerinden o kadar uzak değillerdi. Şehzadebaşın'da bulunan ve Hacı'nın Kıraathanesi olarak bilinen kahvehânenin arkasında iki adet oda vardı. 1912 yılında Darü't-Talim-i Musiki Cemiyeti kurulunca ilk çalışma mekanı olarak bu kahvehâne seçildi. Kahvehânenin arkasındaki iki oda ise, doğal olarak birer meşkhane haline getirildi”.

Tanrıkorur (2005:32) ise, Darü't-Talim-i Musiki cemiyeti hakkında “Hem eğitim hem konser verme amacıyla kurulan derneklerin başında yer alan bu cemiyetin, Türk Müziğinin ilk toplu icra plaklarını dolduran, ayrıca yurt içi ve yurt dışı olmak üzere ciddi, başarılı konserler veren bir kurum niteliğinde” olduğundan bahseder.

Dernekler, II. Meşrutiyet'ten sonra yeni bir örgütlenme sürecine girmişlerdir. Bunlardan Darü't Talim-i Musiki (1912-1939), Darü'l Feyz-i Musiki (1915-1934), Şark Musiki Cemiyeti (1918) gibi dernekler, eğlence müziğinin icra biçimi olan piyasa ağzı olarak adlandırılan ve kötü kabul edilen icra anlayışından Türk Müziğini korumayı amaç edinmişlerdi (Coşkun, 2007:10).

Girişmiş oldukları bu çabayla, klâsik üslup dedikleri arı üslub icrasını geliştirerek ve yaygınlaştırarak piyasa üslubunun etkisinden korumaya çalışmışlardır. Böylelikle daha düzgün bir üslup icrasıyla, Türk Müziğinin gelecek nesillere doğru ulaşabilmesine çalışmışlardır.

1917'de kurulan Darü'l Elhan, Türk Müziğinin ciddi, sistematik modern anlamda eğitiminin verildiği ilk resmi kurum olma özelliğine sahipti. Müzik eğitiminin yanı sıra bünyesinde bulunan icra heyetleriyle vermiş olduğu konserler ve yapmış olduğu müzik yayınlarıyla öncü kurum olmuştur. Bu kurumu özel kılan diğer

bir unsur da Batı Sanat Müziği eğitimi ile Türk Müziğinin eğitimini beraber sürdürmesiydi (Coşkun, 2007:10).

Dar'ul Elhan'nın öğretim ve öğrenim planı ise şu ilkelere göre hazırlanmıştı:

“Dört yıl süreli olan bu okul edebiyat öğretmeni ve mûsikîşinas yetiştirecekti. Batı Mûsikîsi de öğretilmekle birlikte Türk Mûsikîsi'ne ağırlık verilmişti. Nazariyat, Nota, Solfej, dinî mûsikî, Türk Mûsikîsi âletleri, Şan (gına) gibi dersler konmuştu. Bunlardan başka bilimsel inceleme yapmak, mûsikîmizi tanıtmak ve yaymak, kaybolmaya başlayan eski ve değerli mûsikî eserlerimizi notaya alarak tespit etmek, folklor çalışmaları yapmak gibi görevleri de vardır. Kısacası “Batı” anlamında bir konservatuvar niteliğini alması düşünülmüştü. Ziya Gökalp 'in önderliğini yaptığı “Türkçülük” akımının en ateşli ve en güçlü olduğu, sanat mûsikîmizin “Bizans Mûsikîsi” sayıldığı, gerçek mûsikîmizin “Halk Mûsikîsi” olduğunun ileri sürüldüğü o günlerde, bu girişimi saygı ile anmak gerekir. Bu gibi amaçlara yönelik çalışmalar, 1917-1923 yılları arasını kapsar” (Özalp, 1984:86).

Bu kurum daha sonraları Belediye konservatuvarına dönüşmüştür. Dr.Erhan Özden'in, “Rast Müzikoloji Dergisi'nde” yayınlanan “Osmanlı'nın Gayrimüslim Mûsikî Cemiyetleri” adlı makalesinde, Cumhuriyet öncesi dönemde gayrimüslim mûsikî cemiyetlerinin İstanbul'da bulunanlarının Dâhiliye Nezareti'ne (İçişleri Bakanlığı) İstanbul'da olanlarının ise o vilayetin en büyük mülki amirine bağlı olarak çalıştığından ve Maârif Nezareti'nin (Millî Eğitim Bakanlığı) bu cemiyetleri teftiş ettiğinden bahseder. Yine Dr. Erhan Özden'in tespitine göre; Osmanlı Mâarifi'ne bağlı olan gayrimüslim cemiyetlerinin işleyişinin tıpkı Türk Cemiyetlerinin işleyişiyle aynı olarak yürütülmekte olduğunu ifade etmiştir (Özden, 2013: 226-228-229-231). Buna göre; Cumhuriyet Öncesi Dönemde de Türk Mûsikî Cemiyetlerinin Dâhiliye Nezareti'ne bağlı olarak çalıştığını söyleyebiliriz.

II. Meşrutiyet'ten (1908) sonra ülkenin her yanında çok sayıda musiki cemiyetleri ve özel musiki okulları kurulmuş olup, yaygın eğitim kanalıyla halkın müzik gereksinimi önemli ölçüde karşılamışlardır. Bunlar aşağıdaki gibidir (Özalp, 1986:81-83; 87-89):

1. Dârü'l Musikî-i Osmânî Mektebi
2. Mûsikî-i Osmânî Mektebi
3. Üsküdar Musiki Cemiyeti
4. Dârü'l-bedâyi Tiyatro ve Mûsikî Mektebi
5. Dârü't-tâlim-i Mûsikî Mektebi (Musiki Öğrenim Evi)
6. Darü'l Feyzi-i Musiki Mektebi
7. Dârülelhan (Nağmeler Evi)

8. Şark Musikî Cemiyeti
9. Terakki-i Mûsikî Mektebi

Cumhuriyet Öncesi kurulan bu kurumları aşağıda şu şekilde incelememiz mümkündür:

3.1.1. Dârü'l Musikî-i Osmânî Mektebi (1906-1908)

Dârü'l Musikî-i Osmânî Mektebi (1906-1908), Tanburî ve bestekâr Hacı Kirâmî Efendi başkanlığında, Leon Hancıyan, Kaşyarak Hüsameddin Bey, Kanunî Hacı Arif Bey, Hâfız İsmail, Hâfız Aşîr tarafından kurulmuştur.

İstanbul'da kurulan özel Türk mûsikisi mektebi olan Dârü'l Mûsikî-i Osmânî Mektebi, Koska'da Râgıb Paşa Kütüphanesi karşısındaki bir binada faaliyete başladı. Mektepte kurucular dışında, müdür Santûrî Edhem Efendi, yardımcısı Kirkor Efendi ve kâtip Salâhaddin Efendi'nin idareciliğindeki öğretim kadrosunda kemanî Aleksan Efendi, ûdî Sâmi Efendi, ûdî Ekrem Efendi, santûrî Edhem Efendi, Hâfız Tevfik Efendi (Neyzen Tevfik Kolaylı) gibi sanatkârlar bulunmaktaydı. Hâfız Arap Cemal ve Nazmi Efendi'nin öğretmen yardımcısı olarak görev yaptığı okulun şeref üyesi ve fahrî başkanı ise kanunî bestekâr Şehzade Ziyâeddin Efendi idi. Dönemin meşhur mûsiki üstatlarının ders verdiği bu mektep de, ayrıca hoca ve talebelerin de yer aldığı Dârü'l Mûsikî-i Osmânî Heyeti adlı bir toplulukları da bulunmaktaydı (Özcan, 1994: 553).

3.1.2. Mûsikî-i Osmânî Mektebi (1908-?)

II. Meşrutiyet'ten sonar Dârü'l Musikî-i Osmânî Mektebi, Muzika-i Hümâyun hocalarından Muallim İsmâil Hakkı Bey başkanlığında, Mûsikî-i Osmânî adıyla Şehzadebaşı'ndaki Fevziye Kırathanesi'nin üzerinde çalışmalarına başlamış, okulun müdür yardımcılığını da İzzeddin Hümâyî Bey (Elçioğlu) üstlenmiştir. Bu cemiyetin yeni dönemdeki öğretim kadrosunda ise; Üdî Fahri Bey (Kopuz), neyzen İhsan Aziz, kemanî Reşad Bey (Erer), kanunî Âmâ Nâzım, tanburî Ahmed Neş'et gibi sanatkârlar yer almıştır. Dönemin yayın organlarında bazen Mûsikî-i Osmânî, bazen de Mûsikî-i Osmânî Mektebi adlarıyla geçen bu kurum, I. Dünya Savaşı'nın çıkması üzerine bir süre kapanmasına rağmen daha sonra İsmâil Hakkı Bey tarafından 1914'te Çemberlitaş'da yeniden açılmıştır. Daha sonra Musiki Osmanî

Cemiyeti kadrosunda bulunan çok değerli sanatkâr kadrosu Darü'ttalimi Musiki Cemiyetinde de bulunmuştur. Konser faaliyetlerinde Mûsikî-i Osmânî Heyeti ve Mûsikî-i Osmânî Mektebi Heyeti zaman zaman da Dârü'l Mûsikî-i Osmânî Heyeti adı kullanılmıştır. Bu derneğin ne zaman kapandığı kesin olarak bilinmemektedir (Özcan, 1994:553).

Doç. Dr. Gültekin Oransay'ın "Türkiye'de Defter ve Dergi Biçiminde Fasil Yayınları (1875-1976)" başlıklı çalışmasında, Musiki-yi Osmani Cemiyeti kurucusu ve aynı zamanda Osmanlı Musiki Mektebi"ni yöneten Muallim İsmail Hakkı Bey'in (1866-1927) derneğin ve okulun yayını olarak bir dizi fasıl defteri yayınlamış olduğunu görmekteyiz. Bu yayınlar o dönemin musiki repertuarı açısından önemli bir katkıdır. Yayınlar aşağıda aynen şöyle aktarılmaktadır:

- 1- Musikî-yi Osmanî Cemiyeti tarafından neşr edilen Şehnaz Faslı. Numara 1. Reis: Mahzen-i Esrar-ı Musikî mürettibi İsmail Hakkı. Galata'da Şahsuar sokağında Soma Matbaası'nda tab olunmuştur. 16 + 4 yüz, 5 kuruş.
- 2- Musikî-yi Osmanî Cemiyeti tarafından neşr olunan Buselik Faslı. Numara 3. Reis: Mahzen-i Esrar-ı Musikî mürettibi İsmail Hakkı. Aleksandros Numizmatides ve Şürekâsı. ? 16 yüz.
- 3- Saba Faslı; Mülkümüzde mevcut yegâne Osmanlı Musikî Mektebi ders nazırı ve hey'et-i umumiyye muallim İsmail Hakkı Bey. Numara 17, sene 1326'lı (1908) 15 yüz, 5 kuruş"(Oransay, 1978:282)

Musiki-i Osmani Cemiyeti'ni kuran İsmail Hakkı Bey, cemiyeti sahip olduğu geleneksel musiki yapısının dışına çıkarak, Şehzadebaşı'ndaki Yeni Ferah Tiyatrosu'nda kurduğu İstanbul Opereti'nin orkestrasını yönetmiş otuz kırk kişilik ses ve saz topluluğu ile halka açık icraların ilk örneklerini vermişlerdir (Özcan, 1994:101-102).

Muallim İsmail Hakkı Bey, Chopin'in cenaze marşı olarak kullanılan bestecisi eşliğinde Mezarlığa (Eğrikapı) bando ile götürülen ilk ve tek Geleneksel Türk Sanat Müziği bestecisidir (Sarı, 2012).

3.1.3.Üsküdar Musiki Cemiyeti

1908 yılında Kanunî Telgrafçı Ata Bey (Öztan) tarafından kendi evinin bir bölümünde kurulan "Anadolu Mûsikî Mektebi (1908-?)", Üsküdar Musiki Cemiyeti'nin çekirdeğini oluşturmuştur diyebiliriz (Özalp, 1986:89).

1918 yılında yine Ata Bey tarafından Üsküdar'da Doğancılar'dan İskeleyle giden arka caddenin üzerinde bulunan İmrahor Mahallesi'ndeki bir ahşap konakta "Anadolu Musiki Cemiyeti" adıyla bir dernek kuruldu. Bu Dernek 1919 yılında "Darül Feyz Musiki" ile birleşerek, Ata Bey'in ailesine ait Üsküdar'da ki Tunusbağı caddesi üzerindeki evde çalışmalarını sürdürmüş, üyeleri arasında Türkmenzâde Osman Bey, Sakallı Selâhaddin Bey, Şair Talât Bey, cemiyetin ilk hocası olan Kadıköy'lü Udî Sami Bey, Besim Şerif Bey (Üstünsöz), Hâfız Mehmed Bey, Selâhaddin Pınar gibi çok değerli isimler yer almıştır. Bu cemiyetin ikinci binası ise Ahmediye'de Dişçi Hamdi Bey'in konağı ve eski Halk Fırkası binasıdır. Cemiyet Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte Üsküdar Musiki Cemiyeti adını almış ve Ahmediye'den sonra İmrahor'daki taş binaya taşınarak faaliyetlerini sürdürmüşlerdir (Nevzuhur, 2010).

Orhan Nasuhioğlu (1997:8)'nin Musiki Mucmuası'nda Ata Bey hakkında aşağıda şunları söylemiştir:

"Ben, Atâ Bey'in ve babası emekli muhârebe albayı Hacı Reşit Bey'in çocukluk yıllarımda tanıdım. Ailelerimiz arasında yakın bir dostluk vardı. Hacı Reşit Bey, çok muhterem bir zâttı. Oğlu Atâ Bey'i de kendi mesleği olan muhâbere sahâsında yetiştirmişti. Atâ Bey, idealist bir insandı. Usta bir telgrafçı olduğu kadar kanun sazında usta bir icrâcısıydı. Cemiyeti kurmuş ve hayatını ölünceye kadar cemiyete bağlamıştı. 1936'da aramızdan ayrılan Atâ Bey'i rahmetle anıyorum" (Nasuhioğlu, 1997:8).

1934 yılında ya da Atâ Bey'in 13 Mart 1936 yılında vefatıyla Üsküdar Musiki Cemiyeti dağıldı ve üyeler yeniden bir araya gelinceye kadar çeşitli kişilerin evinde toplanmaya devam etmişlerdir. 1938'de ismi değişerek Yeni Üsküdar Musiki Cemiyeti olmuş, ardından 1944'de ise Üsküdar Halk Musiki Derneği, 1955'teki genel kurul toplantısında adı yeniden Üsküdar Musiki Cemiyeti'ne çevrilmiştir. Ayrıca Emin Ongan'ın ve Haydar Sanal'ın öğretmenliğiyle yetişenler arasında Arif Sami Toker, Kemeçeci Cüneyd Orhon, Avni Anıl, Tamburî Sadun Aksüt, Kanunî Cüneyt Koşal, Şekip Ayhan Özışık, Nihat Adlim, Çinuçen Tanrıkorur, Erdiñ Çelikkol, Amir Ateş, Yavuz Özüstün, Berhayat Anıl, Tamburî Burha Atalay, Kanunî Hüsnü Anıl, Kemanî Cahit Peksayar, Güniz Engin, Nadir Hilkat Çulha, İnci Çayırılı, Yücel Aşan, Ekrem Erdoğan, Nihat Doğu, Server Özbay ve Turan Yalçın sayılabilir (Oransay, 1984:1502-1505).

Emin Ongan başkanlığında ve hocalığında, 1976'de şimdiki binanın temelleri atılarak, kendi malı bir binaya taşınmışlar ve devamlı değişen yer sorunları ortadan kalkmıştır. 2 Şubat 1985 yılında Emin Ongan'ın vefatı sonrası, 19 Ekim 1987'de Genel Kurul toplantısında ana tüzüğe sadık kalınmak şartı ile Üsküdar Musiki Cemiyeti olan isim Emin Ongan Üsküdar Musiki Cemiyeti olarak değiştirilmiştir (Üsküdar Musiki Cemiyeti, 2013).

Orhan Nasuhioğlu (1997:9)'nun 1997 yılında Musiki Mecmuasında yayınlanan "Geçmişten Günümüze Musiki Cemiyeti" adlı makalesinden, Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği'nin o günkü durumu hakkında aynen şu bilgileri vermiştir:

"300 civarında öğrencisiyle, bilgisayarlı nota arşiviyle, 300 kişilik konser salonuyla Türk Musikisine Hizmet etmekten gurur duyan cemiyetin öğretim ve eğitim sistemi şöyledir: Eğitim Beş kademe üzerine tertiplenmiştir. Her yıl, musikiye ses ve kabiliyet bakımından elverişli oldukları sınavla tespit edilen öğrencilere ilk yıl solfej, usul, edebiyat ve musiki kültürü, nazariyat ve repertuarla ilgili konular gösterildikten sonra yapılan sınavı başaranlar, ikinci sınıfa terfi ederler. Burada konuların daha gelişmiş bölümleri ertesi yılda devam ettikten sonra kendilerine bu çalışmalarını belirten belge Üç yıl sonra verilir. Ayrıca üslup çalışması olarak dördüncü yılda vardır. Cemiyetin birde icra heyeti vardır ki, buraya korist ve solist olarak hem cemiyet bünyesindeki kademeleri ikmal etmiş olanlar arasından, hem de dışarıdan erkek ve kadın namzetlerden sınavla eleman alınmaktadır. İcra heyeti yıl boyunca cemiyet salonunda veya dışarıda çeşitli konserler verdiği gibi, geçen yıllarda radyoda ve televizyonda da konserler vermiştir".

3.1.4. Dârü'l-Bedâyi Tiyatro ve Mûsikî Mektebi (1912)

Osmanlı'da kurulan bu okul konservatuar niteliğindeki ilk mûsikî okulu olma özelliğine sahiptir. İstanbul Belediyesine bağlı olarak, musiki ve tiyatro sanatını öğretme amacı ile 1912 yılında İstanbul Belediye Başkanı Cemil Paşa'nın (Topuzlu) desteği ile açılışı gerçekleşmiş ve Şehzadebaşı'ndaki Letafet Apartmanı'nda hizmete girmiştir. Cemil Paşa okulun kuruluşunda görüş ve deneyimlerinden faydalanmak için, Paris Odeon Tiyatrosunun Müdürü olan Andre Antoine'yi İstanbul'a davet etmiştir. Okulun ismi Namık Kemal'in oğlu Ali Ekrem'in (Bolayır) önerisiyle "Darü'l Bedâyi-i Osmani" (Güzellikler Evi) konulmuştur. Tiyatro bölümünün müdürü Reşad Rıdvan, Musiki Bölümünün müdürü ise Ali Rıfat Çağatay olmuştur. Birinci Dünya Savaşı çıkmasının ardından resmi açılışı ertelenmiş, Batı Musikisi Bölümü geçici olarak kaldırılıp Türk Musikisi bölümü çalışmalarını 14 Mart 1914'e kadar sürdürebilmiştir. Eğitim kadrosunda Abdülkadir Töre, Zati Arca, Zeki Üngör,

Tanburi Cemil Bey, Leon Hancıyan, Ali Rıfat Bey ve bazı yabancı öğretmenler bulunmuştur (Özalp,1986:82-83).

Bu okulun amaçları arasında bulunan klasik eserlerin notaya alınması, görevi daha sonraları kurulacak olan Darülelhan'da gerçekleşecektir. Dönemin belediye başkanı olan İsmet Bey (Canpolat), otuz yedi maddelik bir yönetmelik hazırlatarak konuyu yeniden gündeme getirmiş, sonrasında Dârülbedâyi'nin sadece bir okul olması dışında temsiller veren bir tiyatro olması konusunda karara varılmış, ancak kısa bir süre sonra bu kurum okul olma durumundan çıkmış ve sadece temsiller veren bir tiyatro oluşumuna geçmiştir. Oyunculuk eğitimi verilmesi dışında daha çok oyun hazırlama işine girilmiştir. İlk olarak da Şehzadebaşı'ndaki Ferah Sahnesi ile Kuşdili Çayırı Tiyatrosu'nda çalışılmaya başlanmış ve okulun ilk müzikli temsilini 20 Ocak 1916 gecesine Hüseyin Suat'ın (Yalçın) Emile Fabre'dan "Çürük Temel" adıyla uyarladığı "La Maison d'Argile"yi sunmuşlardır. Bu kurumda Musiki şubelerinin kapanmasından sonra, çeşitli dönemlerde kapanma noktasına gelmiş olsa da tiyatro faaliyetlerine devam etmiş, 1931 yılında da İstanbul Belediyesi'ne bağlı olarak İstanbul Şehir Tiyatrosu (Muhsin Ertuğrul Şehir Tiyatrosu) adını almıştır (Nutku,1994:516).

Erhan Özden'nin Rast Müzikoloji Dergisinde yayınlanan Osmanlı'nın Musiki Okulları adlı makalesinde Darülbedayi hakkında şu görüşlere yer vermiştir:

"Ne Osmanlı arşivinde ne de başka bir kaynakta Darülbedayi'ye ait musiki ders programı, müfredat bilgisi, imtihan cetveli ya da başka bir vesika bulunamamıştır. Bu ilk musiki okulunda verilen eğitiminin tamamen icraya yönelik olduğunu düşünmekle beraber yoğun bir konser programının uygulandığı bilinmektedir. Daha çok icraya yönelik bir program izlenmektedir. Kurulmasının ardından iki yıl içinde kapandığı düşünülürse buradaki eğitimin çok sağlıklı bir zemine oturmadığını söyleyebiliriz" (Özden, 2013:19).

3.1.5. Dârü't-Tâlim-i Mûsikî Mektebi (Musiki Öğrenim Evi)

Bu cemiyetin en önemli özelliği İstanbul'da kurulmuş en uzun ömürlü özel musiki okulu olmasından gelir. Bu kurum, 1912 yılında Udî Fahri Bey'in (Kopuz) yönetiminde Şehzadebaşı'nda kurulmuştur. Türk Musikisini geliştirmek, saz ve ses sanatkarı yetiştirmek amacıyla olan bu cemiyetin kurucuları Fahri Bey, Kemani ve Piyanist Reşad Bey (Erer), Neyzen İhsan Aziz Bey, Hanende Arab Cemal Bey (Calân), Kemâni ve Tamburî Ömer Bey, Tamburi Ahmet Neş'et Bey, Hanende Sıtkı

ve Hanende Memduh (İmre) ve Kanunî Âmâ Nâzım Bey'dir. İlk yıllarda Hüseyin Sadeddin Bey (Arel) kuram ve uyumbilgisi (harmonie), Dr. Suphi (Ezgi) de geleneksel sanat musikisi kuramı dersleri vermişlerdir. Onların öğrencisi olan Fahri Kopuz da sonraki yıllarda ud dersinin yanı sıra usûl ve makam derslerine de girmeye başlamıştır (Özcan, 1994:9-10).

Oransay (1984:1502) Cumhuriyet dönemi Türkiye Ansiklopedisi kitabında Dârü'tta'lim-i Mûsikî Cemiyeti'nin yaptığı konser çalışmaları ile ilgili aşağıda şu bilgileri vermiştir:

“Sırasıyla Beyazıt'taki Mado Kırâathânesi ile aynı semtteki Merkez Kırâathânesi'nde, sonra Şehzadebaşı'ndaki Şems Kırâathânesi'nde her hafta Perşembe, Cuma ve Pazar günleri Ramazanlarda her akşam saat dokuzdan on bir buçuğa dek verdiği seçkin konserlerde ancak kahve ve çay içilebilir, gürültü yapılmazdı. Program sahnedeki kara tahtaya önceden yazılmış bulunurdu” (Oransay, 1984:1502).

Bu cemiyet eğitim ve öğretimin yanında yurtiçi ve yurt dışında çeşitli konserler vermiş, plaklar doldurmuşlardır. Bu plaklar günümüzde de Cumhuriyet öncesi Türk Musikisi eserleri ve okunuş biçimleri hakkında bizlere kaynak olmaktadır. 70'e yakın taş plâk Atatürk'ün ölümünden günümüze kadar, Devlet Demir Yolları (T.C.D.D) müzesinde saklanmaktaydı. Koleksiyoncu Cemal Ünlü'nün 1996'da başladığı çalışmalar sonucu 2004 yılında Atatürk'ün en sevdiği 21 eser de dahil “Git Zaman Gel Zaman” adlı eseri çıkarmış, içinde 15.000 aşkın kayıttın, dijital ortama aktarılarak oluşturulmuş bir CD yayınlamıştır. İçinde plaklarla ilgili açıklamaların da olduğu 80 sayfalık bir kitapçıkta yer alır. Bu Kayıtlarda Darü'ttalim-i Musiki Heyeti'nin ses kayıtları da mevcuttur. Bu ses kayıtlarında Darü'ttalim-i Musiki Heyeti; Hafız Sadettin, Hafız Zeki (Çağlarman) gibi solistlere eşlik etmiş, ayrıca Kanunî Ferit (Alnar), Neyzen İhsan (Aziz), Udî Fahri'de (Kopuz) taksimleriyle yer almışlardır (Çavdaroğlu, 2009).

Bu kurum aynı zamanda İstanbul Vezneciler'de nota ve musiki aletleri satılan ve tamir edilen bir de mağaza açmışlardır. Ama bu cemiyetin en önemli faaliyetlerinden biride yaprak ve defter biçiminde nota yayını yapmış olmalarıdır. Ayrıca 1925 yılında fasıl defteri de yayınlamaya başlamışlardır. Bu fasıl defterlerinin üçü Arap harfleri, ikisi de Latin harfleriyle yazılmıştır. Bu nota yayınları arasında 1919 tarihli Tanburi Cemil Bey'in bestelerinin ilk yayınlanmış külliyatı da vardır (Oransay, 1978:291).

Bu cemiyet 1931 yılında kapanmış, ancak Fahri kopuz tarafından yeniden açılmıştır. 1939 yılında Fahri Kopuz'un Ankara Radyosuna tayin edilmesi nedeniyle faaliyetine tekrar son verilmek zorunda kalmıştır (Özalp, 1986:89).

Dârütta'lim-i Mûsikî cemiyetinin kadrosunda çok sayıda sanatkar bulunmuştur. Bunlar: Kemanî Cevdet Bey (Çağla), Kanunî Hasan Ferid Bey (Alnar), Hanende Celal Bey (Tokses), Hanende Mustafa Zeki Bey (Çağlarman), Tamburî İzzettin Bey (Ökte), Hafız Burhan Bey (Sesyılmaz), Santurî Zühtü Bey (Bardakoğlu), Santuri Nebile Nâzım Hanım, Naime Hanım (Sipahi), Kemanî Sabri Sühâ Bey (Ansen), Safiye Hanım (Ayla), Hamid Bey (Dikses), Mustafa Bey (Çağlar), Kanunî Vitali Efendi, Kemeñeci Hafid Bey, Piyanist Feyzi Bey (Aslangil) Udi ve Santuri Selâhattin Bey (Pınar)'dır (Özcan, 1994: 10).

3.1.6. Darü'l Feyzi-i Musiki Mektebi ya da Cemiyeti (1915-1934 ya da 1936)

Bu dernek, 1915 yılında Kadıköy'de Ali şamil Paşa konağında Üsküdarlı Edhem (Nuri) Bey tarafından kurulmuştur. İlk seslendirme takımında Lâvtacı Muzikalı Hacı Tahsin Bey, Kemanî Naim Bey, Udî Sami Bey, Neyzen Nısfıyeci Cemil Bey, Kemanî Nuri Bey (Duyguer) ve Münir Nurettin Bey (Selçuk) bulunmaydı. İki yıllık bir hazırlıktan sonra (belki 1917 ya da 1918'de) ilk konserini Donanma Cemiyeti yararına Kadıköy'deki Apollon sinemasında vererek bayatî araban faslını sunan bu dernek, bilinmeyen bir nedenden (Edhem Bey'in çekilmesi ya da ölümü olabilir) dağıldı. 1920'de Kanunî Telgrafçı Ata Bey'in (Öztan) başkanlığında ve onun Üsküdar Paşakapısı karşısında 39 sıra sayılı ağaç konağında yeniden kuruldu. Üyeleri arasında Udî Sami Bey, Darülaceze muhasebecisi Selâhaddin Bey, Türkmenzade Osman Bey, Tanburî Kadıköylü Fahri Bey, Üsküdarlı Hoca Bestenigâr Ziya Bey, Neyzen Yusuf Paşa oğlu Enderunlu (Muzikalı) Celal Bey, piyanist Emine Fulya (Akaydın) ve piyanist Madam Heleni vardı. Derneğin dağılma yılı olarak kaynaklar 1934'ü verir de, dağılma nedeninin dernek kurucusu, başkan ve çalışılan binanın sahibi Atâ Özkan'ın ölümü (13 Mart 1936) olması mümkündür (Oransay, 1984: 1502).

3.1.7. Dârülelhan (Nağmeler Evi)

Dârülelhan, Osmanlı Devletinde ciddi anlamda Musiki eğitimi verilen, ilk resmi Musiki okulu olma özelliğine sahiptir. 9 Ocak 1916 tarihinde, Washington eski büyükelçisi bestekar Yusuf Ziyâ Paşa'nın (Udi) başkanlığındaki Musiki Encümeninin (Musiki Komisyonu), hazırladığı yönetmelik, Sultan Reşad'ın emriyle yürürlüğe girmiş, 1 Ocak 1917 günü de bu kurum Maarif Nezareti'ne (Milli Eğitim Bakanlığı) bağlı olarak Darü'l Elhan adıyla kurulmuştur. Bu okulun Erkekler bölümü Şehzadebaşı'nda Fevziye caddesindeki bir konakta, kadınlar bölümü ise aynı semtte başka bir binada eğitim görmüşler, erkekler bölümü 1918 yılında kapatılmasına rağmen, kadınlar bölümü varlığını bir süre daha sürdürmüştür (Özalp, 1986:84).

Türk Musikisinin ağırlıklı olarak ele alındığı bu kurumda, Musiki hocası yetiştirmeye yönelik bir eğitim ve öğretim programı uygulanmıştır. Ayrıca, değerli musiki eserlerini notaya almak, tespit etmek ve yayınlamak gibi görevleri de üstlenmiştir. Öğrenim süresi dört yıl olarak belirlenmiştir. Batı Musikisine de yer verilen bu kurumda, nazariyat, solfej, Türk Dini Musikisi, Türk Musikisi Usulleri, Türk Musikisi aletleri, gına(şan), viyolonsel, piyano, kompozisyon ve musiki tarihi gibi dersler bulunmaktaydı. Bu dönemin öğretim kadrosunda Muallim İsmâil Hakkı Bey, Zekâizâde Ahmet Efendi, Leon Hancıyan, Ziyâ Bey (Santur), Refik Bey (Fersan), Dürrü Bey (Turan) gibi sanatkarlar bulunmaktaydı. I. Dünya savaşı sıralarında yaşanan sıkıntılar nedeniyle erkekler bölümü 1918'de kapatılmıştır. Kadınlar bölümü ise sekiz kişilik bir öğretim kadrosu ile varlığını bir müddet daha devam ettirmiştir (Özcan, 1994: 519).

Tüm olumsuzluklara rağmen İstanbul Valisi Haydar Bey'in konuyu ele almasıyla Darü'l Elhan 1923'de yeniden açılmıştır. Ödeneği özel idare bütçesinden sağlanan kurumun Başkanlığı'na Almanya'da öğrenim yapıp dönmüş olan Musa Süreyya Bey, yardımcılığına da 1931'de müdür olacak Yusuf Ziya (Demircioğlu) atanmıştır. Okulun programı değiştirilerek ayrı bir Batı Musikisi bölümü eklenmiştir. Batı Musiki Bölümünde, Zeki Bey, Ekrem Besim Bey (Tektaş), Cemal Reşit Bey (Rey), Veli Bey (Kanık) gibi öğretmenlerin yanında Türk Musikisi Bölümünde de, Rauf Yekta (kuram ve musiki tarihi), Zekâizade Hafız Ahmet Irsoy (usûl ve ilahî), Muallim İsmail Hakkı (nota ve fasıl), Ziya Santur (santur), Sedat Öztoprak (ud), Faize Ergin (tambur), Muazzez Yurcu (kanun), Reşad Erer (keman), Eyyubî Mustafa

Sunar (keman), Şeref Hanım (kanun) ve Hayriye Örs bulunmuştur (Oransay, 1984:1502).

Dârülelhan eğitim ve öğretimin yanı sıra 1924 yılında “Dârülelhan Mecmuası” adlı dergi yayımına başlamış, ancak 1926 yılına kadar yedi sayı çıkarabilmiştir. Bunun yanında “Dârülelhan Külliyyatı” adı altında Klasik Türk Musikisi eserlerinin tespiti ve notaya alınması çalışmaları yürütülmüştür. Bu notaların ilk 120 adedi Osmanlıca, geri kalan 60 adedi Latin harfleriyle ve “İstanbul Konservatuvarı Neşriyatı” adıyla yayınlanmıştır. Tâlim ve Terbiye Dairesi (M.E. Bakanlığı’na bağlı kurum) Sanâyi-i Nefise Encümeni’nin (Güzel Sanatlar Komisyonu) 9 Aralık 1926 tarihli kararı ile Darülelhan’dan, Türk Musikisi öğretimi kaldırılmış, Klasik Türk Musikisi eserlerini derleyip yayınması amacıyla da Tasnif ve Tespit Heyeti (Türk Musiki Eserlerinin saptanması ile ilgili kurum) kurulmuştur. Bu sayede Türk Musikisi İcra heyeti Bu eserleri konserlerde icra etme ve plaklara kayıt etme olanağı bularak yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur. Tasnif ve Tespit Heyeti’nin başında başkan Rauf Yekta olmak üzere Zekâizade Hâfız Ahmet Bey, Muallim İsmail Hakkı Bey bey ve Ali Rıfat Çağatay bulunmaktaydı. 22 Ocak 1927 yılında Darülelhan İstanbul Şehremâneti’ne (belediyesine) bağlanmış İstanbul Belediye Konservatuvarı adını almıştır. 1943 yılında da Türk Musikisi bölümü yeniden açılmış Başkanlığına da 5 yıllığına Hüseyin Sadettin Arel (1880-1955) getirilmiştir (Özcan, 1994:519-520).

Dârülelhan geçmişten günümüze kadar o günlerin koşulları gereği isim ve çalışma içerikleri çeşitli değişimlere uğrayarak bugüne kadar gelmiştir. Bu kurum da her kuşaktan başta “Türk Beşlilileri” (Necil Kâzım Akses, Hasan Ferit Alnar, Ulvi Cemal Erkin, Cemal Reşit Rey ve Ahmet Adnan Saygun), müzisyen, öğretmen ve öğrenci bulunmuş, çok önemli müzik adamları yetişmesine de katkıda bulunmuştur. Bu müzik adamları Türk Musikisinin yaşayabileceği ve yaygınlaşabileceği alanlar yaratmak amacıyla dernekler kurmuşlardır. Bu Müzik adamlarından biri de Hüseyin Sadettin Arel’dir. Hüseyin Sadettin Arel bugün Türk Musikisinde kullanılan Arel-Ezgi-Uzdilek ses sisteminin kurucularındandır. İstanbul Belediye Konservatuvarı görevi bitiminde “İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneğini” kurucuları arasında yer almıştır. Ciddi bir konservatuar eğitimi verilmesi amaç edinen bu dernekte aynı zaman da 1948 yılı itibariyle “Musiki Mecmuası” (Mart 1948-Mayıs 1955, 87 sayı) adıyla dergi çıkarılmıştır. Bu dernekten çok sayıda müzik adamı yetişmiştir. Halen

“İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneğini” yaygın eğitim faaliyetlerine devam etmektedir.

İstanbul Belediye Konservatuvarı’ndan yetişmiş sanatçılar arasında ilk akla gelen isimler Mehmet Münir Kökten, Vecihe Daryal, Nigâr Galip Ulusoy, Nihal Erkutun, Haydar Sanal, Encüment Berker, İrfan Özbakır, Kasım İnaltekin, Zeynettin Maraş, Tarık Kip, İsmet Nedim ve Neyzen Doğan Ergin’dir (Oransay, 1984: 1502-1503). Kurum 1986 yılında İstanbul Üniversitesi’ne bağlanarak “İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı” adını almıştır. Bünyesinde Türk sanat Müziği İcra Heyeti, Türk Halk Müziği Topluluğu ve Nefesli Sazlar Topluluğu’nu bulundurmaktadır. Darüelhan arşivi 1962 yılında bir yangın nedeniyle zarar görmüş, geriye kalan eserlerde 2007 yılında “Nadir Eserler Kütüphanesine” taşınmıştır.

3.1.8. Şark Musikî Cemiyeti (1918- ?)

Şark Musikî Cemiyeti Leon Hancıyan (1857-1947), Kemal Niyazi (Seyhun) (1885-1967), Enise (Can) (1896-1975), Sinekemanî Nuri Bey (Duyguer) (1877-1963), Foto Ferit İbrahim Bey, Tanburî Atıf Bey ve Hanende Zahide Hanım’ın da aralarında bulunduğu on dört kişi tarafından 1918 yılında kurulmuştur. Önce Kadıköy’de Yoğurtçu çayırına bakan Madenci Köşkü’nde çalışmaya başlayan derneğin ilk başkanı Ali Rıfat (Çağatay) (1867-1935), öğretmenleri de L. Hancıyan (keman), Nevres Bey (ud), Hafız Ahmed (Irsoy) (Usûl), Tamburî Hikmet Bey (tambur), Kaşiyarık Hüsameddin (repertuar), Bestenigâr Ziya Bey olmuştur. Cemiyet ilk konserlerini de 19 Kasım 1920’de Moda’daki Apollon Tiyatrosu’nda “Tanburi Cemil Bey” adıyla vermiştir (Oransay, 1984: 1503-1504).

Aynı zaman da Şark Musiki Cemiyeti Türk Sanat Musikisinin de bir topluluğun şef tarafından yönetim denemesinin ilk olarak yapan cemiyetlerimizdendir. Bu deneme çalışması 1921 yılında “Tanburi Cemil Bey” konserinde, derneğin ilk başkanı olan Ali Rıfat Çağatay (1867-1935) tarafından gerçekleştirilmiştir (Sarı, 1995).

Türk Sanat Musikimizin gelişmesi ve yaygınlaşması amacıyla kurulan bu cemiyet de diğer cemiyetler gibi zamanla çeşitli sorunlarla uğraşmak zorunda kalmıştır, Dr. Ayhan Sarı 26 Haziran 2007 tarihli Musiki Dergisi’nde yayınlanan makalesinde Şark Musiki Cemiyeti Üyelerinin arasındaki çeşitli anlaşmazlıklar ve

cemiyetin yaşadığı parasal sorunlar nedeniyle sıkıntılı dönemleri olduğunu şu sözlerle ifade etmektedir;

“...Cemiyet’de parasızlıkta sürmekteydi. Yeterli sandalye bulunmadığından öğrencilerin üzerlerine isimleri yazılı birer sandalye getirmeleri şart olmuştu. Başkanlık, durumu da iyi olan müzik insanımız viyolonsel de çalan Ali Rıfat Çağatay’a (1867-1935) önerildi. O da kabul etti. Konserler artmış, dernek çalışmaya başlamıştı. Konserlere Şerif Muhittin Targan (1892-1967) ve henüz yurt dışına çıkarılmamış Hanedan Üyeleri de geliyordu. Ali Rıfat Çağatay cemiyetin müzik çalışmalarında ve anlayışında Batı Müziği’ne yatkın değişiklikler yapmak istiyordu. O’nun bu isteklerine karşı çıkanlar vardı ki bunların başında Udî Nevres Bey geliyordu. Aralarında ki rekabet bir sanat rekabetiydi ve saygı sınırlarını aşmıyordu. Bu anlaşmazlığa cemiyetteki yeniliğe kapalı daha katı kimseler karışıp istekleri yapılmayınca Rıfat Bey görevden alındı (daha sonra Türk Musiki Ocağı’ını kurdu). Cemiyetin para durumu bozuldu. Çünkü Rıfat Bey’in cemiyete maddi olarak katkıları vardı. Karışıklığı çıkaranlar maddi durumu iyi başka bir başkan aramaya başladılar. Moda’da oturan, sosyal faaliyetlere ilgi duyan çiftlik ve fabrika sahibi Süreyya (İlmen) Paşa’ya başkanlık teklif edildi. O da kabul etti (1923). Akli para işlerine yatkındı. Lokalin 8 aylık kirasını ödedi. Daha sonra Mühürdar Caddesi’nde Ermeni Kilisesi’nin yanında büyük bir yapıya taşınıldı. Süreyya Paşa cemiyet üyelerinin seslendirdiği fasıla hayran kalmış, bu işten para kazanılabileceğine inanmıştı. Hemen Hale Sineması ile on beş günde bir geceliği 75 Liraya anlaşıldı. Konserler çok ilgi gördü. Oturacak yer bulunamıyordu” (Sarı, 2007).

Süreyya Paşa (1874-1955) (İlmen) başkanlığında Şark Musiki Cemiyeti en verimli dönemini yaşamıştır. İcra Heyeti Atatürk’ün Mudanya ve Bursa gezisinde yer almış epey ilgi görmüştür. Süreyya Paşa’nın Türk Halk Müziği’ne ilgisi sonucu Osman Pehlivan’na çaldırttığı kırk dolaylarındaydı ki Anadolu ve Rumeli havalarının tümü Beyoğlu Saray Sineması ve Büyükkada’da ki Splendide Palas’ın da bulunduğu yerlerde konserler verilerek icra edilmiştir. Ayrıca Süreyya Paşa bununla da kalmayıp yüz kişilik saz ve koro heyeti kurularak konserler verilmesini istemiş, ancak icra heyeti üyelerinin “biz acemilerle çalışmayız” diye diretmeleriyle, Süreyya Paşa’nın istifasına neden olmuşlardır. Süreyya Paşa da cemiyetin kapanmasından bir süre sonra şu sözleri söylemiştir: “İstifamdan bir müddet sonra cemiyet bocalamaya başladı, nihayet sönüp gitti. Muhakeme ile anlatamadığımı, cemiyetin çökmesiyle anladılarsa da iş işten geçti” (Sarı, 2007).

Şark Musiki Cemiyetinin kapanış tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte, Süreyya Paşa’nın istifası sonrası yakın bir zamanda kapandığı tahmin edilmektedir. Bu cemiyetin yetiştirdikleri arasında; Muzeffer İlkan ve Müzeyyen Senar da bulunmaktadır (Sarı, 2007).

3.1.9. Terakki-i Mûsikî Mektebi (1922-1927)

Kanuni Nazım Bey ve Fahri Kopuz'un öncülüğü, Derfterdar'da Ali Salahi Bey ve Ali Rıza Şengel'in gayreti ile 1922'de açılan bu okul uzun ömürlü olmadı. Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetimi altındaki bu okul yine adi geçen bakanlığın emri ile 1927 yılında kapatıldı (Özalp, 1986:87).

3.2. Cumhuriyet Sonrası Dernekler

Cumhuriyet döneminde, Türk Müziği eğitiminin kurumsallaşması sürecinde derneklerin önemli bir rolü vardır. Derneklerin bu sürece etkisini aktarabilmek amacıyla dönemin müzik politikasını incelememiz gerekir. "Cumhuriyet, Türk milleti için yeni bir hayat tarzının başlangıcı olduğu kadar, Türk Müziği için de yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur" (Tura, 1999:94).

Genelde Ziya Gökalp'in, Türkçülüğün Esasları adlı kitabındaki düşüncelerin çağdaş Türk müziği devriminin temel prensiplerini oluşturduğu söylenir. Bu amaçla Türk Müziğine çeşitli yasaklamalar getirilmiştir. Öncelikle; 1925 yılında tekke ve zaviyeler kapatılır. Oransay'ın (1984:1496), Cumhuriyet Dönemi Ansiklopedisi eserinde; "Tekkelerin 1925'de kapatılmasından sonra açık tarikat ayinleri tarihe karışmış olduğu halde Tekke Musikisi örnekleri özel toplantılarda ve 1950'den sonra halka açık törenlerde seslendirilmeye devam edildi, hatta bu türden yeni parçalar da yaratıldı" ifadesi yer almaktadır. Buna göre Tekkelerin önemi, burada korunan zengin bir musiki repertuarının olmasındandır. Buraların kapatılması Türk Müziğinin aktarım zincirinden birinin kopmasına neden olmuştur.

Tekkelerin kapatılmasının ardından 1926 yılında Türk Müziği eğitimi örgün eğitim kurumlarından kaldırılmıştır. Oransay, (1984:1520) bu dönem ile ilgili aşağıda şu ifadeleri kullanmıştır;

"1917'de kurulmuş Darülelhan'ın "Doğu Musikisi" bölümü 1926 sonlarında kaldırılarak okulunun adı İstanbul Belediye Konservatuvarı'na çevrildi, burada ve örgün öğretim okullarında geleneksel musikisinin ve çalgıların öğretimi yasaklanmakla birçok ud ya da tanbur sanatçısı viyolonsel, keman gibi Batı çalgılarına yönlendirildi" (Oransay, 1984:1520).

3 Kasım 1934 ve 1936 yılları arasında Dahiliye Vekaleti'nin (İçişleri Bakanlığı) emriyle Türkiye Radyosu'nun yayınlarından Türk Musikisinin tamamen

çıkarılması Türk Müziğine indirilmiş bir başka öldürücü darbe olmuştur (Tura, 1984:1512).

Yasaklar sonucunda Türk Müziği eğitiminin yapıldığı cemiyetler ve öğretim kurumları dışında; “1931’e dek Türk Ocakları ve daha sonra Halkevlerinde gerek konserlerle, gerekse Anadolu’nun en ücra kasabalarında bile verilen kurslarla müziğin kitleleşmesinde katkıları büyüktür. Türk Ocakları ve Halkevleri verilen kurslara oldukça büyük ilgi ve katılım gerçekleşmekteydi”(Üstel, 1999:42). “1976’ya kadar Türk Musikisi’nin kullanıldığı tek resmi kurum radyo oldu. Radyo bu musikinin geniş halk kitlelerine, Anadolu’ya yayılması yoluyla büyük hizmetler verdi”(Aksoy, 1999:30).

Yasaklamaların bir başka sonucu da Türk Müziği ile ilgilenenlerin örgütlenme çabasına girişmeleriydi. “1928’de Ali Rıfat Bey’in başkanlığı altında kurulan “Türk Musiki Cemiyetleri Federasyonu”na Anadolu’nun yerlerindeki müzik derneklerinin katılımı bu çabanın en somut örneğidir. Diğeri ise; Gramofon şirketleri ve bir takım alaturka plakları bir anda piyasayı sarmış ve satışlar artmıştır” (Üstel, 1999:42).

Türk Müziğinin okulsuz bırakıldığı ve radyolardan yasaklandığı dönemlerde dejenere olma riskiyle karşı karşıya kalan Türk Müziğinin, bu dönemi hakkında Tura (1984:1515) şu sözleri ifade etmiştir;

“Okullardan ve radyodan kovulduğu devirde, bu musikinin başlıca sığınaklarından biri de gazinolar olmuştur. Pek çok ünlü hanende ve sazende gazino sahnelerinden gelmiştir. Bu sahnelerin bazılarında devir devir, oldukça kaliteli musiki icra edilmişse de, umumiyetle, günden güne icra edilen musikinin seviyesinde belli bir düşüş görülmüş ve bu seviye, halkın musiki zevkine paralel olarak alçalmaya devam etmiştir”.

Körükçü (1998:200) de bu dönem ile ilgili Türk Sanat Müziği adlı kitabında aşağıdaki ifadeyi kullanmıştır;

“Yıllardır atılan her olumlu adım, bir şekilde yozlaştırıldı ve engellendi. Ancak yurdun her yerinde kurulan musiki cemiyetleri, değerli musikişinasların katıldığı ev toplantıları ve radyoların kendi bünyelerinde yaptıkları eğitim çalışmaları, musikimizin yaşamasında ve bir ölçüde gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Başka bir ifade ile toplum dinamizmi, kendinin olanı korumuştur”.

Yasaklamaların sonucunda cemiyetlerin ve müzik yapan toplulukların sayısında artış olduğunu söyleyebiliriz. Bu topluluklar Türk Müziğini yaşatmak ve gelecek nesillere aktarabilmek amacıyla, devletin ihmal ettiği eğitim görevini kimi

zaman örgün kimi zaman da yaygın eğitim şeklinde sürdürmeye çalışmışlardır. Bu kuruluşlarda eğitim, bir yandan meşk yöntemi diğer yandan ise daha bilimsel çalışmalarla yürütülmeye çalışılmıştır. Örneğin 1948 yılında başta Hüseyin Sadettin Arel olmak üzere Ord.Prof.Salih Murat Uzdilek, Laika Karabey ve diğer mûsikî severler tarafından İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği bu yöntem e çalışmaları benimseyerek kurulmuştur. Aynı zamanda İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği'nin yapmış olduğu Türk Müziğimizde önemli bir boşluğu dolduran Mûsikî Mecmua'sı 1948 yılının Mart ayından itibaren derneğin yayın organı olarak çıkartılmıştır. Türk Sanat Müziği, bu dönemde örgün bir eğitim ile yayılmaya çalışmıştır. Oransay'ın (1984:1496), Cumhuriyet Dönemi Ansiklopedisi adlı kaynaktaki yazısında Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası musiki yaşamına önemli katkısı bulunmuş 35 kadar okul, dernek, seslendirme takımı ve benzeri kurumları aşağıdaki gibi listelemiştir. Bu kurumlar ise şunlardır (Orhansay, 1984:1502-1506):

- Darü't Ta-lîm-i Musikî(1912-1939)
- Darül'l-Feyz-i Musikî(1915-1934 ya da 1936)
- İstanbul Belediye Konservatuar (1917'de Darü'l Elhan adıyla kuruldu. İstanbul Belediye Konservatuarı adını 1926'da aldı)
- Şark Musiki Cemiyeti (1918- ?)
- İzmir Musiki Cemiyeti (1923-?)
- Anadolu Spor Kulübü Musiki Topluluğu(1925-?)
- Eskişehir Darü'l Elhan'ı (1926-?)
- İzmir Musiki Mektebi (1923-1932)
- Eyüp Musiki Cemiyeti(1925-?)
- Musiki Federasyonu (?-?)
- Türk Musiki Ocağı(1923-?)
- Anadolu Musiki Cemiyeti (?-?)
- Gülşen-i Musiki(1925-?)
- Süleymaniye Musiki Mektebi(1927-?)
- Beylerbeyi Musiki Heyeti (?-?)
- Balıkesir Musiki Cemiyeti (1930-1938)
- Kanlıca Musiki Ocağı(1932-?)
- İstanbul Musiki Birliği (1932-1935)

- Eşrefpaşa Musiki Birliği (?-?)
- Musiki Koruma Cemiyeti(1938-?)
- Beşiktaş Musiki Birliği(1938-1955)
- Yeni Üsküdar Musiki Cemiyeti (1938-1944)
- Ayomak Meşkhânesi (?-?)
- İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği Müzik Kolu (1948-?)
- Üsküdar Musiki Cemiyeti (1955)
- İzmir Türk Musikisi Cemiyeti (1946 -1958) 1959’da yeniden kuruldu.
- İleri Türk Musikisi Konservatuvarı Derneği (1948)
- Samsun Musiki Derneği (1948-?)
- Türk Musikisi Derneği (1950- ?)
- Aksaray Musiki Cemiyeti (1950-?)
- Adapazarı Musiki Cemiyeti (1952-1956)
- Bursa Musiki Cemiyeti (1949-?)
- Musiki Kültür Derneği (1960-?)
- Samsun Musiki Cemiyeti (1970-?)
- Turhan Toper Özel Türk Sanat ve Halk Müziği Kursları (1970-?)

Mutlu Torun ile yaptığımız röportajdan, yukarıda Oransay’ın vermiş olduğu listede de yer alan Musiki kültür Derneği hakkında öğrendiğimiz; bu derneğin Feridun Darboğaz’ın İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği’nden ayrılarak arkadaşlarıyla birlikte Galipdede caddesinden tünelin aşığı inen yolun üzerinde 2.veya 3.katında kurduklarıdır (Ek 22). Zaten Musiki Kültür Derneği hakkında Oransay’ın (1984:1496), Cumhuriyet Dönemi Ansiklopedisi adlı kaynak yazısında, İstanbul’da 1960 yılında Feridun Darboğaz, Bekir Büyükarkın ve arkadaşlarınca kurulduğundan ve 1970’de onuncu kuruluş yıldönümü kutlaması yapıldığından bahsedilir(Oransay, 1984:1506). Mutlu Torun ile yapılan röportajdan aynen aşığıda Musiki Kültür Derneği hakkında şu bilgileri öğrenmekteyiz;

“.....Musiki Kültür Derneğinde 1972-1973 yılları olması lazım, o yıllarda hoca olarak ud ve gitar dersi veriyordum. Orda öğrenci sayısı belli olmuyordu, bir bakıyorsunuz 7 öğrenci ile başlıyor ertesi derse 3 kişi daha geliyor, ondan sonra bir bakıyorsunuz bu sayı 5’e iniyor bunlar devamlı değişebiliyordu. Uzun süre orada hoca olarak görev yapmıştım” (Ek 22)

Oransay'ın listesinde yer almayan ancak Musiki Mecmuası Taraması çalışmamız sonucunda ulaştığımız “Üniversiteliler Musiki Derneği”nin de 1948 yılında kurulmuş derneklerden olduğunu görmekteyiz. 1 Mayıs 1948 yılı sayı 3 (Ek 10), ve 1 Ağustos 1948 Sayı 6 (Ek 17), Musiki Mecmuası dergilerinde şef Ercümen Berker yönetiminde aktif olarak çalışmalar yaptığını öğrenmekteyiz. 1 Mayıs 1948 Sayı 3 (Ek 10), Musiki Mecmuasında derneğin 12 Nisan 1948 Pazartesi günü olağanüstü olarak yapılan dernek toplantısı ile ilgili makale aşağıda yer almaktadır;

“...idare heyeti namına Ercümen Berker açmış ve kongre riyasetine Ord. Prof. Salih Murat Uzdilek seçilmiştir... Bundan sonra yapılan dilekler arasında bilhassa bir müzikoloji enstitüsü kurulması için derneğin hükümet nezdinde teşebbüse geçmesi ve enstitü kuruluncaya kadar derneğin bu boşluğu dolduracak şekilde çalışması teklifi ile derneğin amelî ve nazarî bir musiki mektebi kurması dileği çok hararetle karşılanmış ve mukarrerat alınmıştır. Ord.Prof. Salih Murat Uzdilek ve Muammer Raşit Sevig sıra ile kürsüye gelerek üniversite gençliğinin Türk Musikisine karşı gösterdiği sevgi ve alâkadan mütehassis olduklarını bildiren heyecanlı sözler söylemişlerdir...15 Nisan Perşembe günü derneğin Marmara lokalinde verdiği solistler konseri pek çok alkış toplamış ve bilhassa icrakârlardan Süheyla Güler ile Müşerref Başkurt ve Cüneyt Orhon; solistlerden Berhayat Anıl ile Yaşar Serger yarının musikisi için büyük ümitler vermişlerdir” (Ek 10).

Musiki Mecmuası'nın 1 Ağustos 1948 yılı 6.sayısında (Ek 17), da “Üniversiteliler Musiki Derneği” hakkında Laika Karabeyin de kaleme aldığı yazısında şu ifadeler yer alır;

“...3 Temmuz 1948 cumartesi günü saat 18:00'da Taksim Belediye Gazinosu'nda şef Ercümen Berker'in idaresinde Üniversiteliler Musiki Derneği adına verilen muvaffakiyetli konseri de zikretmem lazım. Çünkü bu konserin gerek hazırlanışı gerek verilmesi hayranlığı çekecek bir alâkanın mahsulüdür. Tam imtihanların en civcivli zamanında sıhhatlerinden ve vakitlerinden fedakârlık ederek musiki faaliyetlerini gevşetmemiş olan 60-70 üniversiteli Türk gencinin sanat aşkına imrenmemek kabil değil...”(Ek 17).

Cumhuriyet öncesi ya da cumhuriyet sonrası kurulup belli bir süre sonra kapanan ya da Türk Müziği çalışmalarını halen devam ettirmekte olan, Türk Müziği derneklerimiz bulunmaktadır. Bu bölümde İstanbul İli genelinde yer alan Türk Müziği Dernekleri listesi, öncelikle valilikte kayıtlı bulunan Türk Müziği Derneklerinin listesinin edinilmesiyle başlamış, geriye kalan isimlere ise yapılan alan çalışmasında ulaşılmıştır. Günümüzde İstanbul ili genelinde faaliyetlerini yürütmekte olan ulaşabildiğimiz kayıtlı ya da kayıt dışı Türk Müziği Dernekleri listesi aşağıda yer almaktadır:

- 1- Acarkentliler Musiki Derneği
- 2- Adalar Kültür ve Musiki Derneği
- 3- Aksaray Musiki Derneği
- 4- Arnavutköy Musiki Cemiyeti Derneği
- 5- Aşıyan Musiki Derneği
- 6- Ahenk Musiki Derneği
- 7- Altunizade Musiki Derneği
- 8- Ataşehir Belediyesi Musiki Topluluğu
- 9- Ataköy Musiki Vakfı
- 10- Bilge zfen Koroları
- 11- Boğaziçi Musiki Derneği
- 12- Bağdat Musiki Derneği
- 13- BASAD Musiki vakfı
- 14- Beylikdüzü Musiki Derneği
- 15- Bayrampaşa Musiki Derneği
- 16- Bakırköy Musiki Derneği
- 17- Beşiktaş Musiki Derneği
- 18- Beyoğlu Klasik Türk Musikisi Derneği
- 19- Bahçeşehir Yaşatma Derneği
- 20- Bertan Üsküdarlı Mecidiyeköy Musiki Derneği
- 21- Bülent Türkeli Anadolu Musiki Derneği
- 22- Beykoz Musiki Derneği
- 23- Beyoğlu Musiki Sevenler Derneği
- 24- Büyükçekmece İshakoğlu Musiki Derneği
- 25- Büyükçekmece Mimar Sinan Musiki Derneği
- 26- Boğaziçi Çengelköy Musiki Derneği
- 27- Caddebostan Musiki Derneği
- 28- Çağdaş Musiki Derneği
- 29- Çekmeköy Musiki Derneği
- 30- Çırağan Musiki Derneği
- 31- Çamlıca Musiki Derneği
- 32- Dede Efendi Musiki Derneği
- 33- Dost Eli Tasavvuf Musikisi Derneği İstanbul Şubesi
- 34- Dragos Musiki Derneği

- 35- Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği
- 36- Eyüp Tasavvuf Musikisi ve Folkloru Geliştirme ve Yaşatma Derneği
- 37- Eyüp Musiki Derneği
- 38- Erenköy Musiki Derneği
- 39- Fenerbahçe Gönüllüleri Musiki Derneği
- 40- Fashlı Musiki Derneği
- 41- Gayrettepe Musiki Derneği
- 42- Gaziosmanpaşa Musiki ve Kültür Derneği
- 43- Gürpınar Musiki Derneği
- 44- Heybeliada İlm- i Musiki Derneği
- 45- Hüdayi Tasavvuf Musiki Topluluğu
- 46- İstanbul Türk Musikisi Sevenler Derneği
- 47- İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Eğitim Ve Sanatı Geliştirme Derneği
- 48- İstanbul Güzel Sanatlar Tasavvuf Musiki Ve Folklorunu Sevenler Derneği
- 49- İstanbul Musiki ve Kültür Derneği
- 50- İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği
- 51- İşhakoğlu Musiki Derneği
- 52- İ.T.Ü. Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Mezunlar Derneği
- 53- İstanbul Sanayi Odası Mali Müşavirlik Musiki Derneği
- 54- İnci Çayırılı Musiki Derneği
- 55- İSMEK Altuntepe
- 56- Kadıköy Belediye Koroları
- 57- Kazım Karabekir Musiki Derneği
- 58- Kalamış Musiki Derneği
- 59- Kabataş Musiki Derneği
- 60- Kaşıf Kalkavan Çamlıca Musiki Derneği
- 61- Kartal Musiki Derneği
- 62- Lalezar Musiki Derneği
- 63- Maltepe Musiki Derneği
- 64- Maltepe İbrahim Kaya Musiki Derneği
- 65- Melahat Pars Kalamış Kültür ve Musiki Derneği
- 66- Mecidiyeköy Musiki Derneği
- 67- M.şükrü Çakmaktaş Musiki Derneği

- 68- Mustafa Öztürk Musiki Derneği
- 69- Marmara Üniversitesi Mezunlar Derneği TSM Korosu
- 70- Necdet Tokathoğlu Musiki ve Kültür Derneği
- 71- Ortaköy Gönül Dostları Musiki Derneği
- 72- Ortaköy Musiki Derneği
- 73- Örnekal Musiki Derneği
- 74- Öğretmenler Korosu
- 75- PEFHEM Musiki Derneği
- 76- Rumeli Kültür Yaşatma Derneği
- 77- Rıdvan Aytan Kadıköy Musiki Derneği
- 78- Rumi Mevlevi Musiki ve Sema Topluluğu Derneği
- 79- Şişli Musiki Derneği
- 80- Türk Kültürü ve Musiki Derneği
- 81- Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümleri Mezunları Derneği
- 82- Tuzla Musiki Derneği
- 83- Tasavvuf Musikisini ve Kültürünü Araştırma Tanıtma ve Yaşatma Derneği
- 84- THY Musiki Kültür ve Sanat Derneği
- 85- Ümmisinan Türbesi Külliyesi Talip Kargı T. Tasavvuf Musikisi ve Geleneksel Kültürümüzü Koruma, Tanıtma, Yaşatma Derneği
- 86- 20. Yıl Musiki Derneği

3.2.1. Derneklerin cumhuriyet döneminde yasalarla kurumsallaşma süreci

Musiki Dernekleri, Cumhuriyet öncesi dönemde Dâhiliye Nezareti'ne (İçişleri Bakanlığı) bağlı olarak çalışırlar ve Maârif Nezareti (Milli Eğitim Bakanlığı) tarafından da teftiş edilirdi (Özden, 2013: 2013:226-228-229-231). Bu derneklerin kuruluş ve çalışma esasları da, 3 Ağustos 1909 yılında çıkarılan “Cemiyetler Kanunu” ile belirtilmişti (Cemiyet nedir, 2014).

Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte Cemiyet kurma özgürlüğü ile ilgili düzenlemeler 1924 Anayasasının 70. ve 79. Maddelerinde yapıldı. 28 Haziran 1938'de de 3512 sayılı kanunda Cemiyet kurma ve çalışma esasları belirtildi. 1946 yılında bu kanunda değişiklikler yapıldı. 27 Mayıs 1960'tan sonra çıkarılan geçici anayasa ile 1924 Anayasası'ndaki maddeler aynen korundu. 1961 Anayasası'ndaki

28. ve 29. Maddelerinde Cemiyetlerle ilgili hükümler açıklandı. 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu, 22 Kasım 1972 tarihinde 1630 sayılı Dernekler Kanunu ile yürürlükten kaldırıldı. 1630 Sayılı Dernekler Kanunu da 7 Ekim 1983 tarih ve 2908 sayılı Dernekler Kanunu'yla yürürlükten kaldırılmıştır. Şu anda 04.11.2004 tarihli 5253 sayılı Dernekler Kanunu yürürlüktedir (Cemiyet nedir, 2014).

Derneklerin amaçları söz konusu olduğunda Türk Müziği dernekleri de diğer dernekler gibi tüzüklerle kurulurlar ve bu tüzükler bağlamında da amaçlarını belirlerler. Anayasa'nın 33.maddesi gereğince 07.11.1984 tarihinde kabul edilen dernek kurma hürriyeti aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

“Madde 33.- Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir. Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte üye kalmaya zorlanamaz. Dernek kurma hürriyeti ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlâk ile başkalarının hürriyetlerinin korunması sebepleriyle ve kanunla sınırlanabilir. Dernek kurma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir. Dernekler, kanunun öngördüğü hallerde hâkim kararıyla kapatılabilir veya faaliyetten alıkonulabilir. Ancak, millî güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, kanunla bir merci, derneği faaliyetten men ile yetkilendirilebilir. Bu mercei karar, yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırk sekiz saat içinde açıklar; aksi halde, bu idarî karar kendiliğinden yürürlükten kalkar. Birinci fıkra hükmü, Silahlı kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarına ve görevlerinin gerektirdiği ölçüde Devlet memurlarına kanunla sınırlamalar getirilmesine engel değildir. Bu madde hükümleri vakıflarla ilgili olarak da uygulanır” (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982).

04.11.2004 tarihinde kabul edilen 5253 sayılı dernekler kanununda Amaç, Kapsam ve Tanımlar belirlenmiş olup, kurulacak tüm derneklerin ortak bir bildirgesidir. Derneklerin ortak amacı aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

“Bu kanunun amacı; dernekler, dernek şube veya temsilcilikleri, federasyonlar, konfederasyonlar ve yabancı dernekler ile merkezleri yurt dışında bulunan dernek ve vakıf dışındaki kâr amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye'deki şube veya temsilciliklerinin yasak ve izne tâbi faaliyetlerini, yükümlülüklerini, denetimlerini ve uygulanacak cezalar ile derneklere ilişkin diğer hususları düzenlemektir” (5253 Dernekler Kanunu, 2004).

Dernek kurma faaliyetleri, T.C. İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı tarafından hazırlanan Dernekler Yönetmeliği esaslarına bağlı olmak üzere her ilin Valiliğine bağlı Dernekler Müdürlüğü'nce yürütülür. Bu yönetmeliğin amacı ise; dernekler ile kâr amacı gütmeyen kuruluşlar ve bu Yönetmelik kapsamına giren

vakıfların tabi olacakları usul ve esasları düzenlemektir (Dernekler Yönetmeliği, 2005).

Bu kanun ve esaslar yerine getirilerek kurulan dernekler, çalışma alanı, koşulları gereğince de kendi iç tüzüklerini hazırlarlar ve uygulamaya koyarlar. Bu kanun ve esaslarla kurulmuş ve Cumhuriyet sonrası Türk Müziğine hizmet etmiş çok sayıda dernekler kurulmuştur. Kimileri bu hizmetlerine devam etmiş, kimileri de fazla uzun ömürlü olamamıştır. Bu çalışmada, günümüzde halen etkinliğini sürdüren örneklem olarak seçtiğimiz; İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği, Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği, Beşiktaş Musiki Derneği ve Eyüp Musiki dernekleri ele alınıp incelenmiştir. Bu derneklerin üyeleriyle yapılan anketler 4. Bölüm'ün temelini oluşturmuş, ayrıca derneklerin günümüzdeki işleyişini saptamak amacıyla dernek yöneticileriyle görüşme tekniği kullanılarak röportajlar yapılmıştır. Bu çalışmaların sonucunda da bu derneklerin günümüz Türk Müziği eğitimine katkıları saptanmaya çalışılmıştır. Bu dernekler aşağıda şu şekilde incelenmiştir:

3.2.1.1. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği

Bu derneğin ilk çalışmaları, Hüseyin Sadettin Arel'in evinde ve çeşitli mekânlarda gerçekleştirilmiş ve 1947 yılının sonlarına doğru dernekleşme yönünde çalışmalar başlatılmıştır. Nihayet 1948 yılının Mayıs ayında da başta Hüseyin Sadettin Arel olmak üzere Ord. Prof. Salih Murat Uzdilek, Laika Karabey ve diğer mûsikî severler tarafından "İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği" kurulmuştur (İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği, 2014).

Derneğin kuruluş tarihi İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği sitesinde Mayıs 1948 olarak geçmekle birlikte, Musiki Mecmuası 12. sayı İdari Rapor başlığı altındaki yazıda Temmuz 1948 olarak belirtilmektedir. Ayrıca 26'sı aslî, 70'i yardımcı olmak üzere 96 üye kaydedilmiş bilgisi yer almaktadır (Ek 13).

İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği'nin 1 Nisan 1949 sayı 14 olan Musiki Mecmuası'nda yayınlanan tüzüğünde adresi, Hayrettin İskelesi 17 numara Beşiktaş olarak geçmektedir (Ek 7).

1948 kuruluş yılı olan İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği'nin kuruluş tüzüğündeki amacı (Ek 6); günümüz dernek tüzüğünde de sadeleştirilerek yer almaktadır. Buna göre İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği'nin günümüz tüzüğünde, derneğin amacı aşağıdaki gibi belirtilmiştir (Ek 1);

“Ülkemizde musiki kültürünün yükselmesine çalışmak, Türk Musikisinin gelişimi için nazari ve uygulamaya dönük alanlarda eğitim, inceleme ve araştırmalarda, deneylerde bulunmak, bilgili ve değerli besteciler ve icracılar yetiştirmeye çalışmak, Türk Sanat Musikisinin yayım ve gelişmesi için her türlü girişim ve faaliyetlerde bulunmak”.

İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği'nin bu amaçlar doğrultusunda yer alan 1 Nisan 1948 yılı 2. sayı Musiki Mecmuası'nda verdiği ilanında;

“Programı en iptidaî mertebeden en yüksek mertebeye kadar şöyle kademelendirilmiştir: Mükemmel solfej, sazendelik, hânendelik, her türlü klâsik Türk musikisi eserleri, yeni saz ve söz eserleri, polifonik eserler, Türk Musikisinde aralıklar, basit makamlar, geçki, mürekkep makamlar, sed makamlar, küçük ve büyük bütün usüller, Türk musikisi tarihi, Batı musikisi tarihi, Türk Musikisinde armoni, kontrpuan, füğ, bestekârlık, prozodi, sazlar bilgisi, orchestra bilgisi” (EK 5).

gibi dersler verdikleri görülmektedir. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği kurucusu Hüseyin Sadettin Arel, “Türk Mûsikîsi'nde Armoni”, Haydar Sanal “Türk Mûsikî Nazariyatı” dersleri vermiş ayrıca Ord. Prof. Salih Murat Uzdilek ise yaptığı konferanslarla “İleri Türk Mûsikîsi” anlayışını yaymaya çalışmıştır. Ciddi bir konservatuvar eğitimi vermek amacıyla kurulan dernekte, Türk Mûsikîsi'nin teorik anlatımındaki karmaşayı giderip, kolay anlaşılır bir hale getiren “Arel- Ezgi-Uzdilek Sistemi”nin yaygınlaşması için çalışmalar yapılmıştır. Geleneksel öğretimin yanında bilimsel öğretime de yoğunlukla yer verilmiştir (İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği, 2014).

Kuruluşunda çok ciddi bir konservatuvar eğitimi veren ve bu amaçla Ses ve Saz sanatçısı yetiştirmek amacı dernek tüzüğünde yer almıştır (Ek 14). Böyle ciddi bir konservatuvar eğitimi verilmesi sonucunda da “Musiki Mecmuası” 1 Kasım 1952 yılı konser programını incelediğimizde de;

“ **KONSER PROGRAMI**

- Birinci kısım -

(KÜME İLE MUHTELİF ESERLER)

1. Beyati peşrevi (Devr-I Kebir) H.SADETTİN AREL
2. Karcıgar beste (Zencir) DELLÂL ZADE
Yıkıldı aşk ile âbâd gördüğün gönlüm
Gubarı kalmadı bünyâd gördüğün gönlüm
Cemâli mektebine oldu bir büt-ün şâkîrd
Fünun-ı aşkta üstad gördüğün gönlüm.
3. Beyati yürük-semai (usulü: Yürük Semai)
Söyle güzel, rûh-I musavver misin?

Nâlan olayım gel,
Tâbiş-I mül, reng-i gül-i ter misin?
Nesin, nesin, nesin?
Lâ'l-i lebinde bu halâvet nedir?
Cân-I azizim gibi sukker misin?

4. Nişaburak aksak-semâi (usulü: Aksak-semâi) ENFÎ HASAN AĞA
Came-I sürh ile sanma lâle-gûn olmuş gelir
Çaresaz ole y tabib-I can-ü dil kim hastaya
5. Nişaburek saz semâisi H.SADETTİN AREL
(10 Dakika ara)

-İkinci Kısım-
SAZ ESERLERİ

1. Toplantı, No:1 H.SADETTİN AREL
(Makamı: Hüseyini-Aşiranda Zırgüle, usulü: Yürük- Aksak)
2. Zillerle Rakseden kız H.SADETTİN AREL
(Makamı: Bûselik, usulü: Semâi)

-Üçüncü Kısım-

(POLİFONİK TÜRK MUSİKİSİ ESERLERİNDEN PARÇALAR)

1. Üç kemanla bir tanburdan mürekkep takım için yazılmış dörtlemenin birinci hareketi (Allegro) H.SADETTİN AREL
(Makamı: Nihavend, usulü: Düyek)
2. Keman ve Tanbur için yazılmış ikilemelerden No. 12, BAYRAM H.SADETTİN AREL
(Makamı: Acem-Aşiran, usulü: Türk-Aksağı, Nim-Sofyan, Devri-Turan)
(5 Dakika ara)

- Dördüncü kısım-

(MUHTELİF ŞARKILAR)

Solo ve Koro'' (Ek 4)

Dellâl Zade Efendi'ye ait Karcıgar Beste(Zencir usulü), Aziz Efendi'ye ait Beyati Yürük Semâi formunda Yürük Semâi Usulünde gibi Türk Musikisinin ağır usulleriyle ve ağır beste formlarıyla konserler sunmakta olduklarını görülmektedir. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği'nin ilk konseri Musiki Mecmuası 9.sayısında (Ek 16), 18 Ekim 1948 saat 18:00'da gerçekleşmiş olduğu yazmasına karşın, yine Musiki Mecmuası'nın 12.sayısında (Ek 13) İdari Rapor başlığı altında ilk konser tarihinin 8 Kasım 1948'de gerçekleştiği belirtilmektedir.

Bu dernek Türk Müziği öğretimi ve aktarımı açısından da faydalı yayınlar yapmışlardır. Bu amaçla 1948 yılının Mart ayından itibaren 13.ve 192. Sayılar İleri Türk Müziği Konservatuvarı derneği'nin yayın organı olarak "Mûsikî Mecmuası" adıyla çıkartılmıştır. Bu dergi Türkiye'de yayınlanmış en uzun ömürlü Musiki Dergisi olma özelliğine sahiptir. İlk sayılarında Türk ve Batı Müziği ile ilgili makaleler yer alırken zamanla ağırlık Türk Müziği'ne kaymaya başlamıştır. Yine ilk sayılarında yayınlanan notalarla Türk Müziği repertuarına katkı da sağlayan bu

dernek, Türk Müziği için araştırma ve inceleme yayınları da yapmıştır (Karababa, 2013).

İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği kurulma süreci ve sonrasında çeşitli sorunlarla karşılaşmışlardır. Bu sorunlardan birisi de çalışma alanının sürekli değiştirilmek zorunda kalınmasıdır. Günümüz İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği'nin 1974 yılından beri koro şefliğini, 2012 yılından beride dernek başkanlığını yürüten Çetin Körükçü ile yapılan röportajda da, yaşanan bu sıkıntı ile ilgili şu sözler aktarılmıştır;

“...imkansızlıklar nedeniyle işte her sene iki üç senede bir mekan değiştirmişler, bu gün okulun verdiği bir yerde çalışmışlar, ertesi gün bir müzenin bir tarafında çalışmışlar yani kısacası dolaşmışlar...”(Ek 20).

Derneğin yer sıkıntısı ile ilgili bir başka bilgide Musiki Mecmuası'nın 1 Temmuz 1949 yılı 17. Sayısında; “İleri Türk Müziği Konservatuvarı'nın teşekküllü zamanında ilk önümüze çıkan zorluk, Derneğin gerek tedris gerek konser gibi faaliyetleri için müsait bir bina bulmak meselesi idi”(Ek 8) ifadesi yer alır.

Yine bu yer sıkıntısı hakkında Musiki Mecmuası 1 Ocak 1953 yılı 59.Sayısında aşağıda aynen bahsedilmektedir;

“Geçen son bir sene müddet zarfında idare heyetimiz en ziyade bina meselesiyle uğraştı. Derneğimizin kendisine mahsus bir binası bulunmadığı için oradan oraya taşınmaktan ve her taşınılan yerde gayr-i müsaid bina teşkilatıyla karşılaşmaktan dolayı faaliyete matlup derecede devam edilmemiş, hatta bu yüzden üyelere mahsus sık-sık konserler verilmesi âdeti de inkitaya uğramıştır. Hakikaten bina işi idare heyetini hayli işgal etti” (Ek 14).

Derneğin devam eden çalışma alanı bulamama sıkıntısının, Musiki Mecmuası, 1 Şubat 1955, 84. Sayısında şu şekilde yer alır;

“Derneğimizi 1954 senesinden beri ziyade müşkülâta uğratan mesele münasip bir bina bulmak işidir. Gerek dâhilî taksimat gereği mütevazi bütçemize uygunluk bakımından, derneğimiz için, bütün mesaimize rağmen, bir yer bulunamadı. Resmi makamlardan verilmiş vaadler neticesiz kaldı” (Ek 9).

Derneğin sıkıntılı 1960'lı yılları hakkında Çetin Körükçü ile yapılan röportajda anlattıkları aşağıda yer almaktadır;

“O dönem benden evvelki bir dönemdi, Teoman Önalı ve arkadaşları. Arel’in ölümünden sonra, uzun süre dernekte pek çok şef değışikliği olmuş ve tabii ki dediğim gibi burası bir maddi bir menfaat sağlayabilecek bir yerde olmadığı için, işte derneklerin kendi iç sorunlarından da dolayı sık sık şef değıştirilmiş ve dolayısıyla son zamanlarında da bir hayli müşkül duruma düşmüşler. Üye sayısı çok azalmış. Radyoda bant yapmak için adeta dışarıdan eleman çağırarak zorunda falan kalmışlar”(Ek 20).

Çetin Körükçü derneğe katıldığı dönemi ise şu şekilde aktarmaktadır;

“Ben 1971 yılında geldiğimde şu andaki mevcut binamız bir kira binaydı. Haftada on günde bir suların bastığı, her yağmurda su basardı kanalizasyon problemi vardı, vesaire rutubetli izbe bir yerd burası geldiğim zaman ama bütün buna rağmen o zaman ki üyelerin büyük bir özveriyle ve ciddi bir kalabalığın yani düşünün 40-50 kişilik bir ekibin buraya sürekli geldiğini 100’ün üzerinde bir üye sayısının olduğunu düşünürseniz ciddi bir kuruluş halinde çalışıyordu. O geldiğim yıllarda da yine Edebiyat işte Tarih gibi Halk Müziği gibi dersler de veriliyordu burada. Hiçbir dernekte o zaman olmayan çalgı dersleri veriliyordu, kanun dersi veriliyordu, mesela kanun dersine Sadettin Öktenay geliyordu, ud dersine Gitar dersine Mutlu Torun geliyordu yani burası çok ciddi bir okul gibi çalışıyordu. Ben geldiğimde o zaman bütün o kötü şartlara ve imkânsızlıklara rağmen...(Ek 20).

“...burayı ısıtmak için o zaman bir kalorifer düzeni yok, herkes gelirken odun getiriyor, daha sonra gaz bidonu bugün birisi getiriyor, ertesi hafta başkası bir bidon gaz getiriyor ve burayı ısıtıyoruz. Böyle çalışıyorduk dernekte” (Ek 20).

İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği Başkanı Çetin Körükçü derneğin günümüz koşulları hakkında şu bilgileri vermiştir;

“...ben koro çalışması dışında bir kere mutlaka her eseri birkaç defa solfej yaptırmadan eseri geçmiyorum. Şan tekniği açısından bildiğim kadarıyla, buradaki öğrencilerimize aksettirmeye aktarmaya çalışıyorum... o derslerin birçoğunu biz koro çalışması içinde veriyoruz” (EK 20).

“Biz burada müzik yapmak için toplandık ama bütün buna rağmen bende açıkçası 30 sene evvel geçtiğim ağırlıktaki eserleri bugün o ağırlıkta geçmiyorum. Açıkçası mesela ciddi ciddi bir hisar takım, bir hisar buselik takım ne biliyim bir işte eviç takım geçiyorduk o zaman, şimdi onları böyle biraz daha tabiri caizse kompleme şekilde böyle iki tane ondan, bir tane ondan ve birazda güncelleşmiş bir şeylerle takviye etmeye çalışıyoruz. Derneğimiz adı üstündeki İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği anlayışını da icramıza bir ölçüde katmaya çalışıyoruz. Ama kurucuların hayallerini gerçekleştiriyor muyuz? dersin orda çokta fazla iddialı değilim açıkçası” (Ek 20).

İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği şefliğini, Haydar Sanal, Hulki Aksoy, İrfan Doğrusöz, Rüştü Eriç, Feridun Darbaz, İbrahim Sevinç, Cevdet Çağla ve Teoman Önalı gibi değerli müzik adamları yönetmiştir(İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği,2014).

Günümüzde İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği kendine ait çalışma alanı olan, Halıcular Caddesi No:73 Kat:1 Hasan Halife Mahallesi Fatih'teki adresinde Türk Müziği çalışmalarına devam etmektedir. Kayıtlı 50 üyesi ile birlikte yılda da en az üç veya dört konser veren bu dernek ayrıca koro çalışmaları ve enstrüman dersleri de gerçekleştirmektedir. Koro çalışmaları Salı ve Perşembe günleri olup 18:30-20:30 saatleri arasında, haftada ikişer saat verilmektedir. Ayrıca Cumartesi günleri Enstrüman dersleri 10:00 gibi başlayıp 16:00'a kadar sürmektedir. Kanun, ud, keman dersleri mevcuttur (EK 20).

3.2.1.2. Beşiktaş Musiki Derneği

1963 yılında Beşiktaş Turizm ve Güzelleştirme Derneği olarak kurulmuş olan Beşiktaş Musiki Derneği, Türk müziği ile ilgili faaliyetlerine 1978 yılında, Beşiktaş Kaymakamlığı yanında belediyeye ait bir barakada başlamış ve 1994 yılında da “Beşiktaş Musiki Derneği” adını almıştır. 1997 yılında da sahip olduğu kendi çalışma alanına kavuşmuştur (Beşiktaş Musiki Derneği, 2014). Beşiktaş Musiki Derneği'nin 1963 yılı tüzüğünde ki amacı aşağıdaki gibidir;

“Türk Musikisi seven ve icra edenleri bir araya getirecek, aralarında koordinasyon dayanışma, bilgi, sanatsal ve kültürel işbirliği sağlamak ve bunların ortak amaçlarını Türk Sanat Müziği yararına gerçekleştirmektir. Türk Sanat Musikisi'nin gelişmesini sağlamak, ana temel ve karakterini yersiz değişikliklerden korumak ve ülke çapında Türk Sanat Musikisi karakter zevkini aşlamak için çalışmalar yapmak, bu konuda hizmette bulunmak”(Ek 2).

Beşiktaş Musiki Derneği kuruluş aşamasında çeşitli zorluklar yaşamıştır. Hamdi Demirci bu sıkıntılı dönem ile ilgili şu bilgileri vermektedir;

“En çok zorlanılan konu dernek çalışma yeri idi. Biz çok küçük bir yerde başladık. O zaman deniz kenarında Barbaros Hayrettin İskelesinin olduğu yerde ufacık baraka gibi bir yer vardı, biz orada çalıştık. Orada Muhtarlar Derneği vardı, onlarla dönüşümlü çalışıyorduk. Ondan sonra Beşiktaş'ta Kızılay binası vardı. Oranın bodrumunda çalıştık. Efendim daha sonra Beşiktaş Belediyesinin yemekhanesinde çalıştık” (Ek 21).

Beşiktaş Musiki Derneği'nde günümüzde yapılan Türk Müziği çalışmaları, Şef Hamdi Demirci tarafından şu şekilde aktarılmaktadır;

“...elimden geldiğince repertuarımın daha tekrarını yapmadım. Yani her konserin repertuarı değişik sürekli aynı repertuarla dönmüyoruz. Genellikle burada klasik musikiden örnekler yapıyoruz. Fasil musikisi eserlerinden oluşan beraber solo şarkılar yaptık geçtiğimiz senelerde. Çok yaşayan bestekâr konserleri yaptık, mesela o zaman çok istek geldi. Rahmetli Avni Anıl hocamızla 3 defa burada konser yapma şerefine nail oldum. Selahattin İçli hocamızla rahmetli iki defa konser yaptık. Alâeddin Yavaşca hocamıza Allah uzun ömürler versin onla konser yaptık. Melahat Pars hocamla konser yaptık, Necdet Tokatlı rahmetliyle yaptık ben bütün elimden geldiğince hem yaşayan bestekârları onurlandırmak, hem onların da musikisini paylaşmak için projelerimiz oldu ve halen böyle konserler yapıyoruz” (Ek 21).

Beşiktaş Musiki Derneği, Sami Aksu, Cihat Aşkın, Uğur Işık, Mehmet Şafak, Esra Sarı ve hâlen dernek hocası olan Hamdi Demirci gibi değerli sanatçıların yetişmesinde rol oynamış ve Radife Erten, Alaaddin Aday, Süheyla Altmışdört gibi değerli hocaların şefliğinde sürdürülmüştür. Dernek halen 1987 yılından beri de Hamdi Demirci'nin şefliğinde Türk Müziği çalışmalarını sürdürmektedir. Ayrıca Beşiktaş Musiki Derneği, TRT radyolarında bant yapma hakkını elde etmiş sayılı derneklerden biridir (Beşiktaş Musiki Derneği, 2014).

Günümüzde Beşiktaş Musiki Derneği, 100'ü bulan üyesiyle Yıldız Caddesi Nesteren Apartmanı No: 61 daire 1 Beşiktaş'da hizmet vermektedir. Beşiktaş Musiki Derneği'nde her Pazartesi ve Perşembe günleri saat 19.00-20.30 arasında Koro çalışmaları ve yeni katılmış olan üyeler için, Türk Sanat Musikisi Temel Bilgilerinin verildiği Nazari eğitim dersleri her pazartesi günü Koro çalışması öncesi saat 18.00-19.00 arasında yapılmaktadır. Cumartesi sabahtan öğlene kadar gerçekleşen Enstrüman derslerinde de; ud, kanun ve keman dersleri verilmektedir. Mutlaka yılda iki konser yapılmaktadır (Ek 21).

3.2.1.3. Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği

1908 yılında Kanunî Telgrafçı Ata Bey (Öztan) tarafından kendi evinin bir bölümünde kurulan “Anadolu Mûsikî Mektebi (1908-?)”, bu cemiyetin çekirdeğini oluşturmuştur diyebiliriz (Özalp, 1986:89).

1918 yılında yine Ata Bey tarafından “Anadolu Musiki Cemiyeti” adıyla bir dernek kuruldu. Bu Dernek 1919 yılında da “Darül Feyz Musiki” ile birleşmiş, Cumhuriyet'in ilanı ile de Üsküdar Musiki Cemiyeti adını almıştır. 1934 ya da 1936

yılında kapanmış ve nihayet 1938 de Yeni Üsküdar Musiki Cemiyeti olarak tekrar kurulmuştur. Ardından 1944’de ise Üsküdar Halk Musiki Derneği, 1955’teki genel kurul toplantısından sonrada adı yeniden Üsküdar Musiki Cemiyeti’ne çevrilmiştir. En son 19 Ekim 1987’de Genel Kurul toplantısında ana tüzüğe sadık kalınmak şartı ile Üsküdar Musiki Cemiyeti olan isim Emin Ongan Üsküdar Musiki Cemiyeti olarak değiştirilmiştir (Üsküdar Musiki Cemiyeti, 2013).

Derneğin yaşadığı yer sıkıntıları ilgili Emin Ongan Musiki Derneği başkanı Amir Ateş’ten şu bilgileri öğrenmekteyiz;

“...benim yeni geldiğim yıllarda, Üsküdar İskelesinin karşısındaki bir semtte musiki çalışmalarımızı sürdürüyorken böyle bir yere ihtiyacımız oldu. Mahalle mahalle, sokak sokak evvela kiralık, sonra da acaba kendi ukdemize olabilecek bir yer bulabilir miyiz gayreti içinde pek çok yerler aradık. Ve nihayet İstanbul Büyük Şehir Belediyesinde görevli bulunan bazı arkadaşlarımızın da sayü gayretleriyle zamanın belediye başkanı merhum Haşim İşcan’dan burayı 30 sene intifa hakkı ile arsa olarak aldık. Tabi buranın temelini atmak buraya böyle bir inşaatın ilk temellerini devam ettirmek pek kolay bir şey olmadı. Hele hele böyle kendi yağımızla kavrulma gayreti içinde bulunduğumuz bir Üsküdar Musiki Cemiyeti üyesi olarak, pek çok zahmetler çektik, zorluklar içinde bu hale geldik” (ek-).

“Vaktiyle eski cemiyetimizde şartlar daha çok namüsaıt idi. Merdivenle çıkılan bir yerdi. Merdivenin başına efendime söyleyeyim, gerek at arabası ile gerek kamyonet ile odun vesaire getirirdik. Oradan onları kucağımızla iki yüz metrelik bir yukarı merdivenden çıkarıp, orada efendime söyleyeyim ısınmaya çalışır, orada ki ihtiyaçlarımızı görmeye gayret ederdik”(Ek 19).

Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği tüzüğünde derneğin amacı aşağıdaki gibi yer almaktadır;

“Türk Sanat Musikisi’nin gelişmesini sağlamak, ana tema ve karakterini yersiz değişikliklerden korumak, memleket çapında Türk Sanat Musikisi’nin karakter ve zevkini aşlamak sureti ile hizmette bulunmak, izin almak koşulu ile ders ve kurslar düzenleyerek üye ve kursiyerlerinin musiki ve kültür niteliklerini arttırarak yetiştirmek, musiki yanında talide olsa, ilgili diğer bütün sanat dallarında faaliyetlerde bulunarak üyelerinin kültür seviyelerini geliştirmek, üyeleri arasında dayanışmayı sağlamak, yardım sandığı kurmaktır” (Ek 3).

Köklü bir geçmişe sahip olan Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği, tüzüğünde yer alan yukarıdaki amacı doğrultusunda Türk Müziğine sağladıkları katkıları halen devam ettirmektedirler. Ayrıca Emin Ongan’ın ve Haydar Sanal’ın öğretmenliğiyle yetişenler arasında Arif Sami Toker, Kemençeci Cüneyd Orhon, Avni Anıl, Tamburî Sadun Aksüt, Kanunî Cüneyt Koşal, Şekip Ayhan Özışık, Nihat

Adlim, Çinuçen Tanrıkorur, Erdinç Çelikkol, Amir Ateş, Yavuz Özüstün, Berhayat Anıl, Tamburî Burha Atalay, Kanunî Hüsnü Anıl, Kemanî Cahit Peksayar, Güniz Engin, Nadir Hilkat Çulha, İnci Çayırılı, Yücel Aşan, Ekrem Erdoğan, Nihat Doğu, Server Özbay ve Turan Yalçın sayılabilir (Oransay, 1984:1502-1505).

Zeki Arif Ataergin, Necati Tokyay, Zühtü Bardakoğlu, Kemal Ayzin, Ethem Cöner, Hafız İzzet Gerçeker, Halil Can, Şükrü Tunar, Müzeyyen Senar gibi Üsküdar Musiki Derneğinde yetişmiş çok değerli sanatçılardır (Üsküdar Musiki Derneği, 2013).

Günümüzde de Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği, 250'e yakın üyesiyle, Halk Caddesi Emin Ongan Sokak No:10 Üsküdar'daki adresinde Türk Müziği çalışmalarına halen devam etmektedir.

Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği ikinci başkanı Alaeddin Pakyüz, günümüzde, dernekte ne gibi bir eğitim verildiği hakkında şu sözleri söylemiştir;

“...Üsküdar'da alt yapı veriliyor solfej, nazariyat, beste, etüt hatta edebiyat bunların hepsi veriliyor. Usul dersleri veriliyor, fakat usul ağırlıklı yani yeni notayı eline verip solfej yaptırıyoruz biz. Buranın kökeni usul ağırlıklıdır. Usul vurularak eser öğretiliyor. Hiçbir zaman usulle öğrenilen eser hiçbir zaman unutulmuyor. Notayı eline öyle alıp oku, on beş gün sonra oku şarkısını, okuyamıyor insan öteki şekilde, öyle ama biz solfeje ağırlık veriyoruz. Öğrenecek yetenekli herkese öğretmeye çalışıyoruz. Yani bütün temel dersleri veriyoruz” (Ek 18).

Dernekte enstrüman ve çeşitli koro çalışmaları yapılmaktadır. Enstrüman dersleri için; ud, keman, kanun, piyano, ney ve kemençe dersleri verilmektedir. Dersler salı, perşembe ve cumartesi günleri maksimum 3-4 kişilik gruplar halinde haftada bir gün bir saat yapılmaktadır. Dernek bünyesinde çeşitli korolar da bulunmaktadır. Bunlar; Üsküdar Musiki Cemiyeti İcra heyeti, A, B, C sınıfı koroları, Çocuk Korosu ve her yaş grubundan üyeleri bünyesinde bulunduran Meşk Korosu'dur. Üsküdar Musiki Cemiyeti İcra heyeti; Üsküdar Musiki Cemiyetinden yetişen sanatçıların oluşturduğu ve C sınıfından yıl sonu sınavında hak kazanarak gelen öğrencilerin dahil olduğu Türk Musikisi konusunda en tecrübeli korolardan biridir. A Sınıfı Korosu; her sene Eylül döneminde başvuran kişilerin yetenek sınavını kazananlar arasından seçilir. B Sınıfı Korosu; A sınıfını yıl sonunda başarıyla tamamlayan öğrencilerin oluşturduğu korodur. C Sınıfı Korosu; B sınıfını yıl sonunda başarıyla tamamlayan öğrencilerin oluşturduğu korodur. Bu korolarda görülen repertuar, solfej, usul, nazariyat çalışmaları, her Salı ve Perşembe 18:30-20:15 ve her cumartesi 13:00-19:00 saatleri arasında gerçekleşmektedir. Meşk

Korosu da; yaş sınırı olmayan ve üyelerinin herhangi bir sınava tabi tutulmadan alındığı korodur. Bu koro çalışmalarını her Salı ve Perşembe günü 15:00-17:00 saatleri arasında sürdürmektedir. Ayrıca birde Çocuk korosu bulunmaktadır. Her cumartesi günü iki sınıf halinde 10:00-11:30 ve 11:30-13:00 saatleri arasında çalışmalarını devam ettiren bu koroda, solfej, usul ve nazariyat derslerinin haricinde Çocuk şarkıları ve Türk Musikisinde çocuklar için yazılıp bestelenmiş şarkıları yıl sonu konseri için sazlar eşliğinde icra edilmektedir (Üsküdar Musiki Derneği:2003).

3.2.1.4. Eyüp Musiki Derneği

1925’li yıllarda kurulan bu dernek, (Kemanî ve Rebabî) Mustafa Suna başkanlığında ve hocalığında uzun yıllar İstanbul Radyosu’nda programlar yapmıştır. Başta Safiye Ayla olmak üzere birçok sanatçının yetişmesine katkıda bulunmuştur. Atatürk’ün huzurunda konserlerde vermiş olan bu dernek,1950 ve 1953 yıllarında Eyüp Vapur iskelesi yanındaki binada Neyzen Bestekar Gavsi Baykara’nın yönetiminde "Eyüp Musiki Topluluğu" adıyla yeniden kurulmuştur. Bu dönemde Kemanî Reşat Erer, Rahmi Sönmezocak, Neyzen Aka Gündüz Kutbay ve Orhan Gürer gibi hocalar yanında derneğin başlangıcından bugüne kadarda Yıldırım Gürses, Erol Küçükyağın ve Süheylâ Altmışdört gibi hocalarda Türk Müziği çalışmaları gerçekleştirmişlerdir. 1984 yılında da Nihat İncekara ve arkadaşları tarafından Eyüp Musiki Derneği tekrar kurulmuş ve 23 Şubat 1985’te derneğin bugünkü binasının açılışını yapmışlardır (Eyüp Musiki Derneği, 2014).

Eyüp Musiki Derneği’nin amacı aşağıda şu şekilde belirtilmiştir;

“Eyüp Mûsikî Derneği’nin vakfa dönüşmesi ile belirlenen hedefler içerisinde; Türk Müziği öğrenebilmek ve bir Türk Müziği enstrümanı çalabilmek için Konservatuara gidemeyen gençlerimize ve mûsikîmize gönül verenlere bu imkânı daha geniş mânâda karşılayabilmenin yanı sıra, bir Türk Mûsikîsi Kütüphanesi kurmak gibi amaçlar bulunmakta, yakın bir zaman önce Eyüp’te hizmete girmiş olan Eyüp Belediyesi Kültür Salonu’nda mûsikî konserleri, mûsikî sohbetleri ve daha birçok etkinliklerle Eyüplülere ve çevre halkına hizmet etmek amacı bulunmaktadır” (Eyüp Musiki Derneği, 2014).

Günümüzde de Eyüp Musiki Derneği, 500’e yakın üyesiyle, Tülbentçi Muhittin Sokak No:11 Eyüp’teki adresinde Türk Müziği çalışmalarına halen devam etmektedir (Eyüp Musiki Derneği, 2014).

Günümüzde, Eyüp Musiki Derneği'nde Türk Sanat Müziği Korosu ve Çocuk Korosu bulunmaktadır. Türk Sanat Müziği Korosu çalışmaları; haftada 2 gün (Pazartesi ve Perşembe) 2'şer saat (19:00-21:00) olmak üzere, ayda 16 saat, Çocuk Korosu çalışmaları ise; cumartesi günleri 2 saat olmak üzere, ayda toplam 8 saat olarak yapılmaktadır. Ayrıca cumartesi günleri 2'şer saat olmak üzere; gitar, keman, klâsik kemençe, pazar günleri 2 saat olmak üzere de; Ney ve kanun dersleri, Ud dersi içinde yeni kayıt olan öğrencilerle her Pazar saat 10:00-13:00 arası, tecrübeli öğrencilerle ise 13:00-15:00 arası dersler yapılmaktadır. Senede 4 ya da 5 konser yapılan bu dernekte, "Meşk Akşamları" adı altında etkinlikler de düzenlenmektedir (Eyüp Musiki Derneği, 2014).

Eyüp Musiki Derneği, MÜZDAK (Türk Müziği Dernek ve Vakıfları Dayanışma Konseyi)'in kurucu üyesidir. Ayrıca dernek başkan yardımcısı, kanun sanatçısı ve bestekâr Yılmaz Pamukçu tarafından hazırlanan tarihine "Eyüplü Bestekârlar" adlı kitapta bestekârların hayat hikayeleri ve eserleri hakkında bilgiler verilerek Türk Sanat Müziği adına faydalı bir çalışma gerçekleştirilmiştir (Eyüp Musiki Derneği, 2014).

3.3. Konservatuarların Kurumsallaşma Sürecinde Derneklerin Rolü

Cumhuriyet'in ilanı Türk Müziği için de yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. 1917'de Osmanlı'da kurulan ilk müzik eğitim kurumu Darüelhan'dır. Bu kurum 22 Ocak 1927'de İstanbul Belediyesi'ne bağlanarak, "İstanbul Belediye Konservatuarı" adını almıştır. Ayrıca 9 Aralık 1927'de Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetiminde bulunan bu okul ve bütün özel musiki okullarında, Maarif Vekili Mustafa Necati'nin emriyle Türk Müziği öğrenimi ve öğretimi yasaklanmıştır. Bu sebepten dolayı İstanbul Belediye Konservatuarı'nda Türk Müziği bölümüne yer verilmemiştir. Türk Müziği bölümü yerine "Tasnif ve Tespit Heyeti" kurulmuş, heyetinde de Rauf Yekta, Zekâizade Hâfız Ahmet Bey (Irsoy), Muallim İsmail Hakkı Bey ve Ali Rıfat Çağatay gibi önemli müzik adamları yer almıştır. Bu heyet Türk Müziği derleme çalışmaları açısından çok önemli hizmetleri sunmuşlardır. 1943 yılında tekrar Türk Müziği bölümü açılmış başkanlığına da Hüseyin Sadettin Arel getirilmiştir (Özalp, 1986:87).

1948'de İstanbul Belediye Konservatuarı'ndan ayrılarak İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği'ni kurmuştur. 1948 ve 1976 yılları arasında İleri Türk Müziği

Konservatuarı Derneğinde yetişenler de Ercümen Berker başkanlığında, 3 Mart 1976'da İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuarı kurmuşlardır. 1982 yılında da İstanbul Teknik Üniversitesi'ne bağlanmıştır (Tura, 1999:98-99).

İstanbul Belediye Konservatuarı'ndan Hüseyin Sadettin Arel'in 1948'de ayrılmasıyla yerine Şerif Muhittin Targan atanmıştır. İcra Heyetine kısa bir süre Ercümen Berker, misafir olarak Mesud Cemil ve Refik Fersan şeflik etmişler. Düzenli olarak önce Taksim Belediye Gazinosu, 1954'ten sonra Şan Sineması'nda Pazar sabahları gerçekleştirilen konserler halk tarafından büyük ilgi görmüş, radyo yayını aracılığıyla geniş dinleyici kitlesine ulaşmıştır. İstanbul Belediye Konservatuarı 1986'da İstanbul Üniversitesi'ne bağlanmıştır. Günümüzde "İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı İcra Heyeti" adıyla Türk Müziği faaliyetlerini yürütmektedirler (İstanbul Üniversitesi, 2014).

İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuarı çalışmalarının, zaman içerisinde olumlu yanlarından biri de 1980'den sonra Devlet Koroları'nın sayısını arttırmış olmasıdır. Budak, (2000: 182-183) bu koroları aşağıda şu şekilde sıralamıştır:

- İstanbul Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu(1975)
- İzmir Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu(1985)
- Ankara Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu(1987)
- Bursa Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu(1989)
- Diyarbakır Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu(1989)
- Elazığ Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu(1989)
- Samsun Devlet Klâsik Türk Müziği Korosu(1989)
- Konya Türk Tasavvuf Müziği Topluluğu(1989)
- İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu(1990)
- İstanbul Devlet Türk Müziği Topluluğu(1990)
- Edirne Devlet Türk Müziği Topluluğu(1991)
- Kayseri Devlet Türk Müziği Topluluğu(1990)
- Kahramanmaraş Devlet Türk Müziği Topluluğu(1990)
- Gaziantep Devlet Kâsik Türk Müziği Korosu(1991)
- Mersin Devlet Kâsik Türk Müziği Korosu(1993)
- Bursa Devlet Mehter Topluluğu(1991)
- Sivas Devlet Sema ve Tasavvuf Müziği Topluluğu
- Ankara Mehter Devlet Topluluğu

Bunun sonucunda da yurdumuzun her yerinde çeşitli sanat dallarının da içinde olduğu Konservatuvarlar açılmaya başlamış, Türk Sanat Musikisi eğitimi bu dönemde resmi olarak üniversitelere bağlanarak yayılmasını sürdürmüştür. Günümüzde de derneklerin Türk Müziği eğitimi görevini, konservatuvarlar yerine getirmektedirler.

Günümüzde, Türkiye geneli bünyesinde, müzik ile ilgili bölümler bulunduran 62 üniversite bulunmaktadır. Bunların; 25 tanesi Devlet Konservatuvarı olup 5'inde Türk Müziği Bölümü yer alır. Bunlar; Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı (Türk Sanat Müziği Bölümü), Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuvarı (Türk Sanat Müziği Bölümü), Kafkas Üniversitesi (Kars) Devlet Konservatuvarı (Geleneksel Türk Müziği Bölümü), Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarı (Türk Müziği Bölümü), Selçuk Üniversitesi (Konya) Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı'dır (Türk Sanat Müziği Bölümü) (Ek 24).

Konservatuvar bölümü bulunan Özel Haliç Üniversitesi (İSTANBUL) Türk Musikisi Konservatuvarı ve Özel Fatih Üniversitesi (İstanbul) Türk Müziği Konservatuvarı bünyesinde de Türk Müziği Bölümü bulunmaktadır. Ayrıca Karabük Üniversitesi, Safranbolu Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi'nde ve Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nde de yine Türk Müziği Bölümleri vardır (EK 24).

5 üniversitemizde de Türk Müziği Devlet Konservatuvarı bulunur. Bunlar; Ege Üniversitesi (İzmir) Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı (1982), Gazi Üniversitesi (Ankara) Türk Müziği Devlet Konservatuvarı (2010), Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı (1987), İstanbul Teknik Üniversitesi (İstanbul) Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı (1976), Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (Ankara) Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı (2011)'dir (Ek 24).

Türk Müziği eğitiminin, konservatuvarların çatısı altına girmesiyle dernekler de değişime uğramış, ders programları, repertuarları, üye profilleri, vs. değişmiştir. Mutlu Torun ile yapılan röportajdan üye profili ile ilgili bir tespit aşağıda yer almaktadır;

“Dernekler, anı aslında, bir yandan da düşünüyorum, bir yandan da insanlarla tanıştığınız yerdir. Orada her seviyeden kişiyi görürsünüz, mesela Musiki Kültür Derneğinin de bir öğrencim vardı tornacı idi. Yani okumuş etmiş değildi, ama ud çalıyordu, elleri böyle nasırlı çalıyordu, bir yandan balık ta tutuyordu, ama bu çok güzel bir şey, böyle güzel kişilerle Türkiye yükselir. Orada börekçilik yapıyor adam, gelmiş müzik çalıyor burada veya başka bir şey yapıyor...” (Ek 22).

Türk Müziği derneklerinde yetişmiş ya da hocalık yapmış ünlü musikişinaslar, konservatuarların kurulma aşamalarında ya da kurulmasında da etkin görevler almışlardır. Bu musikişinaslar, Oransay’ın (1984:1502-1503-1504-makalesinin bulunduğu, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi’nden faydalanılarak aşağıda şu şekilde sıralanmıştır;

Leon Hancıyan: Dârü’l Musikî Mektebi (Kurucu), Şark Musikî Cemiyeti (Öğretim Kadrosu ve kurucu), Dârü’l-bedâyi Tiyatro ve Mûsikî Mektebi (Öğretim Kadrosu), Dârülelhan (Öğretim Kadrosu).

Muallim İsmail Hakkı Bey: Mûsikî-i Osmanî Mektebi (Başkan), Dârülelhan (Öğretim Kadrosu), Tasnif ve Tespit Heyeti Üyesi (1926’da Türk Musiki Bölümü kaldırıldı ve bu heyet kuruldu).

Kemanî Nuri Duyguer: Şark Musiki Cemiyeti (Kurucu), Dârü’l-feyz-i Musikî Cemiyeti (Seslendirme Takımı (1915-1919)), Dârülelhan (Türk Müziği Bölümü Üyesi, Öğretim Kadrosu).

Kemani Reşad Erer: Mûsikî-i Osmanî Mektebi (Öğretim Kadrosu), Dârüttâlim-i Musikî Cemiyeti (İlk Üyelerden), Dârülelhan (Türk Müziği Bölümü Öğretim Kadrosu).

Ali Rifat Çağatay: Türk Musiki Ocağı (Kurucu), Şark Musikî Cemiyeti (1. Başkan), Dârü’l-bedâyi Tiyatro ve Mûsikî Mektebi (Müdür ve Öğretim Kadrosu), Tasnif ve Tespit Heyeti Üyesi (1927’de Türk Musiki Bölümü kaldırıldı ve bu heyet kuruldu).

Udî Hayriye Örs: Şark Musiki Cemiyeti (Kurucu), Dârülelhan (Türk Müziği Bölümü Öğretim Kadrosu (1923)).

Hüseyin Sadettin Arel: Dârü'l-bedâyi Tiyatro ve Mûsikî Mektebi (Öğretim Kadrosu), Dârüttâlim-i Musikî Cemiyeti (Öğretim Kadrosu), İstanbul Belediye Konservatuarı (Türk Müziği Bölümü 1.Şefliği (1943)).

Hafız Ahmed Irsoy: Dârü'l-bedâyi Tiyatro ve Mûsikî Mektebi (Öğretim Kadrosu), Şark Musiki Cemiyeti (Öğretim Kadrosu), Dârülelhan (Öğretim Kadrosu), Tasnif ve Tespit Heyeti Üyesi.

Zeki Üngör: Dârü'l-bedâyi Tiyatro ve Mûsikî Mektebi (Öğretim Kadrosu), Dârülelhan (Batı Müziği Bölümü Öğretim Kadrosu (1923)).

Rauf Yekta: Dârülelhan (Öğretim Kadrosu(1923) Türk Musiki Bölümü), Tasnif ve Tespit Heyeti Üyesi (1927'de Türk Musiki Bölümü kaldırıldı ve bu heyet kuruldu).

Refik Fersan: Dârülelhan (Öğretim Kadrosu), İstanbul Belediye Konservatuarı (2. İlmî Kurul Başkanlığı (1951)).

4. ÖRNEKLEM OLARAK SEÇİLEN DERNEKLER ÜZERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN ANKET ÇALIŞMALARININ SONUÇLARI

Bu araştırma “Tarihi Süreçte Türk Müziği Eğitiminde Derneklerin Yeri” adlı tez çalışması düzeyinin belirlenmesinde tarama modeli kullanılarak yapılan betimsel bir araştırmadır.

Araştırmanın genel evrenini, İstanbul ilinde Anadolu ve Avrupa Yakasında bulunan Türk Müziği Dernekleri üyeleri oluşturmaktadır.

Günümüzde halen etkinliğini sürdüren örneklem olarak seçtiğimiz; İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği, Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği, Beşiktaş Musiki Derneği ve Eyüp Musiki dernekleri üyeleriyle yapılan anketler 4. Bölüm’ün temelini oluşturmuştur.

Araştırmanın evreninden rasgele şekilde tesadüfi örnekleme yöntemiyle Katılımcı seçilmiştir. Anket verilen katılımcı sayısı 190’dır. Örneklem grubuna gönderilen, bu ölçeklerden geri dönenler içerisinde 171 tanesi analize uygun olduğu belirlenmiştir. Yapılan bu çalışmanın detaylarına ilişkin bilgiler, aşağıda yer almaktadır.

4.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma “Tarihi Süreçte Türk Müziği Eğitiminde Derneklerin Yeri” adlı tez çalışması düzeyinin belirlenmesinde tarama modeli kullanılarak yapılan betimsel bir araştırmadır.

Bu araştırma genel tarama araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Genel tarama modeli geçmişte veya halen mevcut olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 1991). Genel tarama modelinde ihtiyaç duyulan veriler araştırmanın çalışma evrenindeki bireylerden çeşitli araçlar kullanılarak toplanmaktadır. Mevcut durum, var olduğu şekliyle

herhangi bir müdahale olmaksızın betimlenmeye çalışılmaktadır. Ölçümler bize kaç kişinin nasıl davrandığını gösterir, ama “niçin” sorusuna cevap veremez. İnsan ve grup davranışlarının “niçin”ini anlamaya yönelik araştırmalara denir (Ergün, 2005).

4.2. Verilerin Toplanması

Anket uygulamaları bizzat araştırmacı tarafından gerçekleştirildi. Anketler, gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra katılımcılara dağıtıldı. Araştırmanın gizliliği konusunda değişim alıcılara bilgi verilmiştir. Geri dönen anketler, araştırmacı tarafından kontrol edilmiş, eksik ya da hatalı doldurulanlar değerlendirilmeye alınmamıştır. Dağıtılan ve geri dönen anketlere ilişkin veriler Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Anketlere ilişkin bilgiler

	N
Örneklem Sayısı	
Anket Verilen Katılımcı	190
Geri Dönen Anket	180
Geçerli Anket	171

4.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın genel evrenini, İstanbul ilinde Anadolu ve Avrupa Yakasında bulunan Türk Müziği Dernekleri üyeleri oluşturmaktadır. Araştırmanın evreninden rasgele şekilde tesadüfî örnekleme yöntemiyle Katılımcı seçilmiştir. Örneklem grubuna gönderilen ölçeklerden geri dönenler içerisinde 171 tanesi analize uygun olduğu belirlenmiştir.

4.3.1. Katılımcıların kişisel özellikleri

Bu bölümde, araştırmaya katılan Katılımcıların kişisel bilgilerine yer verilmiştir.

Tablo 4.2. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre dağılımı

	N	%
Kadın	104	60,8
Erkek	67	39,2

Ölçme aracının kişisel bilgiler bölümünden elde edilen verilere göre, araştırmaya toplam 171 katılımcı katılmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların 104'ü (%60,8) kadın, 67 kişi (%39,2) ise erkektir.

Tablo 4.3. Katılımcıların medeni durum değişkenine göre dağılımı

	N	%
Evli	83	48,5
Bekar	66	38,6
Boşanmış	22	12,9

Araştırmaya katılan katılımcıların 83'ü (%48,5) evli, 66'sı (%38,6) kişi bekâr, 22 (%12,9) kişi ise boşanmıştır.

Tablo 4.4. Katılımcıların yaş değişkenine göre dağılımı

	N	%
15-18	9	5,3
19-24	15	8,8
25-34	26	15,2
35-44	29	17,0
45-54	39	22,8
55 ve üzeri	53	31,0

Katılımcıların yaş değişkenine göre incelendiğinde 9'u (%5,3) 15–18 yaş arası, 15'i (%8,8) 19–24 yaş arası, 26'sı (%15,2) 25–34 yaş arası, 29'u (%17) 35–44 yaş arası, 39'u (%22,8) 52 ve üzeri yaş grubundadır.

Tablo 4.5. Katılımcıların eğitim durumuna göre dağılımı

	N	%
İlkokul	14	8,2
Lise	48	28,1
Ön Lisans	39	22,8
Lisans	52	30,4
Lisans Üstü	18	10,5

Örneklem grubunun eğitim değişkenlerine bakıldığında ise 14'ü (%8,2) ilkokul, 48'i (%28,1) 39'u (%22,8) ön lisans, 52'si (%30,4) lisans, 18'i (%10,5) lisansüstüdür.

Tablo 4.6. Katılımcıların aylık gelir durumuna göre dağılımı

	N	%
1.000 TL az	20	11,7
1.000-2.000 TL	55	32,2
2.000-3.000 TL	45	26,3
3.000-5.000 TL	29	17,0
5.000 TL ve üzeri	22	12,9

Örneklem grubunun aylık gelir durum değişkenlerine bakıldığında ise 20'sinin (%11,7) 1.000 ve altı, 55'inin (%32,2) 1.000-2.000, 45'inin (%26,3) 2.000-3.000, 29'unun (%17,0) 3.000-5.000, 22'sinin (%12,9) 5.000 TL ve üzeri gelire sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.7. Katılımcıların mesleki kıdem durumuna göre dağılımı

	N	%
1 Yıdan Az	6	3,5
1 -5 Yıl	20	11,7
6- 10 Yıl	27	15,8
11-15 Yıl	40	23,4
15 Yıdan fazla	78	45,6

Örneklem grubunun kıdem durum değişkenlerine bakıldığında ise 6'sı (%3,5) 1 yıldan az, 20'si (%11,7) 1-5 yıl, 27'si (%15,8) 6-10 yıl, 40'ı (%23,4) 11-15 yıl, 78'i (%45,6) 15 yıldan fazladır.

Tablo 4.8 Katılımcıların derneğe devam ettiği yıl kıdem durumuna göre dağılımı

	N	%
1-yıldan az	38	22,2
1-2 Yıl	32	18,7
2-5 yıl	43	25,1
6-10 yıl	24	14,0
11-15 yıl	31	18,1
16 -20 yıl	3	1,8

Katılımcıların derneğe devam değişenine göre dağılımı incelendiğinde 38'i (%22,2) 1 yıldan az, 32 (%18,7) kişi 1-2 yıl, 43'ü (%25,1) 2-5 yıl, 24'ü (%14,0) 6-10 yıl, 31'i (%18,1) 11-15 yıl, 3'ü (%1,8) 16-20 yıldır devam eden bireylerden oluşur.

Tablo 4.9. Katılımcıların çevredeki musiki derneği durumuna göre dağılımı

	N	%
Evet	125	73,1
Hayır	46	26,9

Grubun çevredeki musiki derneği olma durumlarına bakıldığında ise 125'i (%73,1) evet cevabı verirken 46'sı (%26,9) hayır cevabını vermiştir.

Tablo 4.10. Katılımcıların derneğinizde müzik ile ilgili eğitim verilmesi durumuna göre dağılımı

	N	%
Evet	158	92,4
Hayır	13	7,6

Katılımcıların dernekte müzik ile ilgili eğitim verilmesi durumuna göre dağılımı incelendiğinde 158 'i (%92,4) evet cevabı verirken 13'ü (%7,6) hayır cevabını vermiştir.

4.4. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak; 2 bölümden oluşan ölçek kullanılmıştır. Bu bölümler sırasıyla “Kişisel Bilgi Formu”, “Derneklere İlişkin Algıları”dır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından hazırlandı. Form; anketi dolduran Katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, eğitim gördükleri fakülte, kıdem durumları, medeni durumu, çocuk olma durumu, branş ve görev ile ilgili bilgileri içermektedir.

Katılımcıların Derneklere İlişkin Algıları Ölçeği: Katılımcıların Derneklere İlişkin Algıları düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır. Maddeler 5’li Likert modeli ile hazırlanmıştır. Değişkenlerin içsel tutarlılıklarını (güvenilirliklerini) değerlendirmek için ise Cronbach’s Alpha katsayısı incelenmiştir. Bu katsayının .70 ve üstü olması durumunda ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilmektedir. Soru sayısının az olduğu durumlarda .60 ve üstü de geçerli kabul edilmektedir. Ölçekte güvenilirliği düşüren “12. Derslerde Devamsızlık Sıkıntısı yaşanmamaktadır” ve “16. Derslerde Ezber yöntemi daha fazla uygulanmaktadır” maddeleri ölçekten çıkarılmıştır. Bu işlemin ardından ölçeğin güvenilirlik katsayısı Cronbach’s Alpha = .948 olarak bulunmuştur.

Seçenek Puan Aralığı:

Kesinlikle katılmıyorum	1,00-1,80
Katılmıyorum	1,81-2,60
Kararsızım	2,61-3,40
Katılıyorum	3,41-4,20
Kesinlikle katılıyorum	4,21-5,00

4.5. Veri Analiz Yöntemi

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizleri ile Katılımcıların demografik verilerine bağlı olarak ölçeklerin alt boyutlarını algılamalarında anlamlı farklılaşmalar olup olmadığını araştırmak üzere SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır.

Ölçek ile toplanan verilerin çözümüne geçilmeden önce, verilerin ölçekle belirlenen sınırlar içinde olup olmadığı, hata unsurları barındırıp barındırmadığı kontrol edilmiş, gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Analizler Sırasıyla:

- Örnekleme oluşturan Katılımcıların kişisel özelliklerini özetlemek bakımından; cinsiyet, gelir, mesleki kıdem, yaş, eğitim, mezun olunan fakülte, derneğe devam edilen yıl, musiki derneklerin varlığı, medeni durum, dernekte verilen eğitim saati değişkenlerinin frekans (f) ve yüzdeleri (%) hesaplanmıştır.
- Katılımcıların ve kişisel özelliklerine bakılmaksızın, ölçeğin maddelerine ilişkin algılamalarının düzeyini göstermek üzere verdikleri ortalama puan (\bar{X}) ve standart sapmalar (ss) hesaplanmıştır.
- Katılımcıların, cinsiyet değişkenine göre derneğe karşı algı ölçeğini algılama düzeylerinde farklılaşma olup olmadığını araştırmak üzere parametrik olan Bağımsız örneklem T testi uygulanmıştır.
- Katılımcıların, yaş, kıdem, medeni durum, eğitim durumu değişkenine ve mezun olunan okul değişkenine bağlı olarak krizde iletişim alt boyutlarını algılama düzeylerinde farklılaşma olup olmadığını araştırmak üzere ANOVA analizi uygulanmıştır.

Tüm istatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi, .05 olarak kabul edilmiştir. Anlamlılık değeri, 0.05'ten küçük ($p < .05$) bulunduğu bağımsız değişkenlerin grupları (kategorileri) arasındaki farklılıklar “anlamlı” olarak kabul edilmiş ve sonuçlar buna göre değerlendirilmiştir. Analizler araştırmanın amaçlarına uygun olacak şekilde tablolştırılmış ve gerekli açıklamalar ile sırasına göre verilmiştir.

4.6. Anket Çalışması Sonucu Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde, örnekleme oluşturan 171 Katılımcının Derneklere İlişkin Algı düzeylerine yönelik verilerin kişisel (demografik) özelliklerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin analiz sonuçlarına yer verilmiştir. İlk etapta Derneklere İlişkin Görüşlerinin düzeyi kişisel özellikleri dikkate alınmadan,

ortalama puan ve standart sapmalar incelenmiş, daha sonra ise kişisel özelliklere ilişkin uygun istatistikî analizlere geçilmiştir.

4.6.1. Katılımcıların, derneklere ilişkin düzeyine ilişkin görüşleri

Tablo 4.11. Katılımcıların, derneklere ilişkin düzeyinin boyutlarına ilişkin görüşleri

N	Min	Max.	M	ss (±)
171	1,00	5,00	4,0232	,77540

Katılımcıların derneklere İlişkin Algı düzeyine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Yapılan analiz sonucu algı düzeylerinin (M = 4,02) “Katılıyorum” olduğu Düzeyinde belirlenmiştir.

4.6.2. Katılımcıların cinsiyet değişkeninin derneklere ilişkin düzeyine ilişkin görüşleri

Katılımcıların Derneklere İlişkin düzeyinin boyutlarına ilişkin görüşleri ayrı, ayrı hesaplanmıştır.

Tablo 4.12. Katılımcıların, derneklere ilişkin algılarına göre cinsiyet grupları arasında fark olup olmadığına ilişkin Bağımsız Örneklem T Testi sonucu

Cinsiyet	N	M	ss (±)	t	p
Kadın	104	4,1029	,71273	1,673	,096
Erkek	67	3,8997	,86436		

Katılımcıların cinsiyete ilişkin derneklere ilişkin düzeyinin boyutlarına yönelik görüşleri arasındaki farklılığa bakılmıştır. Yapılan T-testi sonucunda katılımcıların derneklere ilişkin düzeyi istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

4.6.3. Katılımcıların medeni durumlarına göre derneklere ilişkin düzeyine ilişkin görüşleri

Katılımcıların, Derneklere İlişkin Algılarına göre yaş grupları arasında fark olup olmadığını belirlemek için ANOVA analizi yapılmıştır. ANOVA analizinin

varsayımı olan grup varyanslarının eşit olması varsayımı (homojenlik varsayımı) Levene testi ile test edilmiştir. Levene testi sonucuna göre Derneklere İlişkin düzeyinin boyutları için yaş değişkeni gruplarının varyanslarının eşit olduğu görülmüştür.

Tablo 4.13. Katılımcıların, derneklere ilişkin algılarına göre medeni durumları

Medeni Durum	N	M	ss (±)
Evli	83	4,0427	,73422
Bekar	66	3,9439	,83234
Boşanmış	22	4,1879	,78791
Toplam	171	4,0232	,77957

Tablo 4.14. Katılımcıların, derneklere ilişkin algılarına göre medeni durum grupları arasında fark olup olmadığına ilişkin ANOVA analizi sonucu

Gruplar	K. T.	Sd	K.O.	F Testi	p
Gruplar Arası	1,043	2	,521	,856	,427
Gruplar İçi	102,272	168	,609		

Katılımcıların medeni durum gruplarına göre derneklere İlişkin düzeyinin boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek üzere yapılan ANOVA analizi sonucu katılımcıların derneklere ilişkin görüşlerinin yaş gruplarına göre farklılık göstermediğini söyleyebiliriz ($p = 0,427$; $> 0,05$).

Tablo 4.15. Araştırmaya katılan katılımcıların yaş değişkenine göre derneklere ilişkin görüşleri

	N	M	ss (±)
15-18	9	4,2074	,41958
19-24	15	3,6711	1,18736
25-34	26	4,0396	,53200
35-44	29	3,8759	,70951
45-54	39	4,0309	,77157
55 ve üzeri	53	4,1586	,81571
Toplam	171	4,0232	,77957

Tablo 4.16. Araştırmaya katılan katılımcıların derneklere ilişkin ölçeği kriter puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşması

Gruplar	K. T.	Sd	K.O.	F Testi	p
Gruplar Arası	3,776	5	,755	1,252	,287
Gruplar İçi	99,539	165	,603		

Araştırmaya katılan Katılımcıların algıladığı Derneklere İlişkin alt boyutlarından değişimin gerekliliği değişkeninin medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucu değişim gerekliliği boyutunun istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p = 0,287; >0,05$).

Tablo 4.17. Katılımcıların, eğitim durumuna göre derneklere ilişkin görüşleri

	N	M	ss (\pm)
İlkokul	14	4,1667	,77911
Lise	48	4,0750	,77754
Ön Lisans	39	3,9607	,92144
Lisans	52	3,9956	,70054
Lisans Üstü	18	3,9889	,73110
Toplam	171	4,0232	,77957

Tablo 4.18. Katılımcıların, derneklere ilişkin algılarına göre eğitim durumu grupları arasında fark olup olmadığına ilişkin ANOVA analizi sonucu

Gruplar	K. T.	Sd	K.O.	F Testi	P
Gruplar Arası	,630	4	,158	,255	,907
Gruplar İçi	102,685	166	,619		

Katılımcıların eğitim durumu gruplarına göre Derneklere İlişkin düzeyinin boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek üzere yapılan ANOVA analizi sonucu Katılımcıların Derneklere ilişkin görüşlerinin kıdem gruplarına göre farklılık göstermediğini söyleyebiliriz ($p=0,907; >0,05$).

Tablo 4.19. Katılımcıların aylık gelir değişkenine göre derneklere ilişkin görüşleri

	N	M	ss (\pm)
1000 TL az	20	4,0800	,44517
1000-2000TL	55	4,1322	,76042
2000-3000 TL	45	3,9325	,87836
3000-5000	29	3,9356	,85216
5000 ve üzeri	22	4,0002	,77833
Toplam	171	4,0232	,77957

Tablo 4.20. Katılımcıların derneklere ilişkin algılarına göre aylık gelir grupları arasında fark olup olmadığına ilişkin ANOVA analizi sonucu

Gruplar	K. T.	Sd	K.O.	F Testi	p
Gruplar Arası	1,323	4	,331	,538	,708
Gruplar İçi	101,992	166	,614		

Araştırmaya katılan Katılımcıların algıladığı Derneklere İlişkin aylık gelir değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucu aylık gelir değişkenine göre anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p=0,708$; $>0,05$).

Tablo 4.21. Katılımcıların mesleki kıdem durumlarına göre derneklere ilişkin algıları

	N	M	ss (\pm)
1 Yıldan Az	6	3,7556	1,41275
1 -5 Yıl	20	4,0233	,57156
6- 10 Yıl	27	3,8777	,78460
11-15 Yıl	40	4,0950	,57307
15 Yıldan fazla	77	4,0590	,86603
Toplam	171	4,0232	,77957

Tablo 4.22. Katılımcıların derneklere ilişkin algılarına göre mesleki kıdem grupları arasında fark olup olmadığına ilişkin ANOVA analizi sonucu

Gruplar	K. T.	Sd	K.O.	F Testi	p
Gruplar Arası	1,315	5	,263	,425	,831
Gruplar İçi	102,000	165	,618		

Araştırmaya katılan katılımcıların algıladığı derneklere İlişkin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucu aylık gelir değişkenine göre anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p=0,831$; $>0,05$).

Tablo 4.23. Katılımcıların devam süresine göre derneğe ilişkin algıları

	N	M	ss (\pm)
1-yıldan az	38	4,1368	,69264
1-3 Yıl	32	3,9147	,75681
2-5 yıl	43	3,9767	,74035
6-10 yıl	24	4,2262	,58628
11-15 yıl	31	3,8583	1,04923
16 -20 yıl	3	4,4889	,45379
Toplam	171	4,0232	,77957

Tablo 4.24. Katılımcıların derneklere ilişkin algılarına göre derneğe devam süresine arasında fark olup olmadığına ilişkin ANOVA analizi sonucu

Gruplar	K. T.	Sd	K.O.	F Testi	p
Gruplar Arası	3,444	5	,689	1,138	,342
Gruplar İçi	99,871	165	,605		

Araştırmaya katılan Katılımcıların algıladığı Derneklere İlişkin görüşlerinin derneğe devam süresine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucu derneğe devam süresi değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p=0,342$; $>0,05$).

Tablo 4.25. Araştırmaya katılan katılımcıların musiki dernekleri olma değişkenine göre derneklere ilişkin ölçeği kriter puanlarının göre farklılaşması

	N	M	ss (\pm)	t	p
Var	125	4,0003	,80708	-,588	,557
Yok	43	4,0822	,72402		

Araştırmaya katılan Katılımcıların algıladığı Değişimi gerekliliği puan ortalamalarının anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan T Testi analizi sonucunda anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p=0,557$; $>0,05$).

Tablo 4.26. Araştırmaya katılan katılımcıların, müzikle ilgili eğitim verilmesi değişkenine göre derneklere ilişkin algılarının farklılaşması

Cinsiyet	N	M	Ss	t	P
Erkek	158	4,0319	,79685	,505	,614
Kadın	13	3,9179	,53759		

Araştırmaya katılan Katılımcıların algıladığı Derneklere İlişkin Algı puanları ortalamalarının müzikle ilgili eğitim verilmesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan T Testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($t = -,505$; $p = 0,61$; $>0,05$).

4.6.4. Dernek üyelerinin aldıkları ders ve saatlere ilişkin görüşleri

Türk Müziği Dernekleri'nde verilen Nota, Solfej ve Enstrüman ders saatine ilişkin görüşler tabloları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 4.27. Alınan nota eğitimi ders saatine ilişkin görüşler

Saat	F	%
1,00	22	24,7
2,00	22	24,7
4,00	3	3,4
Total	47	52,8

Derneklerde genellikle 1 veya 2 saat nota dersi gösterilmektedir.

Tablo 4.28. Alınan solfej eğitimi ders saatine ilişkin görüşler

Saat	F	%
1,00	25	28,1
2,00	21	23,6
3,00	1	1,1
4,00	2	2,2
6,00	1	1,1
Total	50	56,2

Derneklerde en fazla 1 saat solfej dersi verilmektedir. Sonrasında en yüksek değer ise 2 saat ders verilmesidir.

Tablo 4.29. Alınan Enstrüman Eğitimi Ders Saatine İlişkin Görüşler

Saat	F	%
1,00	15	16,9
2,00	15	16,9
3,00	4	4,5
4,00	1	1,1
Total	35	39,3

Derneklerde genellikle 1 veya 2 saat enstrüman dersi gösterilmektedir.

5. SONUÇ

“Tarihi Süreçte Türk Müziği Eğitiminde Derneklerin Yeri” adlı tezde yaptığımız incelemeler sonucunda, Türk Müziği derneklerinin tarihi süreç içerisinde, Türk Müziği öğretimi ve aktarımı açısından çok önemli bir yere sahip olduğu görülmüştür. Ancak bu dernekler, köklü değişikliklere uğrayarak, günümüzde eğitim misyonlarının kaybetmişlerdir. Örnekleme olarak seçilen Türk Müziği derneklerinde yapılan alan çalışması sonuçlarına göre dernek üyelerinin Türk müziği eğitiminin yanı sıra sosyalleşme amacıyla bir araya geldikleri bir kurum olma özelliğine büründüğü ortaya çıkmıştır. Ayrıca halkın popüler kültür etkisiyle yozlaşan Türk Müziği eserlerini öğrenip, dinleyebilecekleri ve eskisi gibi olmasa da toplumun Türk Müziği ihtiyaçlarına cevap verecek kurumlar olması bakımından önemlidir.

Derneklerin, geçmişte Türk Müziği eğitimi misyonlarını, günümüzde Türk Müziği Konservatuarları üstlenmiştir. Dernekler, Türk Müziği Konservatuar’larında yetişen gençler için, okul dışında çalışmalarını sürdürebilecekleri, Türk Müziği eserleri dinleyebilecekleri ve icra edebilecekleri yerler konumundadır. Bunun yanında öğrencilerin, repertuar ve makam bilgilerini de peçinleyip arttırması sebebiyle de önemlidir. Ayrıca dernekler, Türk Müziği Konservatuarı mezunları açısından da iş olanağı olarak görülmektedir.

Dernek yöneticileri ve eğitimcileri ile yapılan görüşme sonuçlarına göre, Türk Müziği derneklerinde, hem nota ile eğitim hem de meşk yöntemi kullanılmaktadır. Eserlerin akılda kalıcılığı ve hocanın üslubunun öğrencisine aktarılması bakımından, meşk yönteminin kullanımının doğru bir yöntem olduğu ortak görüşü hakimdir.

Türk Müziği dernekleri, kuruldukları ilk günden itibaren Türk Müziği eğitimi vermek amacıyla çalışmış, İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği’nin yayını olan, “Musiki Mecmuası” incelemelerindeki tespitlerimize göre, üye yaş gruplarını daha çok gençlerin oluşturdukları görülmüştür. Örnekleme olarak seçilen derneklerin üyeleri ile Yaptığımız anket çalışması sonucunda günümüzde derneklere gelen

üyelerin %31'inin 55 ve üzeri yaş grubu ve ayrıca emekli oldukları tespit edilmiştir. Bu grubu, %17'si 35–44 yaş arası, %15,2'si 25–34 yaş arası, %8,8'i 19–24 yaş arası ve %5,3'lük kısmı da 15–18 yaş grubu arası takip etmektedir. Derneklerin Türk Müziği misyonlarını konservatuarların almasıyla birlikte çoğu dernekte zamanın şartları gereği değişime uğramıştır. Türk Müziği eğitimi zayıflamış dolayısıyla üyelerin popüler kültürün etkisiyle gelişen müzik zevklerine uygun repertuar daha basit ve eğlenceli tutulmuştur. Bu nedenle, zaman içerisinde bu yaş ortalamaları da yükselmiştir. Günümüzde Türk Müziği derneklerine gelen 55 ve üzeri yaş grubu üye, Türk Müziği eğitimi almaktan çok sosyalleşme amacıyla buraları tercih etmektedirler.

Örnekleme olarak seçilen derneklerin yöneticileri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bilgiler doğrultusunda, Türk Müziği derneklerine gelen insanların, bir arada olmalarını ve toplum içerisinde sosyalleşmelerini sağlama amacındaki bu derneklerin, faydalı olduğu yönünde ortak bir görüş hakimdir. Ancak günümüzde, sayıca çok olan Türk Müziği derneklerinin eğitim ve yönetim alanında yetersiz olduğu düşüncesi de yer alır. Çoğu dernekte Türk Müziği adına hiçbir hizmet yapılmadığı, sadece maddi açıdan gelir kapısı olarak görüldüğü, dernekleri yönetenlerinin de alanlarında yetersiz oldukları eleştirileri de çok sayıda bulunmaktadır.

Yapılan alan çalışmaları ve “Musiki Mecmuası” taramaları sonuçlarına göre, Türk Müziği derneklerinin geçmişte ve günümüzde de en önemli sorunlardan birinin çalışma alanı bulamama sıkıntısı olduğudur. Diğer sorunların ise; enstrüman eksikliği, öğretmen yetersizliği, öğretmenin alanında yetersizliği, müzik teçhizat eksikliği, destekleyici bir devlet politikası olmayışı sıkıntısı, finansman sorunu v.b. olduğu tespit edilmiştir.

Günümüzde İstanbul ilinde bulunan ve alan çalışması da yaptığımız köklü Türk Müziği Dernekleri geçmişteki Türk Müziği eğitimi verme amaçlarını halen sürdürmektedirler. Yapılan röportajlarda bu derneklerin sayıca kısıtlı olduklarından bahsedilmektedir. Her ne kadar bu derneklerin geçmişteki Türk Müziği eğitimi görevi konservatuarlara geçmiş olsa da dernek üyelerinin %92,4'ü Türk Müziği eğitimi aldıklarını düşünmektedirler. Ayrıca yapılan tespitlere göre dernek üyeleri çoğunlukla 1-2 saat nota, solfej, ve enstrüman dersleri almaktadırlar.

İstanbul'da 200'ü aşkın Türk Müziği Derneği olduğu söylenmektedir, ancak ulaşabildiğimiz dernek sayısı ise 86'dır.

Yapılan alan çalışması analizine göre araştırmaya katılan katılımcıların;

- %60,8'i kadın, %39,2'si ise erkektir.
- % 48,5'i evli, % 38,6'sı bekar ve % 12,9'u da boşanmıştır.
- % 8,2'si ilkokul, % 28,1'i lise, % 22,8'i ön lisans,% 30,4'ü lisans ve % 10,5'i lisansüstü eğitim grubuna girmektedir.
- %11,7'sinin 1.000 TL ve altı,%32,2'sinin 1.000-2.000 TL, %26,3'ünün 2000-3.000, %17,0'ının 3.000-5.000 TL, %12,9'unun 5.000 TL ve üzeri gelire sahip olduğu sonucuna varılmıştır.
- %22,2'si 1 yıldan az, %18,7'si 1-2 yıl, %25,1'i 2-5 yıl, %14,0'ü 6-10 yıl, %18,1'i 11-15 yıl, %1,8'i 16-20 yıldır derneğe devam eden bireylerden oluşur

Yukarıdaki tespite göre; günümüzde Türk Müziği Derneği profili incelendiğinde Kadın oranının erkek oranına göre fazla olduğu ve gelenlerin çoğununda evli olduğu bilgisi ortaya çıkmıştır. Türk Müziği Derneklerini, derneğe devamlı katılan, eğitim seviyesi yüksek ve gelir durumu iyi olan insanların oluşturduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın, gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutması dileğiyle.

6. KAYNAKLAR

Akarsu, B. (1979). *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. (İkinci Baskı). Ankara: Türk Dil kurumu.

Aksoy, B. (1999). *Cumhuriyet'in Sesleri. "Cumhuriyet Dönemi Musikisinde Farklılaşma Olgusu"*. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Aksoy, B. (1984). *Tanzimattan Cumhuriyete Musiki ve Batılılaşma*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Budak, A.O. (2000). *Türk Müziğinin Kökeni-Gelişimi*. Ankara: T.C.Kültür Bakanlığı Yayınları.

Doras, S. (t.y.). *Mehterhane*. Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu.

Erol, A. (2002). *Bir Dönemin İkonu Olarak Zeki Müren*. İstanbul: Biyografya Bağlam Yayınları.

Egüz, S. (1999). *Toplu Ses Eğitimi*. Ankara: Doğu Matbaacılık ve Ticaret Ltd.Şti.

Gazimihal, R.M. (1947). *Konya'da Musikî*. Ankara: C.H.P.Halkevleri Yayınları. Milli Kültür Araştırmaları: II, Ankara: Ulus Basımevi, (İzmir Millî Kütüphane No: 35.592)

Greve, M. (2006). *Almanya'da Hayali Türkiye'nin Müziği*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

İlyasoğlu, E. (2009). *Zaman İçinde Müzik*. (9.Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Karasar, N. (1991). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (4.Baskı). Ankara

Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi. Kavramlar-İlkeler-Teknikler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kaygısız, M. (1999). *Müzik Tarihi*. İstanbul: Kaynak Yayınları.

Körükçü, Ç. (1998). *Türk Sanat Müziği*. İstanbul: Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.

Mimaroğlu, İ. (2006). *Müzik Tarihi*. İstanbul: Yedinci Basım Varlık Yayıncılık.

Oransay, G. (1984). *Cumhuriyetin İlk Elli Yılında Geleneksel Sanat Musikimiz*. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi. İstanbul: İletişim Yayınları.

Oransay, G. (1976). *II. Sınıf Müzik Tarihi*. Ankara: Yaykur Açık Yüksek Öğretim Dairesi.

Özalp, N.M. (1986). (ed) Türk Musikisi Tarihi. Derleme (Cilt 1).Ankara: TRT Müzik Dairesi Başkanlığı.

Özalp, N.M. (2000). (ed) Türk Musikisi Tarihi. Derleme (Cilt 1).Ankara: TRT Müzik Dairesi Başkanlığı. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Öztuna, Y. (1987). *Türk Musikisi:Teknik ve Tarih*. İstanbul: Türk Petrol Vakfı Lale Mecmuası Yayınları.

Özen, E.M. (1985). *Yazma Kitap Sanatları Sözlüğü*. İstanbul:İstanbul Üniversitesi, Fen Fakültesi.

Özer, Y. (1997). *Bilim Perspektifinde Müzik*. İzmir: Dokuz Eylül Yayıncılık.

Özer, Y. (2002). *Müzik Etnografisi "Alan Çalışmasında Yöntem ve Teknik"*. İzmir: Dokuz Eylül Yayıncılık.

Sağlam, A. (2009). *Türk Müzik Müzik Devrimi*. Bursa: Alfa Aktüel Yayınları.

Sanlıkol, M.A. (2011). *Çalıcı Mehterler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları-3433

Selanik, C. (2010). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni*. İstanbul: Doruk Yayınları.

Tanrıkorur, C. (2005). *Osmanlı Dönemi Türk Müsikisi*. İstanbul: Dergah Yayınları.

Uzunçarşılı, H.İ. (1977). *Osmanlılar Zamanında Müzik Hayatı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Üstel, F. (1999). Cumhuriyet'in Sesleri. 1920'li ve 30'lu Yıllarda "Milli Müzik" ve "Müzik İnkılabı". İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Sürelî Yayınlar

Tura, Y. (1984). Cumhuriyetin İlk Elli Yılında Geleneksel Sanat Musikimiz. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi. *Cumhuriyet Döneminde Türk Musikisi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tura, Y. (1999). *Cumhuriyet'in Sesleri*. "Cumhuriyet Döneminde Türk Musikisi". İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Oransay, G (1978). Türkiye'de Defter ve Dergi Biçiminde Fasıl Yayınları (1875-1976). Cilt 22. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. Ankara.

Özcan, N. (1994). *Darüelhan*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. (Cilt 8, 519-520). İstanbul: İSAM Yayınları.

Özcan, N. (1994). *Dârü'l Musikî Osmânî*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. (Cilt 8, 553). İstanbul: İSAM Yayınları.

Özcan, N. (1994). *Musikî Osmanî*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. (Cilt 23, 101-102). İstanbul: İSAM Yayınları.

Özcan, N. (1994). *Darüttalim Musikî*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. (Cilt 9, 9-10). İstanbul: İSAM Yayınları.

Özcan, N. (1994). *Muzika-i Hümayun*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. (Cilt 28, 545). İstanbul: İSAM Yayınları.

Özdemir, N. (1994). *Darülbedayi*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. (bCilt 8, 516). İstanbul: İSAM Yayınları.

İpşirli, M. (1994). *Enderun*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. (Cilt 11, 185-186-187). İstanbul: İSAM Yayınları.

Nasuhioğlu, O. (1997). *Geçmişten Günümüze Üsküdar Musikî Cemiyeti*. Musiki Mecmuası. Sayı 458-462.

Tezler ve yayınlanmamış çalışmalar

Boztaş, F. (2009). *Onaltıncı Yüzyılın Sonuna Kadar Osmanlı Devleti'nde Tabl ve Alem Mehterleri Teşkilatı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Anabilim Dalı.

Coşkun, F. (2007). *Sosyalleşme Bağlamında İzmir'deki Türk Sanat Müziği Amator Koroları Ve Toplu Muzik Pratikleri*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Bilimleri AnaBilim Dalı.

Elektronik Makale ve Yayınlar

Beşiktaş Musiki Derneği. (2014). Erişim Tarihi: 26 Mayıs 2014, <http://www.besiktasmusiki.com/musiki-dernegi-bilgileri/besiktas-musiki-tarihce.html>

Çavdaroğlu, Z.S. (2009). *Türkiye'nin ses kayıt tarihine bir bakış*. Erişim Tarihi: 13 Aralık 2013, www.musikidergisi.net/?P=859.

Dernekler Yönetmeliği. (2005). Erişim Tarihi: 09 Haziran 2013, <http://www.dernekler.gov.tr/tr/Mevzuat/meri-yonetmelikler/Dernekler-yonetmeliği.aspx>.

Eyüp Musiki Derneği.(2014). Erişim Tarihi: 26 Mayıs 2014, <http://eyupmusiki.com/vakfimiz/tarihcemiz/>

Ergün.M. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Nitel Araştırma Yöntemleri. Erişim Tarihi: 07 Nisan 2014, <http://www.egitim.aku.edu.tr/nitelarastirma.ppt#256,1>.

İstanbul Üniversitesi. (2014). Erişim Tarihi: 20.01.2014, <http://osmanlimuzigi.istanbul.edu.tr/?p=6378>

İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği. (2014). Erişim Tarihi: 26 Mayıs 2014, <http://www.ileriturkmuzigi.org/?pnum=2&pt=Hakk%C4%B1m%C4%B1zda>

Karababa. S. (2013). Musiki Mecmuası. Erişim Tarihi: 21 Mayıs 2014, <http://teknolojica.blogspot.com.tr/2013/03/musiki-mecmuas-yaynlanms-makaleler.html>

Nedir.com (2014). Cemiyet Nedir. Erişim Tarihi: 22.05.2014, <http://cemiyet.nedir.com/>

Nevzukur.(2010). “Üsküdar Musiki Cemiyeti ve Emin Ongan”. Erişim Tarihi: 10 Ocak 2014, <http://www.mustafaakbaba.com/images/nevzukur/Ocak2010.pdf>.

Özden, E. (2013). *Osmanlı'nın Musiki Okulları*. Rast müzikoloji dergisi. Uluslararası Müzikoloji Dergisi. Fikri Soysal Yayınları. Sayı:2 Sonbahar sayısı, Yıl:2013, Cilt:1. Erişim Tarihi: 10.12.2013. <http://dx.doi.org/10.12975/rastmd.2013.01.02.00013>.

Özden, E. (2013). *Osmanlı'nın Gayrimüslim Musiki Cemiyetleri*. Rast müzikoloji dergisi. Uluslararası Müzikoloji Dergisi. Fikri Soysal Yayınları. Sayı:1 Bahar sayısı, Yıl:2013, Cilt:1. Erişim Tarihi: 10.02.2014. <http://www.rastmd.com/?&>

Sarı, A. (2012). *Na'aşı Chopin'in Cenaze Marşı Eşliğinde Kabristanlığa Götürülen GTSM Bestecisi*. Musiki Dergisi.Erişim Tarihi: 05 Aralık 2013, <http://www.musikidergisi.net/?p=2351>

Sarı, A. (2007). *Şark Musiki Cemiyeti: GTSM Dernek/ Cemiyetlerinde İlk Şef ve Yaşanımlar*. Musiki Dergisi.Erişim Tarihi: 01 Aralık 2013, <http://www.musikidergisi.net/?p=2250>.

Sarı, A. (2005). *Cumhuriyetimizin ve Geleneksel Türk Sanat Müziği*,Musiki Dergisi.Erişim Tarihi: 13 Aralık 2013, <http://www.musikidergisi.net/?p=2329>.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). Erişim Tarihi: 11 Kasım 2013, http://www.dernekler.gov.tr/tr/Mevzuat/meri_anayasa.aspx.

Üsküdar Musiki Cemiyeti. (2013). Erişim Tarihi: 03.02.2013 .<http://www.uskudarmusikicemiyeti.com/tarihce.asp>.

5253 Dernekler Kanunu (2004). Erişim Tarihi: 11 Kasım 2013, <http://www.dernekler.gov.tr/tr/Mevzuat/kanun/5253-Dernekler-Kanunu.aspx>

7. EKLER

Ek 1. İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği Tüzüğü

Ek 2. Beşiktaş Musiki Derneği Tüzüğü

Ek 3 Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği Tüzüğü

Ek 4. İleri Türk Müziği Konservatuarı'nın Musiki Mecmuası'nda Yayımlanan 1 Kasım 1952 Yılı Konser Programı

Ek 5. İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği'nin Musiki Mecmuası'nda Yayımlanan 1 Nisan 1948 yılı Ders İlanı

Ek 6. İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği Tüzüğü, Musiki Mecmuası, 1 Mart 1949, 13 Sayı

Ek 7. İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği Tüzüğü, Musiki Mecmuası, 1 Nisan 1949, 14.Sayı

Ek 8. İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği, Çalışma Alanı Hakkında Yazı, Musiki Mecmuası, 1 Temmuz 1949, 17.Sayı

Ek 9. İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği, Çalışma Alanı Hakkında Yazı, Musiki Mecmuası, 1 Şubat 1955, 84.Sayı

Ek 10. Üniversiteliler Musiki Derneği Hakkında Yazı, Musiki Mecmuası, 1 Kasım 1948, 3.Sayı, Sayfa 5

Ek 11. Üniversiteliler Musiki Derneği Hakkında Yazı, Musiki Mecmuası, 1 Kasım 1948, 3.Sayı, Sayfa 6

Ek 12. İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği Konser Bilgisi Hakkında Yazı, Musiki Mecmuası, 1 Şubat 1949, 12.Sayı, Sayfa 9

Ek 13. İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği Konser Bilgisi Hakkında Yazı, Musiki Mecmuası, 1 Şubat 1949, 12.Sayı, Sayfa 10

Ek 14. İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği Tüzük Amaçlarından Bestekarlarla ilgili ve Çalışma Alanı Sorunu Hakkında Yazı, Musiki Mecmuası, 1 Ocak 1953, 59.Sayı, Sayfa 341

- Ek 15. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği Tüzük Amaçlarından Bestekârlarla ilgili ve Çalışma Alanı Sorunu Hakkında Yazı, Musiki Mecmuası, 1 Ocak 1953, 59.Sayı, Sayfa 344
- Ek 16. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği İlk Konser Bilgisi Hakkında Yazı, Musiki Mecmuası, 1 Kasım 1948, 9.Sayı
- Ek 17. Üsküdar Musiki Derneği Hakkında Yazı, Musiki Mecmuası, 1 Ağustos 1948, 6.Sayı
- Ek 18. Alâeddin Pakyüz Röportaj Metni
- Ek 19. Amir Ateş Röportaj Metni
- Ek 20. Çetin Körükçü Röportaj Metni
- EK 21. Hamdi Demirci Röportaj Metni
- Ek 22. Mutlu Torun Röportaj Metni
- Ek 23. Anket Soruları Kitapçığı
- Ek 24. 2013-2014 Yılı Müzik Bölümlerini İçinde Bulunduran Konservatuar ve Üniversiteler Listesi

Ek 1. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği Tüzüğü

İLERİ TÜRK MUSİKİSİ KONSERVATUARI DERNEĞİ TÜZÜĞÜ

I. Derneğin Adı, Merkezi ve Amacı

Madde 1- Merkezi İstanbul'da olmak üzere "İLERİ TÜRK MUSİKİSİ KONSERVATUARI DERNEĞİ" (İ.T.M.K) adı ile bir dernek kurulmuştur. Dernek bir kültür kolu olan musiki ile meşgul olmak için kurulmuştur; siyasetle ilgisi yoktur. 1948 yılında kurulan derneğin kurucuları aşağıda belirtilmiştir.

- 1- Hüseyin Sadeddin AREL (T.C. Avukat -Ölü)
- 2- Laika KARABEY (T.C. Müzisyen - Rumeli Caddesi . 149 Osmanbey/ İST)
- 3-Salih Murat UZDİLEK (T.C.-Öğretim görevlisi- Ölü)
- 4-Zehra ÖZDEMİROĞLU (T.C.- Evkadını - Yeni Mektep sok.15 Suadiye /İST)
- 5-Haydar SANAL (T.C. - Öğretim Üyesi - Papatya sok. 1 Pendik / İST)

Madde 2- Derneğin şimdilik şubesi yoktur. İlerde Genel Kurulun kararı ile veya asıl üyelere en az 50 kişinin yazılı isteği ile Türkiye'nin herhangi bir yerinde şube açılabilir

Madde 3-Derneğin amacı

- a) Ülkemizde musiki kültürünün yükselmesine çalışmak
- b) Türk musikisinin gelişimi için nazari ve uygulamaya dönük alanlarda eğitim, inceleme ve araştırmalarda, deneylerde bulunmak.
- c) Bilgili ve değerli besteciler ve icracılar yetiştirmeye çalışmak;
- d) Türk Sanat Musikisinin yayım ve gelişmesi için her türlü girişim ve faaliyetlerde bulunmaktır.

Madde 4- Dernek kendi amacını gerçekleştirmek için;

- a) Her türlü konser ve resitaler verir,
- b) Müzikli oyunlar temsil ettirir,
- c) Kurslar ve konferanslar düzenler
- d) Türk Musikisine ait değerli eserleri özendirir ve korur
- e) Musikiye yetenekli kişilere maddi ve manevi yardımlarda bulunur,
- f) Amacına uygun her türlü yayımda bulunur,
- g) İstanbul'da bir konser evinin kurulmasına çalışır

Madde 5- Dernek, amacı doğrultusunda, yasal çerçevede taşınmaz mala tasarruf eder.

II. Üyelik.

Madde 6- Derneğin asıl ve fahri olmak üzere iki tür üyesi vardır.

Madde 7- Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip ve onsekiz yaşını bitirmiş bulunan herkes derneğe üye olabilir.

Madde 8- Üyeler ancak merkez yönetim kurulu kararı ile derneğe kabul olunurlar Kabul edilme-
yenler hakkında gerekçe göstermek zorunluluğu yoktur.

Madde 9- Asıl üyelerin derneğe aidat vermeleri zorunludur. Aidat miktarı ayda , 10.000.000TL
(10 YTL), yılda 120.000.000 TL.(120 YTL.)'dir.

Madde 10- Asıl üyelere, aidat borcu yönünden ayrıcalık tanınmaz.

(Handwritten signatures and stamps)

Madde 11- Derneğin amaçlarına maddi ve manevi büyük yardımlarda bulunan veya uluslararası musiki ve kültür alanlarında tanınmış olan yerli ve yabancı değerli kişilere merkez yönetim kurulunun kararı ile fahri üyelik yöneltilebilir.

Madde 12- Dernek üyelerine veya üyelerin çocuklarına ücretsiz olmak üzere, nazari ve uygulamalı her türlü musiki dersleri verilir. Bu şekilde öğrenciliğe kaydolmak, merkez yönetim kurulu kararına bağlıdır. Eğer yönetim kurulu kabul kararı vermezse nedenini bildirmek zorunda değildir.

Madde 13- Derneğin her türlü üyeleri, derneğe düzenlenecek müsamere, konser, temsil vs.'de merkez yönetim kurulunun kabul edeceği indirimli veya bedelsiz giriş biletlerinden yararlanırlar.

III. Dernekten Çıkarma veya Çıkarılma

Madde 14- Dernekten çıkmak serbesttir. Her üye istifa hakkına sahiptir. Üyeler dernekten çıkıncaya kadar birikmiş aidatlarını ödemeye mecburdurlar.

Madde 15- Derneğin amaçlarına aykırı harekette bulunan, yükümlülüklerini yerine getirmeyen, disiplin ve düzeni bozan, kısaca derneğe devanlarında sakınca görülenler hakkında, neden belirtmeksizin merkez yönetim kurulunca çıkma kararı verilebilir.

IV. Derneğin Organları

Madde 16- Derneğin üç organı vardır: Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetleme Kurulu

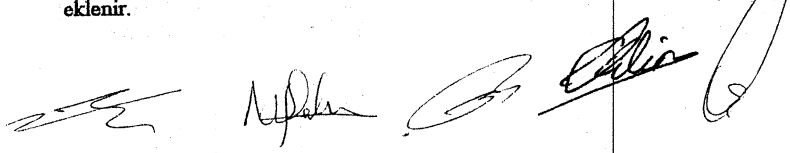
Madde 17- Genel Kurul

Derneğin en yetkili organı olan genel kurul, yalnızca asil üyelere yapılır.

Madde 18- Genel Kurulun Görev ve Yetkileri:

- Dernek organlarının seçilmesi,
- Dernek tüzüğüne değiştirilmesi,
- Yönetim ve denetleme raporlarının görüşülmesi, yönetim kurulunun ibra edilmesi,
- Yönetim kurulunca hazırlanan bütçenin görüşülüp aynen veya değiştirilerek kabul edilmesi,
- Dernek için gerekli taşınmaz malların satın alınması veya mevcut taşınmaz malların satılması hususunda yönetim kuruluna yetki verilmesi,
- Derneğin federasyona katılması veya ayrılması,
- Derneğin uluslararası faaliyette bulunması, yurt dışındaki dernek veya kuruluşlara üye olarak katılması veya ayrılması,
- Derneğin feshedilmesi,
- Mevzuatı ve dernek tüzüğünde genel kurulca yapılması belirtilen diğer görevlerin yerine getirilmesi.

Madde 19- Genel Kurul, her iki yılda bir aralık ayı içinde yapılan olağan, yönetim veya denetleme kurulunun gerekli gördüğü hallerde veya dernek üyelerinden beşte birinin yazılı isteği üzerine olağanüstü toplanır. Yönetim kurulu dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesini düzenler. Toplantıya çağrı, toplantı gününden en az onbeş gün önceden İstanbul'da yayınlanan bir gazetede toplantının günü, saati, yeri ve gündemi madde 24 edilmek suretiyle yapılır. Bu çağrıda çoğunluk sağlanamaması nedeniyle toplantı yapılamazsa, ikinci toplantının hangi gün yapılacağı da belirtilir. İlk toplantı ile ikinci toplantı arasında bırakılacak zaman bir haftadan az olamaz. Toplantının yapılacağı gün, saat, yer ile toplantı gündemi, toplantı gününden en az onbeş gün önce mahallin en büyük mülki amirliğine yazı ile bildirilir ve bu yazıya toplantıya katılacak üyeleri gösteren liste de eklenir.

Toplantı başka bir sebeple geri bırakılırsa, bu durum, "geri bırakma sebepleri de belirtilmek suretiyle, toplantı ilanın yapıldığı gazete ikinci bir ilan verilerek üyelere duyurulur. İkinci toplantının geri bırakma tarihinden itibaren en geç iyi ay içinde yapılması zorunludur. Üyeler ikinci toplantıya ikinci fıkrada belirtilen esaslara göre yeniden çağırılırlar ve toplantı, üçüncü fıkra esaslarına göre mahallin en büyük mülki amirliğine duyurulur. Genel kurul toplantısı bir defadan fazla geri bırakılamaz.

Madde 20- Genel kurul asil üyeler tam sayısının yarıdan bir fazlasının toplantıya katılımıyla toplanabilir.

İlk toplantıda yeter sayı sağlanamazsa, ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak, bu ikinci toplantıya katılan üye sayısı dernek yönetim kurulu ve denetleme kurulu üye tam sayısı toplamının iki katından az olamaz. Her üyenin genel kurulda bir oy hakkı vardır, üye oyunu bizzat kullanmak zorundadır.

Madde 21- Genel kurul toplantıları dernek merkezinin bulunduğu yerden başka bir yerde yapılamaz.

Madde 22- Genel kurul toplantısı ilanda belirtilen ve mahallin en büyük mülki amirliğine bildirilen gün, saat ve yerde yapılır.

Genel kurula katılacak üyeler, yönetim kurulunca düzenlenen listedeki adları karşısına imza koyarak toplantı yerine gelirler.

Toplantı yeter sayısı sağlanmışsa, durum bir tutanakla tespit edilir ve toplantı, yönetim kurulu başkanı veya görevlendireceği yönetim kurulu üyelerinden biri tarafından açılır. Hükümet komiserinin toplantıya gelmemiş olması toplantının ertelenmesini gerektirmez. Açılıştan sonra toplantıyı yönetmek üzere bir başkan ve yeteri kadar başkan vekili ile katip seçilir.

Toplantının yönetimi genel kurul başkanına aittir. Katipler toplantı tutanağını düzenler ve başkanla birlikte imzalarlar.

Toplantı sonunda bütün tutanak ve belgeler yönetim kuruluna verilir.

Genel kurul toplantısında yalnız gündemde yer alan maddeler görüşülür ancak, toplantıda hazır bulunan üyelerin en az onda biri tarafından görüşülmesi istenen konuların gündeme alınması zorunludur.

Madde 23- Genel kurul başkanı gündemdeki konuların görüşülmesini idare eder. Önce, yönetim kurulunun raporu sıra ile okunur. Denetleme kurulu raporunun kabul veya onayı yönetim kurulunun ibrasını sağlar.

Yönetim kurulunun ibrasından sonra, yönetim kurulunca hazırlanan bütçe görüşülüp aynen veya değiştirilerek kabul edilir. Gündemin diğer maddeleri sırasıyla görüşüldükten sonra dernek organlarının seçimine geçilerek yeni yönetim kurulunu oluşturacak beş asil ve beş yedek üye gizli oy ve mutlak çoğunlukla seçilir. Yine aynı şekilde üç asil, üç yedek üyeden oluşan denetleme kurulu seçilir.

Gündem maddelerinin görüşülmesi bitince genel kurul toplantısı sona erer.

Madde 24- Genel kurulca yapılan seçimi izleyen yedi gün içinde yönetim kurulu başkanı tarafından yönetim ve denetleme kurullarına seçilen asil ve yedek üyelerin ad ve soyadları, baba adları doğum yeri ve tarihleri, meslekleri ve ikametgahları, dernek merkezinin bulunduğu yerin en büyük mülki amirliğine yazı ile bildirilir.

Madde 25- Genel kurul kararları dernek merkezinin, yönetim kurulunca seçilecek bir yerinde bir hafta süreyle asılarak üyelere bildirilir ve gerekirse gazetelerde ilan edilir.

Madde 26- Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri:

Yönetim kurulu üyeleri ilk toplantılarında kendi aralarında bir başkan seçerler, görev bölümü yaparlar.

a) Demeği temsil etmek

b) Demeğin gelir ve gider hesaplarına ilişkin işlemleri yapmak ve gelecek döneme ait bütçeyi hazırlayarak genel kurula sunmak

- c) Türk vatandaşı olmayanların dernek üyeliğine kabulü halinde bunları on gün içinde mahallin en büyük mülki amirliğine bildirmek,
d) Yıllık bilançoyu ve bütçe tasarımını hazırlayarak genel kurula sunmak,
e) Dernek idaresi için memur ve hizmetliler almak,
f) Dernek işlerinin düzenli yürütülmesi için yönerge düzenlemek ve uygulamak,
gibi hususları yerine getirir.

Madde 27- Derneği , yönetim kurulu başkanı temsil eder.

Madde 28- Yönetim Kurulu en az ayda bir kez toplanır. Gerekliğinde başkanın çağrısı veya üç üyenin yazılı isteği ile de toplanır.

Madde 29- Yönetim kurulunda görüşme yapabilme için en az üç kişinin hazır bulunması şarttır. Kararlar mutlak çoğunlukta verilir. Oylar eşit olursa başkanın bulunduğu taraf tercih edilir. Kimsenin çekimser davranmaya hakkı yoktur. Bir işin görüşülmesi esnasında işle ilgili olan yönetim kurulu üyeleri görüşmeye iştirak edemezler. Bu yüzden yeter çoğunluk sağlanamaz ise yedek üyelerin görüşmeye katılması ile noksanlık tamamlanır.

Madde 30- Merkez yönetim kurulunun kararları karar defterine yazılır, başkan ve üyeler tarafından imza edilir. Kararı muhalif olanlar muhalefet sebeplerini açıkça zapta geçirmek mecburiyetindedirler.

Madde 31- Merkez yönetim kurulunun vazifeleri fahridir. Kurul üyelerinin işlerini kolaylaştırmak için derneğin mali durumu ile uygun olarak yönetim kurulunun kararı ile özünü kadar ücretli memur istihdam edilebilir.

Madde 32- Yönetim kurulunun görev süresi 2 yıldır. Yeniden seçilmek mümkündür.

Madde 33- Yönetim kurulunda herhangi bir sebeple üyelere boşalma olursa en çok bir hafta içerisinde başkanın çağrısı ile ve oy sayısı sırasına göre yedek üyeler boş yerlere geçerler

Madde 34- Yönetim kurulu üye sayısı boşalmalar nedeni ile yedeklerinde getirilmesinden sonra üye tam sayısının yarısından aşağı düşerse genel Kurul, mevcut yönetim kurulu üyeleri veya denetleme kurulu tarafından bir ay içerisinde toplantıya çağırılır. Çağrının yapılmaması halinde dernek üyelerinden birinin başvurusu üzerine mahallin Sulh Hukuk Hakimi duruşma yaparak dernek üyeleri arasından seçeceği üç kişiyi bir ay içinde genel kurulu toplamakla görevlendirir.

Madde 35- Denetleme Kurulunun Görevleri;

Bu kurul, denetleme görevini üç ayı geçmeyen aralıklarla yapar ve denetleme sonuçlarını bir rapor halinde yönetim kuruluna ve toplandığında genel kurula sunar.

Madde 36- Dernekte şu defterler tutulur.

- a) üye kayıt defteri (Her türlü üyelerin htiyetlerini derneğe giriş tarihlerini, ikametgahlarını ve yasa, yönetim kurulunca gerekli bilgileri ihtiva eder.)
b) Karar defteri. (Yönetim kurulunun kararları tarih ve numara sırası ile bu deftere yazılır ve kararların altı üyelerin imzaları ile tasdik edilir.)
c) İşletme hesabı defteri.
d) Envanter defteri.
e) Alındı belgeleri kayıt defteri.

Madde 37- Derneğin gelirleri.

- a) Asil üyeler ve yardımcı üyeler tarafından ödenen aidatlardan.
b) Dernek menfaatine yapılan mûsamere balo eğlence, gezinti, piyango vs. gibi faaliyetlerin hasılatından.
c) Derneğe yapılacak her türlü yardım ve teberrulardan.
d) Yasa çerçevesinde tasarruf edeceği taşınmazların gelirinden.

Madde 38- Derneğin feshi: Dernek genel kurulu her zaman derneğin feshine karar verebilir. Genel kurulun derneğin feshine karar verebilmesi için genel kurula katılma hakkı bulunan Üyelerin en az üçte ikisinin toplantıda hazır bulunması şarttır. İlk toplantıda bu çoğunluk sağlanmazsa ikinci toplantıda çoğunluğa bakılmaz, feshine ilişkin kararın toplantıya katılan üyelerin üçte iki çoğunluğu ile verilmesi zorunludur. Verilen fesih kararı üzerine yasaya göre işlem yapılır ve derneğin tüm malları Verem Savaş derneği' ne verilir.

Madde 39- Tüzük tadili: Genel kurul tüzüğün tadiline karar verebilir. Tüzüğün tadiline toplantıda hazır bulunan üyelerin üçte iki çoğunluğu ile karar verilebilir.

Madde 40- Derneğin ikametgahı :
Derneğin ikametgahı, Fatih Halıcılar cad.73 numaralı binanın 1. dairesidir.
İkametgahın değişmesi yönetim kurulunun kararı ile yapılır ve tüzük tadilini gerektirmez.
Durum yalnızca üyelere ve yetkili makamlara bildirilir.

[Handwritten signatures and stamps]

Ek 2. Beşiktaş Musiki Derneği Tüzüğü

BEŞİKTAŞ MUSİKİ DERNEĞİ TÜZÜĞÜ

DERNEĞİN ADI

Madde - 1 :

Derneğin Adı; "BEŞİKTAŞ MUSİKİ DERNEĞİ"dir. Aşağıdaki tüzük maddelerinde (Dernek) adı ile anılmıştır.

DERNEĞİN MERKEZİ

Madde - 2 :

Derneğin Merkezi; İstanbul ilidir. İstanbul Büyükşehir Belediye sınırları içinde faaliyet gösterecektir.

DERNEĞİN AMACI

Madde - 3 :

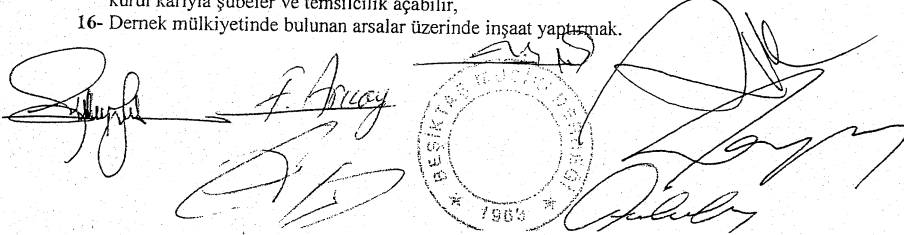
Türk Sanat Musikisi seven ve icra edenleri bir araya getirerek aralarında koordinasyon, dayanışma, bilgi, sanatsal ve kültürel işbirliği sağlamak ve bunların ortak amaçlarını Türk Sanat Müziği yararına gerçekleştirmektir. Türk sanat musikisinin gelişmesini sağlamak, ana temel ve karakterini yersiz değişikliklerden korumak ve ülke çapında Türk sanat musikisi karakter zevkini aşlamak için çalışmalar yapmak, bu konuda hizmette bulunmaktır.

Dernek 5253 sayılı yasaya uygun, Atatürk İlkelerine bağlı ve bilinçli üyeler yetiştirir, siyasetle uğraşmaz

DERNEĞİN SÜRDÜRÜLECEK ÇALIŞMA KONULARI VE BİÇİMLERİ

Madde - 4 :

- 1- Derneğin faaliyetlerinin etkinleştirilmesi ve geliştirilmesi için inceleme ve araştırmalar yapmak,
- 2- Amacın gerçekleştirilmesi için gerekli olan her türlü bilgi, belge, doküman ve yayınları temin etmek, dokümantasyon merkezi oluşturmak, çalışmalarını duyurmak için amaçları doğrultusunda gazete, dergi, kitap gibi yayınlar ile üyelerine dağıtmak üzere çalışma ve bilgilendirme bültenleri çıkarmak,
- 3- Ders ve kurslar düzenleyerek üye ve kursiyerlerin musiki bilgi ve kültürünü arttırmak,
- 4- Türk sanat musikisi yanında diğer sanat dallarında da faaliyette bulunarak üyelerinin kültür seviyelerini yükseltmek,
- 5- Türk sanat musikisinin gelişmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla beste, icra ve benzeri yarışmalar düzenlemek,
- 6- Türk sanat musikisine ait değerli eserleri korumayı özendirici, kişileri hizmete teşvik amaçlı ve üstün hizmette bulunanları onore edecek ödül organizasyonları düzenlemek,
- 7- Musikiye yetenekli kişilere maddi ve manevi yardımda bulunmak,
- 8- Gerekli izinler alınmak şartıyla yardım toplama faaliyetlerinde bulunmak ve yurt içinden ve yurt dışından bağış kabul etmek,
- 9- Üyelerinin yararlanmaları ve boş zamanlarını değerlendirebilmeleri için lokal açmak, sosyal ve kültürel tesisler kurmak ve bunları tefriş etmek,
- 10- Üyeleri arasında beşeri münasebetlerin geliştirilmesi ve devam ettirilmesi için yemekli toplantılar, konser, balo, tiyatro, sergi, spor, gezi ve eğlenceli etkinlikler, çekiliş ve piyangolar düzenlemek vb. düzenlemek veya üyelerinin bu tür etkinliklerden yararlanmalarını sağlamak,
- 11- Dernek faaliyetleri için ihtiyaç duyulan taşınır, taşınmaz mal satın almak, satmak, kiralamak, kiralaya vermek ve taşınmazlar üzerinde aynı hak tesis etmek,
- 12- Amaçlarını gerçekleştirmek için gerek görülmesi durumunda vakıf kurmak, federasyon kurmak veya kurulu bir federasyona katılmak,
- 13- Uluslararası faaliyette bulunmak, yurt dışındaki dernek veya kuruluşlara üye olmak ve bu kuruluşlarla proje bazında ortak çalışmalar yapmak veya yardımlaşmak.
- 14- Taşınmaz mal satın almak, gerektiğinde taşınmaz malların kiraya vermek veya satmak, edindiği taşınmaz mallar üzerinde aynı haklar (intifa ,ipotek,irtifak) tesis etmek ve bunları terkin etmek,
- 15- Dernek, faaliyetlerinin yürütülebilmesi için yurt içinde il ve ilçelerde gerek görülen yerlerde genel kurul kararıyla şubeler ve temsilcilik açabilir,
- 16- Dernek mülkiyetinde bulunan arsalar üzerinde inşaat yaptırmak.

ÜYE OLMA HAKKI

Madde – 5 :

- a) Fiil ehliyetine sahip,
- b) 18 yaşını bitirmiş,
- c) En az 2 dernek üyesince tavsiye edilmiş olmak,
- d) Türk sanat Musikisi seven veya icra ediyor olmak gerekmektedir.

Yukarıdaki maddelere haiz olanlar; Derneğin amaç ve ilkelerini benimseyerek bu doğrultuda çalışmayı kabul eden ve üyelik için Dernekler Mevzuatının öngördüğü koşulları taşıyanlar bu derneğe üye olma hakkına sahiptir.

Dernek başkanlığına yazılı olarak yapılacak üyelik başvurusu, dernek yönetim kurulunca en çok otuz gün içinde karara bağlanır ve sonuç yazıyla başvuru sahibine bildirilir. Yönetim Kurulu şahsın üye olma isteğini reddedebilir ayrıca gerekçe açıklamak zorunda değildir. Başvurusu kabul edilen üye, bu amaçla tutulacak deftere kaydedilir.

Dernek üyeleri eşit haklara sahiptir. Askere giden üyelerin ,belgelemek kaydıyla, Yönetim Kurulu kararı ile askerliği süresince (en fazla 18 ay)aidat ödeme zorunluluğu kaldırılabilir. Doğum yapan bayan üyelere 18 ay süresi ile aynı koşullarda yararlanırlar. Üyeler bu durumun devam ettiği süre içinde yapılan Genel Kurul da oy kullanamazlar . Her üyenin, derneğin faaliyetlerine ve yönetimine katılma hakkı vardır.

ONUR ÜYELİK

Madde – 6 :

Derneğin amacına uygun üstün hizmet geçmiş ve derneği maddi ve manevi bakımdan önemli destek sağlamış bulunanlar yönetim kurulu kararı ile Onur üye olarak kabul edilebilir. Bu üyeler genel kurul toplantılarına katılabilir ancak oy kullanamazlar. Dilek ve temennilerde bulunabilirler.

ÜYELİKTEN ÇIKMA

Madde – 7 :

Hiç kimse, dernekte üye kalmaya zorlanamaz. Her üye yazılı olarak bildirmek kaydıyla, dernekten çıkma hakkına sahiptir.

Üyenin istifâ dilekçesi yönetim kuruluna ulaştığı anda çıkış işlemleri sonuçlanmış sayılır. Ayrılma, üyenin derneğe olan birikmiş borçlarını sona erdirmez. Yeniden üye olma koşulu birikmiş borçların yasal faizi ile ödemesi gereklidir.

ÜYELİKTEN ÇIKARILMA

Madde – 8 :

Dernek üyeliğinden çıkarılmayı gerektiren haller.

- a- Dernek tüzüğüne aykırı davranışlarda bulunmak,
- b- Verilen görevlerden sürekli kaçınmak,
- c- Yazılı ikazlara rağmen üyelik aidatını altı ay içinde ödememek,
- d- Dernek organlarının verilen kararlara uymamak.
- e- Üye olma şartlarını kaybetmiş olmak,
- f- Derneğin manevi haysiyetini zedeleyici davranışlar içinde bulunan , amacı aleyhine faaliyet gösteren üyeler disiplin kurulundan geçirilerek Yönetim Kurulu Kararı ile dernek üyeliğinden çıkarılır.

Yukarıda sayılan durumlardan birinin tespiti halinde yönetim kurulu kararı ile üyelikten çıkarılır.

Dernek üyeliğinden çıkarılanların genel kurula itiraz hakları vardır.

Dernekten çıkan veya çıkarılanlar, üye kayıt defterinden silinir ve dernek malvarlığında hak iddia edemez.

DERNEĞİN ORGANLARI

Madde – 9 :

Derneğin organları şunlardır.

- a- Genel Kurul

- a- Yönetim Kurulu
- b- Denetleme Kurulu
- c- Disiplin Kurulu

Dernek, başka organlarda kurabilir. Ancak bu organlara genel kurul ve denetleme kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları devredilemez.

GENEL KURUL TOPLANTILARI

Madde – 10 :

Genel kurul, derneğin en yetkili karar organı olup; derneğe kayıtlı üyelere oluşur.

Olağan genel kurul, iki yılda bir HAZİRAN ayının ilk haftasında , yönetim kurulunca belirlenecek gün yer ve saatte toplanır.

Genel kurul;

a)Dernek tüzüğünde belli edilen zamanlarda olağan,

b)Yönetim veya denetim kurulunun gerekli gördüğü hallerde veya dernek üyelerinden beşte birinin yazılı isteği üzerine otuz gün içinde olağanüstü toplanır.

Genel kurul toplantıya yönetim kurulunca çağrılır.

Yönetim kurulu, genel kurulu toplantıya çağırılmazsa; üyelere birinin başvurusu üzerine sulh hakimi, üç üyeyi genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.

GENEL KURULA ÇAĞRI USULÜ

Madde – 11 :

Yönetim kurulu, dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesini düzenler. Genel kurula katılma hakkı bulunan üyeler, en az on beş gün önceden, günü, saati, yeri ve gündemi bir gazetede ilan edilmek veya yazılı yada elektronik posta ile bildirilmek suretiyle toplantıya çağrılır. Bu çağrıda, çoğunluk sağlanamaması sebebiyle toplantı yapılamazsa, ikinci toplantının hangi gün, saat ve yerde yapılacağı da belirtilir. İlk toplantı ile ikinci toplantı arasındaki süre yedi günden az, altmış günden fazla olamaz.

Toplantı, çoğunluk sağlanamaması sebebinin dışında başka bir nedenle geri bırakılırsa, bu durum geri bırakma sebepleri de belirtilmek suretiyle, ilk toplantı için yapılan çağrı usulüne uygun olarak üyelere duyurulur. İkinci toplantının geri bırakma tarihinden itibaren en geç altı ay içinde yapılması zorunludur. Üyeler ikinci toplantıya, birinci fıkrada belirtilen esaslara göre yeniden çağrılır.

Genel kurul toplantısı bir defadan fazla geri bırakılmaz.

GENEL KURUL TOPLANTI YERİ VE TOPLANTI YETER SAYISI

Madde – 12 :

Genel kurul toplantıları, dernek merkezinin bulunduğu yerde yapılır.

Genel kurul, katılma hakkı bulunan üyelerin salt çoğunluğunun, tüzük değişikliği ve derneğin feshi hallerinde üçte ikisinin katılımıyla toplanır; çoğunluğun sağlanamaması sebebiyle toplantının ertelenmesi durumunda ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak, bu toplantıya katılan üye sayısı, yönetim , denetim ve disiplin kurulları üye tam sayısının iki katından az olamaz.

GENEL KURUL TOPLANTI USULÜ

Madde – 13 :

Genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesi toplantı yerinde hazır bulundurulur. Toplantı yerine girecek üyelerin resmi makamlarca verilmiş kimlik belgeleri, yönetim kurulu üyeleri veya yönetim kurulunca görevlendirilecek görevliler tarafından kontrol edilir. Üyeler, yönetim kurulunca düzenlenen listedeki adları karşısına imza koyarak toplantı yerine girerler. Kimlik belgesini göstermeyenler, belirtilen listeyi imzalamayanlar ile genel kurula katılma hakkı bulunmayan üyeler toplantı yerine alınmaz. Bu kişiler ve dernek üyesi olmayanlar, ayrı bir bölümde genel kurul toplantısını izleyebilirler.

Toplantı yeter sayısı sağlanmışsa durum bir tutanakla tespit edilir ve toplantı yönetim kurulu başkanı veya görevlendireceği yönetim kurulu üyelerinden biri tarafından açılır. Toplantı yeter sayısı sağlanamaması halinde de yönetim kurulunca bir tutanak düzenlenir.

Açılıştan sonra, toplantıyı yönetmek üzere bir başkan ve yeteri kadar başkan vekili ile yazman seçilerek divan heyeti oluşturulur.

Genel Kurul toplantısında yalnız gündemde yer alan maddeler görüşülür. Ancak toplantıda hazır bulunanların en az onda birinin görüşülmesini istediği hususların da gündeme alınması zorunludur.

Dernek organlarının seçimi için yapılacak oylamalarda, oy kullanan üyelerin divan heyetine kimliklerini göstermeleri ve hazırlanmış listesindeki isimlerinin karşılığını imzalamaları zorunludur.

Toplantının yönetimi ve güvenliğinin sağlanması divan başkanına aittir. Genel kurul, gündemdeki konuların görüşülerek karara bağlanmasıyla sonuçlandırılır. Genel kurulda her üyenin bir oy hakkı vardır; üye oyunu şahsen kullanmak zorundadır.

Toplantıda görüşülen konular ve alınan kararlar bir tutanağa yazılır ve divan başkanı, divan başkan yardımcıları ve yazmanlar tarafından birlikte imzalanır. Toplantı sonunda, tutanak ve diğer belgeler yönetim kurulu başkanına teslim edilir. Yönetim kurulu başkanı bu belgelerin korunmasından ve yeni seçilen yönetim kuruluna yedi gün içinde teslim etmekten sorumludur.

Mahkemece kayyım atanması veya Medeni Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre görevlendirilme yapılması halinde, bu maddede yönetim kuruluna verilen görevler bu kişiler tarafından yerine getirilir.

GENEL KURULDA OY KULLANMA VE KARAR ALMA USUL VE ŞEKİLLERİ

Madde – 14 :

Genel kurulda, yönetim ve denetleme kurulu üyelerin seçimleri gizli oylama ile diğer konulardaki kararlar ise aksine karar alınmamışsa açık olarak oylanır. Gizli oylar, toplantı başkanı tarafından mühürlenmiş kağıtların veya oy pusulalarının üyeler tarafından gereği yapıldıktan sonra içi boş bir kaba atılması ile toplanan ve oy vermenin bitiminden sonra açık dökümü yapılarak belirlenen oylardır.

Açık oylamada divan başkanının belirteceği yöntem uygulanır.

Genel kurul kararları, toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğuyla alınır. Şu kadar ki, tüzük değişikliği ve derneğin feshi kararları, ancak toplantıya katılan üyelerin üçte iki çoğunluğuyla alınabilir.

GENEL KURULUN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde – 15 :

Aşağıda yazılı hususlar genel kurulca görüşülüp karara bağlanır.

- Dernek organlarının seçilmesi,
- Dernek tüzüğünün değiştirilmesi,
- Yönetim ve denetleme kurulları raporlarının görüşülmesi ve karara bağlanması,
- Yönetim kurulunca hazırlanan bütçenin görüşülüp aynen veya değiştirilerek kabul edilmesi,
- Derneğin gerekli görülen yerlerde temsilcilik ve şube açma ve kapatma konusunda karar alınması ve Yönetim Kurulu'na yetki verilmesi,
- Dernek için gerekli olan taşınmaz malların satın alınması veya mevcut taşınmaz malların satılması hususunda yönetim kuruluna yetki verilmesi,
- Yönetim kurulunca dernek çalışmaları ile ilgili olarak hazırlanacak yönetmelikleri inceleyip aynen veya değiştirilerek onaylanması,
- Dernek yönetim ve denetim kurullarının kamu görevlisi olmayan başkan ve üyelerine verilecek ücret ile her türlü ödenek, yolluk ve tazminatlar Dernek hizmetleri için görevlendirilecek üyelere verilecek gündelik ve yolluk miktarlarının tespit edilmesi,
- Derneğin federasyona katılması ve ayrılması,
- Derneğin uluslar arası faaliyette bulunması, yurt dışındaki dernek ve kuruluşlara üye olarak katılması veya ayrılması,
- Derneğin fesih edilmesi,
- Yönetim kurulunca teklif edilen diğer önerileri incelenip karara bağlanması,
- Mevzuatta genel kurulca yapılması belirtilen diğer görevlerin yerine getirilmesi.

YÖNETİM KURULUNUN TEŞKİLİ

Madde – 16 :

Yönetim kurulu; 7 (Yedi) asıl ve 7 (Yedi) yedek üye olarak genel kurulca gizli oyla seçilir. Yönetim Kurulunun görev süresi 2 (iki) yıldır.

Yönetim kurulu, seçimden sonraki ilk toplantısında bir kararla görev bölüşümü yaparak bir Başkan, bir Başkan Yardımcısı, bir Genel Sekreter, bir Sayman, bir Mühâsîp ve Üyeleri belirler.

Yönetim kurulu, tüm üyelerin haber edilmesi şartıyla her zaman toplantıya çağrılabilir. Üye tamsayısının yarısından bir fazlasının hazır bulunması ile toplanır. Kararlar, toplantıya katılan üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır.

Yönetim kurulu asıl üyeliğinde istifa veya başka sebeplerden dolayı boşalma olduğu takdirde genel kurulda aldığı oy çokluğu sırasına göre yedek üyelerin göreve çağrılması mecburidir.

Yönetim Kurulu toplantısına haklı bir mazeret olmaksızın üst üste üç kez gelmeyenlerin üyelikleri düşer, yerine en geç üç gün içinde yedek üyeler sırası ile çağrılır.

YÖNETİM KURULUNUN GÖREVLERİ

Madde – 17 :

- a- Derneği temsil etmek veya bu hususta kendi üyelerinden bir veya birkaçına yetki vermek,
- b- Gelir ve gider hesaplarına ilişkin hesapları yapmak ve gelecek döneme ait bütçeyi hazırlayarak genel kurula sunmak,
- c- Derneğin çalışmaları ile ilgili yönetmelikleri hazırlayarak genel kurul onayına sunmak
- d- Genel kurulun verdiği yetki ile taşınmaz mal satın almak, derneğe ait taşınır ve taşınmaz malları satmak, bina veya tesis inşa ettirmek, kira sözleşmesi yapmak, demek lehine rehin ipotek veya aynı haklar tesis ettirmek,
- e- Genel kurulda alınan kararları uygulamak,
- f- Dernek şubelerinin ve temsilciliklerin açılmasıyla Genel Kurulun onayının alınmasından sonra Şube veya temsilcilik kurucularına yetki vermek,
- g- Her faaliyet yılı sonunda derneğin yıllık bilanço ve yönetim kurulu çalışmalarını açıklayan raporunu düzenlemek, toplandığında genel kurula sunmak
- h- Bütçedeki fonlar ve maddeler arasında aktarmalar yapmak,
- i- Derneğe üye alınması veya üyelikten çıkarılma hususlarında karar vermek.
- j- Derneğin amacını gerçekleştirmek için her çeşit kararı almak ve uygulamak,
- k- Mevzuatın kendisine verdiği diğer görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak,
- l. Yönetim Kurulu toplantısının gün ve saatini 1 hafta önceden dernek panosunda ilan etmek ,

DENETİM KURULUNUN TEŞKİLİ

Madde – 18 :

Denetim kurulu üç (3) asıl üç (3) yedek üye olarak genel kurulca gizli oyla seçilir. Görev süresi 2 (iki) yıldır.

Denetim kurulu asıl üyeliğinde istifa veya başka sebeplerden dolayı boşalma olduğu takdirde genel kurulda aldığı oy çokluğu sırasına göre yedek üyelerin göreve çağrılması mecburidir

DENETİM KURULUNUN GÖREVLERİ

Madde – 19 :

Denetim kurulu; derneğin, tüzüğünde gösterilen amaç ve amacın gerçekleştirilmesi için sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları doğrultusunda faaliyet gösterip göstermediğini, defter, hesap ve kayıtların mevzuata ve dernek tüzüğüne uygun olarak tutulup tutulmadığını, dernek tüzüğünde tespit edilen esas ve usullere göre ve biüç ayı geçmeyen aralıklarla denetler ve denetim sonuçlarını bir rapor halinde yönetim kuruluna ve toplandığında genel kurula sunar. Gerektiğinde genel kurulu toplantıya çağırır. Denetim kurulu üyelerinin istemi üzerine, her türlü bilgi, belge ve kayıtların, dernek yetkilileri tarafından gösterilmesi veya verilmesi, yönetim yerleri, müesseseler ve eklentilerine girme isteğinin yerine getirilmesi zorunludur.

Denetleme Kurulu üyelerinden biri istediği takdirde Yönetim Kurulu toplantısına katılabilir.

DİSİPLİN KURULUNUN TEŞKİLİ

Madde – 20 :

Disiplin kurulu üç (3) asıl üç (3) yedek üye olarak genel kurulca gizli oyla seçilir. En çok oy alan üye Disiplin Kurulu başkanı olur.

Disiplin kurulu asıl üyeliğinde istifa veya başka sebeplerden dolayı boşalma olduğu takdirde genel kurulda aldığı oy çokluğu sırasına göre yedek üyelerin göreve çağrılması mecburidir

DİSİPLİN KURULUNUN GÖREVLERİ

Madde – 21 :

Disiplin kurulu dernek üyeleri arasında çıkabilecek anlaşmazlıkları tetkik ve halletmeye çalışır. Demeklere üye olma hakkını kaybettiği tespit edilenlerle derneğin amaçlarına, tüzük ve kurul kararlarına aykırı hareket eden; manevi şahsiyetini zedeleyici davranışlar içinde bulunan, derneğin birlik ve düzenini bozan üyeler Yönetim Kurulu kararı ile Disiplin Kuruluna verilirler. Suçun işleniş şekline göre ihtar, geçici ihraç ve ihraç kararı vermeye yetkilidir. Her hangi bir konu Disiplin kuruluna yazılı olarak gönderilir. Şubelerdeki anlaşmazlıklar şube yönetim kurullarınca genel merkez yönetim kuruluna tevdi edilir ve burada incelendikten sonra disiplin kuruluna sevk olunur. Konuya ait evrak ve dosya disiplin kurulunca bir ay içinde tetkik ve karara bağlanır. Yerilecek ceza kararları merkezde merkez yönetim kurulunca şubelerde ise şube yönetim kurulunca uygulanır. Kesin ihraç kararlarına ilişkin ilk genel kurula itiraz hakkı vardır. Genel kurulun vereceği karar kesindir.

BAŞKANIN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde – 22 :

Dernek Başkanı derneği her surette temsil eder. Yönetim kurulu adına hareket etmeye yetkilidir. Görevi iki yıl olup aynı şahsın tekrar seçilmesi mümkündür. Başkan, yönetim kuruluna başkanlık eder Derneğin ve yönetim kurulunun nazımıdır. Genel Kurul tarafından onaylanan bütçe ve faaliyetlerin ve şube çalışmalarının dernek yararına olmasını temin etmekle görevlidir. Şubelerdeki vaki olacak taleplerin merkez yönetim kurulunda müzakere ve uygulanmasını sağlar. Tüzüğün kendisine verdiği diğer görevleri yapar. Başkanın bulunmadığı hallerde yerine Başkan Yardımcısı vekalet eder. Başkan Yardımcısının bulunmadığı hallerde yerine Genel Sekreter kurula başkanlık eder.

BAŞKAN YARDIMCISININ GÖREV VE YETKİLERİ

Madde – 23 :

Başkanın bulunmadığı hallerde başkana vekalet eder. Dernek genel yönetiminde başkana yardımcı olur. Derneğe ait tesisler olduğu taktirde bunların denetimini sağlar ve dernek yararına olan çalışmalarda başkana yardımcı olur. Başkanın bulunmadığı hallerde kurula Başkanlık eder.

GENEL SEKRETERİN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde – 24 :

Dernek faaliyetleri hakkında ve diğer hususlarda yönetim kurulunca kararlaştırılan faaliyetleri açıklar. Başkan ve Başkan Yardımcısının bulunmadığı hallerde yönetim kuruluna başkanlık eder. Dernek büro hizmetlerinin tanzim ve yürütülmesini temin eder. Toplantı gündemini hazırlar. Yazışmaların usulüne uygun olarak yürütülmesini temin eder. Dernek yayın organlarının gününde yayın ve dağıtımını sağlar ve bu yayınların yöneticisi olarak görev yapar. Büro personel ve hizmetlerinin çalışmalarını kontrol eder.

MUHASİP ÜYENİN GÖREV VE YETKİLERİ

Madde – 25 :

Muhasip; üye dernek gelir ve gider ve hesaplarını tura, dernek alındı belgelerini , fatura ve nakbuzları muhafaza eder, banka hesaplarını düzenler.

VEZNEDAR ÜYENİN GÖREV VE YETKİLERİ

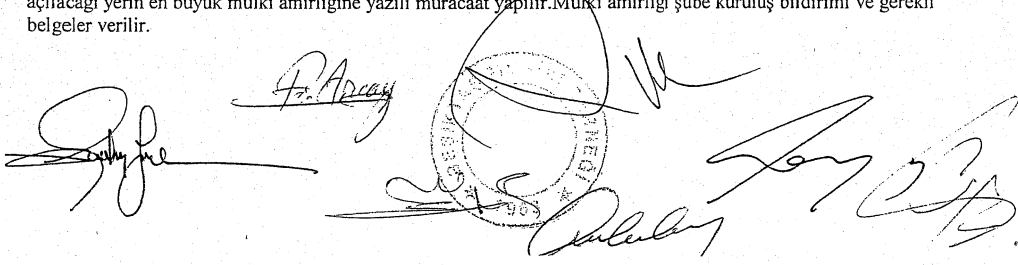
Madde – 26 :

Veznedar üye dernek adına gelirleri makbuz karşılığı tahsil eder, üye aidatları ve kursiyer ücretlerini takip eder, Yönetim Kurulu kararı ile gerekli harcamaları yapar.

DERNEĞİN TEMSİLCİLİK VE ŞUBE AÇMASI

Madde- 27:

Dernek gerekli görülen yerlerde Genel Kurul kararı ile temsilcilik ve şube açabilir. Bu amaçla, Dernek Yönetim Kurulu'nca yetki verilen en az üç kişilik kurucular kurulu tarafından şubenin açılacağı yerin en büyük mülki amirliğine yazılı müracaat yapılır.Mülki amirliği şube kuruluş bildirim ve gerekli belgeler verilir.

The image shows several handwritten signatures in black ink. In the center, there is a circular stamp with the text 'DERNEK' and 'YÖNETİM KURULU' around the perimeter. The signatures are written over and around the stamp.

Temsilciliğin adresi, yönetim kurulu kararıyla temsilci olarak görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından o yerin mülkî idare amirliğine yazılı olarak bildirilir. Şubeler temsilcilik açamazlar.

ŞUBELERİN KURULUŞU VE HUKUKSAL DURUMU

Madde – 28 :

Şube açmaya yetkili kılınanlar, kurucuların ad ve soyadlarını , baba adlarını, doğum yeri ve tarihlerini, meslek veya sanatlarını, ikametgah ve uyruklarını, şube merkezi ile adresini, şube açacağı yerin en büyük mülki amirliğine bildirirler. Bu bildirimde demek ana tüzüğünden iki örnek ile kuruculuk yetki belgesini de eklerler. Bu bildirim ile şube kuruluşu tamamlanmış olur.

Şubeler, kanunlar ve tüzük hükümleri gereğince Demeğe bağlı; Dernek Merkezi ile ilişkileri ve karar yetkileri “Şube Yönetmeliği” hükümleri ile belirlenmiş; varlığı ve hakları dernek bünyesine dahil; Dernek Hizmet ve Amaç konuları doğrultusunda Yönetim Kurulu Kararı ile özerk faaliyetleri yapmakla görevli ve yetkili, tüm işlemlerinden doğan hak ve borçlarından ötürü Derneğin sorumlu olduğu, bağımsız konutlu Dernek iç organıdır.

Şubeler Dernek Genel Kurulunda seçimlik ve doğal delegelerle temsil edilir. Şubelerin Yönetim Kurulu başkanları doğal delege olarak ve şube genel kurullarında her 10 üye adına seçilecek 1 delege de seçimlik delege olarak temsilen Genel Kurul 'a katılma hakkına sahiptir.

Bu tüzüğün Dernek tüzel kişiliğine ilişkin diğer hükümleri de şube kapsamında ve şubeye ilişkin geçerli olarak uygulanır. Uygulamaya ve merkez şube ilişkilerine dair hükümler, Dernek Yönetim Kurulunca mevzuat ve tüzük hükümlerine uygun olarak hazırlanacak şubeler yönetmeliğinde gösterilir.

ŞUBELERİN ORGANLARI GÖREV VE YETKİLERİ

Madde – 29 :

Şubelerin organları ile görev ve yetkileri aşağıda belirtilmiştir.

A – Şube Genel Kurulu : Şubeye kayıtlı ve aidatlarını ödemiş üyelerin katılımı ile iki yılda bir toplanır. Toplantı en geç merkez genel kurulu toplantısından 2 ay önce gerçekleştirilmek zorundadır. Şube genel kurulunun toplantı ilkeleri, çağrı yöntemleri, olağanüstü toplantı ile görev yetkileri hakkında şube kapsamında ve şubeye ilişkin olarak bu tüzüğün genel kurulla ilgili 10, 11, 12, 13, 14 ve 15. maddeleri kıyasen uygulanır.

B – Şube Yönetim Kurulu : Şube Genel Kurulunda gizli oyla seçilen 5 asil ve 5 yedek üyeden oluşur. Görev bölüşümü ve çalışma biçimleri ile görev ve yetkileri hakkında şube kapsamında ve şubeye ilişkin olarak tüzüğün yönetim kurulu ile ilgili 16. ve 17. maddeleri kıyasen uygulanır.

C – Denetleme Kurulu : Şube Genel Kurulunda gizli oyla seçilen üç asil ve üç yedek üyeden oluşur. Görev bölüşümü ve çalışma biçimleri ile görev ve yetkileri hakkında şube kapsamında ve şubeye ilişkin olarak bu tüzüğün Denetleme Kurulu ile ilgili 18. ve 19. maddeler kıyasen uygulanır.

DERNEĞİN GELİR KAYNAKLARI

Madde – 30 :

Derneğin gelir kaynakları aşağıda sayılmıştır.

- Her yıl için Genel Kurul tarafından tespit edilen giriş aidatı ve üye aidatları ,
- Gerçek ve tüzel kişilerin kendi isteği ile derneğe yaptıkları bağış ve yardımlar.
- Derneklerce yapılan yayınlar, tertiplenen çay ve yemekli toplantı, gezi ve eğlence, temsil, konser, spor yarışması ve konferans gibi faaliyetlerde sağlanan gelirler,
- Derneğin mal varlığından elde edilen gelirler,
- Yardım toplama hakkındaki mevzuat hükümlerine uygun olarak toplanacak bağış ve yardımlar.
- Diğer gelirler.

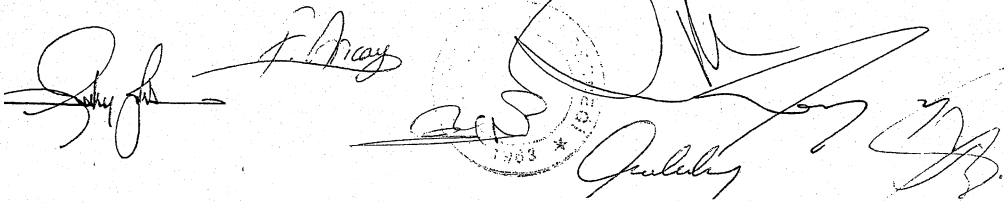
TUTULACAK DEFTERLER

Madde – 31 :

Dernekte aşağıda yazılı defterler tutulur.

A) İşletme hesabı esasında tutulacak defterler ve uyulacak esaslar aşağıdaki gibidir:

1) Karar Defteri: Yönetim kurulu kararları tarih ve numara sırasıyla bu deftere yazılır ve kararların altı toplantıya katılan üyelerce imzalanır.

- 2) Üye Kayıt Defteri: Derneğe üye olarak girenlerin kimlik bilgileri, derneğe giriş ve çıkış tarihleri bu deftere işlenir. Üyelerin ödedikleri giriş ve yıllık aidat miktarları bu deftere işlenebilir.
- 3) Evrak Kayıt Defteri: Gelen ve giden evraklar, tarih ve sıra numarası ile bu deftere kaydedilir. Gelen evrakın asılları ve giden evrakın kopyaları dosyalanır. Elektronik posta yoluyla gelen veya giden evraklar çıktısı alınmak suretiyle saklanır.
- 4) Demirbaş Defteri: Derneğe ait demirbaşların edinme tarihi ve şekli ile kullanıldıkları veya verildikleri yerler ve kullanım sürelerini dolduranların kayıttan düşürülmesi bu deftere işlenir.
- 5) İşletme Hesabı Defteri: Dernek adına alınan gelirler ve yapılan giderler açık ve düzenli olarak bu deftere işlenir.
- 6) Alındı Belgesi Kayıt Defteri: Alındı belgelerinin seri ve sıra numaraları, bu belgeleri alan ve iade edelerin adı, soyadı ve imzaları ile aldıkları ve iade ettikleri tarihler bu deftere işlenir.

B) Bilanço esasında tutulacak defterler ve uyulacak esaslar aşağıdaki gibidir:

1) (a) bendinin 1, 2, 3 ve 6 ncı alt bentlerinde kayıtlı defterler bilanço esasında defter tutulması durumunda da tutulur.

2) Yevmiye Defteri, Büyük Defter ve Envanter Defteri: Bu defterlerin tutulma usulü ile kayıt şekli Vergi Usul Kanunu ile bu Kanununun Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden yayımlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği esaslarına göre yapılır.

Dernekte tutulması zorunlu olan defterler kullanmaya başlamadan önce il dernekler müdürlüğüne veya notere tasdik ettirilir. Bu defterlerin kullanılmasına sayfaları bitene kadar devam edilir ve defterlerin ara tasdikı yapılmaz. Ancak, bilanço esasına göre tutulan defterler ile form veya sürekli form yapraklı defterlerin, kullanılacağı yıldan önce gelen son ayda, her yıl yeniden tasdik ettirilmesi zorunludur.

DERNEĞİN GELİR VE GİDER İŞLEMLERİ

Madde – 32 :

Gelir ve gider belgeleri;

Dernek gelirleri alındı belgesi ile tahsil edilir. Dernek gelirlerinin bankalar aracılığı ile tahsili halinde banka tarafından düzenlenen dekont veya hesap özeti gibi belgeler alındı belgesi yerine geçer.

Dernek giderleri ise fatura, perakende satış fişi, serbest meslek makbuzu gibi harcama belgeleri ile yapılır. Ancak derneğin, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi kapsamında bulunan ödemeleri için Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre gider pusulası, bu kapsamda da bulunmayan ödemeleri için Gider Makbuzu düzenlenir.

Dernek tarafından kişi, kurum veya kuruluşlara yapılacak bedelsiz mal ve hizmet teslimleri Aynı Yardım Teslim Belgesi ile yapılır. Kişi, kurum veya kuruluşlar tarafından derneğe yapılacak bedelsiz mal ve hizmet teslimleri ise Aynı Bağış Alındı Belgesi ile kabul edilir.

Dernek gelirlerinin tahsilinde kullanılacak Alındı Belgeleri yönetim kurulu kararıyla bastırılır.

Derneğin parası kasada yedi (7) günden fazla tutulamaz Millî Bankalardan birine yatırılır. Belli bir amaç için en kısa vadeli şekilde Yönetim Kurulu kararı ile bankada tutulur. Kasada en çok ne miktar paranın tutulabileceği her yıl bütçede gösterilir ve Genel Kurulda kararlaştırılır.

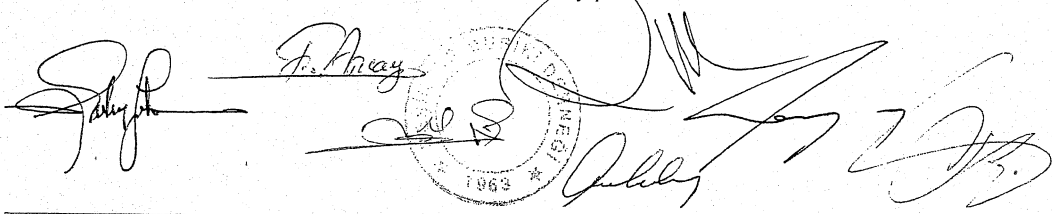
Bankadan para alınması Başkan veya Yardımcısı ve muhâsip veya veznedarın müşterek iki imzası ile yapılır.

ALINDI BELGELERİNİN BASTIRILMASI VE KONTROLÜ

Madde – 33 :

Bastırılan alındı belgelerinin seri ve sıra numaraları ile diğer baskı işlerinde kusur bulunup bulunmadığı, sayman üyeye kontrol edilir. Kontrolde hatalı olduğu ortaya çıkan cilt veya formlar geri verilerek aynı miktarda yenisi bastırılır. Alındı belgeleri, matbaadan sayman üye tarafından bir tutanak ile teslim alınır.

Dernek saymanınca teslim alınan alındı belgeleri Alındı Belgesi Kayıt Defterine kaydedilir. Alındı belgelerinin, eski ve yeni saymanlar arasında tutanakla devir teslimi yapılır.

Alındı belgeleri, gelir tahsil etme görev ve yetkisine sahip bulunanlara, sayman üyelerce imza karşılığı verilir ve kullanıldıktan sonra imza karşılığı geri alınır. Bu işlemler Alındı Belgesi Kayıt Defterinde gösterilir.

Alındı belgeleri, sabit boyalı sert veya sivri uçlu tükenmez kalemle okunaklı bir biçimde silintisiz ve kazınsız olarak doldurulur. Ödemede bulunana asıl yaprak kopararak verilir, koçan kısmı ciltte bırakılır. Düzenleme sırasında hata yapılırsa, hatalı belge yaprağı ödemede bulunana verilmaz. Asıl ve koçan yaprakların üzerine "İPTAL" ibaresi yazılıp her ikisi koparılmadan ciltte bırakılır.

YETKİ BELGESİ

Madde – 34 :

Dernek adına gelir tahsil edecek kişi veya kişiler, yetki süresi de belirtilmek suretiyle, yönetim kurulu kararı ile tespit edilir. Gelir tahsil edecek kişilerin açık kimliği, imzası ve fotoğraflarını ihtiva eden Yetki Belgesi dernek tarafından üç nüsha olarak düzenlenerek, dernek yönetim kurulu başkanınca onaylanır. Yetki belgelerinin birer sureti dernekler birimlerine verilir.

Dernek adına gelir tahsil edecek kişiler, ancak adlarına düzenlenen yetki belgelerinin bir suretinin dernekler birimine verilmesinden itibaren gelir tahsil etmeye başlayabilirler.

Yetki belgelerinin süresi, yönetim kurullarının görev süresi ile sınırlıdır. Yeni seçilen yönetim kurullarının, yetki belgelerinin birinci fıkraya esaslarına göre yenilemesi zorunludur. Yetki belgesinin süresinin bitmesi veya adına yetki belgesi düzenlenen kişinin görevinden ayrılması, ölümü, işine veya görevine son verilmesi, derneğin kendiliğinden dağıldığının tespit edilmesi veya fesih edilmesi gibi hallerde, verilmiş olan yetki belgelerinin dernek yönetim kuruluna bir hafta içinde teslimi zorunludur. Ayrıca, gelir toplama yetkisi yönetim kurulu kararı ile her zaman iptal edilebilir. Yetki belgesi ile ilgili değişiklikler yönetim kurulu başkanınca, onbeş gün içerisinde dernekler birimine bildirilir.

Dernek kasasında bulundurulabilecek para miktarı, ihtiyaçlar dikkate alınarak yönetim kurulunca belirlenir.

Defterler hariç olmak üzere, dernek tarafından kullanılan alındı belgeleri, harçama belgeleri ve diğer belgeler özel kanunlarda belirtilen süreler saklı kalmak üzere, kaydedildikleri defterlerdeki sayı ve tarih düzenine uygun olarak 5 yıl süreyle saklanır.

DERNEĞİN İÇ DENETİMİ

Madde – 35 :

Dernekte genel kurul veya denetim kurulu tarafından iç denetim yapılabileceği gibi, bağımsız denetim kuruluşlarına da denetim yaptırılabilir. Genel kurul veya bağımsız denetim kuruluşlarınınca denetim yapılmış olması, denetim kurulunun yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

Derneğin iç denetimi denetleme kurulu tarafından gerçekleştirilir.

ORGANLARA SEÇİLENLERİN İDAREYE BİLDİRİLMESİ

Madde – 36 :

Genel Kurulun yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde yönetim kurulu başkanı tarafından yönetim ve denetleme kurulları ile derneğin diğer organlarına seçilenlerin adı ve soyadları, TC Kimlik No, Baba adları, Doğum yeri ve tarihleri, meslekleri ve adresleri, tahsil durumları, nüfusa kayıtlı oldukları yerler ve diğer evraklarla birlikte bir yazı ile mahallin en büyük mülki amirliğine bildirilir.

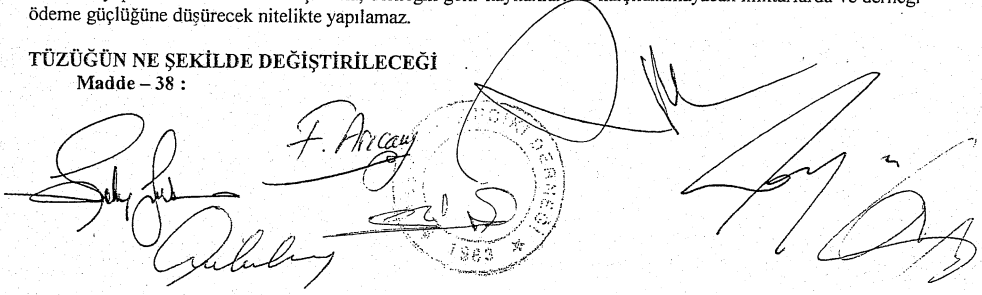
DERNEĞİN BORÇLANMA USULLERİ

Madde – 37 :

Dernek amacını gerçekleştirmek ve faaliyetlerini yürütmek için ihtiyaç duyulması halinde yönetim kurulu kararı ile borçlanma yapabilir. Bu borçlanma kredili mal ve hizmet alımı konularında olabileceği gibi nakit olarak ta yapılabilir. Ancak bu borçlanma, derneğin gelir kaynakları ile karşılanamayacak miktarlarda ve derneği ödeme güçlüğüne düşürecek nitelikte yapılamaz.

TÜZÜĞÜN NE ŞEKİLDE DEĞİŞTİRİLECEĞİ

Madde – 38 :

Tüzük değişikliği genel kurul kararı ile yapılır. Tüzük değişikliği ancak genel kurul gündeminde yer almışsa veya toplantıda hazır bulunanların onda birinin yazılı isteği üzerine gündeme alınarak genel kurulca görüşülebilir. Tüzük değişikliğinin yapılması için dernek üyelerinin en az üçte ikisinin toplantıda hazır bulunması gerekir. İlk toplantıda bu çoğunluk sağlanamazsa üyeler ikinci toplantıya çağılır, ikinci toplantıdaki üye sayısı ne olursa olsun tüzük değişikliği görüşülür. Tüzük değişikliğine ilişkin karar toplantıya katılanların üçte ikisinin oyu ile alınır.

DERNEĞİN FESHİ HALİNDE MAL VARLIĞININ TASFİYE ŞEKLİ

Madde - 39 :

Dernek genel kurulu her zaman derneğin feshine karar verebilir. Genel Kurulun derneğin feshine karar verebilmesi için, tüzüğe göre genel kurula katılma hakkına sahip bulunan dernek üyelerinin en az üçte ikisinin, toplantıda hazır bulunması gerekir. İlk toplantıda bu çoğunluk sağlanamazsa üyeler ikinci toplantıya çağılır, ikinci toplantıdaki üye sayısı ne olursa olsun fesih konusu görüşülür. Feshe ilişkin karar toplantıya katılanların üçte ikisinin oyu ile alınır. Genel kurulca fesih kararı verince derneğin feshi yönetim kurulunca beş gün içerisinde mahallin en büyük mülki amirliğine yazılı ile bildirilir.

Derneğin feshine karar verilmesi ile derneğin mal ve para haklarının tasfiyesi için üç kişilik bir tasfiye kurulu görevlendirilir. Feshi halinde derneğin tüm mal ve para hakları Genel Kurul Kararı ile tespit edilir. Karar verilmesi durumunda Mehmetçik Vakfına veya Türk Eğitim Vakfına intikal ettirilir.

DERNEĞİN KURUCULARI

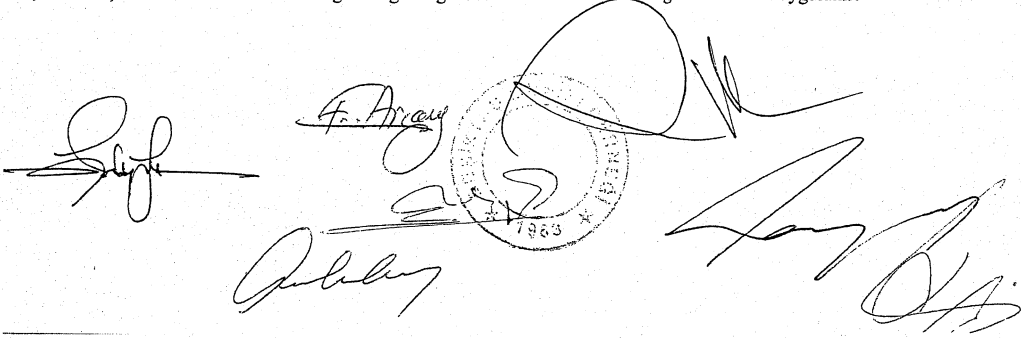
Madde - 40 :

S.NO	ADI SOYADI	MESLEĞİ	TABİYETİ	ADRESİ
1.	Burhan Cahit Kılıç	Avukat	T.C.	Kireçhane Sk. No. 7 Beşiktaş
2.	Nemci Sümer	Doktor	T.C.	Posta Kutusu No. 33 Beşiktaş
3.	Ali Çakmak	Tüccar	T.C.	Şair Veysi Sk. Beşiktaş
4.	Bekir Akkoyunlu	Mühendis	T.C.	Köyü Cad. No. 37 Beşiktaş
5.	Hakkı İskent	Memur	T.C.	Turkali Selaltı Sk. Beşiktaş
6.	Hüseyin Ersoy	Berber	T.C.	Dikilitaş Emirhan Cd. 18 Beşiktaş
7.	Durmuş Kınapçı	Tüccar	T.C.	Şehit Asım Cad. 15 Beşiktaş
8.	Fuat Özmert	Fen.Me.	T.C.	Yeni Yol Sok. Beşiktaş
9.	Ahmet Üren	Öğretmen	T.C.	Maşuklar Cad. No. 33 Beşiktaş
10.	Osman Erdin	Terzi	T.C.	Posta Kutusu Sk. No. 33 Beşiktaş
11.	Hasan Ünver	Em. Yb.	T.C.	İlhan Sok. No. 8/B Beşiktaş
12.	Yemen Polat	Memur	T.C.	Deryade Sok. No. 80 Beşiktaş
13.	Cihat Alpan	Memur	T.C.	Cihannuma Akdoğan Sok Beşiktaş. 1
14.	Salih Uygun	Memur	T.C.	İhlamur Dere Cad. 127/2 Beşiktaş
15.	Mehmet Darçın	Bankacı	T.C.	Dizi Sok. No. 17 Beşiktaş

HÜKÜM EKSİKLİĞİ

Madde - 41 :

Bu tüzükte belirtilmemiş hususlarda Dernekler Kanunu, Türk Medeni Kanunu ve bu Kanunlara atfen çıkartılmış olan Dernekler Yönetmeliği ile ilgili diğer mevzuatın derneklerle ilgili hükümleri uygulanır.

Ek 3. Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği Tüzüğü

EMİN ONGAN ÜSKÜDAR MUSİKİ DERNEĞİ TÜZÜĞÜ

MADDE 1 – DERNEĞİN ADI

Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği

MADDE 2 – DERNEĞİN MERKEZİ

Derneğin merkezi Üsküdar – İstanbul'dur. Şubesi yoktur.

MADDE 3 – AMAÇ VE HİZMET KONULARI

Türk sanat musikisinin gelişmesini sağlamak, ana tema ve karakterini yersiz değişikliklerden korumak, memleket çapında Türk Sanat musikisinin karakter ve zevkini aşılacak sureti ile hizmette bulunmak, izin almak koşulu ile ders ve kurslar düzenleyerek üye ve kursiyerlerinin musiki ve kültür niteliklerini artırarak yetiştirmek, musiki yanında tali de olsa, ilgili diğer bütün sanat dallarında faaliyetlerde bulunarak üyelerinin kültür seviyelerini geliştirmek, üyeleri arasında dayanışmayı sağlamak, yardım sandığı kurmaktır.

Dernek üyeleri arasında birlik ve beraberliği sağlamak ve boş vakitlerini değerlendirmek amacı ile dernek lokali açmak. Açacağı bu lokalde sosyal faaliyetlerde bulunmak.

Bu amaca maddi ve manevi katkıda bulunabilecek kimseleri bünyesinde toplar, üyeleri aydınlatır, gerekli mercilerden izin almak koşulu ile toplantılar, gösteriler, konferanslar, bilimsel çalışmalar, yarışmalar, paneller ve sergiler düzenler, lüzumlu musiki ve sanat yayınları yapar, yarışma açar sonucunu uygulayabilir, kültürel temasta bulunur.

Derneğin ihtiyacı nispetinde gayrimenkul edinilebilir ve ihtiyaç fazlasını satabilir.

Yetkili kuruluş ve makamlarla derneğin amacına yönelik çalışmaların daha üst seviyelere tırmanması için çalışma ve diyalogda bulunur.

İzin almak koşulu ile yurt içi ve yurt dışında derneğin amacına yönelik çalışmalara atılabilir, geziler düzenler, tertip edilecek yurt içi ve yurt dışı toplantılara derneği temsilen örevli gönderebilir.

Dernek adına iktisadi işletme kurar, işletir, işleticiye verir. Gerek gördüğü takdirde ayrıca yönelik federasyon ve konfederasyonlara üye olabilir.

MADDE 4 – DERNEĞİN KURUCULARI

S.N	ADI SOYADI	TABİYETİ	MESLEĞİ	ADRESİ
01	LÜTFÜ AKSOY	T.C.	İst. Bld. Bşk. Yardımcısı	Receppaşa Cd. Kanarya Apt. Taksim
02	VAHDET PEKEL	T.C.	Tüccar	Mühürdağbaşı Sk. Emek Apt. Kadıköy
03	ZİYA ALABAY	T.C.	Mühendis	Fıstıkağacı Altınbaba Sk. No:1 Üsküdar
04	KENAN ÖNER	T.C.	Avukat	Vallikonağı Cd. No:1 Nişantaşı
05	REŞAT KAYNAR	T.C.	Avukat	İmrahor Mah. Vasıfpaşa Apt. Üsküdar
06	BURHAN FELEK	T.C.	Muharrir	Varon Apt. Maçka
07	NURETTİN ÖKTEM	T.C.	Zat. İşl. Şb. Müd.	Aziz Mahmut Efendi Sk. No:70 Üsküdar
08	ŞEMSETTİN SUNOL	T.C.	Gemi Kur. İşlem Şefi	Ayazma Mah. Tulubaa Sk. No:22 Üsküdar
09	HAFİT KÖKTEKİN	T.C.	Tekel Gnl. Müd Nak. Şef.	Aziz Mahmut Efendi Sk. No:34 Üsküdar
10	EMİN ONGAN	T.C.	Tekel Gnl. Müd. Muh. Tk. Me.	Aziz Mahmut Sk. No:70 Üsküdar
11	NECATİ ORSA	T.C.	Noter Muhasebecisi	Selmanpaşa Çıkmaçı Çeşme Sk. No:7 Üsk.

MADDE 5- ÜYELİK KOŞULLARI

Derneğe üye olmak koşulları aşağıda gösterilmiştir:
15 yaşını doldurmuş, kendi isteği ve velisinin rızası ile mahkemece ergin kılınanlar, 18 yaşını doldurmayıp da ergin olmak. Derneğin bir üyesi tarafından önerilmiş olmak, yabancılar için Türkiye’de oturma hakkına sahip olmak, derneklere üye olmaları yasaklananlar, dernek ödentilerini ödememe nedeni dışında diğer nedenlerle dernek üyeliğinden sürekli olarak çıkarılmış olanlar ile özel kanunlarda aksine hüküm bulunmamak koşulu ile Dernekler Kanunu’ nun 4. ve 16. maddelerinde belirtilen koşullarda olanlar derneğe üye olamazlar.

MADDE 6- ÜYELİK TÜRLERİ

Derneğin üyelik türleri aşağıda çıkarılmıştır:

- Asli Üye:** Üyelığın gerektirdiği her türlü yükümlülükleri üstlenmiş ve üyelik sorumluluğu ile haklardan yararlanan üyedir. Üyenin hakları gereken koşulları içermek kaydı ile her türlü göreve aday olmak ve oy kullanmak, yükümlülükleri ise özel ve genel kurul toplantılarına katılmak, ödentilerini zamanında ödemek, amaç ve hizmet konularına bağlı olarak gereken çabayı harcamak ve derneğin toplum içindeki olumlu görüntüsünü sürdürmek ilkelerini içerir. Üye zorunlu ödentilere eşit olarak katılır, dernekten çıksa veya çıkarılsa, üyelikte bulunduğu sürenin ödentisini vermek zorundadır.
- Fahri Üye:** Derneğe amaç ve hizmet konularına sevgi ve saygıları bulunanlar arasında en az iki üyenin önerisi ve yönetim kurulunun kararı ile seçilen Fahri nitelikli üyelere dir. Dernek organlarına seçilen ve seçme haklarına sahip olmayıp dernek bütçesinde öngörülen ödentiyi ödemekle yükümlü değildirlir. Aidat ödemesi kendi isteğine bağlıdır.

MADDE 7- ÜYELİK İŞLEMLERİ

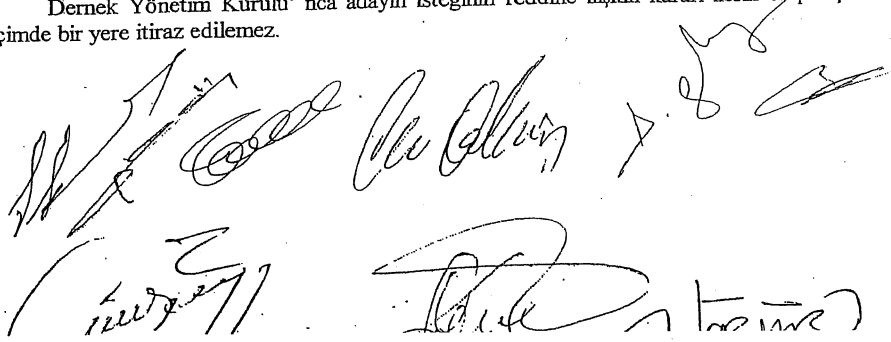
Dernek üyeliği işlemleri aşağıda gösterilmiştir:

Dernek üyesi olmak isteyen adaylar, dernek amacı ve hizmet konuları ile Ana Tüzük Hükümlerini kabul ettiklerini, gerekli üyelik koşullarını içerdiklerini belirten “Üyelik Bildirimi” ni doldurup Dernek Başkanlığı’ na sunarlar.

Dernek Yönetim Kurulu üyeleri ya da kuracağı bir komite aracılığı ile aday hakkında gereken araştırmayı yaptıktan sonra başvuru tarihinden başlamak üzere 30 (Otuz) gün içinde adayın isteği ile ilgili kararını verir ve adaya yazılı olarak bildirir.

Adayın dernek üyeliğine kabul edilmesi üzerine kayıt işlemleri yapılır. Giriş ödentisi ile yıllık ödentinin gereken bölümü alınır.

Dernek Yönetim Kurulu’ nca adayın isteğinin reddine ilişkin kararı kesin olup hiçbir biçimde bir yere itiraz edilemez.

MADDE 8- ÜYELİKTE AyrıLMA

Üyelik, ölüm ve üyelikten ayrıma dileği ile sona erer. Her üye dilediği anda Dernek Başkanlığına yazılı olarak ayrıma isteğini bildirmekle dernek üyeliğinden ayrılmış sayılır. Ancak ayrılan üyenin mali sorumluluğu, yasal nedenlerle ayrılanların yasal nedeninin oluşum tarihinden diğerlerinin ise ayrıma dileğinin yapıldığı çalışma döneminin sonunda biter ve kendilerinden ilişkili buldukları çalışma döneminin tüm ödentileri alınır. Her üye 6 ay önceden yazılı olarak bildirmek kaydı ile dernekten çıkma hakkına sahiptir.

MADDE 9- ÜYELİKTE ÇIKARILMA

Dernek üyeliğinden çıkarılma nedenleri aşağıda gösterilmiştir:

Özürsüz olarak çalışma ve toplantılardan uzak kalmak, verilen görevleri yapmamak, görev almaktan kaçınmak ve böylelikle derneğin yaşamasına amaç ile hizmet konularına ilgisizlik göstermek, derneklere üye olma hakkını yitirme ve Dernek Ana Tüzüğü hükümleriyle Genel Kurul ve Yönetim Kurulu Kararlarına aykırı davranmak.

Tüm ödentilerini ödemedikleri için üst üste 2 (iki) Olağan Genel Kurula kabul edilmemek. Derneğin manevî haysiyetini zedeleyici davranışlar içerisinde bulunan, gayesi aleyhinde faaliyet gösterenler.

MADDE 10- ÜYELİĞİN SONA ERMESİ

Üyelik için kanunda ve tüzükte aranan nitelikleri sonradan kaybedenlerin Dernek Üyeliği kendiliğinden sona erer. Belirtilen durumların birinin tespiti halinde üyelik kaydı Dernek Yönetim Kurulunca silinir.

MADDE 11- ÜYELİKTE ÇIKARILMA İŞLEMLERİ VE İTİRAZ

Dernek Yönetim Kurulu, kuracağı bir Disiplin Komitesi aracılığı ile üye hakkında gereken araştırma ve incelemeyi yapıp üyenin de savunmasını aldırdıktan sonra üyelikten çıkarılma kararı çoğunluk oyu ile verilir, yazılı olarak üyeye bildirilir. Çıkarılan üye, kendisine bildirilen karar karşı bildirim tarihinden başlamak üzere 15 (Onbeş) gün içerisinde Dernek Yönetim Kurulu aracılığı ile Genel Kurula itiraz edebilir. İtiraz, ilk Genel Kurul Toplantısında görüşülür ve karara bağlanır. İtirazın karara bağlanmasına kadar üyenin hak ve yükümlülükleri devam eder. Üyenin, süresinde itiraz etmemesi yada itirazın Genel Kurulda reddedilmesi halinde Dernek Yönetim Kurulu üyenin kaydını siler. Çıkarılan üyenin Genel Kurul tarihinden başlamak üzere bir ay içinde alınan karara karşı mahkemeye başvurmak hakkı saklıdır. Ölen üyenin dışımda ayrılan ya da çıkarılan üyenin tüm ödenti borçları ödenmediği takdirde Dernek Yönetim Kurulu yasal yollara başvurabilir.

[Handwritten signatures and stamps]

MADDE 12- DERNEĞİN ORGANLARI
Derneğin organları aşağıda gösterilmiştir:

- 1) Genel Kurul
- 2) Yönetim Kurulu
- 3) Denetleme Kurulu

MADDE 13- GENEL KURUL

Dernek Genel Kurulu Üç Yılda bir olağan olarak HAZİRAN ayında toplanır ve üyelerin yarısından bir fazlasının katılımı ile Dernek Merkezinin bulunduğu yerde veya Yönetimce uygun görülecek bir yerde çalışmalarına başlar.

MADDE 14- GENEL KURULA ÇAĞRI YÖNTEMLERİ

Dernek Genel Kurulunun toplantıya çağrılmasında uygulanacak yöntemler aşağıda gösterilmiştir:

Dernek Yönetim Kurulu Genel Kurula katılma hakkına sahip üyeler çizelgesini saptar ve tüm ödenti borçlarının ödenmesi için borçlu üyelere uyarıda bulunur. Borçları bulunan üyeler Genel Kurul Toplantısına katılmazlar, seçme ve seçilme hakkına sahip olamazlar. Genel Kurula katılacak üyeler, en az 15 (Onbeş) gün önceden yapılacak toplantının ve bu toplantıda yeterli çoğunluk sağlanmadığı takdirde düzenlenecek ikinci toplantının tarihi, saati, yeri ve gündemi Dernek Merkezinin bulunduğu yerde yayımlanan gazetelerin birinde duyurulmak suretiyle toplantıya çağrılır. Aynı süre içinde durum İlçe Kaymakamlığına bildirilerek Genel Kurula katılacak üyeler çizelgesi eklenir. İkinci toplantı yeter çoğunluk aranmaksızın katılan üyelere açılır ve Genel Kurul çalışmalarına başlar. Ancak katılan üye sayısı Yönetim Kurulu ile Denetleme Kurulu üye tam sayıları toplamının iki katından aşağı olamaz.

Genel Kurulu Toplantısı birden çok geri bırakılmaz.

MADDE 15- GENEL KURUL TOPLANTI İLKELERİ

Genel Kurul Toplantılarında uygulanacak ilkeler aşağıda gösterilmiştir:

Genel Kurula katılacak üyeler, Yönetim Kurulunca düzenlenen "Genel Kurul Üyeleri" çizelgedeki adları karşısına imza atıp Genel Kurul Giriş Kartı almak suretiyle toplantıya girebilirler. İmzalanan çizelgeye göre Genel Kurula katılan üyeler sayısı ile toplantı ve karar yeter sayıları, Dernek Başkanı ile Sekreter tarafından imzalanan bir tutanakla saptanır.

Genel Kurul, Sekreterin çoğunluğun sağlandığını belirten tutanağı okumasından sonra Dernek Başkanı yada Başkan Yardımcısı tarafından açılır ve Genel Kurulu yönetmek üzere oluşturulacak divana bir başkan, bir başkan yardımcısı, bir sekreter seçebilirler.

Genel Kurulda gündemdeki maddeler görüşülür. Ancak toplantıya katılan üyelerin en az 1/10 biri tarafından yazılı olarak görüşülmesi istenen ve gündem maddeleri ile ilişkili konuların gündeme konulması zorunludur.

Her üyenin Genel Kurulda bir oy hakkı olup oyunu kendisi kullanmak zorundadır.

Genel Kurulda karar yeter sayısı, Genel Kurula katılanların yarısından bir fazlasıdır. Ancak ana tüzük değişikliği ile Derneğin feshine ilişkin kararlar toplantıya katılan üyelerin 2/3 sinin çoğunluğu ile alınması zorunludur.

Genel kurul toplantısından 15 (Onbeş) gün evvel aidat borcunu ödemiş üyeler seçme ve seçilme hakkını kullanamazlar.

[Handwritten signatures and notes]

MADDE 16- OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL

Olağanüstü Genel Kurul, Olağan Genel Kurul toplantısına kadar beklenilmesini mümkün olmayacak ya da bir an önce görüşülmesinde yarar sağlayacak önemli ve zorunlu konularda, aşağıda gösterilen başvuru ve kararlar uyarınca Yönetim Kurulu tarafından engeç bir ay içinde toplantıya çağrılır.

Dernek üye sayısının 1/5 inin konu için yapacakları yazılı ve imzalı başvuru, Yönetim kurulunun gerek gördüğü konularda alacağı karar,

Denetleme Kurulunun Dernek hesap işlemleriyle bütçe konusunda alacağı oybirliği kararı,

Yönetim Kurul, isteğe rağmen Genel Kurulu toplantıya çağırması halinde üyelere birinin başvurusu üzerine, sulh hakimi üç üyeyi Genel Kurul toplantısına çağırarak görevlendirilmesi halinde,

Olağanüstü Genel kurulu toplantısı, Olağan Genel Kurul toplantısındaki yönetim ve ilkelerine göre yapılır.

MADDE 17- GENEL KURUL GÖREV VE YETKİLERİ

Genel kurul derneğin en yetkili karar organı olup görev ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir.

Genel kurul kararları toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile alınır. Tüzük değişikliği ve derneğin feshi kararları, ancak toplantıya katılan üyelerin üçte iki çoğunluğuyla alınabilir.

Mevcut kanunlar ile Dernek Ana Tüzüğü hükümleri doğrultusunda gerekli kararları almak, çalışma dönemi çalışma programı ile yıllık bütçe yönetmeliği, gelir ve gider çizelgelerini görüşüp onaylamak, çalışma dönemi yönetim ve denetleme kurulu asıl ve yedek üyelerini seçmek, geçen çalışma dönemine ilişkin Yönetim Kurulu çalışma raporu ile bilanço ve gelir gider çizelgelerini denetleme kurulunun denetim raporunu görüşüp onaylamak ve yönetim kurulu üyelerini aklamak,

Dernek ana tüzüğünün değiştirilmesine ilişkin yönetim kurulu tasarısını görüşüp karara bağlamak.

Dernek üyeliğinden çıkarılanların, yönetim kurulu kararlarına karşı şirelerinde yaptıkları itirazları hakkında karar almak,

Derneğe taşınmaz mal satın alınması ya da satılması konularında yönetim kuruluna yetki vermek, Derneğin uluslar arası çalışmalarda bulunması, yurt dışındaki kuruluşlara katılması ya da bunlarla işbirliğinde olması için yönetim kurulunun yaptığı öneriler hakkında karar almak,

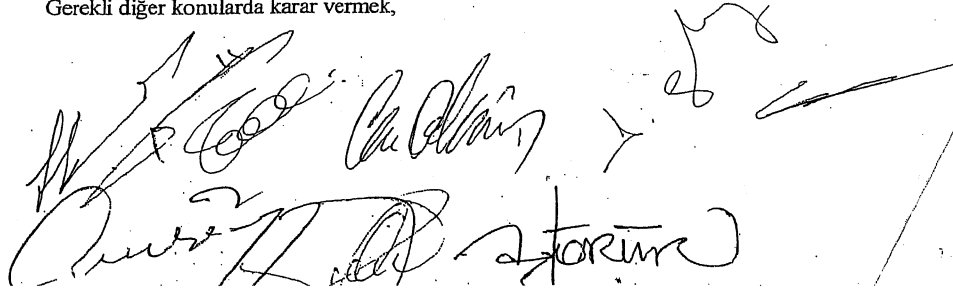
Şube veya şubeler açılmasını veya kapatılmasına karar verir

Derneğin dağıtılmasına ve malvarlığının dağıtılmasına karar vermek,

Derneğin federasyona katılması ve ayrılmasına karar vermek,

Derneğin uluslar arası faaliyette bulunması, yurt dışındaki dernek ve kuruluşlara üye olarak katılması veya ayrılmasına karar vermek.

Gerekli diğer konularda karar vermek,

MADDE 18-YÖNETİM KURULUNUN TEŞKİLİ

Derneğin yetkili yönetim organı bulunan yönetim kurulunun oluşum biçimi aşağıda gösterilmiştir.

Yönetim kurulu, üç yıllık süre için seçilmiş (9) asil ve(5) yedek üyeden oluşur.

Yönetim kurulu üye sayısı, boşalanlar sebebiyle üye tam sayısının yarısının altına düşerse genel kurul, kalan yönetim kurulu üyeleri ve denetim kurulu tarafından bir ay içinde toplantıya çağrılır. Çağrı yapılmazsa, üyelere birinin istemi üzerine, sulh hakimi üç üyeyi genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.

MADDE 19-YÖNETİM KURULUNUN ÇALIŞMA BİÇİMLERİ

Yönetim kurulunun çalışma ilkeleri aşağıda düzenlenmiştir:

Yönetim kurulu seçimini izleyen altı gün içinde düzenlenecek ilk toplantıda bir dernek başkanı, bir başkan yardımcısı, bir sekreter, bir sayman ve dernek amaç ve hizmet konuları ile ilgili yönetmenler seçmek suretiyle görev bölümü yapılır.

Yönetim kurulu en az ayda bir kez toplanır ve gereğinde olağanüstü toplantı yapılabilir.

Yönetim kurulunun toplantı yeter sayısı, üye tam sayısının yarıdan bir fazlası ve karar yeter sayısı katılanların salt çoğunluğudur.

Yönetim kurulu dernek Başkanının çağrısı ve saptadığı gündem doğrultusunda toplanır ve çalışmalarını yapar.

MADDE 20 - YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

Yönetim kurulu derneğin yürütme ve temsil organıdır; bu görevini kanuna ve dernek tüzüğüne uygun olarak yerine getirir.

Türk yasaları ve bu ana tüzük hükümleri doğrultusunda gereken kararları almak; Genel kurul kararlarını uygulamak, Derneği dernek başkanı aracılığı ile temsil etmek ya da gerektiğinde diğer üyelere de yetki vermek, bu yetki yönetim kurulunca üyelere birine veya bir üçüncü kişiye verilebilir.

Çalışma dönemi, çalışma programı ile yıllık bütçe yönetmeliği, gelir ve gider çizelgelerini hazırlamak ve genel kurulca onaylandıktan sonra uygulamak. Geçen çalışma dönemi çalışma raporu ile bilanço ve gelir gider çizelgelerini hazırlamak.

Dernek başkanının önerisi üzerine, üyelik nitelik ve koşullarını yitiren, amaç ve hizmet konularından uzaklaşan; bu ana tüzük hükümleri ve genel kurul kararlarına aykırı hareket eden, aykırı söz ve eylemlerde bulunan üyeler hakkında gereken cezaları vermek.

Genel kurul toplantılarının tarihini, saatini, yerini ve gündemini saptamak; üyelere ve ilçe kaymakamlığına duyurmak.

Danışma kurulu üyelerini seçmek ve öneriler ile dilekçesi hakkında karar vermek

Yönetim ve hizmet konuları doğrultusunda görev yapacak çalışma grupları ya da komiteler kurmak ve raporları hakkında gereken kararları almak.

(Handwritten signatures and initials)

Derneğin işlerini yürütecek personel ve danışmanları atamak ve gereğinde işlerine son vermek. Ortaklık, iktisadi işletme, vakıf ve yardımlaşma sandığı kurulmasına ya da kurulmuş ve kurulacaklara katılmaya karar vermek.

Dernek ana tüzüğüne ilişkin değişikliklerin hazırlanması ve değiştirilmesine ilişkin tasarılar hazırlamak,

Genel kurul toplantılarında alınan kararları üyelere ve ilgili yerlere bildirmek,

Geçen çalışma dönemi sorumlusu yönetim kurulundan görevi ve bilanço gereği Dernek mal varlığını teslim almak ve aynı biçimde gelecek çalışma dönemi yönetim kuruluna teslim etmek,

Genel kuruldan aldığı yetki doğrultusunda şube veya şubeler açılacak yerlerde şube kurucularını tayin eder ve onlara şube açmaları için onay verir.

Gerekli diğer işlem ve uygulamaları yapmak.

MADDE 21- DENETLEME KURULUNUN TEŞKİLİ

Derneğin denetiminden Denetleme kurulu sorumlu bulunmaktadır. Denetleme kurulunun oluşumu ve çalışma ilkeleri ile ilişkili hükümler aşağıda gösterilmiştir:

Denetleme kurulu, genel kurulda açık oyla üç yıl için seçilmiş (3) asil (3) yedek üyeden oluşur.

Denetleme kurulu, seçime müteakip kendi arasında görev bölünümü yapar.

Denetleme kurulu en az üç ayda bir kez toplanır; toplantı ve karar yeter sayısı ikidir.

Denetleme kurulu, derneğin bütçe hesap ve işlemleriyle ilgili defter ve belgeleri üzerinde yapacağı inceleme sonuçlarını dilek ve önerilerini yönetim kuruluna bildirmek; yönetim kurulunca hazırlanan çalışma dönemi programı ile yıllık bütçe yönetmeliği ve gelir gider çizelgelerinin görüşüleceği yönetim kurulu toplantısında hazır bulunarak dilek ve önerilerini belirtmek yönetim kurulunca hazırlanan geçen çalışma dönemi raporu ile bilanço ve gelir gider çizelgeleri hakkındaki incelemelerini bir raporla kurula sunmakla görevli ve yetkilidir.

MADDE 22 - DENETLEME KURULUNUN GÖREVLERİ

Denetleme Kurulu görevini Dernek Tüzüğünde tespit edilen esas ve usullere göre ve altı ayı geçmeyen aralıklarla yapar ve denetleme sonuçlarını bir rapor halinde yönetim kuruluna ve toplandığında genel kurula sunar.

MADDE 23- ÇALIŞMA DÖNEMİ VE BÜTÇE

Derneğin çalışma dönemi 1 Ocakta başlar ve 31 Aralıkta sona erer.

Dernek yönetim kurulu her takvim yılının ilk dört ayı içinde bir önceki yıla ait yönetim ve denetim organlarında görevli başkan ve üyelerinin Ad, Adres, Tabiye ve görev sürelerinin uluslar arası işbirliği çalışmalarına üyesi bulunduğu üst kuruluşlarına yıllık beyanname şeklinde Mahallin en büyük mülki idare amirliğine ve üyesi bulunduğu üst kuruluşuna verir.

MADDE 24 – DERNEĞİN GELİRLERİ

Derneğin gelirleri aşağıda gösterilmiştir.

Giriş Ödentisi : Bir defaya özgü olmak üzere her çalışma dönemi bütçesinde üyeliğe kabul edilen üyeler için öngörülen ödentiler.

Yıllık Ödenti : Üyeler için her çalışma bütçesinde öngörülen ve üyeliğin devamı süresince ödénmesi zorunlu ödenti olup, aylık 1 YTL, yıllık 12 YTL dir.

Derneğin kuracağı iktisadi işletmeden elde edilen gelirler.

Her türlü yayın ve piyango satışları ile toplantı, temsil, festival ve gösteri ile benzeri düzenlemelerden elde edilen gelirler.

Her türlü koşullu ya da koşulsuz bağış, vasiyet ve yardımlar.

Ortaklıklar, iktisadi işletmeler, lokal ve yardımlaşma sandığından sağlanacak gelirler.

Diğer gelirler, 2863 Sayılı Yardım Toplama Kanunu doğrultusunda elde edilen gelirler.

MADDE 25 – GELİR VE GİDER İŞLEMLERİ

Derneğin gelir ve gider işlemlerinde aşağıda gösterilen kural ve yöntemler uygulanır.

Giriş ödentisinin tamamı üyelik işlemleri sırasında, yıllık ödentinin yarısı Ocak ve diğer yarısı Temmuz ayında alınır.

Dernek gelirleri Alındı belgeleri ile toplanır. Bağış, yardım ve ödentileri toplayacak yetkililer yönetim kurulu karar ile belirtilir ve İlçe Kaymakamlığına tescil ettirilir. Alındı belgesinde, ödenti ve bağışı ödeyenin açık kimliği yazılır ve imzası alınır.

Gidenlere ilişkin harcamalarda fatura ya da, makbuz alınır. Belirtilen belgelerin alınmaması halinde ilgisince harcama belgesi düzenlenir.

MADDE 26 – DERNEĞİN TUTMAK ZORUNDA OLDUĞU DEFTERLER

03.09.2002 tarih ve 4721 sayılı kanuna dayanılarak çıkartılan yönetmeliğin 4. ve 5. maddesi gereğince her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak vergi usul kanunu uyarınca Maliye Bakanlığınca belirtilen değer oranını aşması halinde bilanço esaslarına göre, değeri aşmaması halinde ise işletme esaslarına göre defter tutulur.

İŞLETME ESASINA TABİ OLUNMASI HALİNDE ;

Üye kayıt defteri	Demirbaş defteri
Karar defteri	Alındı belgesi kayıt defteri
İşletme hesabı defteri	Gelen ve giden evrak kayıt defteri
Envanter defteri	

(Handwritten signatures and stamps)

BLANÇO ESASINA TABİ OLUNMASI HALİNDE ;

Üye kayıt defteri	Envanter defteri
Karar defteri	Demirbaş defteri
Yevmiye defteri	Alındı belgesi kayıt defteri
Büyük defter	Gelen ve giden evrak kayıt defteri

Her iki durumlarda yukarıda belirtilen tüm defterlerin noter tasdik edildikten sonra kullanılır.

MADDE 27 – DERNEĞİN İÇ DENETİM ŞEKLİ

2908 Sayılı Dernekler Kanununun 29. Maddesi gereğince genel kurul toplantısında seçilen ve derneğin zorunlu organı olan denetleme kurulu yılda iki kez derneği denetlemenin yanı sıra herhangi bir ihbar şikayet ve gerek görüldüğü hallerde derneği denetler, tanzim etmiş olduğu tutanakları ilgili makamlara ve toplandığında genel kurulun bilgisine sunar.

MADDE 28 – TÜZÜK DEĞİŞİKLİĞİ

Dernek tüzüğü genel kurula katılan üyelerin (2/3) oy çoğunluğu kararı ile değiştirilir.

MADDE 29 – MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

Yönetim kurulu televizyon, radyo ve konserlerin şefleri ile tüm kadroyu ayrıca müzik eğitimleri için gerekli öğretim üyelerini tespit ve tayin eder.

MADDE 30 – DERNEĞİN FESHİ

Genel Kurul her zaman derneğin feshine karar verebilir. Dernek özellikle feshi için çağırılmış bulunan ve genel kurul toplantısına katılan üyelerin (2/3) oy çoğunluğu kararı ile Olağanüstü genel kurul toplantıya katılan üyelerin (2/3) oy çoğunluğu kararı ile fesih edilir.

Derneğin feshi yönetim kurulu tarafından (5) gün içinde mahallin en büyük mülki İdare Amirliğine bildirilir.

MADDE 31 – KENDİLİĞİNDEN DAĞILMIŞ SAYILMA

Amacın gerçekleşmesinin olanaksız hale gelmesi veya sürenin sona ermesi,
İlk genel kurul toplantısının kanunda öngörülen sürede yapılmış ve zorunlu organların oluşturulmaması,

Borç ödemede acze düşmüş olması,

(Handwritten signatures and stamps)

Tüzük gereğince yönetim kurulunun oluşturulmasının olanaksız hale gelmesi
Olağan genel kurul toplantısının iki defa üst üste yapılmaması,
Her ilgilinin Sulh Hakimine müracaat ederek derneğin kendiliğinden sona erdiğinin
tespitini isteyebilir.

MADDE 32 - GEÇİCİ YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

LÜTFÜ AKSOY	BAŞKAN
VAHDET PEKEL	BAŞKAN YARD.
ZİYA ALABAY	MUHASİP
KENAN ÖNER	SEKRETER
REŞAT KAYNAR	KURUCU ÜYE
BURHAN FELEK	"
NURETTİN ÖKTEM	"
ŞEMSETTİN SUNOL	"
HAFİT KÖKTEKİN	"
EMİN ONGAN	"
NECATİ ORSA	"

MADDE 33 - DERNEĞİN TASFİYESİ

Derneğin feshi hâlinde, genel kurul kararı ile belirleyeceği Türk Sanat Musikisine
Hizmet Anlayışını Taşiyân bir hayır kurumuna devredilir.

MADDE 34 - TÜZÜKTE BULUNMAYAN HÜKÜMLERDE

2908 Sayılı Dernekler Kanunu ve 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri
uygulanır.

MADDE 35 – İş bu tüzük 35 (Otuzbeş) maddeden ibarettir.

ŞEREF ÇAKAR

ALAATTİN PAKYÜZ

GÜLTEN KÖMÜRLÜ

TUĞAL ÖNAL

VAHİT ANADOLU

CAHİT DENİZ

ATILLA GÜNDÜZ

AMİR ATEŞ

AHMET GÖRÜR

Ek 4. İleri Türk Müziği Konservatuvarı'nın Musiki Mecmuası'nda Yayımlanan 1 Kasım 1952 Yılı Konser Programı

Sahife : 282

MUSİKİ MECMUASI

Sayı : 57

İleri Türk Musikisi Konservatuvarı Konser Grubu Tarafından

7 Aralık (1952) Pazar günü saat 15.30 da

AKSARAY TÜRKOCAĞI SALONUNDA verilecek konserin programı

İleri Türk Musikisi Konservatuvarı Derneği

kendi üyelerine ücretsiz konserler vermek itiyadında idi. Fakat dernek için münasip bir binanın bulunamayışı bu güzel âdetin devamına bir müddet mâni oldu. Vakıta son zamanlara kadar Beşiktaş Halk Partisi binasında bir salondan istifade ediyor idisek te, tecrübe ile anlaşıldığı üzere, orada verdiğimiz konserler sırf binaya ait sebeplerden dolayı isteklerimize uygun netice hasil edemiyordu.

Derneğimize mahsus bir bina tedariki için müracaat ettiğimiz salâhiyetli kimselerin hepsinden gayet nazik ve mütefrit cevaplar ve vaatler aldık. Bunlara dair Musiki Mecmuası'nın 43 ve 48 inci nüshalarında tafsilât vardır. O arada sayın İstanbul Valisi de Mecmuamızın 48 inci sayısında hikâye ettiğimiz gibi şöyle söylemişlerdi:

"Konservatuvarımız için bina bulma işini unutmuş değiliz. Suret-i kat'iyyede söz veriyorum. Ben verdiğim sözü muhakkak tutarım. Yalnız bana itimat ediniz."

Biraz sonra da ilâve etmişlerdi:

"Size münasip bir semtte, elverişli bir bina temin edeceğime söz veriyorum. Sözümü yerine getirmemekliğimin imkân yoktur."

Bütün bu konuşma esnasında sayın İstanbul Milletvekili Dr. Mülkerrem Sarol hazır bulunuyordu.

Kendi vaatleri vehile, Şehzadebağdaki Letâfet apartmanının konservatuvarımıza tahsis edilmesini beklemekteyiz.

Ancak bu intizar devresi bir buçuk sene-denberi sürmekte olduğu için Türkoçağı sayın Merkez Heyetinin cemilekâr davetini kabul ederek ocağın kullandığı binadan istifade etmeyi muvafık bulduk.

İşte bu suretle üyelerimize konser vermek yolundaki dileğimizi şimdi tekrar tahakkuk ettirmeye muvaffak oluyoruz.

Konserin programı aşağıya dercedilmiştir.

KONSER PROGRAMI

— Birinci kısım —

(KÜME İLE MUHTELİF ESERLER)

- 1.— Beyati peşrevi (Devr-i Kebir) H. SADETTİN AREL
- 2.— Karcıgar beste (Zencir) DELLÂL ZADE
Yüküde aşk ile âbâd gördüğün gönlüm
Gubarı kalmadı bünyâd gördüğün gönlüm
Cemali mektebine oldu bir büt-ün şâkir
Fünun-ı aşkta üstad gördüğün gönlüm.
- 3.— Beyati yürük-semai (usulü: Yürük-semai) AZİZ EFENDİ
Söyle güzel, rûh-ı musavver misin?
Nâlan olaym gel,
Tâbi-i mül, reng-i gül-i ter misin?
Nesin, nesin, nesin?
Lâ'li lebinde bu halâvet nedir?
Cân-ı azim gibi sükket misin?
- 4.— Nişaburek aksak-semai (usulü: Aksak-semai) ... ENFİ HASAN AĞA
Came-i sürh ile sanma lile-gün olmuş gelir
Çaresiz ol ey tabib-i can-ü dâl kim hastaya.
- 5.— Nişaburek saz semaisi ... H. SADETTİN AREL

(10 Dakika ara)

— İkinci kısım —

(SAZ ESERLERİ)

- 1.— Hoplantı, No. 1 H. SADETTİN AREL
(Makamı: Hüseyin-Aşıranda Zirgüle, usulü: Yürük-Aksak)
- 2.— Zillerle Rakseden kız H. SADETTİN AREL
(Makamı: Püsêlik, usulü: Semai)

— Üçüncü kısım —

(POLİFONİK TÜRK MUSİKİSİ ESERLERİNDEN PARÇALAR)

- 1.— Üç kemanla bir tanburdan mürekkep takım için yazılmış dörtlemenin birinci hareketi «Allegro» H. SADETTİN AREL
(Makamı: Nihavend, usulü: Düyek)
- 2.— Keman ve tanbur için yazılmış ikilemelerden No. 12, «BAYRAM» H. SADETTİN AREL
(Makamı: Acem-Aşıranda, usulü: Türk-Aksak, Nim-Sofyan, Devri-Turan).

(5 Dakika ara)

— Dördüncü kısım —

(MUHTELİF ŞARKILAR)

Solo ve Koro

Ek 5. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği'nin Musiki Mecmuası'nda 1

Nisan 1948 yılı yayınlanan Ders İlanı

Soğ. 2

İkramiyeli Aile Cüzdanı

1949 Yılı İkramiye Planı :

100.000 lira

Yapı ve Kredi Bankası A. Ş.

YENİ AÇILAN İLERİ TÜRK MUSİKİSİ KONSERVATUVARI

H. Sadettin Arel, Ord. Prof. Salih Murad Uzdilek, Lâika Karaboy ve arkadaşları tarafından yeni açılan İLERİ TÜRK MUSİKİSİ KONSERVATUVARI faaliyetine başlamıştır. Kaydolmak ve tafsilât almak isteyenler Salı ve Cuma günleri saat 12.30 - 19 : kadar Beşiktaşta Hayrettin İskelesinde 17 No.ya müracaat edebilirler.

AYDEDE

Refik Halid KARAY'ın ve diğer bir çok değerli muharrirlerin mizahi yazılarıyla haftada iki kere, Cumartesi ve Çarşamba günleri neşrolunur.

Refik Halid KARAY'ın hâzırâtı "Mînelbab, İlmîhrab, adı ile tefrika edilmektedir. Nüshası 15 kuruş.

NOTA MECMUAMIZ

Muhtelif bestekârların başka başka makamlardan şarkıları isteniyor. Bunları yazmaya imkân bulamadığımız için pek çok olan bu istekler üzerine yakında şarkı ve şarkıların ikişer kıtalı güfteleri ile saz eserlerini ihtiva eden nota koleksiyonu mecmuamız yayınlarından olarak neşredilecektir.

Bir Tek Ankara Purosusu

Günlük bütün
yorgunluğunu
Çiderir.

TEKEL

ÜNİVERSİTE KOROSU

Türk Türk Musikisi Konseri
Şef: ERCÜMEND BERKER
YENİ SOLİSTLERLE
Tamburi

ALİ Ef. GÜNÜ

3 Temmuz Cumartesi saat 18 de

TAKSİM BELEDİYE CAZİNOSUNDA

Biletler SARAY'ın nemesinde,
TAKSİM gazinosunda, İstanbul
ve TEKNİK üniversitelerinde
satışa çıkarılmıştır.

İleri Türk Musikisi Konservatuvarı

Beşiktaşta, Hayrettin İskelesinde, 17 numaralı binanın hususî daireesinde.

Türk musikisinin hem nazariyatını hem de amelîyatını ilmi metodlarla tedris eden ve bilgili bestekârlar, değerli icrakârlar yetiştirmeyi gaye ittihaz eden tek konservatuvar.

Programı en iptidai mertebeden en yüksek mertebeye kadar şöyle kademelendirilmiştir:

Mükemmel solfej, sazendelik, hânendelik, her türlü klâsik Türk musikisi eserleri, yeni saz ve söz eserleri, polifonik eserler;

Türk musikisinde aralıklar, basit makamlar, geçki, mürekkep makamlar, şet makamlar, küçük ve büyük bütün usuller,

Türk musikisi tarihi, Batı musikisi tarihi, Türk musikisinde armoni, kontrpuan, fûg, bestekârlık, prozodi, sazlar bilgisi, orkestra bilgisi.

İleri Türk Musikisi Konservatuvarı derneğine asil üye kaydolunanlara bütün bu dersler ÜCRETSİZ verilir.

Derneğe üye kaydolunmak için idare meclisinin kararını almaktan başka bir şart yoktur.

Asil üyeler ayda beş liradan on liraya, yardımcı üyeler ayda bir liradan beş liraya kadar aidat verirler. Genel Kurulu iştirâk etmek hakkı asil üyelere mahsustur. Aidatın miktarı, herkesin haline göre idare meclisince tesbit edilir.

Asil üyeler ücretsiz ders almakla beraber ayrıca, derneğin kendi üyelerine mahsus olarak sık-sık ve çeşitli konserlere ücretsiz gelmek, umum için verilecek ücretli konserlerin ücretinden ve derneğin muhtelif yayınları bedelinden yüzde elli tenzilâtla istifade etmek hakkına da malikdirler.

Dernek aralık ayı iptidalarında bir konser hazırlamaktadır

Müracaat Yeri: Beşiktaşta Hayrettin İskelesinde 17 numaralı binanın hususî dairesi.
TELEFON: 33534 32507

Sayı 113

İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği T Ü Z Ü Ğ Ü

I. DERNEĞİN ADI VE GAYESİ

Madde 1 — Merkezli İstanbulda olmak üzere "İleri Türk Müziği Konservatuvarı, (İ.T. Mu. Ko.) adıyla bir dernek kurulmuştur.

Dernek bir kültür okulu olan musiki ile meşgul olmak için kurulmuştur. Siyasetle alakası yoktur.

Madde 2 — Derneğin şimdilik gubesi yoktur. İleride genel kurulun kararıyla veya aslı üyelerden en az elli kişinin yazılı isteğiyle Türkiye'nin her hangi bir yerinde gube açılabilir.

Madde 3. — DERNEĞİN GAYESİ:

- 1) Memleketimizde müzik kültürünün yükselmesine yardım etmek;
- 2) Türk musikisinin irkışafı için nazari ve ameli sahada tedris, tetkik ve tecrübelerde bulunmak;
- 3) Bilgili ve değerli bestekârlarla iorakârlar yetiştirmeye çalışmak;
- 4) Türk sanat musikisinin veği ve tamlını için her türlü teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmaktır.

Madde 4. — DERNEK, KENDİ GAYESİNİ GERÇEKLEŞTİRMEK İÇİN:

- 1) Her türlü konserler ve resitaler verir;
- 2) Musiki temsil icra ettirir;
- 3) Kurslar ve konferanslar tertip eder;
- 4) Türk musikisine ait değerli eserleri teşvik ve himaye eder;
- 5) Musikiye istidatlı kimselere maddi, manevi yardımlarda bulunur;
- 6) Gayesine uygun der türlü neşriyat yapar;
- 7) İstanbulda bir konser evinin kurulmasına çalışır.

Madde 5. — Dernek kanun dairesinde gayrimenkule tasarruf eder.

II. ÜYELİK

Madde 6. — Derneğin üç türlü üyesi vardır: Aslı üyeler, yardımcı üyeler, fahri üyeler.

Madde 7. — Kanunî ehliyeti haiz herkes derneğe üye olabilir.

Madde 8. — Üyeler ancak merkez idare kurulunun kararıyla derneğe kabul olunurlar. Kabul edilmiyenler hakkında mucip sebep göstermek mecburiyeti yoktur.

Madde 9. — Aslı üyeler derneğe en az beş lira aidat verirler.

Madde 10. — Yardımcı üyeler derneğe ayda en az bir lira aidat verirler.

Madde 11. — Merkez kurulu dernek için faydalı gördüğü takdirde aidatsız dahi aslı veya yardımcı üyelerin sayısı aidatlı aslı üyeler sayısının onda birini geçemez.

Madde 12. — Derneğin gayelerine maddi veya manevi büyük yardımlarda bulunan veya milletlerarası musiki ve kültür alanında tanınmış olan yurt ve yabancı değerli şahsiyetlere merkez idare kurulunun kararıyla fahri üyelik tevcih olunabilir.

Madde 13. — Dernek üyelerine veya üyelerin evlâtlarına ücretsiz olmak üzere nazari ve ameli her türlü musiki dersleri verilir. Bu suretle talebeye kaydolunmak merkez idare kurulunun kararına bağlıdır. E-ğer kurul kabul kararı vermezse sebebini bildirmeye mecbur değildir.

Madde 14. — Derneğin her türlü üyeleri, dernek tarafından tertip edilecek müsamereler, konser, temsil ve sairede merkez idare kurulunun kabul edeceği tenzilatı veya bedelsiz duhuliyeye biletlerinden istifade ederler. İcabında müsamereler, konser, temsil ve saire, dernek üyelerine mahsus olarak dahi tertip veya tekrar edilebilir.

III. DERNEKTEN ÇIKMA VE ÇIKARMA

Madde 15. — Dernekten çıkmak serbesttir. Çıkmak isteyenler Medeni Kanunun 63 üncü maddesi münbince bu arzularını altı ay evvel bildirir ve dernekten çıkıncaya kadar işleyen aidatlarını ödeme mecburdurlar.

Madde 16. — Derneğin gayelerine

aykırı harekette bulunan, taahhüdünü ifa etmeyen, ahenk ve inzibati bozan, elhasıl derneğe intisapta ve vamlan mahzurulu görülen üyelik hakkında Medeni Kanunun 65 üncü maddesi gereğince sebep beyan edilmeksizin merkez idare kurulunun çıkarma kararı verilebilir.

IV. — DERNEĞİN ORGANLAR

Madde 17. — Derneğin üç organı vardır: Genel kurul, idare kurulu mürakipler hey'eti.

V. — GENEL KURUL

Madde 18. — Derneğin en yüksek mercii olan genel kurul yalnız aslı üyelerden teşekkül eder.

Madde 19. — Aşağıdaki hususlar hakkında karar vermek salâhiyeti genel kurula münhasırdır:

- 1) Hasapların tasdikı;
- 2) Bütçenin tasdikı;
- 3) Tüzüğün tadili;
- 4) Derneğin feshi.

Madde 20. — Genel kurul her senenin Aralık ayı içinde ve merkez idare kurulunun tesbit edeceği gün, saire mahalde müteaddit toplantılarını yapar. Bundan başka merkez idare kurulunun kararıyla veya aslı üyeler mürettep sayısının en az beşte birinin yazılı isteği ile genel kurul fekalâde olarak toplantıya davet edilir. Toplantılara davet, toplantı gününden en az üç gün önce İstanbulda müntezir iki gazetede ilân edilerek suretile yapılır ve hükümete bildirilir.

Madde 21. — Genel kurul aslı üyeler mürettep sayısının yarısından bir fazlasının toplantıya iştirakle teşekkül eder. Her üye bir o sahibidir. Tevkil ve temsil caiz değildir.

Madde 22. — İlk toplantıda çoğunluk hasıl olmazsa en çok bir hafta sonraya talik olunmak ve en az üç gün içinde iki İstanbul gazetesi de ilân edilmek suretile genel kurul ikinci defa toplantıya çağılır. Eğer toplantıda çoğunluk aranmaksızın mevcut üyelerle müzakere yapılır. (Devamı gelecek nüshada)

İleri Türk Musikisi Konservatuvarı Derneği T Ü Z Ü Ğ Ü

23. — Dernek mevzuatının, hare kurlunun...
24. — Dernek kurulup...
25. — Dernek kurulup...
26. — Dernek kurulup...

MUSİKİ MECMUASI, No. 14

Türk Bestekârlarının Tercemehalleri

- FEDAI AHA KADRI**
(Kendi müddetine bakınız.)
- GÜLCÜ BAŞI ZADE MEHREZ EDEP-NDİ**
(Mehmed müddetine bakınız.)
- HARİB DİPNE ZADE ABDULLAH AĞA**
(Tercemehal "Abdullah Ağa" müddetinde görülmüştür.)
- HACI KASIM TANBURI**
(Kasım müddetine bakınız.)
- HAFIZ TIRNAMI**
(Cumhuriyet müddetine bakınız.)
- HAYRİ KÖNÜR**
İstanbulda doğup yetişmiştir. Meşhurlu Sultan Mehmed (1648-1687) devrinde yaşamıştır. Musiki tahsil için o dönemde ganimet bu sanatta istad olmuştur. TA başının altında hürriyet ile opan aşkı acayib bir yapıdır. Çehresi de gülünçtür. Meskenarlık haricinde hiçbir işi yok meclislerde bulunurlar ve her istandan neşe alırlar Irak mekânından Nim-Beyir usulindeki bestelerini şifreli şiddetle...

VIII. — DERNEĞİN İHTİSAP KURULU
Madde 38. — Derneğin ihtisap kurulu...
IX. — DERNEĞİN GELİMLERİ
Madde 39. — Gelimler:
 a) Aali veya yardımcı üyeler tarafından...
 b) Derneğin faaliyetleri...
X. — TUZUĞUN TADİLİ VE DEĞİŞİMLERİ
Madde 40. — Tüzüğün tadilinde ve...
XI. — DERNEĞİN İKAMETGÂHINI
Madde 41. — Derneğin ikametgâhını...
Madde 42. — Derneğin faaliyetleri...

MUSİKİ MECMUASI, No. 14

3 sayı 1 Mayıs 1948

onaylı

Abdülkadir KARAMÜRSEL

Onun şahsında bir kişi değil, on kişi kaybettik. İstanbul Barosu muktedir bir hukukçu kaybetti; Emniyet Sandığı mutemet bir müşavir kaybetti; spor âlemi fa'al bir uzuv kaybetti; Güzel Sanatlar Akademisi feyizli bir hoca kaybetti; Halk Fırkası olgun bir üye kaybetti; İstanbul Şehir Meclisi bilgili ve çalışkan bir başkan kaybetti; Türk musıkisi hem cesur ve kahraman bir müdafî, hem de iyi bir kemancı kaybetti; nihayet bütün onu tanyanlar samimi, temiz, gen, vefakâr, dürüst, ince, kibar, nazik, hayırhah bir sevgili dost kaybettikler.

Herkeze tyılık etmek onun Borçlar Kamuru idi.

Elindeki kemanla taksim yaparken ruhunun bütün necabetini musiki ile etrafına saçarak, umulmadık derecede tatlı nağmelerle dinleyenleri gasyederdi. Türk musıkisinin değerinden o kadar emin, istikbalinden o kadar ümitvar idi ki, geçen Halk Fırkası Kurultayında, her türlü moda cereyanlarını istihzâ ederek, büyük bir medenî cesaretle Türk musıkisinin Halkevlerine ve mekteplere kabulü teklifinde bulunmuştu.

İşte Nisanın 13 üncü Salı günü biz bu kıymetli hazinemizi toprağa verdik ve gönüllerimizdeki yerini ebediyen boş bıraktık. O boşluğu başka bir varlık dolduramayacaktır.

Tabutu, candan elem duyan öyle bir kalabalığın elleri üstünde taşındı ki bu sevgi serveti hiçbir servetle satın alınmaz.

Merhumun hal tercümesi:

Abdülkadir Karamürsel, eski İstanbul mebusu Bay Ziya Karamürsel'in oğludur. 1896 senesinde Beşiktaşta doğmuştur. Lise tahsilini "İdaâ", adını taşıyan Kabataş mektebinde ikmal etmiş ve Mülkiye Mektebine (şimdiki ismile Siyasal Okula) devam etmeğe başlamıştır. Birinci Umumi Harp çıkınca silâh açına alınmış ve yedek subay olmuştur. Bu sıfatla Almanyadan silâh sevk ve tesellümüne memur komisyona tayin edilmiştir. Harpten sonra vatana avdet edince Hukuk Fakültesine girerek oradan diploma almıştır. Sivil hayatta ilk resmî hizmeti Emniyet Müdürlüğünde ve Tapu Umum Müdürlüğünde (o zamanki adıyla Defteri Hâkanî emanetinde) avukatlıktır. Bîlâhara İstanbul Şehir Meclisi âzâhına seçilmiş ve orada iktidar ve kiyasetiyle temeyyüz ederek birinci reis vekillğine getirilmiştir. Aynı zamanda Emniyet Sandığı Hukuk Müşavirliğini ve Güzel Sanatlar Akademisinin mimarî şubesinde Hukukî Bilgiler muallimliğini ifa ediyordu. Beşiktaş Jimnastik Kulübü idare heyetine 1923 te intihap edilmiş, sonra umumi kâtip ve daha sonra başkan mevkiine getirilmiştir. Sporcuların arasında şefkatin, sevginin, iyi yürekliliğin timsali tanındığı için kendisine daima "baba" denilirdi.

22 Mart 1948 de bir soğuk algınlığı neticesinde kulak ağrısından şikâyete başlamıştı. 24 Mart Pazar gecesi rahatsız-

(Lütfen sayfayı çeviriniz)

OLAYLAR

Üniversiteler Müzik Derneği Faaliyetleri

Bu ay içinde Üniversiteler Müzik Derneği hummalı bir faaliyet haftası geçirmiştir.

12 Nisan Pazartesi günü olağan üstü olarak yapılan dernek toplantısını idare heyeti namına Erdüment Berker açmış ve kongre riyaşetine Ord. Prof. Salih Murad Uzdilek seçilmiştir.

Reis kongreyi açtıktan sonra musiki dostlarının büyük kaybı, derneğin kurucularından Abdülkadir Karamürsel'in vefatı dolayısıyla bir dakikalık t'azim sükutu teklif etmiş ve sonra nizamnamenin bazı maddelerinin ta'dilleri yapılmış, idare hey'etli tevsi' edilmiştir.

Bundan sonra yapılan dilekler arasında bilhassa bir müzikoloji enstitüsü kurulması için derneğin hükümet nezdinde teşebbüse geçmesi ve enstitü kuruluncaya kadar derneğin bu boşluğu dolduracak şekilde çalışması teklifi ile, derneğin ameli ve nazari bir musiki mektebi kurması dileği çok hararetle karşılanmış ve mukarrerat arasına alınmıştır.

Ord. Prof. Salih Murad Uzdilek ve Muammer Rasit Sevig sıra ile kürsüye gelerek üniversite gençliğinin Türk musıkisine karşı gösterdiği sevgi ve alâkadan mütehasis olduklarını bildiren heyecanlı sözler söylemişlerdir.

Prof. Salih Murad Uzdilek bilhassa müzikolojinin lüzumundan bahsetmiş; Mısır, Lübnan, Bağdad gibi yerlerde de müzikoloji enstitüleri bulunduğunu, bizim bu hususta çok geçikmiş olduğumuzu ilave etmiştir.

Prof. Muammer Rasit Sevig heyecanlı sözlerinin sonunda bütün memleketin sevdiği, saydığı kıymetli bir ilim adamı olan Sadettin Arel'in gazete ve konservatuvar dedi kodularına ma'ruz kalmasının bir acı halet olduğuna, bu gibi iğrenç değişikliklerin musikide atılacak ipleri adımlara, gençliğin Sadettin Arel'den istifadesine hiç bir zaman mani olamayacağını söylemiş ve her iki profesör gençlik tarafından hararetle alkışlanmıştır.

(Lütfen sayfayı çeviriniz)

Pembe
gözlük

HASTALIK MI, YOKSA...

Doktorun muayene odasında:
Hasta: — Başıma çekikle vuruyormuş gibi bir şey duyuyorum. Midem sanki bir kışkaçla burkulu-
yor. Dizlerime burgu saplanıyor. Ayaklarıma çiviler çakılıyor. Ellerim makasla kesiliyor. Derilerim rendeleniyor. Boğazım mengene içinde gibi ağrıyor.

Doktor: — Azizim, bu bir hastalık değildir.

Hasta: — Acıyıp! Ya nedir, doktor?

Doktor: — Hırdavatçı dükkânı.

NIYE AĞLIYORMUŞ?

Çok zengin bir zatın cenaze töreninde birinin hazin hazin ağlamakta olduğunu gören bir kimse, sormuş:

- Merhumun ailesinden misiniz?
- Hayır.
- Ya niye ağlıyorsunuz?
- Ailesinden olmadığuma.

NE MANTIK!

Lokantada garsonun hizmetinden hiç memnun olmayan bir müşterisi ona çıkıyor:

— Bana bak, garson! Eğer yarın da bana böyle hizmet edecek olursan bilmiş ol ki bugün lokantamıza son gelişimdir.

Derleyen: GÜLÜMSER

* Basında büyük akisler uyandıran musiki irticamına ait mevzularda derneğin fiili bir vaziyet almaması tenkit edilmiş ve gençliğin bu hususta bir beyanname neşretmesi üzerinde ısrarla durulmuştur.

15 nisan perşembe günü Derneğin Marmara Lokalinde verdiği solistler konseri pek çok alkış toplamış ve bilhassa icracılardan Süheyla Güller ile Müşerref Başkurt ve Cüneyt Orhon; solistlerden Berhayat Anıl ile Yaşar Serger yarının musiksizi için büyük tınıtler vermiştir. Hepsinin ayrı ayrı birer kıymet oldukları muhakkaktır.

Gençlere muvaffakiyetler ve tutukları verimli yolda hayırlı ilerlemeler dileriz.

Konuşma Köşesi

Bilmeden...

CUMHURİYET gazetesinin 3 Nisan 1948 tarihli nüshasında "KENDİ KENDİMİZİ TENKİD: Biz bize benzerde devam edecek miyiz?" başlıklı bir yazı vardı. Düşman piyesi münasebetiyle neşredilen o yazıdaki şu sözler beni çok alâkalandırdı:

"Biz bu bahiste üzen bir cihet te ne yazık ki, bazı gazeteci arkadaşlarımızın hâdiseleri bilmeden, mânaları anlamayan, vaziyetleri tefrik etmeden, dil bilmeden tiyatro bilmeden, piyes, roman, şiir bilmeden, oturdukları iskemlenin lâyıkı olmadan, bütün bir cehalet içinde ellerine gelen yazıları gazeteye koymaktan başka bir işe yaramayışlarıdır."

Bence bu satırlarda sayılan bilgisizlikler arasına musiki bilgisizliğini de ilâve etmek lâzım. Şöyle demeli:

"Musiki bilmeden, melodî, armonî, nazariyat bilmeden, musikinin nasıl ilerleyeceğini, nasıl gerileyeceğini bilmeden ne yapıldığını ve hangi hedefe yüründüğünü bilmeden..."

Çünkü musiki hakkında hiç bir bilgiye sahip olmaksızın Türk musikisini güya ölümden kurtaracaklarmış iddiasıyla ortaya atılan bir takım kimseler bazı gazetelerde sütunlar dolusu dedikodu yaptılar.

Ben, böyle bir dedikodu yapmadan, bütün o dedikodulara toptan bir cevap olarak, musikimizin lehinde veya aleyhinde bulunanlara belki bir faydam olur ümidile biraz nazariyatın mahiyetinden bahsedeceğim. Maksadım bir kısım musikicilerin ürker göründükleri ve korkunç gösterdikleri nazariyat derslerinin munis çehresini belirtmektir. Tâ ki bu ilmin öldürücü bir zehir olmaktan ne kadar uzak bulunduğunu herkes anlansın.

İlgi ciddi bir şekil aldı. Mûteaddit doktorların ihtimamkâr tedvisi üzerine iyileşmeğe başlayınca daha muntazam bir mü-rakabe altında tedaviye devam edilmek için Alman hastahanesine nakledildi. Orada sıhhati hemen tamamilere yerine gelmiş gibi görünüyordu. Fakat 10 Nisan Cumartesi sabahı baş ağrısından şikâyete başladı ve rahatsızlık sür'atle vahamet kesbederek hasta koma haline geldi. 11 Nisan Pazar günü kulağından ameliyat yapıldı. Lâkin bunun bir faydası görülmedi ve vahamet artarak nihayet 11/12 Nisan Pazar gecesi saat biri beş geçte o kıymetli insan menenjitte irtihal etti. Kendisine Tanrının sonsuz rahmetini dileriz.

Ek 12. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği Konser Bilgisi Hakkında Yazı,
Musiki Mecmuası, 1 Şubat 1949, 12.Sayı, Sayfa 9.

Sayı-12

Körük Salkımı

§ Köttlerin iyilere düşmanlıkla-
rını yadırgamamalı: bu onların
yaradılışlarından doğan bir saruret-
tir.

§ Yalanın çeşitli yerlerde takın-
dığı isimler: nezâket, hîlâf, rîyâ, mü-
dahane, iltifat ve çok defa... haki-
kat!

§ *Kaşıkçılık çem tırtıl gibidir:*
cemaatle saklandığı torbanın için-
den çıkınca alay-alay etrafa yayı-
larak sahibinin bütün ahlâkı filize-
rinin yokeder.

§ Her kötülük, er-geç mutlaka
cezaya uğrar; yalnız ceza gelirken
"Ben filân suçun karşılığıyım," diye
haber vermek itiyadında değildir.

§ Kaatilleri bile alkışlayanlar
varken ben alkışa nasıl değer veri-
rim?

§ Esek, katır, köpek, yılan, may-
mun, kaz, domuz, ayı gibi hayvan-
lar, sadece kendi isimlerinin aramız-
da sövüntü diye kullandığımız bilse-
lerdi acaba gülerler miydi, ağlarlar
mıydı?

§ Sözü çok olanın işi az olur.

§ Her başladığı işe, hayatının
tek gayesi imiş gibi, olanca itinasile
emek verebilen kimse dâhi değilse
bile, dehânn yerine geçecek çareyi
bulmuş demektir.

§ İyi insanlar iki sınıftır: ni-
yetlerle iyi olanlar, niyetleri ve
işleriyle iyi olanlar. Birincilerin on
tanesi birincilerden bir tanesinin bi-
le yerini tutamaz.

§ Boşa çıkan hüsnüzan, suizan -
dan daha derin iz bırakır.

§ Tortunun bir çeşidi en üstte
yüzer, bir çeşidi alta çöker. İnsan-
larda da böyledir.

§ Sırtlanı okşayan, ısırılmayı gö-
ze almazdır.

§ İyi şeylere o kadar çok küccem
ediliyor ki aleyhinde yaygara kopa-
rılmayan işlerin iyiliğinden insanın
şüpheleneceği geliyor.

KONUŞMA KÖŞESİ

İstanbulda yeni teşekkül ederek faaliyete girişen ve henüz
yarım yaş yaşamış olan "İLERİ TÜRK MUSİKİSİ KONSER-
VATUARI DERNEĞİ"nin ilk umumî heyet toplantısı hakkında
İstanbuldan uzak üyelerimize, okuyucularımıza ve musiki ile il-
gili kimselere bir fikir verebilmek için, *Dernek idare kurulunun*
11 Ocak 1949 salı günü umumî heyete sunduğu idarî raporu
konuşma köşeme almayı münasip gördüm.

Ahâkam ühâyırıyla içümalarnâa bulunduğum müteaddit
derneklerin ve, gazetelerdeki ilânlarda dihkate çarptığı üzere
diğer bazı derneklerin, hiç birinde hiçbir sene ilk toplantıda ek-
seriyet temin edilip müzakere yapılmadığı halde teşekküre ga-
yandır ki derneğimiz üyelerinin candan sevgi göstererek gel-
meleri sayesinde ilk toplantıda ekseriyet temin edilmiş -ve
gündem mahteviyatı tamamîyle karara bağlanmıştır. Hatta
bir kısım üyeler, bu türlü umumî heyetlerde âdet olduğu gibi,
bizim ilk toplantımızda da ekseriyet olmaz düşüncesile birinci
içtimaâ gelmeyip ikincide hazır bulunmayı tasavvur etmişler-
di. Öyle iken yine çoğunluk sağlanabildi.

Derneğimizin gerek sanat tarafı, gerek mâlî cephesi sağ-
lam adımlarla yürüyor. Bütün musiki sevenler gibi ben de bu
ciddî teşebbüsün gelişmekte devamını temenni ederim. Çünkü
Türk musikisini ilmi yolda ilerleten tek müessesese budur.

Yoksa sadece sathî zevklere hizmet eden bilgisiz musiki
âlemlerini devam ettirmek musikiyi sevmek değildir.

Musikimiz, ne zaman şahsî kaprislerden uzak, küsenüniyet
(Lütfen sayfayı çeviriniz)

§ Gönülden hissetmenin düşün- millerin en tesirli ölümlü etrafında
mek kadar değeri vardır: İnsan yal- kendimizin icad ettiğimiz kasvetli
nuz düşünün değil, aynı zamanda his- törenlerdir.

§ Ahlâk, ilim, sıhhat, para: in- sanlar arasındaki bütün kıymet
ferikler bu dört kelimeyi sıralayıp larından doğar.

§ Kadri bilinecek insanlar ancak
kadir bilen muhitlerde yetişirler.

§ Hindi kafasile insan vücudunu
idare etmek mecburiyetinde olan-
lardır ki etrafımızdaki felâketlerin
çoğuna sebep olurlar.

§ İnsanları ölümden türkten â-

§ Başkasından bir iyiliğe nail ol-
mayı, dığar olmak sayarım.

§ Bazı kadınların güzelliğinden
ne kadarını yaradılışa, ne kadarını
nün süslere dayandığını seçebilmek
bir meseledir!

§ İstrabın bir faydası da ölümlü
sevimli göstermesidir.

A S M A

Ek 13. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği Konser Bilgisi Hakkında Yazı,
Musiki Mecmuası, 1 Şubat 1949, 12.Sayı, Sayfa 10.

sahibi, idealist, fedakâr ve ilim taraftarı insanların himmetine mazhar olursa o zaman gayeye erişir.

İşte "İLERİ TÜRK MÜZİKİSİ KONSERVATUVARI DERNEĞİ"nin temeli bu emelle ve bu türlü ellerle atılmıştır. Ona ebedî bir ömür dilerim.

LÂİKA KARABEY

İDARİ RAPOR

Derneğimizin 1948 senesi Temmuzunda teşekkülündenberi 26 sı asil, 70.i yardımcı olmak üzere 96 üye kaydedilmiştir.

İlk zamanlarda nakdî bir sermaye bulunmamakla beraber çalışma vasıtası olan sazlar da mevcut olmadıgından faaliyetimiz bu noksanın ikmalî noktasında tekâsül etmiştir.

Musiki seven bazı fedakâr zâtiarın yardımları ve kısmen de bizat işe girişmeleri sayesinde, bu ilk müşkûfat mümkün merhale tahfif edilebilmiş ve mesleki çalışmalara başlanmıştır. Bu gün saz ve vasıta eksikliğinden dolayı hâlâ sıkıntı çekilmektedir. Meselâ âriyeten âlemmiş bir tek kazancımız vardır ki bu sazı çalmakta olan üç kişinin ancak münavebe ile onu kullanmaları mümkün olabilmektedir. Halbuki dernekte muhtelif Türk sazlarından en aşağı üçer, dörder tane bulunmak lâzım gelir ki müteaddit öğrenciler, ellerinde saz taşınacağı muhtaç olmaksızın dernekte bunları kullanabilsinler. Öğrenciler ekersiya üniversiteden ve mekteplerinden derneğe gelmekte oldukları için bunların, küçük sazları dahi taşınmalarına imkân yoktur. Kanun, bas-kemençe, Kontrbas kemençe gibi büyük hacimdeki sazların zâten elde getirilip götürülmeleri kâbil olmaz. Bu itibarla şimdiki halde en büyük ihtiyacımız sazlaradır.

Derneğimizin kütüphanesine ilk çekirdek olmak üzere İstanbul Belediye Konservatuvarı neşriyatından bir koleksiyon alınabilmiştir.

Dernek böyle bin bir türlü yokluklar içinde sırf temiz azmînden aldıkları kuvvetle mesaisine başladıkları sonra biri 2 Kasım 1948 ve diğeri 17 Aralık 1948 tarihlerinde olmak üzere iki konser vermiştir. 10 Şubat 1949 için de bir konser hazırlanmaktadır.

Bütün bu konserlerde okuyanların ve çalanların pek çoğu ancak derneğin teşekkülünden sonra musikiye başlamış ve sayam hayrettir ki az bir müddet zarfında konsere iştirak edecek iktidarı kazanmıştır. Bu da hepsinin münevver ve yüksek tahsil görmüş insanlar oluşu ve öğretmenlerle öğrenenlerin karşılıklı hüsnü niyyeti eseri olarak izah edilebilir.

Bu konserlerin verilmesinden maksat müessesenin ismindeki ilerilik vasfının henüz bir örneğini göstermek değil, sadece Türk musiksini sevenleri bir araya toplamaktan ibarettir. Marnafih münevver ve hepsi de amatör gençlerden mürekkep olan konser hey'eti, profesyonel ve piyasa musikicilerden mürekkep saz takımlarının asla vasıl olmadıkları bir muvaffakiyet derecesine pek az bir zamanda varabilmişler ve dernek ismindeki ileriliğin hiç olmazsa bu şekilde bir örneğini göstermişlerdir.

Türk musikisinde polifoni tatbikatı için ilk vasıta olarak ele alınması muvafık görülen birbirinden büyük heş nevi kemençe üzerinde çalışmalara başlanmıştır. Musikimizir muhtelif şubelerinde ve derecelerinde öğrenciler sınıflara ayrılarak her bir sınıfa uygun dersler verilmektedir. Bu gün dernekten ders almağa gelenlerin sayısı yardımcı ve asil üye olmak üzere 60 tan fazladır. Bunlara dernek tüzüğüdür hükümleri dairesinde ücretsiz dersler verilmektedir. Zâten derneğin tedrisatı ücretsiz mahsustur.

ATALAR SÖZÜ:

- § Yelpeze ile sis dağıtılmaz. (Japon)
- § Çalılık küçük de olsa göğeldir. (Fransız)
- § Bir tane "Şunu al, iki tane "Vereceğim"den daha iyidir. (İspanyol)
- § Fena başlayınca fena bitiş çıkar. (Skoç)
- § Korkak kedi fareyi cesur yapar. (Skoç)
- § Fena bir mazeret hiç mazeretsizlikten ehvendir. (İngiliz)
- § Tazlak kafa çabuk traş edilir. (İngiliz)
- § Horoza bir arpa tanesi bir el-mastan daha iyi gelir. (İngiliz)
- § Dilenci hiç iflâs etmez. (İngiliz)
- § Tavuk siyah da olsa yumurtası beyazdır. (İngiliz)
- § Kapalı kalan kitap bir yağın-tudan ibarettir. (İngiliz)
- § Negellik bir kap yemeği bir ziyafet yapar. (İngiliz)
- § Müzakereye girişen kale yarı fetholunmuş demektir. (İngiliz)
- § Hiç bir şey almayan hiç bir şeyi geri vermeye mecbur olmaz. (Alman)
- § Çuyah tutan da içine koyan kadar kabahatlidir. (Fransız)
- § İtham edilmeye lâyık olanlar tarafından itham edilmek şerefir. (Lâtin)
- § Ovada öyle davran ki tepede duranlardan korkun olmasın. (Danimarka)
- § Bir iyilik uğrunda yüz kötülük unutulmalıdır. (Çin)
- § İlerlemeyen geriler. (Lâtin)
- § Saadet zamanında ihtiyaç, felâket zamanında sabır. (Portekiz)

Ek 14. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği Tüzük Amaçlarından
Bestekârlarla ilgili ve Çalışma Alanı Sorunu Hakkında Yazı, Musiki
Mecmuası, 1 Ocak 1953, Sayı 59, Sayfa 341.

Sayı - 59

Sayı : 59

MUSİKİ MECMUASI

Sahife : 341

* O L A Y L A R

İleri Türk Musikisi Konservatuvarı Derneğinin Umumi Heyet Toplantısı

(İleri Türk Musikisi Konservatuvarı Derneğinin genel kurulu senelik mutad toplantısına 14 Aralık 1952 günü saat 15 te Akseraydaki Türkocağı binası salonunda yapıldı.)

Her vakit olduğu gibi bu seferki genel kurulda da ilk içtimada çoğunluğun mevcut olduğu görüldü. Gündemde bulunan maddeler birer-birer müzakere edildi ve karara bağlandı.

Bu toplantıda dernek idare heyetine H. Sadettin Arel, Ord. Prof. Salih Murad Uzdilek, Dr. Osman Şevki Uluoğlu, Lâika Karabey, Emecur Sel seçildiler.

Konservatuvarımızın faaliyeti hakkında okuyuculara bir fikir vermek üzere idare heyetinin genel kurula sunduğu raporun bir suretini iletmiş bulunuyoruz.

★

İDARİ RAPOR

Geçen son bir sene müddet zarfında idare heyetimiz en ziyade bina meselesine uğraştı. Derneğimizin kendisine mahsus bir binası bulunmadığı için oradan oraya taşınmaktan ve her taşınışta yerde geyri müsaid bina teşkilatıyla karşılaşmaktan dolayı faaliyete matlub derecede devam edilememiş, hattâ bu yüzden üyelere mahsus sık-sık konserler verilmesi âdeti de inkıtaa uğramıştır.

Habiketen bina işi idare heyetini hayli işgal etti. Geçen seneki idari raporda arz edildiği üzere mütamadî takiplerde bulunuldu. Çünkü salâhiyetli ağızlarından alınan cevaplar müsbet ve kuvvetli vaidlerini tazammun ediyordu. Bu vaidlerin yerine getirileceğine inanmakta devam ettik ve hâlâ da inanıyoruz. Musiki Mecmuası'nın 48 inci sayısında tafsilâtıyla hikâyeye edildiği üzere 1951 Aralık ayında sayın valimiz Ord. Prof. Fahreddin Kerim Gökay, İstanbul Milletvekili sayın Mükerrrem Sarol'un da hazır bulunduğu sırada:

— Konservatuvarınız için bina bulma işini unutmuş değilim. Suret-i kat'iyyede söz veriyorum. Ben verdiğim sözü muhakkak tutarım. Yalnız bana itimad ediniz. Konserlerinizi takip ediyorum, beğeniyorum ve zevkle dinliyorum. dedi.

İşte bu kuvvetli teminat karşısında tabii intizar etmek mecburiyetini duyduk. Bununla beraber bekleme devresi bir seneden fazla sürdü. Hâlâ da ümidvâruz.

Bu arada Türkocağı Merkez Heyeti tarafından vakit olan cemilekâr davet üzerine buraya taşındık. Şimdiye kadar kullandığımız binaların hepsinden daha ziyade faaliyete müsaid maddî ve mânevî şartlar içinde bulunuyoruz. Yine de müstakil bir binaya sahip olmak emelinden vazgeçmiş değiliz.

Derneğimizin belli-başlı hizmetlerinden birini teşkil eden «MUSİKİ MECMUASI» nı muntazaman neşretmeğe çalışıyoruz. Bu mecmuanın Türk musikisine ifa etmekte olduğu hizmet hakkında ne söylene azdır. Gerek idarehaneye memleketin muhtelif bölgelerinden gelen mektuplar, gerek münevver gençlerin fikirlerinde Türk musikisine karşı hasıl olan ciddi ve hayırlı inkılâp bu mecmuanın muvaffakiyeti derecesini gösteren en kuvvetli delillerdendir.

Derneğimizin tüzüğünde Türk bestekârlarının yetiştirilmesi hedefi vardır. Bu gayeye büyük mikyasta hizmet ettiğimizi görüyoruz. Artık öğrenmeden bilmeden bestekârlık yapmak yolunda dalâletler azalmağa başladı. Yeni bestekârlar Türk musikisinin ilmi icaplarına uymak mecburiyetini idrâk ediyolar. Mecmuaya idarehanesine gönderilen bestekârlık denemelerinde bu hakikati anlatan ciddi izler vardır.

Geçen raporumuzda Türk musikisinin resmi konservatuvarlarda nazari, ameli olarak okutulması mevzuuna dair salâhiyetli makamlar arasında cereyan eden muhabereden bahsetmiş ve bu teşebbüse ait bütün vesikaları Musiki Mecmuası ile neşretmiştik. Muhaberecin neticesi henüz filyat sahasına geçmiş değildir. Meseleyi bu kadarla kaydetmek lüzumunu hissettik.

Derneğimizin tüzüğüne uygun faaliyetlerinden biri de Türk musikisini çok seslilik (polyfoni) den istifade ettirmek teşebbüsüdür. E-

Ek 15. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği Tüzük Amaçlarından Bestekârlarla ilgili ve Çalışma Alanı Sorunu Hakkında Yazı, Musiki Mecmuası, 1 Ocak 1953, Sayı 59, Sayfa 344.

Sahife : 344

MUSİKİ MECMUASI

Sayı : 59

Musiki Mecmuası Sayın Yazı İşleri Müdürlüğüne

(342 inci sahifeden devam)

Hattâ, bu dini almamız gerektiği şüphe götürmez bir tarzda ispat edilse bile böyle bir tasavvurun gerçekleşebileceğine inanabilir misiniz?

İslâmlık, asırlardır millî bünyemizin iliklerine kadar işlemiş köklü bir müessesedir.

Batı medeniyetinin müsterek dilî Lâtince yerine, neden müfrit bir Türk dili anlayışında ısrar ediyorsunuz? Anlamıyorum. Batı medeniyeti bir kül değil miydi?

Şu hale göre Batı Medeniyeti küldür fikrinde esaslı gedikler açılıyor. Fakat gedik daha da büyüyecektir. Siz Türk musikisinin de hiç olmazsa dine yakın kuvvette bir müessese olduğuna inanmıyorsunuz.

İmamın kötü ve cahil oluşu, arkasında bir çok müslimanın toplanmasına mâni olmadığı gibi, bugünkü saz ve söz icrakârlarımızın da ilme yabancı oluşu Türk musikisini terk etmek için bir sebep olamamaktadır. Şu otuz senelik tecrübe Batı müziğinin, Türk musikisi yerine geçemeyeceğini kesin olarak göstermiştir. Görebilen bir göz için!

İkinci olarak deniliyor ki, Alaturka musiki tek seslidir.

İlkin Ataç gibi önde İleri sadâcî taraftarı olan bir kimse için şu «Alaturka» «tiloğünü» (!) yadırgadım.

Fakat Ataç Türk musikisinin o kadar yabancıdır ki, şu anda Türk musikisinin fiili olarak çok sesli olmak imkânını kazandığını söysem belki de şaşıracaktır.

Türk müziğinin iç dünyesinde meydana getirilen bu devrimin oluşunu izah etmeyeceğim. Ataç'ın bu alandaki cahilliği, onu arasra gülünç iddialara sevkettirecek şekilde ve kendiliğinden cezalandırmaktadır. Bu kadar ona yeter. Fakat şurasını söyleyeyim ki, Türk musikisinin çok sesli olması için, Şişli'deki bir evde, hem de mobilyasına varıncaya kadar Ataç'ın kendisi daha çok zahmeti sahîbi olduğunda şüphe etmediğim bir Türk evinde, mühterem bir âlimimiz bir ömür boyu çalışmıştır.

Eğer Türk musikisinde devrim, Batı müziğinin aynen itbali şeklinde anlaşılacak gereksizdi, buna devrim değil «devirmek» demek daha uygun olurdu.

Son olarak, çok yaşamış, çok okumuş bir insanın zakin ve olgun edasıyla değil, gençliğin ateşli ve imanî olgunluğu ile Nurullah Ataç'ı şunu söyleyeceğim:

Bir an için olsun yarıldığınız ihtimalini düşünün ve mesaleyi bir defa daha hayranlıkla gözetin. Size, mühterem hocamız Sadettin Ârel memnuniyetiyle vardım edebilir. Kabul ederseniz hattâ ben bile!

SUAT OKTAR

Tenkid ve Bilgi

(326 ncı sahifeden devam)

«Çavuşlar zümresinden İncili denmekle maruf olup bu makule umurda istihdam olunagelen Mustafa Çavuş»un İra angönderildiği yazılı olduğuna göre, eğer İsveçe Mustafa Çavuş adında bir sefir gönderilmiş ise, bu zatın Tanburi Mustafa Çavuş olmasından ziyade İncili Mustafa Çavuş olması akla daha yakın gelir.

★

Tenkid kolaydır, derler. Evet, kendi «zan»ını ile hüküm verdikten sonra bu «zan»ın üstünde bir hakikat olabileceğini kabul etmeyenler için tenkid çok kolay iştir.

Dr. OSMAN ŞEVKİ ULUDAĞ

* OLAYLAR

(341 inci sahifeden devam)

sasen Derneğimizin ismindeki «lleri» lik vasfından da ancak bu türü inkişaf ve tezakkiler anlaşılmalıdır. Bu yoldaki eserlerden bazılarına üyelere verilen konserlerde dinletiyoruz, ve daha da ümit ediyoruz.

Saza olan ihtiyaçlarımızı kısmen bertaraf etmek üzere bu sene zarfında yayı ile beraber 35 liraya bir keman ve 150 liraya da *Mandel* me-mulâtından bir ud aldık. İmkân oldukça saz ve eşya noksanlarımızı telâfiye çalışmaktayız.

Selenler - Mücennepler

(343 üncü sahifeden devam)

Ama kendileri diyorlar ki:

— Bunları bilmemekle nemiz eksiliyor?

Ben cevap vereyim:

— Üyler için gayrimümkün ki onu kuyucu terazisi ile dahi tartmak imkânızdır. Çünkü ruha ve mânevîyata ait!

Bir de şöyle düşünebilirler:

—Biz bunları bilmemekle beraber ilmi pâ-yelere erismekten ve ilmi lâkaplar taşımaktan mâhrum kalmıyoruz.

Evet, fakat kendinizi mânevî aynada temâşâ etmeniz koyu cehaletinizin üzerine geçiren sahte itim libuslarınız ne kadar kof ve yakışsız kaldığını fark ederseniz... belki!

LÂİKA KARABEY

Ağustos 1948, 6. Sayı.

sayı: 6 1 ağustos 1948

idare kurulundan alınacak talebnamenin doldurulup imzalanması ve bunun üzerine idare kurulunca inceleme yapıldıktan sonra kabulüne karar verilmesi lâzımdır. Nizamnamenin 4 üncü maddesi gereğince, derneğin üyelerine ehliyetli hocalar vasıtasıyla tek veya toplu musiki dersleri verilir.

Yaz ve tatil mevsiminde olmamıza rağmen derneğe gün-günden güne gösterilen alâka, müsbete doğru adım atıldığını anlatıyor.

Sunu da söyleyeyim ki derneğe alâka göstermek musiki sevenlerin en tabii ve en kaçınılmaz vazifelerindedir.

*

Alâkadan bahsederken, 3 temmuz 1948 cumartesi günü saat 18 de Taksim Belediye gazinosunda ve şef Ercümen Berkerin idaresinde Üniversiteliler Musiki Derneği adına verilen muvaffakiyetli konseri de zikretmem lâzım. Çünkü bu konserin gerek hazırlanışı, gerek verilışı hayranlığı çekecek bir alâkanın mahsulüdür: tam imtihanların en civcivli zamanında sıhhatlerinden ve vakitlerinden fedakârlık ederek musiki faaliyetlerini gevşetmemiş olan 60.70 Üniversiteli Türk gencinin sanat aşkına imrenmemek kabil değil. Hem duyan, hem duyan, hem de nazarı bilgilerle bezenmiş olan bu kabiliyetli gençleri dinlerken musikiimize hâlâ "Tarihî Türk Musiki" adını vermekte devam edenleri ve onun son bir tâzim törenine müzeye konulması teklifinde bulunanları hatırladım. Her gün, hattâ her saat fiili tekziplerin en debdebelisi, en tantanalarla karşılaşıyorlar.

Kafası ve kalbi işleyen, ne yaptığını bilen kıymetli Türk gençliği kendi milli musikisini istihfaflı bakışlardan kurtaracak ve en müşkilpesend bitaraflara beğendirecektir.

Kayda değen bir müşahede: Henüz yeni açılan ve talebe kabulü için hiç bir ilânda bulunmamış olan "İleri Türk Musikisi Konservatuarı"nın Beşiktaşta Hayrettin İskelesindeki binasına hep yaşları 12.25 arasında gençler müracaat ediyorlar ve sıcak havalara, mevsim tatillerine rağmen durmadan, öğrenmek, çalmak, söylemek istiyorlar. Türk musikisinin resmi ve hususî bütün engelleri devirip de yaşayacağına inanmamız için başka neye ihtiyacımız var?

"Yaşamak" deyince, bakımsız, suska, cılız bir varlık halinde sürünmesini değil, sağlam, gürbüz, sıhhatli, kuvvetli ve taşkın bir hayatîyet içinde gelişmesini kastediyorum.

"İleri Türk Musikisi Konservatuarı", oraya hasbî olarak ömürlerini vakfeden idealist yüksek ruhların rehberliği sayesinde, hakiki bestekârlar, bilgili virtüözler yetiştirmek suretiyle musikiimizin o mânada yaşamasını temin edecektir.

Menfi yaradılıştaki olanlar istediklerini söylesinler!

"Güneşin zerre kadar kadrine noksan gelmez
"Eylese nur-u cihantâbını haffâş inkâr"

LÂİKA KARABEY

Musikiciler Mahfili

Toplayan TANIK

TÖVBELER TÖVBESİ

Keman virtüözü Almanyalı August Wilhelm ile pianist Harold Bauer, birlikte konserler vermek üzere turneye geçtikten bir şehre uğurlarlar. Orada verecekleri konserlerden birinin programında, J. S. Bach'ın yalnız keman için yazdığı "chaconne" var. Fakat kemancı Wilhelm, yanındaki değerli pianistin sanatından halkı mahrum bırakmamak için, son dakikada programı değiştirip yerine Beethoven'ın kemanla piyanoya mahsus "Sonate a Kreutzer" ini ikame eder. Konserin başında bu değişiklik ilân edildiği zaman hiç kimse ses çıkarmadığı halde, kıyafetinden kasaba olduğu anlaşılan yaşlıca bir adam bağırarak itiraz eder:

— Ben, der, tam dört saatlik uzak yerden sırf Bach'ın keman için yazdığı "sakon"u dinlemeye geldim. Programın değiştirilmesine asla razı değilim.

Adamcağızı haklı bulurlar ve konser bitince tiyatroyun diğer bir salonunda, isteyenlere "sakon"un çalınacağını söyleyerek meseleyi hallederler.

Bu vaad yerine getirilip de "sakon" çaldıktan sonra herkes uzun-uzun alkışlarla kemancıya hayranlığını ifade ederken mahud yaşlı adamın sesi işittir:

— Çektğim zahmete, verdiğim paraya pişman değilim. Çünkü şimdi "sakon"un ne demek olduğunu öğrendim. Tövbeler tövbesi, bir daha semtine uğramayacağım.

YANLIŞLIĞIN YANLIŞLIĞI

Bir bestekâr kendi senfonisinin provasını idare ederken birden orkestrayı durdurarak öfke ile çıkıyor:

— Üçüncü trompet! Dikkat ediniz: yanlış çalyorsunuz!

Tiss! Ortada beşinci trompet yok, çünkü henüz evinden gelmemiş!

Ek 18. Alâeddin Pakyüz Röportaj Metni

Röportaj : Funda POTUOĞLU
Röportaj Yapılan Kişi : Alâeddin PAKYÜZ
Röportaj Yapılan Kişinin Ünvanı : Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği İkinci Başkanı
Röportaj Yapılan Yer : Emin Ongan Üsküdar Musiki Derneği
Röportaj Yapılan Yer Adresi : Halk Caddesi Emin Ongan Sokak No:10 Üsküdar / İSTANBUL
Röportaj Yapılma Tarihi : 24.12.2013

*** Merhabalar, öncelikle sizi tanımak istiyoruz. Bize biraz kendinizden bahsedebilir misiniz?**

Elazığ doğumluyum. Küçük yaşta müziğe ilgim başladı. Elazığ da bir şeker fabrikasının da, bir cemiyet kurulmuştu, genç yaşta oraya katıldım. Sonra Elazığ da bir Musiki Cemiyeti kuruldu. Daha sonra konservatuar oldu o cemiyet. Ben de o cemiyete katıldım, orada eğitim aldım. Konservatuara dönüştükten sonra o okulun her kademesinde görev aldım, başkanlığına kadar. 1978-1979 yıllarında Üsküdar Musiki Cemiyetine katıldım. Sevgili Amir Beyin de olduğu Emin Ongan zamanında geldiğim. Geldiğim sene hemen solfej ve Ud hocalığı verildi bana. 1985'te yönetim kuruluna katıldım. 1992 de ikinci başkan seçildim. 1992 den beri ikinci başkan olarak görev yapıyorum. 1980'li yılların başlarından itibaren beste çalışmalarına başladım. Yetmiş dolayında TRT de şarkılarım var. Bunlardan sekiz tanesi ödül aldı, türlü yarışmalarda. Dört tanesi TRT'nin yarışmasında, üç tanesi çocuk şarkısı, bunların ikisi çok seslidir. Milli Eğitim Bakanlığı aldı, kitaplarına koydu. Bir süre öğretmenlik yaptım. Liselerde, Güzel sanatlar lisesinde, Cumhuriyet Lisesinde Üsküdar'da. Marmara Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştım. Bir ara televizyonda HBB (Has Bilgi Birikimi) TV'de program yaptım, "**Genç yetenekler**" diye, onların müzik danışmanlığını yaptım bir süre, sekiz sene Maksim Gazinosu'nda, ud sanatçısı olarak çalıştım. On iki yıl bir sanat dergisinde sanat yazıları yazdım "**Size**" isimli sanat ve kültür dergisinde.

*** Müzik hayatınızda hangi derneklerle çalışmalar yaptınız?**

Çalışma dışında yalnız, çok dernek ve topluluk kurdum. Mesela Defterdarlığa bir koro kurdum. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne bir koro kurdum. Ondan sonra Ticaret Bankası Genel Müdürlüğü 'ne burada bir koro kurduk. Anadolu Yakası 118-Y Lions Clup var, 72 Clup var, onlara bir koro kurduk. Yirmi iki senedir de o devam ediyor. Dün akşam da bir konser yapmışlar onlarla birlikteydim.

*** Elazığ Musiki Derneği'nde eğitim almışsınız, peki burada aldığınız eğitimin size ne gibi katkıları olduğunu düşünüyorsunuz?**

Evvvela Elazığ'ı tanımak lazım. Şu anda Elazığ'da Fırat Üniversitesinde bir konservatuar var, Elazığ'ın, bizim işte benimde başkanlığını yaptığım, her kademesinde görev aldığım bir Konservatuar var, 600 kişilik bir dernek var, ayrıca İstanbul, Ankara, İzmir den sonra Kültür Bakanlığı Klâsik Türk Müziği Korosu Elazığ'da dördüncü olarak kurulmuş klâsik koro var orda. Geçen sene Amir beyle

beraber bizi davet ettiler, orda bizim eserlerimizden oluşan bir konser verdiler. Ben o Kültür Bakanlığı korosunun kuruluşunda bulunmuştum, onun için beni de davet ettiler. Yani Elazığ'a öyle bakmak lazım. İki kapıdan birini dövdün mü mutlaka bir Enstrüman çalan çıkar Elazığ'da, yani öyle bir yerdir.

*** Hocam bu kadar dernek ve topluluk kurmuşsunuz, mensubu olduğunuz Üsküdar Musiki Derneği de dâhil mutlaka çeşitli zorluklarla karşılaşmış olmalısınız, bize karşılaştığınız bu zorluklardan biraz bahsedebilir misiniz?**

Şimdi ben ayrıca Kadıköy Belediyesinin sanat danışmanlığını bir süre yaptım, o yıllarda Kadıköy'e beste yarışması, ses yarışması ve korolar kurarak o açılışı ben başlattım. Bugün kırk küsur tane Kadıköy'ün semt koroları var, şu anda, onu ilk biz başlattık, orda Nesibe hanım vardı onla beraber başlattık ve bugün dediğim gibi kırkın üzerinde Kadıköy'ün değişik semtlerin de korolar var. **KASDAV** (Kadıköy Sosyal Dayanışma Vakfı) dedikleri yerde. Soruna gelince sorun bütün Türkiye'nin her yerinde, şöyle bir sorun var bir defa devletimizin, hiçbir iktidar partiyi düşünerek söylemiyorum, genelde devletimizin bir sanat politikası yok. Ciddi bir sanat politikası yok. Bu olmayınca o bulunduğu mevkiinin güçlü amirleri, belediye başkanları, varlıklı kişiler eğer varsa, bu müziği seven insanlar varsa, orada geliyor. Ama onun dışında bu sefer sıkıntı çekiyor, nedir evvela yer sıkıntısı mutlaka bir yer olacak çalışmak için, onun içerisinde oturulacak değerli mekân olacak, sandalyeler, ne bileyim işte o gün orda geçirdiğin zamanları insanların ihtiyaçlarını görecektir bir ortam olacak. Sıkıntılarının birisi bu, ikincisi, korolar da en büyük sıkıntılardan birisi saz eksikliği, yani koronun güzel çalışması için doğru ses alması lazım. Onun için bir keman, bir ud, bir kanun, bir ritim gibi sazların olması lazım ki, o koro çalışmaları sağlıklı yürüsün, yoksa hoca kendi ağzıyla saz yapmak zorunda kalıyor, başımıza da geldi. Bu tür sorunlar yaşıyoruz. Tabii ki finansman olayı da var bunların içerisinde, bunlar böyle. Bilmiyorum Kültür Bakanlığı'nın konusuna mı girer, Milli Eğitim Bakanlığı'nın konusuna mı girer? Nereye girerse onu devlet daha iyi bilir, bu hiyerarşik olayları. Mutlaka el atılması lazım. Bakın küçük Yunanistan'da küçük dediğimiz Yunanistan'da yedi sekiz tane müzik okulu var, yani bizdeki Güzel Sanatlar Lisesi, biz de bir tek Erenköy'de var. Çoğu da bilmez. Ben orada Öğretmenlik yaptığım için biliyorum. Nerededir ne yapar kimse bilmiyor. Bir tek var. Şu küçücük nüfusu bizim nerdeyse beşte birimiz kadar olan Yunanistan'da yedi sekiz tane olduğunu biliyorum. Düşünün yani böyle olmaz. Çünkü müzik sadece eğlence değildir. Yani halkın gördüğü gibi eğlence değildir. Bakın Toronto Üniversitesinde 144 çocuğu alıyorlar ve bu çocuklar 7-8 yaş guruplarında aynı zamanda zekâ düzeyleri aynı, dokuz ay ailelerinden alınıp bir kampta eğitim veriliyorlar ve aynı beslenme düzenindedir. Bu çocukların yarısına, ilaveten müzik dersleri veriliyor. Dokuz ayın sonunda teste tabii tutuyorlar. Bu çocukların müzik eğitimi alanların hepsinin IQ seviyeleri dörder beşer puan yükselmiş ve saldırganlıkları azalmış, bu geçici mi kalıcı mı diye ikinci bir araştırma yapıyorlar, kalıcı olduğunu görüyorlar. Müziğin insan zekâsını geliştirdiği ve gelişme çağında olan her insanda böyle devam ettiği görülüyor. Gelişme çağını da geçirenler de, korteks yani biliyorsun beyin zarı, duyarlar onun üzerinde onu güçlendiriyor. Hem kişilerdeki saldırganlığı frenliyor, hem de duyu merkezlerini güçlendirdiği için daha sağlıklı görmesi duyması bütün hareketleri daha sağlıklı oluyor, hatta Alzheimer'ı önlediği söyleniyor. Bunlara bu gözle bakan UNESCO 1980'li yılların sonuna doğru, bir toplantısında ki o toplantının amacı müzik değil, toplantının amacı şu gençleri UNESCO üyesi gençleri tabii ki en başta onları yetiştirmek için, yani nasıl bir eğitim

vermeliyiz ki bu gençler çağdaş bir insan olarak yetişsin. Bunu dört maddede topluyorlar. Akademik eğitim yani üniversite bitirmek zorunda, Enternasyonal lisan yani uluslararası bir lisan bilmek, ondan sonra demokratik teamüller öğrenmesi yani çağdaş teamüller i öğrenmesi lazım diyorlar. Dördüncü olarak da aynen şöyle yazıyor. Müzik Eğitimi ama ilkokul birinci sınıftan başlayarak, üniversite den mezun olana kadar, parantez açmış aralıksız, altına da not düşmüş diyor ki müzisyen olmak için değil, müzisyen olmak için konservatuarlar var, çağdaş insan olmak için ve bu yazıyı Türkiye'yi temsilen katılan Prof. Muammer Ergin bey vardı, buraya da gelir. Amir Ateş'in de dostudur. Çok sık gelir konserlerimizi kaçırmaz. O hem müzikologdur hem de emekli amiraldir. O gitmişti, o toplantıya da cemiyeti temsilen de ben gitmişim, Teknik Üniversite de yapılmıştı. Bize de dağıtmıştı o belgeleri. Alınan kararlar bunlar. Yani müzik sadece zıplama, hoplama, bağırma, çağırma, gülme, eğlenme hele ki içki masalarında içkiye meze gibi düşünmemek lazım. Eğitici yönü var, insanları birleştirici yönü var. Saldırganlığı önleyici yönü var. Uluslar arası ilişkileri düzenleme özelliği var. Bütün bu özellikler o öteki şeyleri geriye itmektedir. Yani müziğe öyle bakmak lazım.

*** Günümüz derneklerinin işleyişi hakkında ne düşünüyorsunuz?**

Şimdi tabi bu, bir adeta reklam olmaya popülerleşmeye başladı. Hatta Türk Müziği geriliyor falan deniliyor, ya şu anda Marmara'da bine yaklaşmış dernek var. Ama öteki yerlerde mesela Karamürsel'de iki tane var ben biliyorum. Bunun gibi Marmara'nın yani etrafında, bu dernekleri düşünün bunlara 10 kişi girse 7000 kişi sadece faal olarak katılan, şimdi böyle olunca tabi ki ister istemez belli bir kalite zayıflayacaktır. Normaldir yani, dediğim gibi saz sıkıntısı, hoca sıkıntısı tabi ki ortaya çıkacaktır. Böyle bir an bir şeyler öğrenen bazı insanlar, birazda taksa bir bakıyorsun bir cemiyet bir topluluk kurmuş, ortamı da müsaitse. Bu kötü mü? Hayır, bana göre kötü değil. Yani hiç yoktan çevrede bir dernek, insanları oraya toplamak müziği sevdirmek illa en doğrusunu öğretmek şart değil, onlar zaten arayış içinde olursa gelir doğruya da bulur. Bizim cemiyete birçok cemiyetten, bu tür cemiyetlerden gelen insanlar var, aramızda 250'e yakın üyemiz bulunmaktadır. Orda tatmin olmuyor artık, bir şeyler öğrenince aaaa... bu böyle değilmiş de böyleymiş demeye başlıyor. Ve nereye gideyim Üsküdar'a gideyim en iyisini öğreneyim diyor. Burada tekrardan eğitim almaya başlıyor, bunun gibi yani. Bu derneklerin en büyük sıkıntılarından biri yer, hoca ve saz sıkıntısıdır. Bunlar tabi dediğim gibi devletin bir politikası olsa destekleyici bir politikası olsa çok güzel olur diye düşünüyorum.

***Başarılı bulduğunuz dernekler nelerdir?**

Fatih'teki Çetin Körükçü'nün İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği oradaki çalışmalarını da fiilen gidip görmüş izlemiş bir kişiyim, kalitesi hakikaten tartışılmaz. Eyüp Musiki Cemiyeti, Bakırköy Musiki Derneği, Kadıköy'de bir iki tane Aşyan Musiki Cemiyeti böyle birkaç tane vardır. Ama dediğim gibi on u geçmez yani çift rakamlıya geçmez ☺. İstanbul 'da çok topluluk var.

*** Musiki Derneklerinin Türk Müziği eğitimindeki yeri nedir sizce?**

Maalesef, demin bahsettiğimiz bu hoca, imkân, hatta anlayış, kavrayıştan dolayı, gerçek eğitim her cemiyette verilmiyor. Onun da sayısı çok az, çok sınırlı. Yani dediğim gibi sekiz on cemiyetin dışında tamamıyla meşk ağırlıklı olarak, yani

hoca sazları arkasına alıyor önüne alıyor, bir eseri önüne koyuyorlar, okuyor hoca, hocayı tekrar ediyorlar. Yani toplulukların birçoğu böyle. Bizimde böyle bir korumuz var Üsküdar'da.

*** Meşk yöntemiyle ilgili düşünceleriniz nedir?**

Bizim Üsküdar Musiki Cemiyeti'nin bir benzeri ama şöyle bir benzeri, Üsküdar'da alt yapı veriliyor solfej, nazariyat, beste, etüt hatta edebiyat bunların hepsi veriliyor. Usul dersleri veriliyor, fakat usul ağırlıklı yani yeni notayı eline verip solfej yaptırmıyoruz biz. Buranın kökeni usul ağırlıklıdır. Usul vurularak eser öğretiliyor. Hiçbir zaman usulle öğrenilen eser hiçbir zaman unutulmuyor. Notayı eline öyle alıp oku, on beş gün sonra oku şarkısını, okuyamıyor insan öteki şekilde, öyle ama biz solfeje ağırlık veriyoruz. Öğrenecek yetenekli herkese öğretmeye çalışıyoruz. Yani bütün temel dersleri veriyoruz.

*** Cumhuriyet öncesi dernekler hangi kuruma bağlı olarak çalışmaktaydı?**

Dernekler Tanzimat Fermanından sonra II. Meşrutiyetten sonra bütün yasalarımıza giriyor. O yıllardan sonra dernekler devreye giriyor. Mutlaka ki cemiyetlerde o kurula uymuştur. Uymayan zaten kaçak çalışmıştır. Yeni değildir dernekler eskidir biliyorsunuz, Osmanlı döneminden kalmadır. Bizim Cemiyetimiz zaten bilinen köklü 1917-1918 yıllarında kurulmuştur. Hatta kutsal bir amaçla kurulmuştur aslında.

*** Üsküdar Musiki Cemiyetin de hocasınız aynı zamanda ikinci başkanısınız buranın, sayısız öğrenci yetiştirmişsiniz ve bestekârsınız bu nedenle musiki ile ilgilenen ya da musiki ile ilgilenmek isteyen gençlere ne gibi tavsiyeleriniz olacaktır?**

Şimdi bütün gençlerin mutlaka musiki ile uğraşmaları lazım. Ama bu musiki ile uğraşmak derken illa gelin şunu yapın demek yanlış olur. Neden? Çünkü her insanın demografik ortamı vardır. O demografik ortama göre mutlaka müziği yapacaktır ve öğrenecektir. Zorlasan yeni bir çaba elde edemezsin. Yani kırsal bölgede halk müziğini öğrenecektir. Neden? Onun demografik ortamı odur. Anası babası türkü söyler, o anasından babasından komşusundan o mahalleden türkü öğrenmiştir. Sen onu zorla getir hafif müzik öğretmezsin, tabi ki TRT (Türkiye Radyo Televizyon Kurumu) bunları bazen güzel şekilde yapıyor. Hepsini karıştırarak birbirlerini sevdirmeye çalışıyor. Güzel bir şeydir insan dinledikçe sever. İnsan dinlemezse yabancı kalırsa korkar ve sevmiyorum der, yani hangi müzik için olursa olsun öyledir. Yalnız arabeskler hariç o çünkü bir tür değildir, Halk Müziğinin, Hafif Müziğinin ve Sanat Müziğinin yavru yumru bir yorumudur bence. Yoksa Arabesk diye bir tür yoktur. Literatüre bak, bilimsel olarak bak öyle bir tür yoktur ortada.

*** Son olarak bizimle paylaşmak istediğiniz bir hatıranız var mıdır?**

Ben size komik bir şey anlatayım. Rahmetliyi anmış oluruz. Rahmetli Emin Ongan hocamız eser çalarken böyle şap şup böyle bazen şapur şupur udun göğsüne veya yayı çekerken ki paldır küldür sese çok sinirlenirdi ve “*yumuşak estetik tatlı çalın*” derdi, öbür çalma tarzına da “*sünnet düğününde mi çaluyorsunuz*” derdi.

Kızardı **“burası sünnet düğünümü ulan”** diye konuşurdu falan sık sık bunu söylerdi bize. Bir gün eski bir ahababı torununun sünnetine çağırılmış Emin Ongan’ı, hoca da bana dedi ki **“Alâeddin evladım bir iki tane saz al gidiyoruz, oraya bizi davet etti madem bizimde ikramımız olsun, küçük bir müzik yapın orda”** dedi. **“Tamam, hocam”** dedim, ben çocukları topladım. Aklıma da hemen bir muziplik geldi. Dedim ki **“arkadaşlar öyle şapur şapur çalalım ki bakalım ne yapacak hoca”** gittik neyse pasta falan sünnet birkaç eser çalacağız hemen anında, üstüne de doğru, bütün gücümüzle böyle abartarak şapur şapur çaldık. Bir sinirlendi döndü böyle, kaşlarını çattı, **“hocam hiç ağzını açma sünnet düğünüzdeyiz”** deyince, anladı şakayı birden gülmeye başladı **“tamam”** dedi. Hep beraber güldük. Yani böyle.

*** Çok güzel bir anıydı hocam, soracağım sorular bu kadar, size çok teşekkür etmek istiyorum.**

Ben teşekkür ederim.

Ek 19. Amir Ateş Röportaj Metni

Röportaj	: Funda POTUOĞLU
Röportaj Yapılan Kişi	: Amir Ateş
Röportaj Yapılan Kişinin Ünvanı	: Emin Ongan Üsküdar Musiki Cemiyeti Başkanı
Röportaj Yapılan Yer	: Emin Ongan Üsküdar Musiki Cemiyeti
Röportaj Yapılan Yer Adres	: Halk Caddesi Emin Ongan Sokak No:10 Üsküdar / İSTANBUL
Röportaj Yapılma Tarihi	: 24.12.2013

* Hocam öncelikle biraz kendinizden bahsedebilir misiniz?

Merhaba, hoş geldiniz kendimden bahsetmem gerekirse, 1942 yılında Kandıra'da dünyaya gelmişim, küçük yaşlarda eğitimimi dini alanda devam ettirdim. Ve o eğitimimi ileri seviyeye getirebilmek için İstanbul'a gelerek pek çok üstaplardan feyiz alma gayretinde bulundum. Bu arada özlemine ve hasretini çektiğim musikimizle yakinen ilgilenmem gerektiğini hissettim. Muhtelif hocalardan ilk bilgileri alma gayreti içinde olurken Üsküdar Musiki Cemiyeti'nde 1959 yılında kendimi buluverdim. İşte o günden bu güne aşağı yukarı 52-53 yıldır Üsküdar Musiki Cemiyetinin çömezliğini efendim öğrenciliğini, koristliğini, yönetim kurulu üyeliğini şimdide değerli bestekâr ve Udi Alaeddin bey kardeşim ile birlikte Üsküdar Musiki Cemiyeti'nin başkanlığını yapmaya çalışıyoruz. Pek çok dernekle pek çok değil de birkaç tane dernekle ilgilendim, bunlar sırasıyla Kadıköy'de bulunan Marmara Musiki Derneği hemen evcağımızın yanında bulunan bir dernekti orası. Aynı yıllarda Denizcilik İşletme Genel Müdürlüğü'nün Kadıköy iskelesinin üzerinde bulunan salonlarda yine birkaç dernekte ile de kısa süreli çalışmalarımız oldu. Ancak Üsküdar Musiki Cemiyeti bizim ana yuvamız ana derneğimiz buradaki çalışmalarımıza aralıksız olarak devam ettirmeye çalışıyoruz. Haftanın üç gününde Salı, Perşembe ve Cumartesi günleri olmak kaydıyla yıllardır bu şekilde devam etmektedir.

* Müziğe ilginiz ne zaman başladı?

Müziğe ilgim çok küçük yaşlarda başladı. Yani müziği, daha müzik olduğunu dahi bilmediğim yıllarda, çünkü eğitimim hafızlıkla, kuran okumakla, mevlit okumakla, ezan okumakla başladığı için musikinin özü, musikinin ta kendisi zaten o kabin çalışmalarıdır. O yıllarda musikiye fiilen zaten başlamış oldum. İşte İstanbul'a geldikten sonra bazı hocalardan ve Üsküdar Musiki Cemiyeti'nde, daha akademik olarak çalışmalarımızı sürdürmeye çalıştık.

* Üsküdar Musiki Cemiyeti'nde siz aynı zamanda hocalık, şeflik yaptınız ve şu anda da başkanlığını yürütüyorsunuz. Mutlaka bir takım zorluklarla karşılaşmışsınızdır, hatırladığınız kadarıyla ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

Tabi de böyle köklü, mazisi bir asra dayanan Üsküdar Musiki Cemiyeti gibi bir dernekte bulunuyorsanız, bunun elbette pek çok külfeti de ülfeti de olacaktır. Öncelikle biz yıllardır, benim yeni geldiğim yıllarda, Üsküdar İskelesinin karşısındaki bir semtte musiki çalışmalarımızı sürdürüyorken böyle bir yere

ihtiyacımız oldu. Mahalle mahalle, sokak sokak evvela kiralık, sonra da acaba kendi ukdemize olabilecek bir yer bulabilir miyiz gayreti içinde pek çok yerler aradık. Ve nihayet İstanbul Büyük Şehir Belediyesinde görevli bulunan bazı arkadaşlarımızın da sayü gayretleriyle zamanın belediye başkanı merhum Haşim İşcan'dan burayı 30 sene intifa hakkı ile arsa olarak aldık. Tabi buranın temelini atmak buraya böyle bir inşaatın ilk temellerini devam ettirmek pek kolay bir şey olmadı. Hele hele böyle kendi yağımızla kavrulma gayreti içinde bulunduğumuz bir Üsküdar Musiki Cemiyeti üyesi olarak, pek çok zahmetler çektik, zorluklar içinde bu hale geldik. Naçizane benimde emeğimle gayretim helali hoş olsun. Oldukça çok bir hayrı oldu. Bu cemiyetimize yararlı faydalı olmaya çalıştık gayret ettik.

*** Hocam musiki derneklerinin Türk Müziği Eğitiminde yeri hakkında ne düşünüyorsunuz?**

Güzel bir noktaya değindiniz Funda Hanım. Şimdi tabi ki çok olması bir yerde güzel şey, ama daha mesela dün akşam duydum, işte falan öğrenciniz var ya, evet, falan yerde dernek açmış. Eeee, bizim de bildiğimiz, pek çok dernek açıp da musiki derneği çalıştırma hevesinde, merakında bulunan kişileri tanıyoruz. Ancak tabi ki ehil olmak, kendini birden bu işin ustası seviyesinde görmek çok büyük bir hata, çünkü kendisi daha doğru dürüst musikinin özelliklerini öğrenmeden başkalarına musiki öğretmeye kalkmak kadar kötü şey yok. Onun için yıllardır zaten konservatuarlardan önce başta Üsküdar Musiki Cemiyeti vardı, İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği vardı, Eyüp Musiki Derneği vardı, ancak onların öncesi olarak daha geniş çaplı çalışanı olarak Üsküdar Musiki Cemiyeti merhum hocam başta Emin Ongan beyefendi olmak üzere yıllardır çalışın ve devlet konservatuarının dahi ana tüzüğünde “*Üsküdar Musiki Cemiyeti Şablon Olarak Alınmıştır*” ibaresinin bulunmuş olması bizim için iftihar edilebilecek bir husustur. Bu nedenle cemiyetimizin pek çok yararı pek çok faydası olmuştur. Artık hiçbir yerde Türk Sanat Musikisi duyulmazken çalınmazken Üsküdar Musiki Cemiyeti hiç susmadan hiç durmadan bu musikiyi devam ettirmektedir.

*** Günümüze gelirsek, hangi dernekleri başarılı buluyorsunuz?**

Valla o dernekler hakkında çok fazla geniş bir bilgim yok, ancak şu anda ki durumunu bilmiyorum, önceleri çok çok iyi bir durumda olduğu malum idi Fatih semtinde bulunan İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği, Eyüp Musiki Derneği, Bakırköy Musiki Derneği ki Nevzat Atlığ hoca da oranın yönetim kurulu üyesi. Faruk Serdar beyin çalıştırdığı, bu arada benim gene yönetim kurulu üyesi bulunduğum Kartal Musiki Derneği, 19 Ocakta benim eserlerimden bir program yapacak olan Aşiyen Musiki Derneği Kadıköy Hasanbey civarında. Bu dernekler gerçekten önde gelen ve sistemli çalışmalarını sürdüren derneklerin başında gelmektedir. Bu arada; Kocaeli Büyük Şehir Musiki Derneği, Kocaeli Belediye Konservatuvarı (oranın da sanat danışmanlığını yapmaktayım) ve yine Erdinç Çelikkol hocanın Bursa'da ki musiki çalışmalarını sürdürdüğü yerler hakikaten iftihar edilecek musikin en güzel hizmetlerini veren dernekler olduğunu biliyorum.

*** Günümüz derneklerinin işleyişi hakkında ne düşünüyorsunuz?**

İyi olduğunu duyduğum Eyüp Musiki Cemiyeti, Bakırköy Musiki Derneği efendime söyleyeyim bunlar musikiyi gerçekten de daha faydalı yararlılıklar gösteren dernekler olduğu bilinen bir gerçek. Bu arada kendilerine haksızlık yapmış olmayalım, yine şu anda aklıma gelmeyen fevkalade güzel musiki çalışmaları yapan derneklerimiz de var ve Alaeddin Bey kardeşimin birkaç koro çalıştırdığı yerler var ki bunlar seviyeli çalışmaların yapıldığı, çünkü Üsküdar Musiki Cemiyeti'nin ikinci başkanlığını yapan buranın bütün şeylerini bilen ve buradaki bilgileri ve buradaki çalışmaları oraya aktaran çalışma gayreti içinde olan biri olması sebebiyle, oralarda da güzel çalışmaların olduğu bir gerçek. Bunun haricinde de pek aklıma gelen yerler yok diyebilirim.

*** Sayısız besteleriniz var, sanatçı kişiliğiniz bir yana hem şef hem hocalık yapmışsınız, aynı zamanda Üsküdar Musiki Derneğinin başkanımsınız, Türk Müziği ile ilgilenmek isteyen ya da şu anda Türk Müziği ile ilgilenen gençlere ne gibi tavsiyeleriniz olacaktır?**

Bir defa belki biraz amiyane kaçacak ama maymun iştahlılığını bırakmak lazım. Eğer bir şey öğrenmek isteniyorsa, bunu genel kurallarıyla öğrenmesi bir defa usul, solfejini, meşkini iyi bir şekilde yaptığı takdirde, çalışmalarının iyi bir seviyeye geleceği muhakkak. Ama böyle canım işte ben işimden gücümünden fazla vakit bulamıyorum, haftada bir, on günde bir, on beş günde bir ancak gelebiliyorum gibi şekilde gelip gitmeler, ancak musikiye sevgisini musikiye ola bağlılığını, ortaya koyan şeylerdir. Bu yararlı faydalı olmadan öte vakit geçirmekten ibaret desek yanlış olmaz.

*** Peki, son bir soru soracağım, yıllarınız tabii ki Üsküdar Musiki Cemiyetinin de geçmiş, bize anlatmak istediğiniz bir anınız var mı?**

Vallahi çok şeyler var anlatacağımız ama aklımıza gelen ne olabilir ki. Vaktiyle eski cemiyetimizde şartlar daha çok namüsaıt idi. Merdivenle çıkılan bir yerd. Merdivenin başına efendime söyleyeyim, gerek at arabası ile gerek kamyonet ile odun vesaire getirirdik. Oradan onları kucağımızla iki yüz metrelik bir yukarı merdivenden çıkarıp, orada efendime söyleyeyim ısınmaya çalışır, orada ki ihtiyaçlarımızı görmeye gayret ederdik. Zaman zaman konserlerimiz gerek kendi binamızda, gerekse şehir haricinde, kısa zaman önce Antalya'nın Alanya ilçesinde çok güzel bir konser verdik. İcra korumuzun şefi Yıldırım Bekçi kardeşimizdir. Allah nasip ederse ayın on ikisinde de cemiyetimizin konseri, fevkalade klasik eserlerden oluşan Evcâra makamında hazırlanan bir konserimiz olacaktır. Yani zamane, güncel öyle arabesk dolmuş müziği denilen müzikler cemiyetimizde yer bulmaz. Mümkün mertebe popülerde olsa fantezi eserler de olsa radyolarda okunabilecek efendime söyleyeyim sanatsal eserlere yer verilir. Böyle ara sıra da radyo ve televizyon programlarımız da olmaktadır. Bunlarda zamanımızı ve şu gördüğümüz koskoca cemiyetimizin hiçbir sağdan soldan bir geliri yoktur. Üyelerimizin aidatıyla kendi yağımızla kavruşan bir durum içerisindeyiz.

*** Benim soracağım sorular bu kadar hocam çok teşekkür ederim?**

Tekrar hoş geldiniz, kolay gelsin.

Ek 20: Yrd. Doç. Çetin Körükçü Röportaj Metni

Röportaj	: Funda POTUOĞLU
Röportaj Yapılan Kişi	: Yrd. Doç. Çetin Körükçü
Röportaj Yapılan Kişinin Ünvanı	: İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği Başkanı
Röportaj Yapılan Yer	: İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği
Röportaj Yapılan Yer Adres	: Halıcalar Cad. No: 73 Kat: 1 HasanHalife Mah. Fatih/İstanbul
Röportaj Yapılma Tarihi	: 17.12.2013

* Merhaba hocam sizi tanıyabilir miyiz?

1948 Kasım ayı Gaziantep doğumluyum. Musikiye Gaziantep'te başlayamadım, ilkokulu ve ortaokulun birinci sınıfını Gaziantep'te okudum sonra Vefa Lisesin de İstanbul'a taşındık Vefa Lisesinde ortaokulu ve liseyi okudum. Lise ikinci sınıftayken Üsküdar Musiki Cemiyetinde Türk Müziği ile ilgilenmeye başladım. Liseyi bitirdiğim yıllarda ise Üsküdar Musiki cemiyetinde Türk Müziği ile ilgilenmeye başladım. Liseyi bitirdiğim yıllarda ise Üsküdar Musiki Cemiyetinden ayrıldım ve Nevzat Atlığ hocamızın babası emekli Albay Nazmi Atlığ'dan özel ders aldım ondan çok yararlandım. Hem müzik olarak hem de kişilik olarak insan olarak bana hayat dersi verdi gerçekten çok yararlandım, önemli bir büyüğümdür. Ondan sonra o dönemde İktisat Fakültesine girdim, liseden sonra İstanbul Üniversitesinde orda okuduğum yıllarda da yine müzikle ilişkim devam etti 1976 yılına kadar. 1976 yılı mezun olduğum sene Devlet Konservatuarı açıldı.76 senesi benim için çok önemli bir yıldır. Hem Devlet Konservatuvarında öğrenci oldum hem de Devlet korosu açılmıştı, Devlet korosuna sanatçı olarak girdim, hem evlendim. Kısacası 1976 yılı hayatımda bir dönüm noktasıdır benim.

* Müziğe ilginiz ne zaman başladı?

Müziğe ilgim çocukluk yıllarımda, hep söylerim malum, ben hep şarkı söylerdim. Benim annem hep nakış işlerdi Gaziantep'te, Antep işi dediğimiz gergef üzerinde nakış işlerken şarkı söylerdi habire. Bende ondan kulağımda kalan sesler vardı. O Türküleri o şarkıları söylerdim. Bunun bir müzik hevesi olup olmadığını bilmiyordum. İstanbul'a geldikten sonra müzikle ilgilenmem konusunda çevreden gördüğüm *“ya senin sesin güzel, müzikte çok seviyorsun bütün gün niye çalışmıyorsun”* sözleri üzerine Üsküdar Musiki Cemiyetine gittim. Üsküdar Musiki Cemiyetinin' de başlamış oldum müziğe böylece ve ondan sonra hayatımın her döneminde müzik bulundu.

* İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği ve Üsküdar Musiki Derneği dışında başka hangi derneklere gittiniz?

Başka derneğe gitmedim. Sadece dernek olarak Üsküdar Musiki Cemiyetine gittim ondan evvel çok kısa bir süre Çağaloğlu Özel Musiki Konservatuarı diye bir dernek değil ama müzik okulu gibi açılmış bir yer vardı. Orada Alâeddin Yavaşca, Rüştü Evia, Melahat Pars, Mülkiye Toper (o zaman Mülkiye Ecevit'ti), Nida Tüfekçi, Neriman Tüfekçi orada dersler veriyorlardı. Altı ay kadar gittim ama aidatını

ödeyemediğim için ayrılmak zorunda kaldım. Ondan sonra Üsküdar Musiki Cemiyetine gittim.

*** Bu cemiyetlere ne kadar gittiniz?**

Cağaloğlu Özel Musiki Konservatuarına altı ay, Üsküdar Musiki Cemiyetine iki yıl gittim.

*** Burada aldığınız eğitimin size ne gibi katkıları olduğunu düşünüyorsunuz?**

Mesela Cağaloğlu Özel Musiki Konservatuarına gittiğim zaman Mülkiye Ecevit'ten öğrendiğim *“Ey çerh-i sitem-ger dil-i nâlâna dokunma”* şarkısını *“Dil harab-ı aşkımm sensin sebep berbâdım”* şarkısını hiç unutmadım. Onlar hep o dönemde bana düşünün 15-16 yaşındaki bir çocuğun bu tip şarkıları öğrendiğini ve bu tip şarkılarla müziğe başladığını düşünürseniz dolayısıyla doğru bir temel atılmış oluyor. O zaman güncel müzik de bu günkü kadar popülist bir anlayışta değildi ama ne olursa olsun herhalde herkes kalkıp da bir Sadullah Ağa, bir Medeni Aziz Efendi dinlemiyordu okumuyordu sokakta ki insan.

*** Gittiğiniz derneklerde ne gibi dersler aldınız?**

Şimdiki Cağaloğlu Özel Musiki Konservatuarında da bir miktar edebiyat, bir miktar solfej dersi veriliyordu ama açıkçası şu anda ne aldın deseniz aklımda kalan biraz evvel saydığım şarkılar dışında bir şey kalmamış aklımda, ama Üsküdar Musiki Cemiyeti'ne gittiğimiz zaman daha sonra Devlet Konservatuarının önemli hocalarından da olan Yavuz Özüstün Batı Müziği solfeji dersi veriyor idi. Amir Ateş günümüzün önemli bestecilerinden birisi usul ve solfej dersi veriyordu. Tabi ki oranın o zaman ki şefi sonra da derneğe adını veren önemli müzik adamı Emin Ongan da bize repertuar dersi veriyordu. Onun dışında edebiyat dersi alıyorduk, Reha Gizey diye bir hocamız vardı o da bize edebiyat dersi veriyordu. Yani dernekler o zaman okul gibiydi. Düşünün edebiyat dersi alıyorduk, Batı solfeji, Türk Müziği solfeji ve usulü repertuar dersleri alıyorduk.

*** Siz 1974 yılından beri İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği'nin koro şefisiniz, 2012 yılından beride Başkanlığını yürütmektesiniz, bundan dolayı mensubu olduğunuz bu dernekte ne gibi zorluklarla karşılaştınız?**

Şimdi birincisi şuradan başlamak lazım, bu dernek kuruluşunda konservatuar anlayışıyla, önemli bir müzik adamı sadece önemli bir müzik adamı değil bence müzikolog olarak Türkiye'nin gelmiş geçmiş önemli adamlarından birisi olan Saadettin Arel ve arkadaşları kurmuşlar. Bu derneği kurarken de bir konservatuar anlayışıyla kurmuşlar, burada; Armoni, Füg Musiki edebiyatı, Musiki tarihi ve Türk Müziğinin bütün verilmesi gereken dersleri altı yıllık bir müzik okulu olarak düşünülmüş, burası açılmış ancak tabi böyle bir okulu açarken bir özel okul statüsünden çok bir dernek adını koymak suretiyle kanunun derneklere sağladığı avantajlardan yararlanmasını düşünmüşlerdir. Ancak imkansızlıklar nedeniyle işte her sene iki üç senede bir mekan değiştirmişler, bu gün okulun işte verdiği bir yerde çalışmışlar. Ertesi gün bir müzenin bir tarafında çalışmışlar yani kısacası dolaşmışlar durmuşlar. Ben 1971 yılında geldiğimde şu andaki mevcut binamız bir kira binaydı. Haftada on günde bir suların bastığı, her yağmurda su basardı kanalizasyon problemi

vardı, vesaire rutubetli izbe bir yerdi burası geldiğim zaman ama bütün buna rağmen o zaman ki üyelerin büyük bir özveriyle ve ciddi bir kalabalığın yani düşünün 40-50 kişilik bir ekibin buraya sürekli geldiğini 100'ün üzerinde bir üye sayısının olduğunu düşünürseniz ciddi bir kuruluş halinde çalışıyordu. O geldiğim yıllarda da yine Edebiyat işte Tarih gibi Halk Müziği gibi dersler de veriliyordu burada. Hiçbir dernekte o zaman olmayan çalgı dersleri veriliyordu, kanun dersi veriliyordu, mesela kanun dersine Sadettin Öktenay geliyordu, ud dersine Gitar dersine Mutlu Torun geliyordu yani burası çok ciddi bir okul gibi çalışıyordu. Ben geldiğimde o zaman bütün o kötü şartlara ve imkansızlıklara rağmen, sonra ben geldiğimde Dr.Teoman Önalı yönetiyordu burayı, Dr.Teoman Önalı askere giderken de bana devredildi ama o gelecek diye geçici olarak kabullenmişim. Açıkçası böyle şeflik gibi merakımda yoktu. Ben sadece solist olmak istiyordum. Ama hocam gittikten sonra geri dönmedi, dönmeyince bende ortada bırakmadım burayı ve üstlenip götürmek zorunda kaldım. Uzun yıllar 1990 yılına kadar falan aşağı yukarı her ay İstanbul radyosunda bir program yapıyorduk ve bütün bu derslerin hepside ayrıca sürüyordu da fakat o dönemlerde derneğin bu binasını da satın aldım. Aldım dediğim şu manada arkadaşlarımla beraber aldım tabi ki, önderlik öncülük ettim. Ben bu dernekten hiçbir maddi bir menfaat sağlamadım bu güne kadar, aşağı yukarı 40.yılım şefliğimde, 42 yıllıkta üyesiyim bu derneğin ve hemen her döneminde de yönetim kurulu üyesiydim. Hiç ayrılmadan 42 yıl yönetim kurulu üyesiydim. Hiçbir gün burada bir maddi menfaat sağlamadım, benimle beraber diğer arkadaşlarımda sağlamadılar. Bu sebeple de biz burayı satın alabildik ve işte kendimizce de dekore ettik. Yeniden yıktık döktük bir şeyler yaptık. Şu anda çok az derneğe nasip olan kendine ait bir yerde çalışabilen bir derneğiz. Müzik derneklerinin hemen hemen hepsi şu anda belediyelerin ve ya benzeri işte bir yerlerin sağladığı imkânlarla yaşıyorlar. Ama biz kendi yağımızla kavrulabiliyoruz burada, zorluklarımız deyince tabi ki böyle bir kuruluşu sürdürmenin, örneğin dediğim gibi bir menfaat sağlamıyorum ama buraya gelip gidip herkes gibi aidat ödeyip, herkes gibi cebinden bir masraf yapıyorum buraya. O, bir zorluk, maddi zorluğu için. Diğer, ben burada derslerim aksamasın diye o yıllarda birçok iş tepmek zorunda kaldım. Yani iş teklifleri buraya geleceğim saate denk geliyorsa, ben o işlerde çalışmadım. Derneği yürütmek için elimden gelen bütün gayreti sarfettim. Dolayısıyla işsiz günlerim oldu. İş güç bulamadığım günlerim oldu ama bir kere gönül vermiştik buraya da, yürüttük geldi.

*** 1960 yıllar İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği için çok sıkıntılı dönemlermiş galiba. Bize biraz o dönemleri anlatabilir misiniz?**

O dönem benden evvelki bir dönemdi, Teoman Önalı ve arkadaşları. Arel'in ölümünden sonra, uzun süre dernekte pek çok şef değişikliği olmuş ve tabi ki dediğim gibi burası bir maddi bir menfaat sağlayabilecek bir yerde olmadığı için, işte derneklerin kendi iç sorunlarından dolayı sık sık şef değiştirilmiş ve dolayısıyla son zamanlarında da bir hayli müşkül duruma düşmüşler. Üye sayısı çok azalmış. Radyoda bant yapmak için adeta dışarıdan eleman çağırarak zorunda falan kalmışlar. O dönemi ben yaşamadım açıkçası, ben o zaman Dr.Teoman Önalı hocamız, abim burayı gayette güzel bir şekilde götürüyordu açıkçası. Ben aldıktan sonra, derneklerde böyle bir fanatizm vardır işte, şefe bağlı olan bir grup ayrıldı. Yavaş yavaş bir ara bende korkmaya başladım. Acaba o dönemleri ben de mi yaşayacağım diye, ama kısa bir zaman sonra toparlandı dernek ve çok şükür bugüne kadar geldik.

*** Peki, sizin o dönemlerle ilgili anlatmak istediğiniz bir anınız var mı hocam ?**

Şimdi şöyle, o dönemlerde ben geldiğim zaman derneğe Dr.Teoman Önalı yönetiyordu ve de Arel'den aldığı misyon üzerine o da Türk Müziğinde çok sesliliği savunuyor ve onu çalıştırıyordu açıkçası. O dönemlerde zaman zaman hocayla ters düştüğümüz anlarımızda oluyordu, yani onun uygulamak istediği sistem ile benim kafamdaki sistem ile. Ama ben öğrencisiydim sadece, hoca talebe sohbeti şeklindeydik. Ama her günü bir anıdır onun. Neden? Mesela bizim buraya gelişimizde, burayı ısıtmak için o zaman bir kalorifer düzeni yok, herkes gelirken işte odun getiriyor, işte daha sonra gaz bidonu bugün birisi getiriyor, ertesi hafta başkası bir bidon gaz getiriyor ve burayı ısıtıyoruz. Böyle çalışıyorduk dernekte. Ama şu anda çok şükür kaloriferli, efendim her türlü ihtiyacı karşılayan bir yerde çalışıyoruz.

*** Şu anda İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneğinde hangi dersler veriliyor?**
Şu anda koro çalışmalarını dışında, enstrüman dersleri veriliyor. Kanun, ud, keman dersleri veriliyor.

*** Bu dersleri kimler veriyor hocam?**

Burada yetişen arkadaşlarımız o dersleri veriyorlar ama ben koro çalışması dışında bir kere mutlaka her eseri birkaç defa solfej yaptırmadan eseri geçmiyorum. Şan tekniği açısından bildiğim kadarıyla çocuklarımıza, buradaki öğrencilerimize aksettirmeye aktarmaya çalışıyorum. Hocalığın getirdiği bir deformasyon var bende herkesten çocuk diye bahsediyorum. Çoğu benden yaşlıda olabilir ama aralarında çocuklar diye hitap ediyorum. Dediğim gibi o derslerin birçoğunu biz koro çalışması içinde veriyoruz. Ama şunu itiraf etmek lazım ki dernekçilik bugün 30 yıl evveline göre 20 yılın evveline göre çok daha farklı bir boyut kazandı. Neden farklı bir boyut kazandı? Birincisi artık İstanbul'da ulaşım bir büyük dert haline geldi. İki, ekonomik sıkıntılar insanları farklı farklı arayışların içine soktu. Üçüncü ve en önemlisi bence, popüler kültür zevkleri çok ciddi biçimde bozuldu. Bunun sonucunda da derneklere, bizim ilk yıllar da başladığımız tarzdaki kaliteli müzikler yapılması yerine daha güncel müzikler yapılmaya başlandı. Dolayısıyla da fazla işi ciddiye alan yerler yerine daha hafif müzikler yapılan yerler çoğalmaya başladı ve çok dernek oldu. Çok dernek olunca da insanların şahsi hırsları ön plana çıkmaya başladı. İşte ben solist çıkmazsam o derneğe gitmem bilmem ne olmazsa falan gibi böyle çok çocukça ve de çok ciddiyetten uzak şeylerde oldu. Çok şükür biz bu dernekte bunu yaşatmadık ve yaşatmıyoruz. Yani bizim başından beri tabiri caizse gelen gelir gelmeyen gelmez. Biz burada müzik yapmak için toplandık ama bütün buna rağmen bende açıkçası 30 sene evvel geçtiğim ağırlıktaki eserleri bugün o ağırlıkta geçmiyorum. Açıkçası mesela ciddi ciddi bir hisar takım, bir hisar buselik takım ne biliyim bir işte eviç takım geçiyorduk o zaman, şimdi onları böyle biraz daha tabiri caizse komplime şekilde böyle iki tane ondan, bir tane ondan ve birazda güncelleşmiş bir şeylerle takviye etmeye çalışıyoruz. Derneğimiz adı üstündeki İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği anlayışını da icramıza bir ölçüde katmaya çalışıyoruz. Ama kurucuların hayallerini gerçekleştiriyor muyuz dersin orda çokta fazla iddialı değilim açıkçası.

*** Çevrenizde başarılı bulduğunuz dernekler var mı?**

Şimdi şöyle, bir gönüllüler faslı var çok yoğunlaştık şu anda. İstanbul'da yaklaşık 150-200 kadar böyle gönüllü toplulukları var. Şimdi yönetici dediğimiz şey bu kadar tabiri caizse hüdainabit yetişmiyor. Bu kadar yöneticinin yetişmiş olması mümkün değil, heveskar yöneticiler ve onlara tabi olan bir korolar ekibi topluluklar ekibi oluşmaya başladı. Ama bunun içerisinde ciddi biçimde bu işi doğru biçimde yapıp götürmeye çalışan yerler de var. Örneğin; Bakırköy Musiki Derneği, Türk Müziği Derneği gibi Beşiktaş'ta Aşiyen Musiki Derneği var, gidip görmedim ama ciddi şeyler yaptıklarını duyuyorum. Eyüp Musiki Derneği var, onlarda iyi şeyler yapmaya gayret ediyorlar. Üsküdar Musiki Cemiyeti zaten hepimizden eski olan bir yer. Biz elimizden geldiği kadar bu işi yapmaya çalışıyoruz. Ama toplansak İstanbul'da 8-10 tane dernek zor çıkarırız. Geri kalanların hepsi daha çok birazda, işte evde oturacağına hanımların gelip, erkeklerin kahveye gideceklerine gelip çalıştıkları yerler halinde maalesef. Ama bütün buna rağmen bir fayda sağladıklarını düşünüyorum. İnsanların gidip de fuzuli şeylerle zaman geçireceklerine musikinin içinde olmalarının güzel olduğunu düşünüyorum doğrusu.

*** Musiki Derneği yöneticilerine ne gibi tavsiyeleriniz olur?**

Önce, tabi kendinin musiki açısından yeterli olması lazım. Bizim zamanımızda koro teknikleri yönetimi veya koro gibi dersleri gördüğümüz dönemlerde Teknik Üniversite'de, 10 devlet konservatuarında bunun elif basından birisi daha ilk lafı şuydu, bir koro şefinin mutlaka biraz şan bilmesi, şarkı söylemesi gerekir. Yani söyleyebilir olması, illa da güzel sesli olmayabilir ama en azından hangi sesin çıkartılması işte diyafram kullanımı, nasıl işaret vermesini bilmesi, yani bu iş el kol sallamak değil sadece. O zaman çünkü ritim sazdan farkı kalmaz şefin. Şefin idrije etme gücü olması lazım, buda bilgi ile mümkündür. O bilgiye sahip insan sayısı düşünüldüğü kadar çok değil ama maalesef arz talep meselesi böyle bir talep var böyle bir arz oluyor dolayısıyla.

*** Derneğin çalışma saatleri nasıldır? Yılda kaç kere konser veriyorsunuz?**

Derneğin çalışma saatleri ihtiyaç olunca artı günlerde koyuyoruz. Ama standardımız şu, hafta da iki gün çalışıyoruz. Her gün iki saat çalışıyoruz. Haftada dört saat çalışıyoruz. Cumartesi günleri de enstrüman dersleri var onların saatleri de öğrenci sayısına göre değişiyor. Saat 10:00-11:00 gibi başlayıp 15:00 ve 16:00'a kadar sürebiliyor. Ama bizim koro çalışması olarak haftada iki gün ikişer saat çalışıyoruz. Konser zamanları sıkıştığımız zaman ilave çalışmada koyuyoruz tabi. Senede kaç konser veriyorsunuz gelince bu değişiyor, bazı seneler yedi sekiz konser veriyoruz ama en azından dört veya üç konser veriyoruz, bazen de daha da artabiliyor.

*** Dernekler ilk kuruldukları yıllar hangi kuruma bağlıydı, bilginiz var mı?**

Dernekler kurulduğu ilk yıllardan beri, yani kanunen o yerin mülki amirliklerine bağlı dernekler masasına müracaat ederler, tüzüklerini verirler mesela Fatih'te iseniz o zaman Fatih Kaymakamlığı'na verilir. Bu da yani oranın en büyük mülki amiri kaza ise o kazanın mülki amiri Kaymakamlığa bağlı idi. Emniyet Müdürlüğü'ne onlarda sevk ederlerdi ve böyle devam ederdi. Sonradan 80'deki

ihtilalden sonra yasalarda birazda değişiklikler yapıldı, yeniden düzenlendi. Sonra tekrar tekrar düzenlemeler oldu, ama her seferinde dernekler mutlaka o ilin mülki amirine bağlı olarak bir tüzükleri vardır. Her yıl veya iki yılda bir kendi isteklerine göre genel kurul yapmak zorundadırlar. Yaptıkları genel kurul sonuçlarını mülki amirliğine bildirmek zorundadırlar. Yani sürekli denetim altındadırlar.

*** Tarihsel süreçte Türk Müziği derneklerinin, Musiki eğitiminde ki yeri nedir sizce?**

Musiki dernekleri tarihi süreçte özellikle Cumhuriyet'ten az öncesinden başlayan ve Cumhuriyet dönemi boyunca musikiye çok çok büyük hizmet etmiş kurumlardır. Çünkü cumhuriyet öncesinden başlayan Türk Musikisinin eğitimsiz bırakılması ihmal edilmesi dönemi Cumhuriyet döneminde çok daha yoğun bir biçimde sürdü. Dolayısıyla hiçbir zaman ciddi bir eğitim yapılmadı ama dernekler bu ihtiyacı gördüler ve oradan yetişen insanlar bu musikinin yaşamasında büyük emek sarf ettiler veya vesile oldular demek lazım. Mesela ben kendimi örnek olarak veriyorum, Devlet Korosu 1976 yılında açıldığı zaman sınava biz 835 kişi falan girdik, beş şehirde sınav yapıldı ve ilk kazan, ilk ondört kişiden birisi bendim. Ben bir konservatuar eğitimi görmedim ama Üsküdar Musiki Cemiyetinde, daha sonra aldığım özel derslerde, daha sonra da İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği çalışmalarımı edindiğim bilgiler sayesinde o sınavı kazanabildim dolayısıyla dernekler bir eğitim kurumuydu o zamanlar. Nereye kadar, konservatuarlar kurulup mezun vermeye başlayıncaya kadar 80'li yıllardan itibaren özellikle 80'de ilk mezunlarını verdi, Devlet Konservatuarı ve diğer konservatuarlar açılmaya başladı. 80'li yılların ilk başlarını saymazsak 85'ten hatta birazda belki daha ilerisi 90'lı yıllardan itibaren artık dernekler eğitim kurumu olmaktan çıktılar. Burada ciddi konservatuar eğitimi gören insanlar da bu işe el atmaya başladı ve nitekim çok şıkta görüntüler oluşmaya başladı. Eskiden sahnede kadın sazende bulmak neredeyse yok gibiydi, bir iki tane nadiren çıkardı ama şimdi hangi ciddi ekibin içine baksanız onlarca kadın sazende görev yapıyor, solistler, koristler her zaman olurdu ama sazende olmazdı. Şimdi çok iyi sazendeler yetişti, hanımlar arasından da ve yetişiyor. Dolayısıyla artık şöyle bir sorun başladı, popüler kültür aldı başını gidiyor. Bütün kimyamızı bozuyor, bir tarafta bu böyle yürürken, okullarda yetişen gençlerin yapacağı ciddi müziklere dinleyecek insan bulmak gittikçe zorlaşıyor, burada o halkı eğitecek halka ciddi müziğin ne olduğunu anlatacak kurumlara ihtiyaç var işte dernekler son 90'lı yıllardan itibaren özellikle bu görevi bence üstlendiler. Ve eğer bu musiki bugün eskisi gibi canlı olmasa da hala güzel biçimde kabul görüp yaşıyorsa derneklerin bunda çok ciddi bir rolü var. Dernekler yaygın eğitim sağladılar ve sağlıyorlar. Düşünün bugün Türkiye çapında düşündüğümüz zaman yaklaşık olarak 400'e yakın müzik dernek ve müzik toplulukları var. Sadece İstanbul'da 200 civarında var. Bunların mensuplarına bir hesap ederseniz Türk Müziği seven bu kadar insan var ve onların aileleri var çocukları var vs. dolayısıyla dernekler örgün eğitim kurumu olmaktan çıkıp yaygın eğitim kurumları haline geldiler. Onun için dernek başkanlarına dernek şeflerine çok ciddi iş düşüyor. Ciddi müzik yapmaları bu işi günlük harca il zevklerine alet etmemeleri ve mümkün olduğu kadar iyi müziği üyelerine anlatmaya çalışmaları gerekir diye düşünüyorum.

*** Siz bir sanatçısınız, aynı zamanda koro şefliği yaptınız yapıyorsunuz, İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği başkanıyorsunuz, Haliç Üniversitesi'nde müdürlük yaptınız, kurucusunuz aynı zamanda, Türk Müziği ile ilgilenen veya ilgilenmek isteyen gençlere ne gibi tavsiyeleriniz olur?**

Şimdi aslında, Türk Müziği Batı Müziği falandan ziyade sanatla ilgilenen herkese bir tek öneride bulunurum ben. Eskilerin bir tabiri vardır *“Aşk olmasa meşk olmaz”* derlerdi. Buradaki aşk tabii ki sanat aşkı, bu iş *“ya ben biraz şunu yapayım da buradan para kazanırım belki”* ile yapılırsa bir şeye benzemez ve olmaz zaten, önce gerçekten aşkla imanla sevmek lazım sanatı hangi işi yapıyorsunuz. İş yapsan öyle, ama sanat daha da fazla sebatla çalışmak gerektirir. Örneğin; çalgı çalan bir öğrenci, sende öğrenci oldun biliyorsun ne yapıyor derse geliyor sazını getirmiyor sazını getirmeye üşeniyor, derse geliyor notasını getirmiyor notasını getirmeye üşeniyor veya getirdiği notaları dönem bittiği zaman kaldırıp atıyor ve nerede olduğunu bile bilmiyor. Benim şu anda evimde yaklaşık 10.000 eserlik nota arşivim var, nerden baksan en azından 300-500 kitaplık bir müzik ile kitaplardan oluşan bir kütüphanem var. Bir şey yapacaksanız onun hakkını vermek lazım, onlar olduğu için ben bir şeyler yapmaya olduysam bir şey yaptım demektir. Olay sevmekle aşkla imanla sevmekle bağlantılı bir şey o zaman şu var, Allah çalışana verir diye bir tabir vardır. Allah çalışana verir az verir çok verir ama verir kısmeti ne kadarsa, ama sen bir şey yapmadan sadece biraz şarkı söylerim e... biraz da çalgı çalabilirim birazda repertuarla nazariyat falan bilirim bunla olmuyor. Bir kere herkese şunu öneriyorum branşını seç, bunu hep derslerde de söylerim branşını seç, ben iyi şarkıcı olacağım ben iyi çalgıcı olacağım ve ya bir ben iyi bir teorisyen olacağım, bunlardan birini seçeceksin ve o konuda araştırmacı olacaksın, sebatkar olacaksın, yılmayacaksın bıkmayacaksın yapılacak başka bir şey yok. Bizim dönemimizi düşünüyorum, ben bizim dönemimizde mesela konservatuar yoktu.

*** Benim soracağım sorular bu kadar hocam, teşekkür ediyorum size.**

Rica ederim.

Ek 21. Hamdi Demircioğlu Röportaj Metni

Röportaj	: Funda POTUOğLU
Röportaj Yapılan Kişi	: Hamdi Demircioğlu
Röportaj Yapılan Kişinin nvani	: Beşiktaş Musiki Derneği Başkanı
Röportaj Yapılan Yer	: Beşiktaş Musiki Derneği
Röportaj Yapılan Yer Adres	: Yıldız Cad. Nesteren Apt. No: 61/1 Beşiktaş/İstanbul
Röportaj Yapılma Tarihi	: 19.12.2013

* Öncelikle biraz kendinizden bahsedebilir misiniz?

Ben Hamdi Demircioğlu, müziğe küçük yaşlardan beri ilgi duydum, hep malum meseledir bu. Ama ilk müzik çalışmalarına 1978 yılında Beşiktaş Musiki Derneği'nin kuruluğu ile beraber ciddi anlamda müzik çalışmalarına başladım. Aynı yıl İstanbul Belediye Konservatuarı'na girmem vesile oldu burada çalışmama, çünkü rahmetli hocam Radife Erten İstanbul Belediye Konservatuarı'nda hem sanatçıydı hem de ğretim görevlisi idi. Dolayısıyla oraya gitmeme vesile oldu. Hemen gider gitmez icra heyetinin çalışmalarına misafir sanatçı olarak kabul edildim ve okula öğrencilik öyle başladı. Eğitimden sonra hiç kopmadım. Sürekli cemiyete devam ettim hala devam ediyorum.

* Müziğe ilk ilginiz ne zaman başladı?

Müziğe küçük yaşlardan itibaren ilgim vardı zaten, rahmetli babamda beni bu alana yönlendirdi. Öğretmenlerim sesimin güzel olduğunu söylerlerdi, her derste bana şarkı syletirlerdi. Dolayısıyla çokta dinlemeyi seviyordum yani. Ben o küçük yaşımda Münir Nurettin Selçuk'lar dinlerdim, Safiye Aylalar, Perihan Altındağlar efendime söyleyeyim bütün ustaları dinleme şansına sahiptim. Çünkü babam bana o zaman makaralı bir teyp getirmişti Almanya'dan sürekli hep onları dinliyordum, onları dinleyerek büyüdüm. Yani işte 17 yaşına kadar öyle geçti. Okulların korolarında başladım. Ortaokul lise korolarında yer aldım. Ondan sonra işte yüksek öğrenim görmek için İstanbul'a geldim. 17 yaşımdaydım cemiyette henüz, bir haftalıkta geldiğim zaman, ondan sonra konservatuar ve niversite hayatım beraber devam etti. Hem konservatuarda okudum hem o zaman yabancı diller Alman Filolojisi'nde okudum. Orayı da bitirdim. 30 yıldır da İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nda sanatçı, ğretim görevlisi olarak da görev yapıyorum.

* Beşiktaş Musiki Cemiyeti dışında hangi derneklerde çalıştınız?

1985-86-87 yıllarında Boğaziçi Musiki Vakfında hocalık yaptım yani burayla beraber, o süre zarfında bir ara rahmetli Melahat Pars hocamın asistanlığını yaptım Kalamış Musiki Derneğinde. Feridun Darbaz hocamla İstanbul Musiki Kültür Derneğinde alıştım. Fasil musikisini ondan meşk ettim. Dolayısıyla şöyle bir şey söyleyeyim haftanın altı günü ben her gün başka cemiyetlere gittim. Hem ğrenci olarak hem de hoca olarak, hiç bırakmadım. Yani hep hayat tarzım öyle oldu.

*** Bu derneklere aldığınız eğitimin size ne gibi katkıları olmuştur?**

Valla tavır ve üslup olarak çok şeyler kazandım. Repertuarımı çok genişletti yani oradaki çalışmalar. Bir yerde klasik eserler geçiyorsunuz, bir yerde neoklasik eserler bir tarafta fasıl musikisi yani hepsi ile içli dışlı oldum. Hatta 20 seneye yakında tasavvuf müziği ile çok uğraştım. Rahmetli Bekir Sıtkı Sezgin hocamla çalıştım. Kâni Karaca hocam ile çalıştım, Rahmi Sönmezocak, Recep Birgit, Rıza Rit gibi isimler Mesuh Üzer'in evinde toplanırdık. 20 seneye yakın Üsküdar'da Fıstıkağacı semtinde bulunan bir evde toplandık ve İstanbul Sema ve Tasavvuf adlı bir grubumuz vardı. Dünyayı dolaştık bütün Avrupa da çok güzel sema gösterilerimiz, konserlerimiz oldu.

*** Siz şu anda Beşiktaş Musiki Derneği'nin şefisiniz, ayrıca burada hocalık yapmaktasınız, bir sürede başkanlıkta yapmışsınız 1998-2000 yılları arasında, peki burada ne gibi zorluklarla karşılaştınız?**

Buraya gelene kadar çok zorluklarla karşılaştım. En çok zorlanılan konu dernek çalışma yeri idi. Biz çok küçük bir yerde başladık. O zaman deniz kenarında Barbaros Hayrettin İskelesinin olduğu yerde ufak baraka gibi bir yer vardı, biz orada çalıştık. Orada Muhtarlar Derneği vardı, onlarla dönüşümlü çalışıyorduk. Ondan sonra Beşiktaş'ta Kızılay binası vardı. Oranın bodrumunda çalıştık. Efendim daha sonra Beşiktaş Belediyesinin yemekhanesinde çalıştık. Daha sonra yıllarca çalıştık çabaladık, para biriktirdik. On beş, on altı sene ben hiç ücret almadan çalıştım. Yemekler yaptık, konserler yaptık, televizyon programları bu arada radyoda denetim hakkı kazandık. Ayda bir Radyoya bant yaptık. Aldığımız paraları biriktirdik ve bu derneğin binasını satın aldık. Burası derneğin kendi malı. İstanbul'da çok az yeri olan derneklere biriyiz.

*** Derneklerin işleyişi hakkında ne düşünüyorsunuz?**

Şöyle bir şey söyleyeyim, İstanbul'un dört bir tarafında dernekler var. Fakat maalesef çok üzgünüm ki ehliyeti olmayan insanlar bu işleri yapıyorlar. Ben ona çok üzülüyorum. Üç beş arkadaş bir araya geliyorlar, hadi dernek kuralım. İşte sen hoca ol, bu işler o kadar kolay ve ucuz değil. Repertuarlar çok basit yani bir kültür hizmetinden ziyade bir eğlence sektörü gibi oldu. Bir bakıyorsunuz işte yok falan filan nikah dairesinde konser var, çok enflasyona uğradı. Bu işi hakkıyla yapan parmakla sayılacak kadar az. Buda işte MÜZDAK (Müzik Dernekleri ve Vakıfları Konseyi) diye bizim bir derneğimiz var. Aşağı yukarı onunla biz 20 seneye yakın her sene Türk Müziği günleri yaptık. Hatta Mayıs ayında yaptık yine. Mutlaka işte bu elit cemiyetlerle beraber bunlarda beş altı tane zaten daha fazlası yok. Beşiktaş'ın dışında Eyüp Musiki Derneği var, Bakırköy Musiki Derneği var ondan sonra Üsküdar Musiki Cemiyeti, Aşyan Musiki Derneği var. Yani beş altı taneyi geçmiyor anlattığım şeyler.

*** Beşiktaş Musiki Derneği'nin işleyişi hakkında ne düşünüyorsunuz?**

Aşağı yukarı ben 1987 yılından beri burada hocalık yapıyorum ve elimden geldiğince repertuarımın daha tekrarını yapmadım. Yani her konserin repertuarı değişik sürekli aynı repertuarla dönmüyoruz. Genellikle burada klasik musikiden örnekler yapıyoruz. Fasıl musikisi eserlerinden oluşan beraber solo şarkılar yaptık

geçtiğimiz senelerde. Çok yaşayan bestekâr konserleri yaptık, mesela o zaman çok istek geldi. Rahmetli Avni Anıl hocamızla 3 defa burada konser yapma şerefine nail oldum. Selahattin İçli hocamızla rahmetli iki defa konser yaptık. Alâeddin Yavaşca hocamıza Allah uzun ömürler versin onla konser yaptık. Melahat Pars hocamla konser yaptık, Necdet Tokatlı rahmetliyle yaptık ben bütün elimden geldiğince hem yaşayan bestekârları onurlandırmak, hem onların da musikisini paylaşmak için projelerimiz oldu ve halen böyle konserler yapıyoruz.

*** Beşiktaş Musiki Derneğinde ne tür dersler veriliyor?**

Şimdi şöyle Pazartesi-Perşembe akşamları bizim meşk grubumuz var. Perşembe akşamları saat 18.00-19.00'a kadar hatta yani 10 dakika evveline kadar nazariyat, solfej dersleri veriyoruz usul dersi veriyoruz, efendim Cumartesi günleri yeni grubumuz var sıfırdan başlayanlar için öğleden sonra onlarla çalışıyoruz yine nazariyat, solfej, usul, Cumartesi günleri sabahtan öğlene kadar Enstrüman derslerimiz var. Ud derslerimiz var, Pazar günleri keman dersimiz var yani yoğun bir şekilde güzel bir programla devam ediyor çalışmalarımız.

*** Yılda kaç konser veriyorsunuz?**

Benim prensibim yılda iki tane konser yapmaktır. Çünkü ben konserlerde bütün eserleri arkadaşlarıma ezberletiyorum yani ezbere okuyorlar hiç kimse nota ile falan sahneye çıkmıyor en klasik eserler dahi olsa en önemli fasıllar olsa hep klasiktir bizde.

*** Meşk yöntemi hakkında ne düşünüyorsunuz?**

Meşk yöntemi bu işin anası babası yani usta çırak ilişkisi ben her çalışmada hiç sıkılmadan yorulmadan sonuna kadar okuyorum arkadaşlarımla.

*** Üye sayısı ne kadar?**

60 tane kayıtlı üyemiz var sazlarla birlikte aşağı yukarı 80-90 kişi içinde dönüyoruz. Yani Enstrüman dersi içinde gelenlerle nerden baksan 100 kişi buluyordur. Buraya ilk gelenler için bir alt yapı oluşturmak gerekiyor. Mutlaka alt yapısını yapıyoruz. Geçtiğimiz eserleri önce notayla okutuyoruz, ondan sonra güftesini okutuyoruz.

*** Dernekler ilk kuruldukları yıllarda nereye bağlı olarak çalışmalarını yürütmekteydiler, bilginiz var mı hocam?**

O kadar eskiyi bilemiyorum ama, şu anda mesela Beşiktaş Kaymakamlığı'nda Dernekler Masası var, onlar bizi denetliyor sürekli ve halen denetlerler kongremiz olur, yönetim falan seçilir.

*** Öğrenci yetiştiriyorsunuz sanatçı bir kimliğe sahipsiniz. Gençlere ne gibi tavsiyeniz olur?**

Vallahi şöyle bir tavsiyem olur yani gençlerin Türk Müziği'ne yönelmeleri için mutlaka ve mutlaka derneklere devam etmesi lazım çünkü bizim kuruluş amacımız, gençlerimizi Türk Müziği'ne kazandırmak, hatta gençlerimizi konservatuarlara hazırlamak ve oraya kazandırmak yani buna çok örnekler verebilirim. Mesela sizsiniz, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde çok öğrencim var. Buraya geldikleri zaman eğitimini tamamlıyor, okuldaki eğitimde yetersiz kalıyor çünkü zaman yok. Burada her sezon devam eden öğrenci en az dört tane makam hakkında bilgi sahibi oluyor, birde o kadar eser geçiyor yani iki konserlik repertuar düşünün ne kadar önemli bir şey üç beş sene devam eden bir insan burada derya gibi olur.

*** Siz İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı İcra Heyetindesiniz, Ses Sanatçısı olarak oranın da önemi tabi ki Dârül Elhan kökenli olması.**

Evet, çok köklü bir kurumdan geliyor Türkiye'nin ilk konservatuarı orası. Hala biz onu yaşatmaya devam ediyoruz.

*** Son olarak hocam bizimle paylaşmak istediğiniz bir anınız var mıdır?**

Şöyle bir anım var cemiyetle alakalı, onu anlatayım size. Ben işte o zaman konservatuarı kazandıktan sonra rahmetli hocam Radife Erten, benim her çalışmaya gelmemi istiyordu yine. Ben hani konservatuvar da profesyonel oldum icra heyetini kazandım, okula gidiyorum geliyorum ya, *“hayır illa geleceksin falan”* gidip geliyordum. Hocam da biraz rahatsızdı, yaşlanmıştı. Bir gün bir konser vardı, İstanbul Teknik Üniversitesinde Mustafa Kemal Anfisi deniyordu o zaman ona, tam konsere çıkıcağız bir baktım rahatsızlandı. Beni *“oğlum”* diye çağırırdı. *“Çık konseri yönet”* dedi. *“Hocam ne yapıyorsunuz”* dedim. Çıkarsın çıkmam içerde seyirci dolu, hiç öyle bir deneyimim yok. *“Ben buraya sandalye koyacağım kenara, sen çıkıp yöneteceksin, burada kulisten seni seyredeceğim”* dedi. Hocam yapmam desem de, beni böyle ittire ittire sahneye çıkardı. Bana dedi ki: *“bir daha bırakmayacaksın burayı”* öyle bana emanet etti ve gerçekten o günden bu güne bayrağı aldık elimizden geldiği kadarda götürmeye çalışıyoruz.

*** Hocam teşekkür ederim**

Rica ederim, kolay gelsin size de.

Ek 22. Prof. Mutlu Torun Röportaj Metni

Röportaj : Funda Potuoğlu
Röportaj Yapılan Kişi : Prof. Mutlu Torun
Röportaj Yapılan Yer : Haliç Üniversitesi Konservatuarı
Röportaj Yapılma Tarihi : 18.12.2013

* Merhabalar hocam, öncelikle müziğe ilginiz ilk ne zaman başladı?

Bunu söylemek çok zor, buna benzer bir soruyu Cemal Reşit'e sormuşlardı bir programda, *“hocam notayı ne zaman...”* diye, o dedi ki *“asırllaaaaaar önce...”* dedi, yani asırlar önce notayı öğrenen dedi. Aslında müzikle ilgili düşündüğüm ilk şey, nedir diye kafa yorduğumda, annemin ninni söylemesi bile olabilir. Böyle çok duygulu ve sanki biraz acıklı bir tonda söylerdi, yine hicaz ama bildiğiniz hicaz ninni değil tabi ki. Onun dışında ilkokul sıralarında, okulda ki müzik dersleri sonra o sıralar radyoda dinlediğim müzikler. Ama bütün bunların dışında bizim eve gidip gelen teyzemin oğlu Mehmet Karaalp' in çok güzel bir sesi vardı. O şarkılar söylerdi mesela *“gül yüzlülerin şevkine gel”* adlı şarkıyı ondan hatırlıyorum. O da lise çağında mıydı neydi o da çok gençti. O çağlarda ondan bu şarkıları hatırlıyorum. Ama müziğe nerde ne zaman başladım onu bilemem, ilkokul beşinci sınıfta mandolin çalmak istedim ama olmadı. Ancak Ortaokul birinci sınıfta mandolin çalmaya başlayabildim. Yani bir enstrüman çalmaya ne zaman başladın dersin, bunları söyleyebilirim. Ama müziğin içimde uyandırdığı duyguların böyle farkına vardığım eserlerden biri mesela Dede Efendi'nin Kâr-ı Nev'i olan *“gözümde dâim hayâl-i cânâ...”*dir. Dinlediğimde üzerimde çok tesiri olduğunu hatırlıyorum. Böyle dinlediğimiz programlarda çok tesir eden eserler oluyordu. Ama bu gün ki kadar bilinçli değildik tabi.

* Peki, hocam tabi ki müzik hayatınız boyunca biliyoruz ki İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği'nde hem öğrenci hem eğitimci hem de korist olarak görev aldınız bunun dışında başka derneklerle de çalıştınız mı?

İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği dışında gene Cağaloğlu'nda bir dernek vardı. Ziraat Odaları mı öyle bir yer vardı orda çalışan bir grup vardı. Oraya bir kaç sefer gidip geldiğimi hatırlıyorum. Ama onların öyle toplu bir halde çalışmalarını hatırlamıyorum. Oraya gittik, orda mesela Enstrüman çalanları dinliyorduk. Mesela orada Erol Sürmen adında çok sevdiğim benden bir kaç yaş büyük bir arkadaşımız abimiz vardı orada tanıdığım, böyle bir şey hatırlıyorum. Onun dışında Ferudun Darboğaz'ın İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği'nden ayrılarak kurduğu *“Musiki Kültür Derneği”* vardı. Bu dernekte Galip Dede caddesinden tünelin aşağı inen yolun üzerinde kuruluydu.

* Bu derneklerde aldığınız eğitimin size ne gibi katkıları olduğunu düşünüyorsunuz?

Şimdi ben sadece Türk Müziği eğitimini İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği'nde aldım. Onların ne olduğunu istiyorsan önce anlatayım sonra ne gibi katkıları oldu konuşalım.

* **Lütfen.**

Ben ortaokulda ikinci sınıftan üçüncü sınıfa geçerken ud ile tanışmıştım, lise sondayken ud çalmaya başladım. Tabi gitgide artan Türk Müziği sevgisi sonucunda da Türk Müziğini öğrenme bilinci gelişti. Ama ondan önce de mandolin çalıyordum ya, mandolin çalma hikayemde 1955'te İstanbul'a gelmemizle başladı. 1955 yılları sonlarına doğru, ben bir ara Beyazıt esnaflar çarşısından bulduğum müzik kitabı notalarını kolaydan zora doğru çözmeye çalıştım. Mandolin dersini ilk Beypazarı'nda dört ders olarak görmüştüm. Sadece mandolinin en kalın telini biliyordum diğer telleri kendi kendime çözmüştüm, mesela triyoleyi çözmeye çalıştığımda çok zorladığımı hatırlıyorum tellere vurarak, notaları bularak öğrenmeye çalışmıştım. Ama o da hoş bir şey tabi sayfaları çevirip de bazı konuları öğrenmeye başlamak. Ben o durumdayken uda başlamıştım bu nedenle notayla çok fazla problemim yoktu. Udu biraz daha çalmaya başladığımda okula da götürmeye başladım. Orada arkadaşlarla da Türk Müziği hakkında konuşurduk. O sıralarda işte belki 1958 belki 1959 yılında çarşı kapıda, sol tarafta Beyazıt'a giderken sol tarafta Muhallimler Derneği olan bir yer vardı. Yahya Kemal Enstitüsü vardır, oradan aşağıya inilirdi, böyle merdivenlerden inersiniz orası böyle revaklı ve ortada kubbesi olan bir yapı idi. Külliye'nin bir parçası olması lazım. Şimdi adının ne olduğunu kimin yaptırıldığını bilemiyorum. Ortada bir kubbe vardı tam karşıda o kubbeye yaklaştıkça içerden sesler geliyordu. Dede Efendi'nin ilk bestesi olan buselik, ağır aksak semai üslubunda "*zülfündedir*" o kadar güzel geliyordu ki, çarptı beni. Feridun Darboğaz bundan daha büyük bir masaya elini vurarak okuyordu, bende dinledim. Ondan sonra oraya devam etmeye başladım. Bir miktar ud çalıyordum, notaya biraz da yakınlığım vardı. Ama bu arada enteresandır, birçok seslilik merakı da varmış o sıralarda bende. Oradaki derslere girmeye başladım. En çok faydalandığım hocam İbrahim Sevinç' di, o koroyu da yönetirdi. Ferit Tanka vardı, Feridun Darbaz sadece koroyu yönetiyordu. Madem konunun dernekler o konuda biraz istersen bilgi vereyim sana.

* **Lütfen Hocam.**

O sıralarda İstanbul Radyosu vardı, başka radyo da yoktu, televizyon zaten hiç yoktu. Muallimler Derneği'nde Laika Karabey yönetiminde diye derneğin konseri olurdu. Ama hiç Laika Karabey yönetmedi hep Feridun Darboğaz yönetiyordu. Feridun Darbaz'dan başka İbrahim Sevinç ve Ferit Tanka hocamızın da yönettiği olurdu. Hatta İbrahim Sevinç'in hocası olan Serdar Öztürk İTÜ (İstanbul Teknik Üniversitesi) 'de halen hocalık yapıyor. Onun da derslerine girmiş solfej, nazariyat dersine. Bir de işte konser veyahut da radyo programları için çalışmalar sırasında da eserler notalarıyla geçilirdi. Parantez içinde bir şey söyleyeyim, bugünkü konservatuar öğrencileri için böyle bir derneğe devam etmek çok faydalı olur bence. İstedığınız kadar burada iki tane veya bir tane eserle hüzzam makamını öğrenin hiç mühim değil, orada on tane hüzzam eseri art arda gördükten sonra o makamla tanışıklığınız kalıcı oluyor. Sadece derslerde değil konser ve radyo çalışmalarında da repertuarınızın genişlemesine çok faydası oluyor. Ben o sıralarda bir miktar ud çalıyordum ama hep koroda idim, fazla ud ile ilgilenme durumum olmadı. İbrahim Sevinç'in diyapozana vurarak, oradan ses alıp çok sağlam bir şekilde Enstrüman da olmasa, yönettiğini çok iyi hatırlarım. Kulağı çok sağlam idi, halen çok beğenirim kendisini. Bu arada bir şeyden de bahsedeyim, Laika hanım arada bir gelip giderdi. Laika Karabey, Arel'in direk öğrencisidir. O "*armoni dersi vereceğiz*" dedi,

“tamam” dedik, dört kişi falan gittik. Galiba Teoman Önal’dı da vardı. Ondan sonra ertesi sabah, derse ödevlerimi yaparak gitmiştim, şunu hatırlıyorum **“bakın dedi ödevini yapmış gelmiş”**. Ben birkaç ders öyle devam ettim ama yarım kaldı, yani armoni ile ilk tanışmamız böyle oldu. Ben sonra kendi kendime armoni çalıştım, başka hocalara da gittim. Sonunda Cemal Reşit Rey’e kadar giden böyle bir armoni merakımda oldu. Cenan Akın ve İstemihan Taviloğlu gibi isimlerle çalıştım.

Şimdi öğrencilik dediğin zaman konservatuarda ki müzik öğrenciliğiyle karıştırmamak lazım, bizim öğrenciliğimiz normal liseydi, İstanbul Erkek lisesine gidiyordum. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği benim yolumun üstündeydi, ben Fatih’te oturuyordum. İstanbul Erkek lisesine gelip giderken derneğe gidiyordum. Oradaki öğrenciliğimi aşağı yukarı zaman söyleyemiyim ama böyle bir amatör kurs gibi düşünmemiz lazım, ama Serdar Öztürk’ün söylediğini biliyorum **“bakın bakın bu sağlam kişilerin yanına oturun...”** diye konuşurdu.

***Öğrencilik yıllarınız İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği’nde hangi yıllardı?**

1961’de Akademiye girdim ama ondan önce İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği’ ne devam ettiğim sırada Musiki Kültür Derneğini açtı Feridun Darboğaz, sonra oraya devam etmeye başladım. Onların konserlerine solist olarak iştirak ettim koroda, sonra ben devam edemedim. Gitar belki de ağır bastı. Türkiye’nin yeni müziğinin yaratılmasında devrimlerin rolü gereği, mezunu olduğum Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde de Mimarlık okuduğum sıralarda Türk Müziği biraz düşük görülüyordu. Bunun tesiri var mıydı bilmiyorum ama mesela Akademiye giderken konserler olduğunda hep gitar götürürdüm, ud götürdüğümü hatırlıyorum.

*** Siz Türk Müziği kökenlisiniz ama bir yandan da çok sesli müzik yaptınız İspanya ’da.**

Evet, bir Flamenko maceramız oldu. Türk Müziği tabi ki doğduğumuzdan itibaren hep kulağımızda vardı. Ortaokul ikinci sınıfta mandolin, Lise ikinci sınıfta ud ve Akademide de gitara başladım. Sesleri mandolin üzerinde kulaktan çıkartmaya başladım, bazı sesler mandolinde olmadığından kibrit çöpü taktığımı hatırlıyorum bazı seslere ulaşmak için. Sonra ud’a geçtim, o da dar geldi bana, çok sesli çalışmaya başladım. Gitara 1962 ya da 1963 yılında başladım galiba.

*** İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği’nde eğitimcilikte yapmışsınız, peki, hocam burada ne gibi dersler verdiniz?**

İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği’nde çok fazla ders verdiğimi hatırlamıyorum ama Musiki Kültür Derneğinin de 1972-1973 yılları olması lazım, o yıllarda hoca olarak ud ve gitar dersi veriyordum. Orda öğrenci sayısı belli olmuyordu, bir bakıyorsunuz yedi öğrenci ile başlıyor ertesi derse üç kişi daha geliyor, ondan sonra bir bakıyorsunuz bu sayı beşe iniyor bunlar devamlı değişebiliyordu. Uzun süre orada hoca olarak görev yapmıştım.

*** Musiki Derneği mensubu olduğunuz ve eğitimlik yaptığınız dönemlerde ne gibi zorluklarla karşılaştınız?**

Şimdi konservatuarla karşılaştırsak belki daha faydalı olabilir diye düşünüyorum. Öncelikle Konservatuara gelen her öğrencinin devam zorunluluğu vardır. Not sistemine göre geçer ya da geçemez. Dernekler ise öyle değildir. Genelde öğrenci kendi isteğiyle gelir, kendi isteğiyle çalışır, gönüllü oldukları için kendilerini zorunlu hissetmezler.

*** Bulduğunuz dernekte, derneğin üyeleriyle ya da derneğin bulunduğu ortamla, şartlarla ilgili bir sıkıntınız var mıydı hatırladığınız?**

Şimdi şöyle söyleyeyim, İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği'nin yeri İstanbul' un en güzel noktalarından birindeydi. Çemberlitaş'a yakın Çarşıkapı'da idi ve bina çok güzeldi. O koca kubbenin altında akustik de çok güzeldi yalnız ışık biraz problemli, bir mimar olarak düşündüğümde. Ama onun dışında çok güzel bir yerdi. Musiki Kültür Derneği' de Galip Dede caddesinin, tünelden inen caddesi üzerinde bir apartmanın ikinci veya üçüncü katıydı. Orada da bir odaya gidip ders yapıyorduk, ders yapmak için çok fazla bir yere ihtiyaç yoktu eğer çok fazla öğrenci yoksa zaten. Hocanın ve öğrencinin de oturabileceği sessiz, ışığı iyi bir yer yeterli idi. Mesela Konservatuarda tam derse başlıyorsunuz yandan şan çalışması geliyor, diğer taraftan benzer sesler geliyor. Yani bunların iyileştirilmesi gerekmektedir.

Niye İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği'dir orası? Bunu şöyle özet olarak ben söyleyeyim, 1950'den önce 1940'ların ortası ve sonu arası galiba, Hüseyin Sadettin Arel İstanbul Belediye Konservatuarında başkan oluyor veya müdür oluyor, ama oradakilerle anlaşamıyor galiba, icra heyetindekilerin piyasada çalmasını istemiyor zannediyorum. Oradan ayrılıp Türk Musikisi için ileri bir konservatuar kurmak niyeti ve düşüncesiyle bir dernek kuruyor. O dernekte yetişenlerin çoğu da İTÜ'de faydalı olmuşlardır. Mesela Tülin Yakan Çelik, Serdar Öztürk oradan yetişen hocalarımızdandır. Mustafa Cahit Atasoy Arel'in talebelerinden işte Haydar Sanal, Ercüment Berker Arel'in talebesi oldukları için ilk Türk Musikisi Konservatuarınının 1976'da eğitime başlayan, şimdi ise İTÜ'ye bağlı olan bu konservatuarın kuruluşunda, İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği kuruluşundaki ana fikir vardır. Yoksa Halk Müziğini ve Batı Müziğini bu işin içine sokmazdı Ercüment Berker'in fikriyle Halk Müziği ve Batı Müziği, Türk Müziği üçü birden üç ana alter diye çok söylerdi. Ercüment Bey Arel'in öğrencisi idi ve bu düşünceyle şimdiki İTÜ'de ki İTÜ'ye bağlı olan Devlet Konservatuarı kuruldu. Haliç Üniversitesindeki Türk Müziği bölümü de buna çok uygun bir yolda gidiyor çünkü burada da Halk Müziği var, Batı Müziği var ve Türk Müziği var. Yani İleri Türk Müziği Konservatuarı Derneği'nin kuruluşundaki o fikir bizimde şu andaki Haliç Üniversitesinde de geçerlidir. Zaten Çetin Körükçü'de İTÜ'den mezun. Birde mesela o dernek "*Musiki Mecmuası*" adıyla dört yüz sayıyı bulan yayınları olmuştur. Başlangıçta Arel'in yazıları daha çok vardı sonraları Laika Karabey götürmeye başladı, Onun sonrasında Ferudun Darbaz yürüttü. Ethem Üngör zaten dernekteydi kendisi de bir süre götürmeye çalıştı. Sonra da dernek oradan Fatih'e taşındı. Fatih çok sempatik gelmedi bana hani yer diyordum ya, o bodrum kattaydı ama belli bir zaman sonra ben oraya bir süre gittim. Orada da ders verdim, ama çok devam edemedim. Sonra çok uzun değişik ellerden sonra Çetin Körükçü' nün götürdüğü işle epeyce muntazam devam etti. Biliyorum Çetin'in ne kadar fedakârlıkla devam ettiğini.

*** Günümüzde musiki derneklerinin işleyişi hakkında ne düşünüyorsunuz? Hangi dernekleri başarılı buluyorsunuz?**

Ben çok fazla bu konuda bilgi sahibi değilim ama İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği'nin İTÜ'ye bağlı olan konservatuar ve burası üzerindeki tesirini de demin söyledim. İleri Türk Müziği Konservatuvarı Derneği çok mühim. Bunun dışında radyoyu dinlemeye başladığım zamanlardan beri Üsküdar Musiki Cemiyetini dinlerdik. Oradan da çok iyi sanatçılar yetişmiştir. Çok başarılı bir dernekti o zaman Emin Ongan yönetiminde. Pek çok sanatçı oraya gidip gelmiştir. Oradan da çok iyi sanatçılar vardı pek çok sanatçı oraya gidip gelmişti. Onun dışında çok cemiyet var ama onları tanımadığım için bir şey söyleyemiyorum.

*** Meşk yöntemi hakkında ne düşünüyorsunuz? Günümüzde de meşk yöntemi ile derneklere eserler geçiliyor sizce bu doğrumu siz ne düşünüyorsunuz?**

Evet, bu derneklere bazılarında hiç nota kullanılmadığını tahmin ediyorum bu kötü bir şey değil önce bunu söylemek lazım. Belki de ötekenden daha faydalı tarafları var. İnsanların aklında eserlerin kalması çok mühim bir şey, eğer notasız çalışılıyorsa ezberleniyor demektir. Ezberlediği zaman eser onunla beraber yaşıyor ama notayı alıp da böyle baktığın zaman o notayı okuyorsanız notanız kuvvetliyse çok iyi ancak ileride ezberinizde kalmayabiliyor. O büyük bir problem tabi, en güzeli hem notayı bilip notadan da ezberlemeye çalışmak, o eserin planını bilip daha analitik bir şekilde yaklaşım, işte şurada şu kadar bölümü var şöyle bir hanesi var veya şöyle bir nakaratı var meyanda bunu yapmış bunların içinde şu kadar ölçü sonrası şuraya geçiliyor, şöyle bir cümlesi var diye düşünürse bunları bilip hem de ezberlerse tabi bundan daha iyisi yok. Meşk sisteminin bugünkü derneklere kullanımını bence iyi bir şeydir. Belki de notayla çalıştıktan sonra notayı kapatıp ezberle okuyalım meselesi olabilir. Ezberin böyle bir faydası var ama meşk sisteminin başka faydaları da vardır. Öğrenci meşk sisteminde ilk bakışta insana papağan gibi görünüyor ama öyle değil, hocanın pek çok şeyini alıyor fem-i muhsin'den (güzel ağız) öğrenmesi lazım. Mesela Bekir Sıtkı'dan bir şarkı geçmişseniz başka bir şey, o öğrenci böylece o hocanın üslubunu da almış oluyor kendiliğinden. Öğrenci konservatuarlar da repertuar hocasından alabiliyorsa alıyor onun söylediği sırada, hoca yoksa notadan kendisi çıkarıyor dolayısıyla. Hem Enstrüman çalan hem de söyleyenlerde üslup bakımından tenkitler oluyor gençlere. Genellikle muhafazakâr olan kesim bu yenilerde üslup falan yok diyorlar, bunun sebebi de meşk sistemiyle öğrenmedikleri için. Meşk sisteminin faydası var ama nasıl olmalıdır diye sorarsak? Konservatuardaki eğitimde de notayla öğretim çok daha kolay, notayı öğrendikten sonra bütün repertuar elinizin altında, onların ustaların üsluplarından çalışıp tabi ki ustalardan birileri seçilecektir Münir bey gibi okumak istiyor işte Alâeddin Yavaşca'mı? , Bekir Sıtkı mı? , Meral Uğurlu mu? Kim gibi okumak istiyorsa onlar gibi okuma yolunda çalışma gösterirse, hem nota hem de ezberlerse her halde en doğrusu bu olacak. Derslerde de bizim meşke benzer çalışmalar kurmamız lazım. Meşk sisteminde hocanın taklitçisidir öğrenci. Ben derslerimde şöyle yapıyorum çalıp da böyle çalın demiyorum, Yorgo Bacanos böyle çalıyor Tanburi Cemil bey böyle çalıyor diyerek kayıtları onlara dinletmeye çalışıyorum. Meşk var ama onlarınkini meşk ediyoruz, onların üslubunu analiz ediyoruz, öyle bir dersimiz var, yüksek lisansta yeni açtık. Dolayısıyla meşkin bugünkü eğitimde meşk sisteminin yok olmaması için, bugünkü eğitimde meşk sisteminden doğan fikirle ne yapılabilir, onun üstünde çalışmak gerekiyor bence, öyle düşünüyorum. Zaten Batı Müziğinde

meşke benzer bir olay var. İtalya’da bilmem kimin yanında keman çalışmaya tekrar gider adam, çalışır. Bu bizim meşk sistemi gibi bir şey.

*** Türk Müziği ile ilgilenenlere veya ilgilenmek isteyen gençlere ne gibi tavsiyeleriniz olur?**

Öncelikle Konservatuarlarda ki Türk Müziği eğitiminden bahsetmek istiyorum. Mesela bir mimarlık eğitimi görüyorsanız, bunu bir ada da doğmuş ya da kırlarda doğmuş, hiç şehir görmemiş bina görmemiş bir adama mimarlığı anlatmamız çok zor. Biz buradaki eğitimde bunun sıkıntısını çekiyoruz. Çünkü öğrencilerimiz seviyeli Türk Müziğini dinleyemiyorlar, radyolarda Türk Müziğini bulamıyorsunuz. TRT’nin müzik kanalı var mesela TRT müzik, TRT müziği açtığınız zaman başından sonuna kadar popüler ve ticari müzik verdiğini görüyorsunuz. Yani doğru dürüst seviyeli Türk Müziğini dinleyecekleri ve iç içe olabilecekleri yerler çok az. Bunu ancak konservatuar öğrencisi derneklere devam ederek sağlayabilir. Benim tavsiyem okuyan bütün öğrencilerin derneklere devam etmesidir. Derneğin çok iyi olması mühim değil ama tabi ki yöneten kişi ve oraya gelen kişiler daha Klasik Türk Müziğini gündemine alıyorsa konserlere hazırlanıyorsa o zaman çok daha iyi. Ama orta seviyelide olabilir bu önemli değil, çünkü bir derneğe gitmek repertuar açısından çok önemlidir. Repertuar olmadan taksim yapamazsınız, müziği de anlayamaz, makamları da birbirinden ayırt edemezsiniz. Nazariyat sadece kitapta kalır, uygulama önemlidir.

Bu birincisiydi, ikincisi de; Çok vardır, aklıma gelenleri sayayım mı? Bestecilik açısından aklıma gelenleri söyleyeyim. Aruz vezniyle yazılmış şiirlerin bestelenmesinden oluşan çok büyük bir repertuarımız var, klasik eserlerimizin hemen hepsi böyledir. Hece vezniyle de var Halk Müziğine benzer İstanbul Türküleri, Rumeli türküleri, Mustafa Çavuş ve benzeri şarkılar. Ama bütün bu vezinli şiirleri bir kenara bırakırsak yepyeni bir çağdaş türkü şiiri var, hiç inkâr edilmeyecek kadar büyük müthiş çok iyi şairler var. Nazım Hikmet, Orhan Veli’yi çok kişiler var, yepyeni kişiler var. Onların şiirlerinin bestelenmesinden oluşan o kadar güçlü bir repertuarımız yok, yani yeni beste yapacak kişilere, şiire uygun beste yapmalarını, daha geleceğe uygun olduğunu söylemek istiyorum. Ama hafif müzik var ya o hafif müzikte Türk Müziğinde nasıl bir gerileme olduysa hafif müzikte öyle bir yükselme oldu. Hafif müzik eskiden hep batı müziği gibiydi, hatta Batı Müziği parçaları alınıp üstüne sözler konularak sonra besteler yapılmaya başlandı. Şimdi artık Türk Müziği makamlarını ve usullerini de kullanmaya başladılar. Bunların içinde de güzel şeyler çıkmaya başladı ve hafif müzikteki o yeni şiir besteleyen kişilerin içinde çok başarılıları da var.

*** Mesela Kimler?**

Timur Selçuk’un birkaç şarkısı var, birçok şarkılar var şiire uygun bestelenmiş, Sezen Aksu’nun bile var. Yani çok meşhur diye küçümsediğimden değil, çok popüler bile olsa insan buna benzer yönde şiire uygun gitmeye çalışırsa daha güzel besteler oluşur. Bence bugün başka bir şey yapılıyor, aruz için yapılmış olan besteler aruza göre bütün o cümle ve parçalanmış onları kelimeler bozulmasın diye o cümleleri bozup kelimelere göre okuyoruz bugün vezne göre değil de, onu biliyorsunuz prozodi belası. Yeni şiirlerin bestelenmesi lazım. Sonra Türk Müziğinde bütün eserler bütün sazlar için yazılmıştır, ne demek bu sadece kanun için yazılmış eser yok. Ney’le kanun için Bolâhenk akordunda şu makamda bir ikili ikisini ayrı

notalarla ama hep bolâhenk'den çalınacak hep şöyle çalınacak ve neyin bütün imkânlarını kanunun bütün imkânlarını kullanan öyle bir şey yok. Bunun olması lazım bunu yapan Şerif Muhittin Targan vardı. Ud için yazdığı Yalçın Turan'ın *“dalgaların oyunu”* var. Enstrümana göre eser yazmak, bu gerekli diye düşünüyorum. Sadece saz eserleri sayısının çoğalması lazım çünkü sözlü eserlerde sözden dolayı dinleyenlerle irtibat kuruluyor tabi ki bunların olması için geniş daha geniş kitlelere yayılması için ilkokulda ki eğitimde sanatın daha geniş daha kuvvetli verilmesi lazım ders olarak.

*** Sizin ortaokul ve liselerdeki müzik dersi müfredatı içinde bir çalışmanız da olmuş.**

Tabi Ortaokul ve liseler müzik dersi müfredatı için 1985'te bir çalışmamız olmuştu. Bu Çinuçen Tanrıkorur' un bir başarısıdır. O zamanki Milli Eğitim Bakanlığı ile temaslarda bulunulup onun başkanlığında bir kurul kuruldu. Müzik kitaplarında Türk müziği, Batı Müziği ve Halk Müziği olarak karışık bir müfredat hazırlanması çalışması yapmıştık. Ama onun arkasındanda müzik eğitim fakültelerinden de mezun olan ve hep batı müziği eğitimi gören kişilerinde Türk Müziğinin de bilmesi lazım ki bizim eserleri de öğrensin Türk Müziğini öğrensin onun için kasetler hazırlandı ama o yürümedi. Bunu bağlı olarak İTÜ'de ki Temel Bilimler ve Haliç Üniversitesi Konservatuvarında ki Türk Müziği bölümünden mezun olan öğrenciler bana sorarsan pedagojik formasyon dışında, bu müfredatta müzik öğretmenliğine daha uygun kişiler. Buralardan mezun olanlar Türk Müziği biliyor, ama Batı Müziği de biliyor. Buralardan mezunlar daha uygun, yani akılcı bir düşünceyle bunun böyle olduğu anlaşılır ama maalesef çok muhafazakâr olan hükümetler devrinde bugün 10 yıldan fazla AKP var, ondan öncede hep muhafazakârdı o muhafazakâr hükümet devrinde bunlar bu konservatuvar mezunlarının bu işe girmelerinin önü kapandı, galiba Köksal Toptan'dı.

İşte bu yanlış, muhafazakâr dediğimde şunu demek istiyorum, muhafazakâr olan Türk Müziği'ni de muhafaza etmek ister, muhafazakâr bu demek geçmişi daha bağlı olan yani Türk Müziğini yok sayan bir düşüncedir. Batı Müziği'nin yukarılarda olmasını yapan düşünce Atatürk devrimleridir. Çok doğru, her şey çok doğru ama çok keskinleştirilmiş, Türk Müziği yok sayılmış bütün eğitimde. Ama onlar tedavi ediliyor, buna mukabil eğitimde bu yok, sanat çok az olduğu gibi Türk Müziği Konservatuvarı mezunlarının hocalık yapmaması bir yanlışlıktır. O düşünülüyor yani.

*** Hocam size bir soru daha soracağım, peki benim de tez konum biliyorsunuz. Musiki derneklerinin Türk Müziği eğitimindeki yeri hakkında ne düşünüyorsunuz desem ne dersiniz?**

Deminden beri konuştuğumuz konuların aşağı yukarı belki bir özeti olması lazım. Belki başka bir şeylerde gelir aklınıza, ülkenin eğitimde ve müzik eğitiminde bir yaygın eğitim bir de örgün eğitim kullanılmaktadır. Bir, okullar var okulda verilen dersler var, bir de, okulun dışında hiç okula gitmeden televizyon, radyo veya Halk Eğitim Merkezlerinden eğitim alınabiliyor. Bir defa örgün olan eğitimin okullarda olan kısmında müzik eğitimi, konservatuvarlar dışında çok kötü, yok yani. Bir saat var onda da başka ders yapılıyor. Konservatuvarlar başka bir konu onu bırakalım, bunun dışında, Halk Evleri vardı eskiden, o kapandı onun yerine Kültür Merkezleri kuruldu. Şimdi bir de belediyenin İSMEK'leri falan var. Onlar bu eğitime

faydalı oluyor ama bir yandan dernekler bu eğitimi daha yoğun yapıyor. Derneğe giden öğrenci işte İSMEK’ de bir saat gitar ve ud dersi aldığını düşünürsek, bir de derneğe gideni düşünürsek, üç be saat işte koroya katılıyor. Şu kadar da saat buraya geliyor. Koroya girebiliyor, şu kadar Enstrüman’a giriyor dolayısıyla, konservatuar gibi çalışıyor. Bir de konservatuar öğrencileri oraya giderse repertuarı çok gelişir. İşte bundan sonra burada ud çalan kişi oraya giderse dernekte devamlı istim üstünde (daha iyiye gitmek) olacak devamlı performansını ayakta tutacak, konsere çıkacak, burada öyle değil ki burada konser ihtimali senede bir iki defa oluyor. Konservatuar öğrencileri için dernekler çok faydalıdır bence.

*** Peki, hocam son bir soru soracağım, bizimle paylaşmak istediğiniz bir anınız var mı?**

Dernekler, anı aslında, bir yandan da düşünüyorum, bir yandan da insanlarla tanıştığımız yerdir. Orada her seviyeden kişiyi görürsünüz, mesela Musiki Kültür Derneğinin de bir öğrencim vardı tornacı idi. Yani okumuş etmiş değildi, ama ud çalışıyordu, elleri böyle nasırlı çalışıyordu, bir yandan balık ta tutuyordu, ama bu çok güzel bir şey, böyle güzel kişilerle Türkiye yükselir. Orada börekçilik yapıyor adam, gelmiş müzik çalışıyor burada veya başka bir şey yapıyor. Anı yerine bu geldi aklıma, anıda vardır ama işte.

*** Hocam benim soracağım sorular bu kadar, çok teşekkür ediyorum zamanınızı ayırdınız için, sağ olun.**

Ben çok teşekkür ederim, kolay gelsin.

Ek 23. Anket Soruları

TARİHİ SÜREÇTE TÜRK MÜZİĞİ EĞİTİMİNDE DERNEKLERİN YERİ VE BİR UYGULAMA

Bu araştırmada tarihi süreçte, Türk Müziği eğitiminde, derneklerin yeri incelenmeye çalışılmıştır. Anket çalışması sonucu toplanacak olan bilgiler, bilimsel ahlaka uygun olarak gizlilik ve güvenilirlik ilkelerine bağlı kalınarak değerlendirilecektir. Ayıracağınız en fazla 5 dakika ve vereceğiniz samimi cevaplarınız bizim için büyük önem taşımaktadır.

Gösterdiğiniz ilgiye şimdiden teşekkür ederim.

Saygılarımla...

Funda Potuoğlu

1.DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

1. Cinsiyetiniz.

Kadın ()

Erkek ()

2. Medeni Durumunuz.

Evlî ()

Bekâr ()

Boşanmış/dul()

3. Yaşınız.

15-18 ()

19-24 ()

25-34 ()

35-44 () b

45-54 ()

55 ve üzeri ()

5. Eğitim durumunuz.

İlkokul ()

Lise ()

Ön lisans ()

Lisans ()

Lisansüstü ()

6.Aylık geliriniz ne kadardır?

1 000 TL.dan az ()

1000 -2000 TL ()

2000 -3000 TL ()

3000- 5000TL ()

5000 TL üzeri ()

7.Mesleğiniz nedir?

8. Mesleğinizi kaç yıldır yapıyorsunuz?

1 Yıldan az ()

1 - 5 Yıl()

6 - 10 Yıl()

11 – 15 Yıl()

.15 Yıldan fazla ()

9.Kaç yıldır derneğe devam ediyorsunuz?

1 yıldan az ()

1- 2 yıl ()

2-5 yıl ()

6-10 yıl()

11-15 yıl()

16-20yıl()

20 yıldan fazla ()

10.Çevrenizde bildiğiniz musiki dernekleri var mı? (Kayıtlı ya da kayıt dışı olanlar)

Evet()

Hayır ()

Varsa lütfen isimlerini yazınız.....

11.Derneğinizde müzikle ilgili eğitim veriliyor mu?

Evet()

Hayır ()

Hangi eğitimler kaç saat veriliyor?

Ders:

Saat:

1. Nota

2. Solfej

3. Enstrüman

2. ARAŞTIRMA KONUSUYLA İLGİLİ SORULAR

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Derneklerin Türk musikisi eğitiminde önemli bir rol oynadığına inanıyorum.					
Derneğin verdiği solfej ve usul derslerinin yeterli olduğuna inanıyorum.					
Dernek çalışmalarının sosyalleşmeye katkısı olduğuna inanıyorum.(Çevre edinme vb.)					
Derneğin repertuar dersinin yeterli olduğuna inanıyorum.					
Dernek eğitimlerinde grup bireyleri arasında uyum sağlanabilmektedir.					
Dernekler de bireysel çalışmalar yapılabilir.					
Dernekte ders araç gereçleri yeterlidir.					
Dernek ders saatleri üyeler için uygundur.					
Dernekte verilen derslerin çeşitli çalışmalarla uygulanma imkanı vardır.(Konser çalışmaları v.b.)					
Dernekte verilen dersler motivasyonumu arttırmaktadır.					
Dernekteki öğretmenlerimizin alanlarında yeterli olduğuna inanıyorum.					
Derslerde devamsızlık sıkıntısı yaşanmamaktadır.					
Derslerdeki çalışmaların tekrarı için eser kayıtları gereklidir. (nota, cd, kayıt cihazı v.b.)					
Ders tekrarları yeterli düzeydedir.					
Derslerde nota okuma bilgisi yeterlidir.					
Derslerde ezber yöntemi daha fazla uygulanmaktadır.					
Derslerde müzik bilgisinin yanı sıra öğrenci kültürünün gelişmesine de ağırlık verilebilmektedir.					

ANKETİMİZ BİTMİŞTİR KATILIMINIZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

**Ek 24. 2013-2014 Yılı Müzik Bölümlerini içinde bulunduran Konservatuarlar
ve Üniversiteler Listesi**

ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ (BOLU)

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ

Devlet Konservatuvarı

Koro

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ (AYDIN)

Devlet Konservatuvarı

Piyano

Yaylı Çalgılar

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ (AFYONKARAHİSAR)

Devlet Konservatuvarı

Türk Sanat Müziği Ses Eğitimi

Türk Sanat Müziği Temel Bilimler

Nefesli Çalgılar ve Vurma Çalgılar

Piyano

Sahne Sanatları

Türk Halk Müziği Çalgı Eğitimi

Türk Halk Müziği Ses Eğitimi

Yaylı Çalgılar

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ (ANTALYA)

Antalya Devlet Konservatuvarı

Türk Sanat Müziği

Gitar

Klasik Bale

Oyunculuk

Piyano
Türk Halk Müziği
Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar
Yaylı Çalgılar

Güzel Sanatlar Fakültesi

Müzik

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ (ESKİŞEHİR)

Devlet Konservatuvarı

Arp
Genel Müzikoloji
Gitar
Nefesli Çalgılar ve Vurma Çalgılar
Opera
Piyano
Tiyatro
Yaylı Çalgılar
Yaylı Çalgılar Yapımı

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

Devlet Konservatuvarı

Keman
Kompozisyon (Bestecilik)
Kontrabas
Modern Dans
Piyano
Şan
Viyola
Viyolonsel

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ (ERZURUM)

Güzel Sanatlar Fakültesi

Müzik Bilimleri
Müzik Bilimleri (İÖ)

Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

Necatibey Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)

Konservatuvar

Kompozisyon ve Müzik Teorisi

Kompozisyon ve Müzik Teorisi

Kompozisyon ve Müzik Teorisi

Opera, Koro ve Popüler Müzik Şarkıcılığı

Opera, Koro ve Popüler Müzik Şarkıcılığı

Opera, Koro ve Popüler Müzik Şarkıcılığı

Piyano, Arp, Gitar

Piyano, Arp, Gitar

Piyano, Arp, Gitar

Yaylı Çalgılar

Yaylı Çalgılar

Yaylı Çalgılar

BEYKENT ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)

Güzel Sanatlar Fakültesi

Müzik

Müzik

BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ (ZONGULDAK)

Devlet Konservatuvarı

Opera

Oyunculuk

Yaylı Çalgılar

Yaylı Çalgılar Yapımı

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ (SİVAS)

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

Güzel Sanatlar Fakültesi

Müzik Bilimleri

Müzik Teknolojisi

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Fakóltesi

M¼zik Öğretmenliği

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

G¼zel Sanatlar Fakóltesi

M¼zik Teknolojisi

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ (ADANA)

Devlet Konservatuarı

Nefesli Çalgılar ve Vurma Çalgılar

Opera

Piyano

Tiyatro (Oyunculuk)

Yaylı Çalgılar

DİCLE ÜNİVERSİTESİ (DİYARBAKIR)

Devlet Konservatuarı

Ses Eğitimi

Temel Bilimler

T¼rk Halk Oyunları

DOKUZ EYL¼L ÜNİVERSİTESİ (İZMİR)

Buca Eğitim Fakóltesi

M¼zik Öğretmenliği

G¼zel Sanatlar Fakóltesi

M¼zik Bilimleri

M¼zik Teknolojisi

İzmir Devlet Konservatuarı

Bale

Kompozisyon ve Orkestra Şefliği

¼fleme ve Vurma Çalgılar

Opera

Piyano

Yaylı Çalgılar

EGE ÜNİVERSİTESİ (İZMİR)

Devlet T¼rk Musikisi Konservatuarı

Çalgı Yapım

Ses Eğitimi

Temel Bilimler

Türk Halk Oyunları

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ (KAYSERİ)

Güzel Sanatlar Fakültesi

Müzik

ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

FATİH ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)

Konservatuvar

Türk Müziği

FIRAT ÜNİVERSİTESİ (ELAĞIĞ)

Devlet Konservatuvarı

Temel Bilimler

GAZİ ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)

Türk Müziği Devlet Konservatuvarı

Çalgı Eğitimi

Müzikoloji

Ses Eğitimi

Gazi Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı

Ses Eğitimi

Ses Eğitimi (İÖ)

Temel Bilimler

Temel Bilimler (İÖ)

Türk Halk Oyunları

GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ (TOKAT)

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

GİRESUN ÜNİVERSİTESİ

Devlet Konservatuvarı

Türk Halk Oyunları

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)

Ankara Devlet Konservatuarı

Bale Dansçılığı

Bando Şefliği

Caz

Gitar

Kompozisyon

Müzikoloji

Opera

Oyunculuk

Piyano

Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar

Yaylı Çalgılar

HALIÇ ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)

Konservatuar

Türk Musikisi

Opera ve Konser Şarkıcılığı

Tiyatro

HARRAN ÜNİVERSİTESİ (ŞANLIURFA)

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)

Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi

Müzik (Piyano, Yaylı Çalgılar, Nefesli

Çalgılar ve Vurma Çalgılar, Şan, Teori-Kompozisyon

Müzik (Piyano, Yaylı Çalgılar, Nefesli

Çalgılar ve Vurma Çalgılar, Şan, Teori-Kompozisyon

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ (MALATYA)

Devlet Konservatuarı

Piyano

Yaylı Çalgılar

Türk Halk Müziği

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi

Müzik Teknolojisi

Müzik Teknolojisi (İÖ)

Müzikoloji

Müzikoloji (İÖ)

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ

Fen-Edebiyat Fakültesi

Müzik

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı

Kompozisyon

Müzik Teknolojileri

Müzik Teorisi

Müzikoloji

Müzikoloji (İngilizce)

Ses Eğitimi

Türk Halk Oyunları

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

Devlet Konservatuvarı

Arp

Bale Dansçılığı

Fagot

Flüt

Gitar

Keman

Klarnet

Kontrabas

Korno

Obua

Opera

Osmanlı Dönemi Karşılaştırmalı Müzik

Oyunculuk

Piyano

Saksafon
Teori
Trombon
Trompet
Tuba
Viyola
Viyolonsel
Vurmalı Çalgılar

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ (KARS)

Devlet Konservatuarı

Geleneksel Türk Müziği
Piyano-Arp-Gitar
Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar
Yaylı Çalgılar

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ

Safranbolu Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi

Türk Sanat Müziği
Müzik
Türk Halk Müziği

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (TRABZON)

Devlet Konservatuarı

Müzikoloji

Fatih Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ

Güzel Sanatlar Fakültesi

Müzik Bilimleri

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

Devlet Konservatuarı

Flüt
Genel Müzikoloji
Gitar

Keman
Klarnet
Kompozisyon
Kontrobass
Piyano
Trombon
Türk Halk Müziği
Viyola
Viyolonsel

Güzel Sanatlar Fakültesi

Müzikoloji

MARMARA ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)

Atatürk Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

Güzel Sanatlar Fakültesi

Müzik

MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ (BURDUR)

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

MERSİN ÜNİVERSİTESİ

Devlet Konservatuarı

Kompozisyon ve Orkestra Şefliği
Nefesli Çalgılar ve Vurma Çalgılar
Piyano
Şan
Yaylı Çalgılar

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)

İstanbul Devlet Konservatuarı

Bale
Kompozisyon ve Orkestra Şefliği
Müzikoloji
Üfleme ve Vurma Çalgılar
Piyano-Arp-Gitar
Opera

Tiyatro

Yaylı Çalgılar

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ (HATAY)

İskenderun Mustafa Yazıcı Devlet Konservatuarı

Şan

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ (KONYA)

Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

NEVŞEHİR ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Fakültesi

Güzel Sanatlar Fakültesi

Müzik

Müzik (İÖ)

NİĞDE ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ (SAMSUN)

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

ORDU ÜNİVERSİTESİ

Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi

Geleneksel Türk Müziği

Müzik

Müzik (İÖ)

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ (DENİZLİ)

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ

Devlet Konservatuarı

Türk Müziği

Temel Bilimler

- Türk Halk Oyunları
- SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (KONYA)**
- Dilek Sabancı Devlet Konservatuarı**
- Türk Sanat Müziği
- Şan
- Tiyatro
- SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ (ISPARTA)**
- Güzel Sanatlar Fakültesi**
- Müzik Bilimleri
- Müzik Bilimleri (İÖ)
- TRAKYA ÜNİVERSİTESİ (EDİRNE)**
- Devlet Konservatuarı**
- Nefesli Çalgılar ve Vurma Çalgılar
- Piyano
- Yaylı Çalgılar
- Eğitim Fakültesi**
- Müzik Öğretmenliği
- ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ (BURSA)**
- Eğitim Fakültesi**
- Müzik Öğretmenliği
- Devlet Konservatuarı**
- Piyano
- Üfleme ve Vurma Çalgılar
- Yaylı Çalgılar
- YAŞAR ÜNİVERSİTESİ (İZMİR)**
- Sanat ve Tasarım Fakültesi**
- Müzik
- Müzik
- Müzik
- YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ (ANKARA)**
- Türk Musikisi Devlet Konservatuarı**
- Türk Din Musikisi
- YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (İSTANBUL)**
- Sanat ve Tasarım Fakültesi**

Müzik Toplulukları
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ (VAN)

Eğitim Fakültesi

Müzik Öğretmenliği

Adet Açıklama

- 62 Üniversite (Müzik İle ilgili bölümleri bulunan)
- 24 Eğitim Fakültesi (Müzik Öğretmeni bölümü bulunan)
- 25 Devlet konservatuvarı(5 tanesinde Türk Müziği Bölümü bulunmaktadır.)
- 3 Konservatuar (2 tanesinde Türk Müziği bölümü bulunmaktadır.)
- 5 Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Sayısı.
- 2 Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi (1 tanesinde Türk müziği bölümü bulunmaktadır)
- 1 Fen Edebiyat Fakültesi (Müzikle ilgili Bölüm)
- 2 Sanat ve Tasarım Fakültesi(Müzikle ilgili Bölüm)

Not: 2013-2014 ders yılında Özel Yetenek Sınavı sonuçlarına göre öğrenci alınması düşünülen yükseköğretim programları tablosundan alınmıştır.

8. ÖZGEÇMİŞ

1984 yılında İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. Ortaokul yıllarında Türk Halk Müziği ile ilgilendi. 1998-1999 yılları arasında Alican Süer'den bağlama dersleri aldı. 2005-2006 yılları arasında Hamdi Demirci'den repertuar, solfej ve ud dersleri alarak 2006 yılında Haliç Üniversitesi Türk Musikisi Konservatuvarı Ses Eğitimi bölümünü kazandı. Haliç Üniversitesi'ne girdikten sonra Mete ASLAN'dan ud dersleri aldı. Konservatuvar yıllarında başta Prof.Dr.Alaeddin YAVAŞÇA, Şehnaz RİZELİ ve Yrd.Doç. Çetin KÖRÜKÇÜ gibi değerli hocaların derslerine katıldı. 2010 yılında Haliç Üniversitesi Türk Musikisi Konservatuvarı Ses Eğitimi Bölümünden mezun oldu. 2011 yılında Haliç Üniversitesi Türk Musikisi Bölümü'nde Yüksek Lisans eğitimine başladı, halen Haliç Üniversitesinde yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.